

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 76 Dnr 2017/234
Kommunal taxa för transport av avlidna

Ledningsutskottets förslag

Kommunstyrelsen beslutar fastställa den kommunala taxan för transport av avliden till 850 kr för hämtning dagtid och 1050 kr för hämtning kväll eller helg. Summan faktureras till dödsboet.

Ärendet

Sedan 2012 finns i kommunernas Hälso- och sjukvårdsavtal med Västra Götalands Regionen inskrivet kommunens ansvar för transport till bårhus och förvaring av avlidna fram till kistläggning. Ansvaret gäller för avlidna inskrivna i den kommunala hälso- och sjukvården.

Färgelanda kommun har sedan 2012 avtal med transportör för att fullfölja detta ansvar.

Vid årets förlängning av avtalet justeras kostnaderna för uppdraget vilket senast gjordes 2012.

De nya kostnaderna blir 850kr för hämtning dagtid och 1050kr för hämtning kväll eller helg. (Tidigare summa 650kr resp. 850kr.)

Transporter till sjukhus för obduktion eller borttagande av implantat är Västra Götalands Regionens ansvar.

Beslutsunderlag

Sektor omsorgs tjänsteskrivelse 2017-03-22

Socialchefen informerar.

Skickas till kommunstyrelsen

Beslutet skickas till sektor omsorg

Sektor Omsorg
Christina Olsson
MAS
Christina.olsson@fargelanda.se

Kommunstyrelsen

Kommunal taxa för transport av avlidna

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar fastställa den kommunala taxan för transport av avliden till 850kr för hämtning dagtid och 1050kr för hämtning kväll eller helg. Summan faktureras till dödsboet.

Ärendet

Sedan 2012 finns i kommunernas Hälso- och sjukvårdsavtal med Västra Götalands Regionen inskrivet kommunens ansvar för transport till bårhus och förvaring av avlidna fram till kistläggning. Ansvaret gäller för avlidna inskrivna i den kommunala hälso- och sjukvården.

SKL:s cirkulär 2005:52 beskriver kommunens ansvar för avlidna vad gäller avtal med transportör, förvaring och hur kostnad kan tas ut via kommunal taxa.

Färgelanda kommun har sedan 2012 avtal med transportör för att fullfölja detta ansvar.

Vid årets förlängning av avtalet justeras kostnaderna för uppdraget vilket senast gjordes 2012.

De nya kostnaderna blir 850kr för hämtning dagtid och 1050kr för hämtning kväll eller helg. (Tidigare summa 650kr resp. 850kr.)

Transporter till sjukhus för obduktion eller borttagande av implantat är Västra Götalands Regions ansvar.

Avtalet om transport gäller tv. med möjlighet till 3 månaders uppsägning från resp. part.

Kommunchef
Lars-Göran Berg

Socialchef
Johan Lundh

Transport avlidna

Hämtning, transport och i förekommande fall förvaring i bårhus fram till kistläggning debiteras kommunen enligt nedanstående taxor.

Hämtning och transport

Vardagar 850:- kr. exkl. moms

Kväll/helg 1050:- kr. exkl. moms

Förvaring i bårhus

/dygn? kr. exkl. moms

Då avtalet är löpande kontaktar leverantören kommunen när kostnadsjusteringar är aktuella. Detta ska ske i god tid innan ny avtalsperiod startar.

Färgelanda 2017-03-01

Johan Lundh
Socialchef

Christina Olsson
MAS

Patrik Ernstsson
Ernstssons begravningsbyrå

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 81

Dnr 2016/757

Upphandling och installation av lätta byggnader/moduler i anslutning till förskola i Stigen och Ödeborg.

Ledningsutskottets förslag

Kommunstyrelsen beslutar att hyra lätta byggnader/moduler till Stigens och Ödeborgs förskola enligt genomförd offentlig upphandling/avropsförfrågan inom ramavtalet ” SKL, förhyrning av lokaler 2014 ”.

Finansiering sker med avsatta medel för provisoriska förskoleavdelningar i budget 2017

Yrkanden

Ulla Börjesson (S) yrkar bifall till förvaltningens förslag att hyra moduler.

Tobias Bernhardsson (C) och Linda Jansson (M) yrkar att kommunen ska köpa moduler.

Propositionsordning

Ledningsutskottet godkänner att proposition ställs på yrkandena. Efter ställda propositioner finner ordföranden att ledningsutskottet beslutar föreslå kommunstyrelsen fatta beslut i enlighet med Ulla Börjessons och Tommy Larssons yrkande.

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsen har gett förvaltningen i uppdrag att upphandla och installera lätta byggnader/moduler vid Stigens och Ödeborgs förskola samt att ta fram kostnaden för detta. Upphandling har skett via kommunens samverkansavtal med SKL och genom förnyad konkurrensutsättning, avtalstiden är 5 + 3 år till en kostnad av 845 tkr/ år för båda lokalerna inkl. etablering, markarbete och anslutningar för el, vatten och avlopp.

Beslutsunderlag

Sektor samhällsutvecklings tjänsteskrivelse 2017-04-11

Enhetschefen informerar.

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 82

Dnr 2017/213 hänv dnr 2016/405

Investeringsbudget 2017 – Till och ombyggnad av förskolan Högsäter (Månvägen).

Ledningsutskottets beslut

Ledningsutskottet noterar informationen och avvaktar den fortsatta handläggningen med anledning av att upphandlingen är överklagad. Rättens besked i ärendet kan väntas tidigast i början av hösten 2017

Kommunstyrelsen ska informeras om situationen.

Enhetschefen informerar.

Skickas till ledningsutskottet 28 aug

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 83

Dnr 2017/302

Ställningstagande till ansvarsfrihet för ledamöter och ersättare i direktionen för Norra Älvsborgs räddningstjänstförbund (NÄRF) och godkännande av förbundets årsredovisning 2016

Ledningsutskottets förslag

Kommunfullmäktige beslutar att för Färgelanda kommuns del bevilja direktionen för Norra Älvsborgs räddningstjänstförbund (NÄRF) och enskilda förtroendevalda ansvarsfrihet för aktuella verksamhetsåret.

Kommunfullmäktige beslutar vidare att godkänna årsredovisningen för 2016 och lägga den till handlingarna.

Yrkanden

Tommy Larsson (S) och Kenneth Carlsson (L) yrkar bifall till förvaltningens förslag.

Propositionsordning

Ledningsutskottet godkänner att proposition ställs på yrlandet. Efter ställd proposition finner ordföranden att kommunstyrelsen beslutar att bifalla detsamma.

Ärendebeskrivning

Årets resultat uppgår till + 5 841 tkr. I resultatet ingår jämförelsestörande poster som avser återbetalning av försäkringspremie + 743 tkr samt vite arbetsmiljöverket - 400 tkr. Exklusive dessa poster redovisar förbundet ett positivt resultat om + 5 498 tkr.

Revisionen tillstyrker att förbundsdirektionen beviljas ansvarsfrihet och att årsredovisningen godkänns.

Beslutsunderlag

Kommunledningens ekonomiavdelnings tjänsteskrivelse 2017-03-22.

Skickas till

Kommunstyrelsen

Beslutet skickas till Direktionen för NÄRF.

Kommunledningen
Ekonomiavdelningen
Kristina Olsson
0528-567 107
Kristina.olsson@fargelanda.se

Kommunstyrelsen

**Ställningstagande till ansvarsfrihet för ledamöter och ersättare i
direktionen för Norra Älvsborgs räddningstjänstförbund (NÄRF) och
godkännande av förbundets årsredovisning 2016**

Beslutsförslag

Kommunfullmäktige beslutar att för Färgelanda kommuns del bevilja
direktionen för Norra Älvsborgs räddningstjänstförbund (NÄRF) och
enskilda förtroendevalda ansvarsfrihet för aktuella verksamhetsåret.

Kommunfullmäktige beslutar vidare att godkänna årsredovisningen för 2016
och lägga den till handlingarna.

Ärendebeskrivning

Årets resultat uppgår till + 5 841 tkr. I resultatet ingår jämförelsestörande
poster som avser återbetalning av försäkringspremie + 743 tkr samt vite
arbetsmiljöverket - 400 tkr. Exklusive dessa poster redovisar förbundet ett
positivt resultat om + 5 498 tkr.

Revisionen riktar kritik till direktionen för att den interna kontrollen inte är
tillräcklig, då den inte utförts fullt ut i enlighet med beslutad kontrollplan.

Revisionen tillstyrker att årsredovisningen godkänns.

Revisionen tillstyrker att förbundsdirektionen beviljas ansvarsfrihet.

Lars Göran Berg
Kommunchef

Kristina Olsson
Ekonomichef

Norra Älvsborgs
Räddningstjänstförbund
Direktionen

Datum
2017-02-23

NÄRF DNR
5010-2017-1-9

*Kommunfullmäktige
Medlemskommuner, NÄRF*

Ärende: Årsredovisning 2016 för Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund

Direktionen har per den 23 februari 2017 fastställt bokslut och årsredovisning 2016 inkluderade resultat- och balansräkning samt kassaflödeanalys för Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund.

Härmed föreslås kommunfullmäktige att bevilja ansvarsfrihet för direktionen för Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund avseende verksamhetsåret 2016.

Bo Carlsson
Ordförande

Hans Därnemyr
Förbundschef

Bilaga:

Årsredovisning 2016
Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund

Sändlista:

Färgelanda kommun
Allhemsvägen 5
458 80 Färgelanda

Trollhättans Stad
Gårdhemsvägen 9
461 83 Trollhättan

Melleruds kommun
Box 64
464 80 Mellerud

Vänersborgs kommun
462 85 Vänersborg

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
2017-02-23

NÄRF DNR:
5010-2017-1-7

Norra Älvsborgs
Räddningstjänstförbund
Direktionen

Plats och tid	Norra Älvsborgs Räddningstjänst, Trollhättan kl.09:00-12:00
Beslutande	Bo Carlsson (C) Vänersborg, Ordförande Monica Hanson (S) Trollhättan, Vice ordförande Pia Fogelberg (M) Trollhättan Dan Åberg (M) Vänersborg Rune Månsson (S) Färgelanda Roland Björndahl (M) Mellerud § 1-2 Gunnar Karlsson (C) Mellerud § 3-8
Övriga deltagande	Lars-Göran Ljunggren (S) Vänersborg, ej tjänstgörande ersättare Mikael Sundström (S) Trollhättan, ej tjänstgörande ersättare Kent Almkvist (C) Trollhättan, ej tjänstgörande ersättare Leif Söderqvist (C) Färgelanda, ej tjänstgörande ersättare Roland Björndahl (M) Mellerud, ej tjänstgörande ersättare (§ 3-8) Hans Dårnemyr, förbundschef/räddningschef Bodil Bramfors, tf. ekonomichef Anders Gillek stf. räddningschef Ann Gustavsson, förvaltningsassistent Pontus Olsson, Kommunal, närvarande § 1-5
Utsets att justera	Rune Månsson
Justeringens plats och tid	Brandstationen Trollhättan
Underskrifter	Sekreterare <u>Ann Gustavsson</u> Paragraf <u>§ 1-8</u> Ordförande <u>Bo Carlsson</u> Justerande <u>Rune Månsson</u>

ANSLAG/BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag

Organ:	Direktionen för Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund		
Sammanträdesdatum:	2017-02-23		
Datum för anslags- uppsättande	2017-03-09	Datum för anslags- nedtagande	2017-04-02
Förvaringsplats för protokollet	Brandstationen, Trollhättan		
Underskrift	<u>[Signature]</u>		

Utdragsbestyrkande

§ 1 Val av justerande

Direktionens beslut

Direktionen beslutade att välja Rune Månsson att justera protokollet.

§ 2 Rapporter/skrivelser

a) Personalförändringar

- Ekonomichef
Förbundschefen redogör över den förändring som har skett kring ekonomichefs-tjänsten. Bodil Bramfors har blivit utsedd som tillförordnad ekonomichef.
- Stf. Räddningschef (f.d. produktionschef)
Förbundschefen har fattat beslut om organisationsförändring, tjänsterna produktionschef samt stf. Produktionschef har utgått och ersatts av en ny tjänst stf. Räddningschef. Organisationsförändringen trädde i kraft den 10 februari.
- HR (personalhandläggare). Rekryteringsprocess pågår av en HR-ansvarig. Förbundet har genomfört intervjuer och är i slutfasen för rekrytering, tillträde beräknas till 1 juni.
- YB (Yttre befäl)
Mats Jernstedt har anställts på ett 1-årigt vikariat som YB (yttre befäl) dagtid. Han ska arbeta med frågor avseende bland annat personalplanering.

Direktionens beslut

Direktionen har tagit del av och godkänner rapporten.

b) Information om val av ersättare i direktionen, Trollhättans Stad

Sofia Lindholm (C) har av sagt sig sitt uppdrag som ersättare i NÄRF. Kommunfullmäktige i Trollhättans Stad har fattat beslut om att utse Kent Almkvist (C) till ny ersättare i NÄRF.

Direktionens beslut

Direktionen har tagit del av och godkänner rapporten.

c) Omorganisation 5-e skift (RUG)

En rambeskrivning har tagits fram för omorganisation av nuvarande 5:e skiftet. En arbetsgrupp är sammansatt för att arbeta med uppdraget, bestående av två arbetsgivarrepresentanter och två representanter ifrån Kommunal. Tanken är att den nya organisationen ska träda i kraft 28 augusti 2017. RUG – står för resurs och utvecklingsgrupp. Gruppen ska bestå av 6 tjänster, varav två utgörs av rehabiliteringstjänst.

Direktionens beslut

Direktionen har tagit del av och godkänner rapporten.

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL 2017-02-23

Norra Älvsborgs
Räddningstjänstförbund
Direktionen

d) *Samverkan Mitt Bohuslän (samt Fyrbodalen)*

NÄRF har i samverkan med Mitt Bohuslän genomfört en utredning för inom vilka områden förbunden kan samverka. Utpekade områden är RCB, YB samt på ledningsnivå inom ledningscentralen. Planer finns för resursutbyte avseende inre befälsgrupp. Fler räddningstjänster inom Fyrbodalen har visat intresse för att delta i samverkan kring ledning. Vid nästkommande samverkansmöte inom Rädd Sam VG ska frågan kring gränslös räddningstjänstssamverkan behandlas.

Direktionen diskuterade inom vilka områden NÄRF samverkar idag enligt tecknade samverkansavtal med andra närliggande räddningstjänster, samt framtida förutsättningar kontra resurser och ekonomi.

Direktionens beslut

Direktionen har tagit del av och godkänner rapporten.

e) *Avsiktsförklaring SÄRF, RÖS, NÄRF ang. redundans larmmottagning*

Förbundet ser över hur man ska säkerställa hanteringen av automatiska brandlarm ifrån våra medlemskommuner om det skulle ske något inom vår ledningscentral. Avsiktsförklaring kring redundans larmmottagning avses att upprättas mellan förbunden SÄRF, RÖS, NÄRF.

Direktionens beslut

Direktionen har tagit del av och godkänner rapporten.

f) *Nuläge Trygghetslarmsprojektet*

Förbundet lämnade en redogörelse över arbetet fortskrider inom trygghetslarmsprojektet. Vänersborgs kommun arbetar på ett lite annorlunda sätt med trygghetslarmmottagning än våra tre andra medlemskommuner. Förbundet för diskussioner med kommunerna kring hur man ska gå vidare i projektet.

Direktionens beslut

Direktionen har tagit del av och godkänner rapporten.

g) *Finanspolicy antagen av Mellerud, Trollhättan*

Kommunfullmäktige i Färgelanda och Melleruds kommuner respektive Trollhättans Stad har fattat beslut om att anta reviderad finanspolicy för Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund. Direktionen meddelar att Vänersborgs kommun tog beslut om att anta finanspolicyn för NÄRF vid sammanträde 22 februari 2017.

Direktionens beslut

Direktionen har tagit del av och godkänner rapporten.

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL 2017-02-23

Norra Älvsborgs
Räddningstjänstförbund
Direktionen

- h) *Taxor sotning och brandskyddskontroll, antagna av Färgelanda, Trollhättan (dec-16)*
Kommunfullmäktige i Färgelanda kommun samt Trollhättans Stad har fattat beslut om att anta taxor för sotning och brandskyddskontroll inom respektive kommun. Taxorna gäller från och med 1 januari 2017.

Direktionens beslut

Direktionen har tagit del av och godkänner rapporten.

- i) *Tillsynsbeslut, Länsstyrelsens samt förbundets svar*
Länsstyrelsen i Västra Götalands län genomförde den 28 oktober 2016 tillsyn enligt räddningstjänstens ansvar enligt lag (2003:778) om skydd mot olyckor. Myndigheten tittade på förbundets handlingsprogram och inträffade händelser avseende fartygen Nossan och Öring. Länsstyrelsen har den 3 februari 2017 meddelat förbundet sitt tillsynsbeslut.

Förbundet har utifrån länsstyrelsens bedömning i ärendet tillskrivit myndigheten och meddelat att en revidering av handlingsprogrammet kommer att påbörjas under våren 2017 med målet att till länsstyrelsen kunna presentera ett resultat under hösten. Förbundet beaktar Länsstyrelsens framförda synpunkter.

Direktionens beslut

Direktionen har tagit del av och godkänner rapporten.

§ 3 Beslut om fastställelse av bokslut och årsredovisning för verksamhetsåret 2016

Ekonomichefen lämnade inledande en redogörelse över förbundets redovisade resultat för verksamhetsåret 2016 för direktionen. Årets redovisade resultat uppvisar överskott om 5 841 tkr. Direktionen diskuterade resultatet kring pensionsåtagande 7 715 tkr. Direktionen framförde önskemål att Håkan Olsson, PWC ska kallas till nästkommande direktionsmöte för att förklara hur pensionsberäkningen går till.

Förbundet har tagit fram bokslut och årsredovisning för verksamhetsåret 2016 inkluderande resultat- och balansräkning samt kassaflödesanalys. Revisorerna har utfört bokslutsgranskning avseende verksamhetsåret 2016 och avgett revisionsberättelse till förbundet.

Direktionen föreslås fatta beslut om fastställelse av bokslut och årsredovisning för verksamhetsåret 2016 inkluderande resultat- och balansräkning samt kassaflödesanalys. Vidare föreslås direktionen besluta, att uppdra åt ordföranden samt förbundschefen att tillskriva medlemskommunerna och föreslå att direktionen beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2016.

Direktionens beslut

Direktionen beslutade att fastställa bokslut och årsredovisning för verksamhetsåret 2016 inkluderande resultat- och balansräkning samt kassaflödesanalys. Direktionen beslutade att uppdra åt ordföranden samt förbundschefen att tillskriva medlemskommunerna och föreslå att direktionen beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2016.

Direktionen beslutade att Håkan Olsson, PWC ska kallas till nästkommande direktionsmöte den 19 april 2017 för att förklara hur pensionsberäkningen går till.

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL 2017-02-23

Norra Älvsborgs
Räddningstjänstförbund
Direktionen

§ 4 Beslut om debitering för handläggning av bygglovsärenden

Förbundet lämnade en redogörelse till direktionen för hur handläggning av bygglovsärenden sker, samt den historik som föreligger inom medlemskommunerna.

Enhet samhällsskydd bistår medlemskommunernas handläggning av bygglovsärenden. Antalet bygglovsärenden som handläggs av förbundet ökar ständigt. I dagsläget omfattar denna handläggning motsvarande en halv brandingenjörstjänst. Den ekonomiska konsekvensen innebär att intäkter för tillsyn minskar med 50 % för denna tjänst.

Idag erhålls ersättning till förbundet vid handläggning av bygglovsärenden endast från Trollhättans Stad. Förbundet bör få kostnadstäckning för handläggning av bygglovsärenden av samtliga medlemskommuner. Beräkning av taxan föreslås följa beräkningsmodell som tillämpas av Trollhättans Stad.

Direktionen har att fatta beslut om att ersättning ska utgå vid handläggning av bygglovsärenden för medlemskommunerna. Direktionen föreslås besluta att förbundet, vid handläggning av bygglovsärenden, ersätts enligt samma ersättningsnivå som tillämpas av Trollhättans Stad. Beslutet föreslås omfatta handläggning av bygglovsärenden från och med 2017-03-01 och tills vidare.

Direktionens beslut

Direktionen beslutade att frågan ska kommuniceras ut till medlemskommunerna för att tas upp för behandling på nästkommande ägarsamrådsmöte.

§ 5 Beslut om prissättning (taxor) av utbildningsinsatser för medlemskommuner

På uppdrag av förbundschefen har en utredning genomförts för att ta fram förslag på prissättning (taxa) avseende utbildningsaktiviteter för förbundets medlemskommuner. Prissättning ska ske utifrån ett ekonomiskt ansvarstagande, och får ej innebära en nettokostnadsökning för förbundets verksamheter.

Enhetschef Samhällsskydd har utifrån ovanstående tagit fram förslag för taxor. Kostnader avseende olika utbildningsinsatser framgår av förslaget.

Direktionen har att fatta beslut om taxor för utbildning gällande medlemskommuner tillhörande Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund. Direktionen föreslås besluta att fastställa taxor för utbildning gällande medlemskommuner tillhörande Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund.

Direktionens beslut

Direktionen beslutade att fastställa taxor för utbildning gällande medlemskommuner tillhörande Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund.

§ 6 Delegationsärenden

Förteckning över beslut fattade med stöd av direktionens delegationsbeslut § 32/2014 Ärenden till och med 2017-01-31 nr 1-73.

Direktionens beslut

Direktionen beslutade att lägga förekommande ärenden till handlingarna.

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL 2017-02-23

Norra Älvsborgs
Räddningstjänstförbund
Direktionen

§ 7 Allmän information ifrån förbundschefen

Förbundet har tillskrivit Rekryteringsmyndigheten för att krigsplacera räddningstjänstpersonal lokalt i händelse av krig.

Förbundet lämnade en redogörelse avseende det nya RIB 17 avtalet. I det centrala avtalet får endast lokala avtal tillämpas inom de områden som anges i centralt avtal. Förbundet har lokalt fört samtal med BRF. Förbundet följer det centrala avtalet fullt ut.

IVPA-verksamheten inom förbundet startade upp 1 december 2016. Förbundet har ca 10-12 larm/ månad. Räddningstjänsten har tydliga instruktioner att alltid påbörja HLR på plats. Ungefär 10 % av utalarmeringarna kan ifrågasättas om räddningstjänsten skulle ha inkallats till.

Ett uppdrag har utdelats till stf. Räddningschef för att titta på instruktioner för förbundet i händelse av PDV, pågående dödligt våld i samhället. Samverkan sker med andra aktörer i frågan.

MSB har beställt en utredning, Framtidsstudie år 2030, med fokus på kommunal räddningstjänstorganisation. Rapporten tar upp de framtida utmaningarna som räddningstjänsten står inför.

Utredningsdirektiv från Regeringen där utredaren har i uppdrag att se över förutsättningarna för en effektivare räddningstjänst.

Direktionens beslut

Direktionen har tagit del av och godkänner rapporten.

§ 8 Övriga frågor

Förbundet avser att göra en budgetrevidering avseende verksamhetsåret 2017. Målsättningen är att behandla reviderad budget på direktionsmötet i juni.

Direktionens beslut

Direktionen har tagit del av och godkänner rapporten.

Förbundet håller på att genomföra en riskanalys för att säkerställa organisatoriska funktioner och åttaganden utifrån gällande handlingsprogram och lagstiftning.

Direktionens beslut

Direktionen har tagit del av och godkänner rapporten.

Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund

Färgelanda Mellerud Trollhättan Vänersborg

Fordon 2610, Sjuntorp Foto: NÄRF

2016

Årsredovisning

Innehåll

Förord	4	Personal	30
Våra medlemskommuner	5	Företagshälsovård	31
Direktion	6	Systematiskt arbetsmiljöarbete	31
Revision	7	Personalstatistik	31
		Åldersstruktur	32
		Personälrlighet	32
		Sjukfrånvaro	32
		Personalkostnader	33
Organisation	8		
		Förvaltningsberättelse	34
		Finansiella mål	34
		Årets resultat	34
		Intäkter och kostnader	34
		Pension	34
		Pensionsåtagande	35
		Finansnetto	35
		Materiella anläggningstillgångar	35
		Periodisering	35
		Likviditet	35
		Låneskuld	35
		Kortfristig upplåning	35
		Soliditet	35
		Resultaträkning	37
		Balansräkning	37
		Finansieringsanalys/Kassaflöde	38
		Investeringsredovisning	38
		Noter, resultaträkning	39
		Noter, balansräkning	40
		Ord och begreppsförklaringar	41
		Revisionsberättelse	42
Produktionsavdelning/ stab	9		
Verksamhet 2016	9		
Arbetsmiljöarbete	10		
MSB-utbildningar	11		
Samverkan	13		
Måluppfyllelse	14		
Ungdomsbrandkåren	18		
Enhet Samhällsskydd	20		
Enhet Ledningscentral (LC)	22		
Enhet Beredskap	24		
Enhet Teknik	26		
Enhet Sotning	28		

*Vi arbetar hårt för ett ökat samhällsskydd för
våra kommuninnevånare och besökare!*

Trygghet
Säkerhet
Omtanke
Kvalité

Förord

Verksamheten har under året planerats utifrån arbetsmaterial för Handlingsprogram 2015-2018. Direktionen antog den 29 september 2016 ett nytt Handlingsprogram 2016 – 2018.

Förbundets uppdrag innebär att genom myndighetsutövning, olycksförebyggande åtgärder och operativa räddningsinsatser, minska antalet olyckor och skador till följd av olyckor. Samverkan med förbundets medlemskommuner har varit god och prioriteras högt inom förbundet för att utvecklas ytterligare.

Enheten för Samhällsskydd bedriver myndighetsutövning avseende tillsyns- och tillståndsverksamhet, samt en omfattande utbildningsverksamhet, främst gentemot personal hos merparten av våra medlemskommuner. Enhet Samhällsskydd har under delar av året varit underbemannade pga. vakanta tjänster, samtliga tjänster var dock åter tillsatta i slutet av året.

Förbundet har genomfört 1 485 räddningsinsatser under året. En analys av inträffade händelser ger vid handen att de tre vanligaste orsakerna är Automatlarm ej brand (ca. 44%), Trafikolycka (ca. 16%) samt brand i byggnad (ca. 8%).

Från och med 1 december 2016 responderar samtliga räddningstjänster inom förbundet på IVPA-larm, i väntan på ambulans, med kriteriet ”befarat hjärtstopp/ medvetslös person”. Förbundet har i åtagandet utbildat den egna operativa personalen samt skaffat nödvändig utrustning för uppdraget.

Utöver räddningsinsatserna har verksamheten genomfört övningar, utbildning, tillsyn, service och underhåll av fastigheter, material och fordon. Även utåtriktade informationsinsatser har utförts, temat för dessa har varit bland annat brandsäkerhet i hemmet mm.

I juli upphävdes tidigare beslutat investeringsstopp, planerade investeringar av fordon samt brandmaterial har med anledning härav förskjutits tidsmässigt. Dock har investeringar relaterade till personsäkerhet och arbetsmiljö utförts.

Det ekonomiska resultatet för verksamhetsåret har inte utfallit enligt planerad budget, åtgärder har vidtagits och ytterligare planeras, för att skärpa kvaliteten i budget och redovisningsarbetet.

Ledningscentralen har genomfört utbildning i interna stabsrutiner för att stärka förbundets ledningsförmåga vid händelser som kräver en utökad ledningsresurs. Samarbete med länets ledningscentraler har genomförts och vidareutvecklats. Tillsammans med räddningsförbunden Södra Älvsborg samt Östra Skaraborg, planeras för redundans i larmmottagning och på sikt även bakre ledningsstöd.

På initiativ från undertecknad samt förbundschefen Mitt Bohuslän har en utredning tillsatts för att se över möjligheterna till samverkan mellan förbunden. Främst avseende bakre ledningsstöd från ledningscentralen vid NÄRF.

Samverkan mellan räddningstjänsterna och förbunden i Västra Götaland har under året fortsatt. Målet är att stärka och utveckla vår gemensamma förmåga att hantera de oönskade händelserna, samt att finna samordningsvinster avseende utbildning, övning, inköp, etc.

För att optimera utfallet av 5:e arbetslaget har en arbetsgrupp utsetts, med uppdrag att, utifrån förbundschefen utfärdad rambeskrivning, ta fram arbetsformer för denna verksamhet. Det är av största vikt att vi når målen med 5:e arbetslaget, för att uppfylla målsättningarna med beslutat handlingsprogram. Målet är att den nya organisationen ska vara igång den 1 september 2017.

Ett orosmoln är svårigheter med rekrytering av RIB-personal¹. Bemanning av våra deltidsstationer utgör en viktig grund för verksamheten. Svårigheten med rekrytering utgör ett nationellt problem. Förslag på lösningar måste involvera räddningstjänsterna såväl som kommunerna och stadsmakterna.

Jag vill slutligen rikta ett stort tack till samtliga medarbetare för era insatser under det gångna verksamhetsåret.

Hans Darnemyr
Förbundschef/ Räddningschef

Slutövning trafikolycka, Foto: NÄRF

Våra medlemskommuner

Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund är ett kommunalförbund i räddningstjänstfrågor bestående av fyra medlemskommuner: Färgelanda, Mellerud, Trollhättan och Vänersborg. För dessa kommuner ska förbundet svara för räddningstjänst och förebyggande brandskydd, utifrån lagen om skydd mot olyckor (LSO)².

Förbundets uppdrag är att förhindra och begränsa olyckor, förbereda och genomföra räddningsinsatser samt vidta åtgärder efter olyckor. Verksamheten och våra resurser är anpassade efter samhällets risk- och hotbilder. Våra kunniga och engagerade medarbetare arbetar aktivt med att identifiera risker och förebygga olyckor genom samverkan på lokal och regional nivå.

Inom våra fyra medlemskommuner bor 112 427 invånare* (jämförelse riket 9 981 799)³. De människor som arbetar, besöker och bor i våra medlemskommuner ska uppleva trygghet, säkerhet, omtanke och kvalitet i kontakterna med förbundet. All verksamhet ska bedrivas med engagemang, öppenhet, närhet och respekt för alla människors lika värde. Mellan jan-nov 2016 har befolkningmängden i förbundsområdet ökat med 1 290 personer.

Kommunkod/namn	Antal invånare 1 nov 2016*	Folkökning	Invånare/ km2 31 dec 2015**
1439 Färgelanda	6 600	105	11
1461 Mellerud	9 266	97	17,8
1488 Trollhättan	57 688	596	139,3
1487 Vänersborg	38 873	492	59,7

* Preliminär statistik uttagen från SCB per 1 november 2016 (avser perioden jan-nov)

** Vid beräkning av befolkningstätheten (invånare/km²) sätts befolkningen den 31 december i relation till landarealen den 1 januari året därpå.

2 [Lag \(2003:778\) om skydd mot olyckor](#)
3 [Statistiska centralbyrån \(SCB\)](#)

Direktion, mandatperiod 2015-2018

Direktionen är förbundets beslutande organ och består av 6 ordinarie ledamöter och 6 ersättare. Presidiet, ordförande och vice ordförande, utgör ett utskott till direktionen. Direktionen fastställer budget och beslutar i övergripande och principiellt viktiga frågor avseende förbundets verksamhet. De leder och samordnar även planering och uppföljning av förbundets ekonomi och verksamhet. Trollhättans och Vänersborgs kommuner har två representanter vardera, medan Färgelanda och Melleruds kommuner har var sin representant.

I början av året (feb) skedde en förändring av direktionens sammansättning avseende representanter för Vänersborgs kommun. Anna Rudebou Svedung avsade sig sitt uppdrag i direktionen. Kommunfullmäktige entledigade henne från uppdraget och utsåg Dan Åberg att utgöra ny ersättare i Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund.

Direktionen har haft totalt åtta sammanträden under verksamhetsåret förlagda på följande orter; Färgelanda 1st, Mellerud 1st, Trollhättan 5 st samt Vänersborg 1 st.

Ordförande
Bo Carlsson (C)
Vänersborg

Vice ordförande
Monica Hanson (S)
Trollhättan

Ledamot
Pia Fogelberg (M)
Trollhättan

Ledamot
Henrik Harlitz (M)
Vänersborg

Ledamot
Gunnar Karlsson (C)
Mellerud

Ledamot
Rune Månsson (S)
Färgelanda

Ersättare
Lars-Göran Ljunggren (S)
Vänersborg

Ersättare
Mikael Lundvall (S)
Trollhättan

Ersättare
Dan Åberg (M)
Vänersborg

Ersättare
Sofia Lindholm (C)
Trollhättan

Ersättare
Roland Björndahl (M)
Mellerud

Ersättare
Leif Söderqvist (C)
Färgelanda

Revision

Förbundets revisorer ska enligt kommunallagen, reglemente och med iakttagande av god revisionsredovisning granska all verksamhet som bedrivs inom förbundet. Den kommunala revisionen kan delas in i två huvudområden: redovisningsrevision samt förvaltnings- och miljörevision. Redovisningsrevisionen syftar i huvudsak till att bedöma om god redovisningsredovisning tillämpas och om räkenskaperna är rättvisande. Förvaltningsrevisionen syftar till att bedöma om direktionens beslut efterlevs och om verksamheten, inom budgetramarna och med avsedd kvalitet, uppnår de politiska målen.

Inför varje räkenskapsår görs en analys som ligger till grund för vilka granskningsinsatser som ska göras. Resultatet av granskningarna ska sammanfattas i rapporter.

En förändring har även skett under året avseende sammansättningen av förbundets förtroendevalda revisorer. Kommunfullmäktige i Melleruds kommun meddelade i maj månad att Åke Carlsson av sagt sig sitt uppdrag som förtroendevald revisor i förbundet, kommunen utsåg Tomas Nilsson till att utgöra ny revisor för Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund.

Granskning har skett av förbundets bokslut och Årsredovisning 2015 samt delårsbokslutet 2016. Resultatet av granskningen har sammanfattats i rapporter som överlämnats till direktionen för kännedom och beaktande. Revisorerna har till direktionen lämnat en revisionsrapport som innehåller en redogörelse vilken ligger till grund för prövning av ansvarsfriheten.

Våra revisorer;

Jörgen Jörgensen (S) Trollhättan, sammankallande
Torsten Gunnarsson (S) Vänersborg
Tomas Nilsson (C) Mellerud
Roger Martinsson (L) Färgelanda

Resultaträkning (tkr) för Direktion, revision och förbundsledning

(Ansvaret 10-20)

Avseende	Budget 2016	Utfall 2016	Avvikelse	Utfall 2015
Verksamhetens intäkter	0	910	-910	127
Medlemsavgifter från kommuner	77 313	77 313	0	75 280
Summa intäkter	77 313	78 223	-910	75 407
Personalkostnader	-2 466	-1 943	-523	-3 005
Övriga kostnader	-2 162	-2 883	721	-1 945
Summa kostnader	-4 628	-4 826	198	-4 950
Resultat	72 685	73 397	-712	70 457

Verksamheten redovisar ett bättre resultat jämfört med budget (712 tkr). Intäktsidan redovisar ett överskott på 910 tkr, ingen intäkt är budgeterad för verksamheten. Överskottet härrör till återbetalning av försäkringspremie med 742 tkr, intäkt från frukostprojekt med 113 tkr, UBK (ungdomsbrandkåren) personalens betalningar via löneavdrag för personalföreningar etc.

Avvikelsen avseende kostnader härrör till lönekostnader som understiger budget med ca 484 tkr vilket beror på felbudgetering av lönekostnader och vakant tjänst som förbundschef. Poster som bidrar till högre kostnader än budgeterat är personalförändringar, överstiger budget med 83 tkr, frukostprojekt med 136 tkr, är ej budgeterat, vite till Arbetsmiljöverket på 400 tkr, ej budgeterat samt försäkringspremier som överskrider budget med 62 tkr.

Organisation

Hans Därnemyr tillträdde tjänsten som räddningschef för NÄRF den 16 maj 2016. Hans är ett välbekant ansikte i organisationen då han närmast kommer från tjänsten som enhetschef i ledningscentralen.

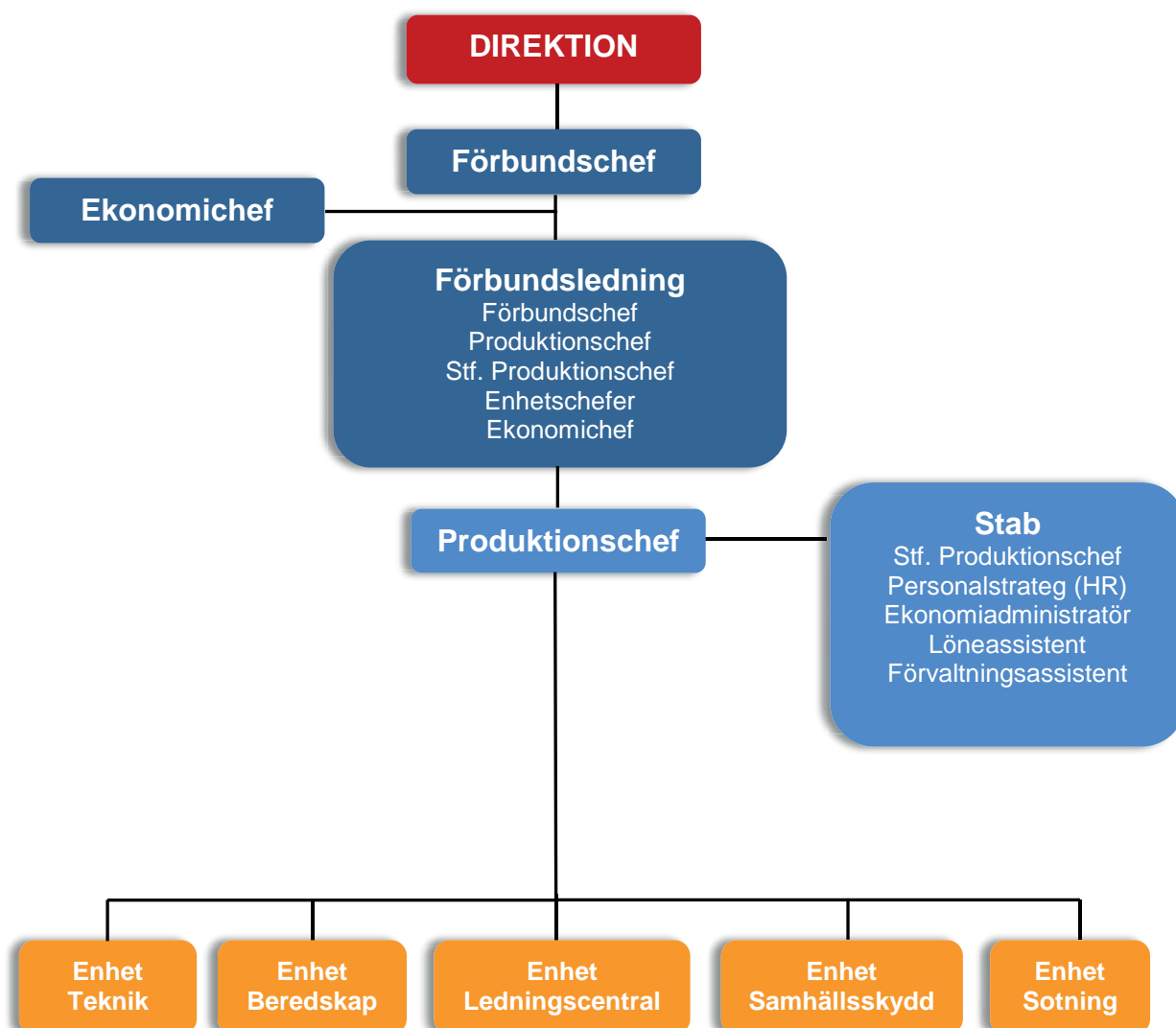
Förbundschefen inledde omgående med att prioritera arbetet med ekonomiska rutiner och redovisningar samt på uppdrag av direktionen genomföra en genomlysning av dåvarande organisation. Även möten med samtlig personal hade en hög prioritet.

Under 2016 togs beslut om att verksamhetens enhetschefer ska ingå i förbundets ledningsgrupp, därmed upphörde den tidigare produktionsledningen. Förändringen möjliggör ett tydligare mandat för cheferna och underlättar för en fullgod verksamhet utifrån förbundets handlingsprogram.

Samverkan mellan förbundets enheter och stab är högt prioriterat utifrån verksamhetens behov för att skapa en helhetssyn avseende förbundets målluppfyllelse. Staben ska verka för en god kvalitet i den administrativa och ekonomiska hanteringen av förbundets verksamhet och personal.

Staben utgör beredningsfunktion för direktionen, samt servicefunktion till förbundsledning och våra enheter i olika administrativa frågor. Staben stöttar organisationen i förbundsövergripande frågor, men arbetar även med egna specifikt utpekade uppdrag.

Under året har arbetet kring ekonomi fortskridit med målsättningen att ha en god kontroll med effektiva rutiner vad det gäller styrning, uppföljning och redovisning under verksamhetsåret 2017.

Organisationsbild för Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund

Verksamhet 2016

Verksamhetsåret planeras utifrån framtaget handlingsprogram samt, de för året, framtagna mål och verksamhetsuppdrag som avser målstyrning för förbundets enheter och stab. Förbundsledningen har ansvar för att inför årets start informera och implementera verksamhetsmålen hos personalen.

Verksamhetsåret har innefattat ett fortsatt arbete med att skapa en god administrativ struktur och effektivare service till verksamheten. Genom stort engagemang har våra medarbetare bidragit till en förstärkt administrativ förmåga och kvalitetssäkring av förbundets ekonomihantering.

Genom platsbesök har förbundschefen träffat samtlig personal, dessa besök genomfördes huvudsakligen under våren. Motsvarande platsbesök är inplanerade för våren 2017.

Revisorerna har framfört kritik till direktionen om att man inte har beslutat om ett nytt handlingsprogram i tid vid mandatperiodens början. Tidigare framtaget arbetsmaterialet avseende förslag till handlingsprogram har reviderats utifrån inkomna synpunkter från remissinstanser, samt rådande nuläge inom förbundets medlemskommuner.

Direktionen fattade därefter beslut om nytt handlingsprogram 2016-2018 för Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund under september månad. Beslutet gäller under perioden 2016-2018, eller tills dess att en förändring inträffar som föranleder nytt beslut.

Länsstyrelsen i Västra Götalands län genomförde den 28 oktober tillsynsbesök hos förbundet för att bland annat granska beslutat handlingsprogram.

Förbundschefen har, på uppdrag av direktionen, genomfört en genomlysning av organisationen, vilken presenterades för direktionen i september.

Våren har präglats av fortsatta diskussioner om förbundets uppdrag och en utvärdering av femte skiftlaget har genomförts.

Förbundschefen har genom direktiv till berörda ledningsfunktioner beslutat om omorganisation av 5e skiftet. Detta med avsikt att få till en kontinuitet och effektivitet i genomförandet av de uppdrag som ska utföras. Målsättningen är att den nya organisationen ska starta 1 september 2017.

Under året har förbundet genomfört utbildningar och övningar för egen personal, tillsyner, riktade externa utbildningsinsatser samt deltagit vid vissa evenemang för att förmedla brandkunskap till medlemskommunernas invånare och dess besökare.

Ledningscentralen har genomfört utbildning i interna stabsrutiner för att stärka förbundets ledningsförmåga vid händelser som kräver en utökad ledningsresurs. Samarbete med länets ledningscentraler har genomförts och vidareutvecklats.

Beslutat larmsamordningsprojekt mellan medlemskommunerna och förbundet avseende anslutning av kommunala larm fortskrider. Förutom kommunala automatiska brandlarm, sker i samverkan också utredning av medlemskommunernas trygghetslarm-mottagning.

Tillsammans med räddningstjänstförbunden Södra Älvsborg samt Östra Skaraborg, planeras för redundans i larmmottagning och på sikt även bakre ledningsstöd. Under 2017 avses överenskommelse mellan parterna att tecknas och den redundanta larmmottagningen färdigställas.

Förbundet har arbetat vidare med att kvalitetssäkra rapporteringen för inträffade händelser. Förändrade direktiv för upprättande och färdigställande av händelserapporteringen har haft avsedd effekt. Under 2016 har 1485 händelserapporter registrerats och kontrollerats av MSB med resultatet 0 % felaktiga eller bristfälliga rapporter.

På uppdrag av medlemskommunerna har förbundet tecknat avtal med Västra Götalandsregionen NU-sjukvården, om att utföra IVPA-uppdrag (i väntan på ambulans). Avtalet innebär att samtliga av förbundets operativa enheter ska respondera på sjukvårdslarm enligt basnivå, hjärtstopp samt medvetlös person. Förbundet har arbetat intensivt med implementering av IVPA-verksamheten inför uppstart den 1 december 2016.

Året har innefattats av viss turbulens i organisationen. Ett samhälle i förändring ställer höga krav på en förändringsvilja i egen organisation. Diskussioner om vårt uppdrag i ett föränderligt samhälle är nödvändigt för att möta framtida önskade händelser. Omvärldens allt snabbare förändring ställer allt högre krav på räddningstjänsternas förmåga, resurs och kompetens.

Arbetsmiljöarbete

Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund ska som arbetsgivare vidta alla åtgärder som behövs för att förebygga att arbetstagaren utsätts för ohälsa eller olycksfall i sitt arbete. En utgångspunkt ska vara att allt sådant som kan leda till ohälsa eller olycksfall ska ändras, eller ersättas, så att risken för ohälsa eller olycksfall undanröjs. Vår organisation och verksamhet innefattar ett stort antal riskmoment.

Under verksamhetsåret har förbundsledningen arbetat vidare med att revidera och säkerställa korrekta styrdokument och instruktioner i verksamheten avseende arbetsmiljön.

Förbundet har arbetat fram en alkohol och drogpolicy med tillhörande riktlinjer. För att främja en god arbetsmiljö och minska risken för olyckor och tillbud som beror på påverkan av alkohol eller droger ska anställda i NÄRF från och med den 1 november 2016, normalt före sin tjänstgöring, lämna utandningsprov vid arbetspassets/-dagens början.

Förbundet har reviderat befintligt rökdykarreglemente för organisationen. Arbetsmiljölagen ställer krav på att arbetsgivare som bedriver verksamhet innehållande rök- och kemdykning ska anordna så att medarbetarna genomför läkarundersökningar enligt arbetsmiljöverkets författningssamling om medicinska kontroller i arbetslivet.

Förbundet har också tagit viktiga inriktningsbeslut för en säker arbetsmiljö vid räddningsinsatser avseende exempelvis trafikolycka.

Detta med anledning av de tragiska dödsolyckor som personal vid räddningstjänstorganisationer drabbats av i vårt land. Räddningsstyrkorna i förbundet ska som standardrutin i samband med trafikolycka initialt göra totalavstängning av den vägbana där olyckan har inträffat.

Förbundet ska också säkerställa att våra fordon är utrustade med anordningar som tydligt varnar övriga trafikanter om olycka på väg och att räddningsarbete pågår.

Förbundet har också infört giltig legitimation för vår personal som arbetar med myndighetsutövning, samt med sotningsverksamhet inom förbundet. Syftet är att öka säkerheten för allmänheten så att de kan vara säkra på att personalen ifrån förbundet är den han/ eller hon säger sig vara. Vår personal ska utan anmodan visa upp utfärdad legitimation.

Samverkansavtal (FAS 5)

Förbundsledningens önskan under året har varit att nå en partsgemensam överenskommelse med de fackliga organisationerna om ett samverkansavtal. Till grund för denna önskan är en övertygelse om att ett samverkansavtal optimerar förutsättningarna för en god och sund arbetsmiljö. Med anledning av detta har arbetsgivaren gjort en framställan till respektive facklig organisation och begärt in deras synpunkter.

Samtliga fackförbund har svarat att man ställer sig positiva till samverkan, dock har Kommunal centralt gått ut med direktivet att de i dagsläget inte sluter några nya samverkansavtal.

MSB-Utbildningar

För att göra organisationen mindre sårbar ur bemanningssynpunkt ska förbundet säkerställa att anmälan till utbildningar genomförs med god planering. Anmälan till, och prioritering av utbildningsinsatser hanteras av förbundets stab.

Vidareutbildningarna tenderar att mer och mer övergå i så kallade mixade utbildningar, där stora delar genomförs som distansutbildning.

Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap (MSB)⁴ har precis som föregående år inte kunnat erbjuda förbundet det antal utbildningsplatser som har efterfrågats. Detta har medfört att förbundet måste vidta särskilda åtgärder för att uppfylla det kompetenskrav som ställs på befäl inom förbundet enligt fastställt handlingsprogram.

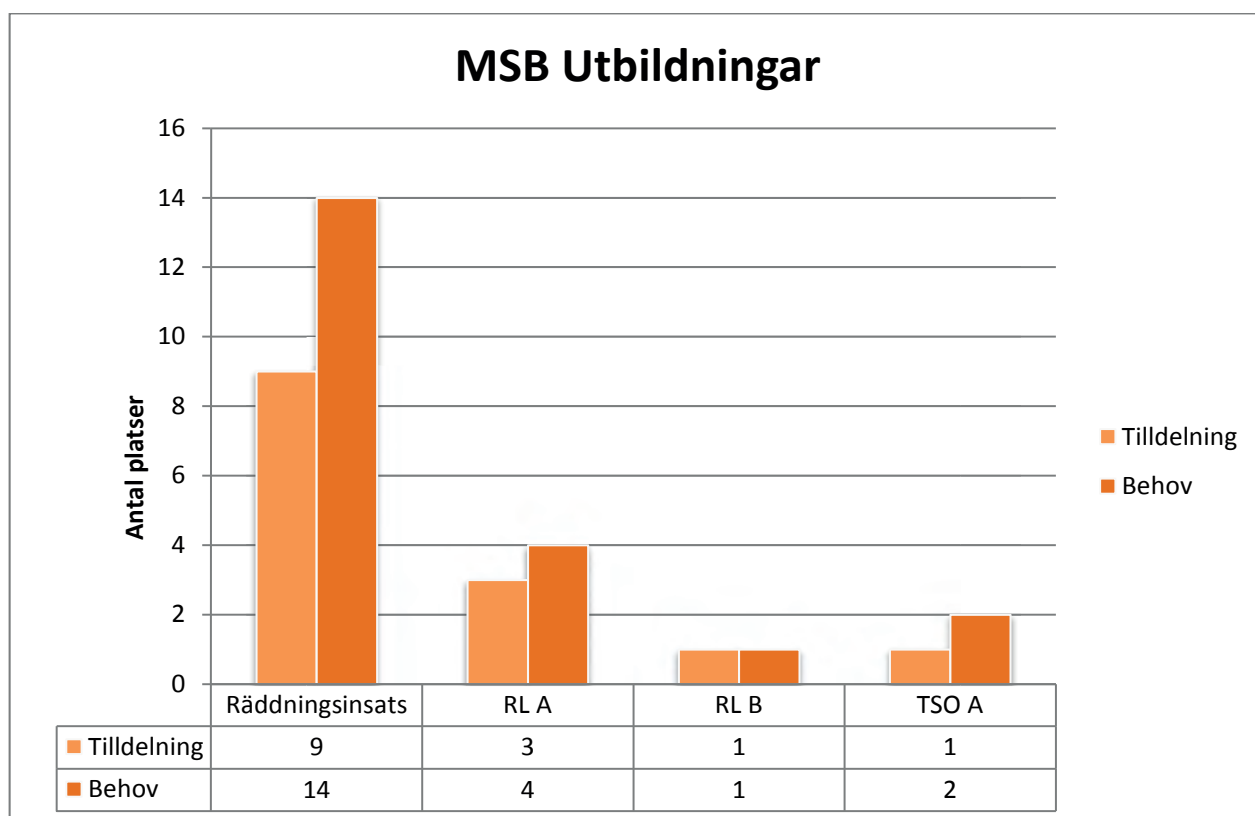
Under 2016 har 14 (20) personer genomfört någon form av utbildningsinsats genom MSB. Förbundet var i behov av 21 (32) platser för att uppfylla kraven. Siffrorna inom parentes avser jämförelse med föregående verksamhetsår 2015. Aktuella kurser har varit; räddningsinsats, räddningsledare A (RL A), räddningsledning B (RL B) samt tillsyn och olycksförbyggande A (TSO A).

4 [Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap \(MSB\)](#)

Förbundet har en representant som sitter med i utbildningsrådet inom samverkansnätverket RäddSam VG. Gruppen har arbetat fram förslag på gemensamma utbildningar för länets räddningstjänster, samt tittat på möjligheten att vara MSB behjälpliga vid genomförandet av deras grund- och vidareutbildningar.

RäddSam VG har utgjort, en för länets räddningstjänster gemensam, remissinstans avseende MSB:s förslag på ny grundutbildning för räddningstjänstpersonal i beredskap, GRiB. Syftet med den nya utbildningen är att i högre utsträckning leva upp till behovet om en utbildning som möter räddningstjänsternas alltmer flexibla organisationer och arbetssätt.

MSB arbetar nu med remissvaren och har för avsikt att återkoppla till utbildningsrådet under februari 2017.

Resultaträkning (tkr) för Produktionsavdelning/ stab

(Ansvär 30)

Avseende	Budget 2016	Utfall 2016	Avvikelse	Utfall 2015
Verksamhetens intäkter	280	124	156	149
Summa intäkter	280	124	156	149
Personalkostnader	-4 268	-4 629	361	-3 787
Övriga kostnader	-873	-743	-130	-975
Summa kostnader	-5 141	-5 372	231	-4 762
Resultat	-4 861	-5 248	387	-4 613

Verksamheten redovisar ett sämre resultat jämfört med budget (387 tkr). Intäkterna understiger budget med 156 tkr. Orsaken är felbudgetering då verksamheten endast har en intäkt på 120 tkr som avser administration, sotningsenheten.

Kostnaderna överstiger budget med 231 tkr vilket bla kan härledas till ökade personalkostnader, jour och beredskap överstiger budget med 192 tkr. Semester- och sjuklön genererar 80 tkr vilket är obudgeterat.

Övergripande jämförelsetal	2012	2013	2014	2015	2016
Antal invånare i förbundsområdet, per 31 dec	108 212	109 354	110 257	111 137	112 427*
Antal utryckningar	1 380	1 236	1 331	1 420	1 485
Antal inkomna automatlarm	510	473	557	569	664
Antal utförda tillsyner	227	228	244	200	173
Medlemsavgift/invånare (kr)	645	654	664	677	688
Externa intäkter (tkr)	13 120	13 248	12 860	17 294	20 779
Årets resultat (tkr)	6 059	648	-489	-4 793	6 122
Tillgångar (tkr)	95 782	99 369	98 611	100 733	97 169
Nettoinvesteringar (tkr)	5 414	8 588	3 970	2 361	7 503
Soliditet (%)	22,45	22,29	21,97	16,75	23,37
Personalkostnader (tkr)	57 265	64 843	65 234	71 671	70 688
Antal anställda, per 31 dec	219	219	228	232	229

* Preliminär statistik uttagen från SCB per 1 november 2016 (avser perioden jan-nov)

Totalt responderade förbundet på 15 IVPA-larm under december månad.

Med tidigare verksamhet i Brålanda har förbundet medverkat vid 23 IVPA-larm under 2016.

Uppställda brandbilar på torget i Trollhättan, Foto: NÄRF

Förbundet arbetar aktivt med samverkansfrågor tillsammans med olika myndigheter, organisationer, och intilliggande kommuner. Det goda samarbetet med våra medlemskommuner fortsätter och utvecklas ständigt. Förbundets enheter och stab deltar i olika nätverk där räddningstjänster träffas regelbundet för att diskutera samarbetsformer, utbildningsfrågor och resursbehov.

Förbundet har varit med och planerat för, samt deltagit tillsammans med representanter ifrån våra medlemskommuner, vid utbildning avseende gemensamma grunder för ledning vid samhällsstörning. Utbildningen anordnades av Länsstyrelsen i Västra Götalands län. Utbildningen syftar till att ge aktörer vägledning för att dessa lättare ska kunna agera tillsammans på ett strukturerat och likvärdigt sätt, samt effektivare utnyttja samhällets resurser vid uppkomst av eventuella störningar.

Rädd Sam VG

Samverkan mellan räddningstjänster och förbund i Västra Götalands län har fortsatt enligt beslutad verksamhetsplan. Ledande tjänstemän och politiker från NÄRF har deltagit. Samverkansgruppen har antagit namnet RäddSam VG.

NÄRF har deltagit vid Rädd Sam VG:s vårmöte i Alingsås 3 maj samt vid höstmöte den 24-25 nov i Göteborg. Förbundschefen representerar NÄRF i beredningsgruppen, där man haft ett antal möten under verksamhetsåret för att bereda och diskutera gemensamma samverkansfrågor.

Farliga ämnen (CBRNE)

Länsstyrelsen är sammanhållande av CBRNE nätverk⁵ i länet. För att ytterligare stärka lokal förankring och samverkan har man delat upp området i fyra delregionala nätverk. I dessa nätverk ingår representanter ifrån Länsstyrelsen, Försvarsmakten, Kustbevakningen, Polismyndigheten, Tullverket, SOS Alarm, Västra Götalandsregionen, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) samt ifrån kommunerna.

NÄRF har under 2016 varit sammankallande i det delregionala CBRNE-nätverket för Fyrbodalen i Västra Götalands län. Flera möten för planering och avstämning har genomförts inför gemensamma samarbetsövningar och utbildningar. Syftet är att öka den operativa ledningsförmågan vid uppstart av insats i samverkan mellan de deltagande parterna. Sammanlagt har ca 72 brandbefäl, polismän och prehospitala sjukvårdare samt ledningsfunktioner deltagit, övats och utbildats vid olika aktiviteter inom nätverksgruppen. 8 av dessa är anställda inom förbundet.

Brandbilsrally i Trollhättan

Den 5-8 maj genomfördes ett brandbilsrally i Trollhättan som en del i stadens 100-års jubileum. Förbundet ansvarade för mottagning och registrering av ett 30-tal fordon vid brandstationen.

Rallyt arrangerades av Trollhättans Stad, Höljebäcks brandmuseum och Brandhistoriska sällskapet.

⁵ CBRNE står för kemiska (C), biologiska (B), radiologiska/nukleära (R/N) och explosiva (E) ämnen.

Måluppfyllelse

Produktionschefen har i uppdrag att ansvara för att beslutat handlingsprogram (HP), budget- och verksamhetsplan (BVP) samt mål och verksamhetsuppdrag (MVU) genomförs enligt direktionens och förbundschefens direktiv. Produktionschefen ansvarar även för den övergripande uppföljningen av verksamheten under året.

Förbundet har framtagna rutiner för intern informationsspridning, kommunikation och delaktighet för egen personal, samt för extern information och samverkan med respektive medlemskommun, allmänhet och media. Förbundsledning och enheter har ansvar för att hålla arbetsplatsträffar (APT), medarbetarsamtal, förhandlingar med fackliga parter etc., samt se till att nödvändiga styrdokument och instruktioner finns framtagna och är aktuella för verksamheten. Varje morgon, året om, genomför de operativa heltidsstyrkorna Check-Points⁶ inför skiftbyten.

Nedan följer en redovisning över förbundets mål och verksamhetsuppdrag för 2016. Verksamhetsuppföljning visar hur väl vi har nått de uppsatta målen under året, samt vad som eventuellt kvarstår att arbeta vidare med under kommande verksamhetsår.

Förbundet har i 63 % nått full målsättning, medan vi i 33 % delvis når upp till våra mål. Ej uppfyllda mål representerar 2 %. I dessa fall har oklara rutiner och andra prioriteringar i verksamheten bidragit till att uppdragen blivit eftersatta.

Verksamhetsgemensamma uppdrag	Måluppfyllelse	Kommentarer
Information via SharePoint och övriga informationssystem	Målet uppfyllt	Informationsinsatser löpande vid behov.
Check-Point, APT, Medarbetarsamtal	Målet uppfyllt	Genomfört enligt beslutad planering för året.
Revidering av styrdokument och instruktioner etc.	Målet delvis uppfyllt	Under verksamhetsåret har förbundet arbetat med revidering av flera viktiga styrdokument och instruktioner, däribland kan nämnas; <ul style="list-style-type: none">• Handlingsprogram 2016-2018• Delegationsordning• Finanspolicy• Dokumenthanteringsplan• Personalhandbok• Rökdykarreglemente

⁶ Med Check-Points avses videokonferensmöten emellan Trollhättan och Vänersborgs heltidsstationer.

Stabens uppdrag	Måluppfyllelse	Kommentarer
Mallar och blanketter	Målet uppfyllt	Revidering av mallar och blanketter har genomförts vid behov.
Arkiv	Målet uppfyllt	Under verksamhetsåret har stabspersonalen fortsatt med arbetet att säkerställa en god arkivordning inom förbundet. Arkivering, avställning och gallring är genomfört enligt plan, förbundet ligger nu i fas med det löpande arkivarbetet som tidigare varit eftersatt.
Revidering av styrdokument och instruktioner	Målet uppfyllt	Staben har varit behjälplig i arbetet.
Samverkan med informationsansvariga inom respektive medlemskommun	Målet uppfyllt	Förbundets kommunikationsansvarige har genomfört dialoger med samtliga medlemskommuner. Denne har även genomgått en medieutbildning.
God företagshälsovård	Målet uppfyllt	Förbundet har genomfört samtliga hälsokontroller för året enligt planering.
Personalplanering	Målet uppfyllt	Genomfört enligt plan.
Framtagande av informations-/kommunikationsplan	Målet delvis uppfyllt	Instruktion för mediehantering framtagen. Arbetet fortsätter under 2017.
Utveckla och förbättra förbundets webbplats	Målet delvis uppfyllt	Studiebesök har genomförts för att se på alternativa lösningar. Nuvarande hemsida har uppdaterats vid behov, planerat mål ej uppnått, att introducera en ny webbplats under 2016.
Avtal, ekonomisystem, lönehantering och personakter	Målet delvis uppfyllt	Förbundet håller löpande på med revidering av avtal, kvalitetssäkring av lönehantering och att säkerställa rutiner för en effektiv ekonomihantering.
MSB-utbildningar	Målet delvis uppfyllt	Målet har inte kunnat uppnås fullt ut då MSB inte kunnat erhålla det totala antalet utbildningsplatser som förbundet haft som behov.

Uppdrag inom enhet Samhällsskydd	Måluppfyllelse	Kommentarer
Tillståndsansökningar LBE	Målet uppfyllt	Genomfört enligt plan.
Tematillsyn, händelsetillsyn	Målet uppfyllt	Genomfört enligt plan.
Kvalitetssäkring av dokumentation för ärendeprocesser	Målet uppfyllt	Genomfört enligt plan.
Utbildning/ information till offentlig sektor	Målet uppfyllt	Genomfört enligt plan, enheten har deltagit vid mässor och dylikt under året.
Remisshantering/ yttrande	Målet uppfyllt	Enheten har hanterat ett ökat antal remisser under 2016. Totalt har enheten hanterat 398 st. under året. (se s.20)
Kundanpassad utbildning, till minst 4 000 personer tillsammans med enhet Beredskap.	Målet delvis uppfyllt	Kundanpassad utbildning har getts till 2 500 personer inom medlemskommunerna. Pga. brist på resurser samt en ökad remisshantering har enheten behövt omprioritera årets verksamhet.
225 tillsyner enligt LSO, LBE	Målet delvis uppfyllt	Enheten har genomfört 173 tillsyner. Brist på resurser har medverkat till att målet inte har kunnat nås.
Arbete med insatsplaner	Målet ej uppfyllt	Pga. oklarheter i rutiner och andra prioriteringar i verksamheten har detta arbete blivit eftersatt.

Uppdrag inom enhet LC	Måluppfyllelse	Kommentarer
Optimera resurser vid uppdrag	Målet uppfyllt	Genomfört enligt plan.
Samverkan med kommuner och myndigheter	Målet uppfyllt	Genomfört enligt plan.
Samverkan med kommunala larm-/ ledningscentraler	Målet uppfyllt	Genomfört enligt plan.
Samverkan med IT-avd Trollhättans Stad	Målet uppfyllt	Genomfört enligt plan.
Kvalitetssäkring av händelserapporter	Målet uppfyllt	100 % av förbundets händelserapporter granskade av MSB uppvisar inga anmärkningar avseende brister och fel.
Utveckla/ revidera stabsrutiner	Målet uppfyllt	Förbundet har genomfört utbildningar och övningar i stabsarbete, arbetet fortskrider.
Säkerställa/ utveckla drift i ledningscentralen	Målet delvis uppfyllt	Pågående arbete i samverkan tillsammans med räddningstjänsten i Södra Älvsborg (SÄRF) samt Östra Skaraborg (RÖS).
Kvalitetssäkra verksamheten	Målet delvis uppfyllt	Ett ständigt pågående arbete för att möta omvärldens krav.
Avtalshantering, automatiska brandlarm	Målet delvis uppfyllt	Förbundet tecknar löpande avtal med kunder, dock återstår arbete med administrering av avtalshandlingar att färdigställas.
Vidareutveckla en gemensam larm-/ säkerhets-/ krishantering	Målet delvis uppfyllt	Ständigt pågående diskussion med våra medlemskommuner.
Revidering/ framtagande av insatsplaner/ kort	Målet ej uppfyllt	Pga. oklarheter i rutiner och andra prioriteringar i verksamheten har detta arbete blivit efter-satt.

Uppdrag inom enhet Beredskap	Måluppfyllelse	Kommentarer
Ta emot praoelever grundskolan åk 7-9	Målet uppfyllt	Genomfört enligt plan.
Utbildning brandskydd till grundskolan åk 5	Målet uppfyllt	Genomfört enligt plan.
Räddningsinsats, normal beredskap	Målet uppfyllt	Genomfört enligt plan.
Planering för räddningsinsatser, övningar	Målet uppfyllt	Genomfört enligt plan.
Implementering av IVPA på förbundets samtliga stationer	Målet uppfyllt	IVPA-verksamheten sattes igång enligt plan den 1 december 2016.
Kundanpassad utbildning, till minst 4 000 personer tillsammans med enhet Samhällsskydd. BKA, HLR, brandutbildning SFI	Målet delvis uppfyllt	Intensiva utbildningsinsatser och andra aktiviteter har tagit tid ifrån den ordinarie verksamheten, vilket bidrar till att man inte når målet fullt ut för året.
Information till > 500 flerbostadshus/villor via hembesök, informationsinsatser vid Bomässan i Vänersborg, budskap via media om brandskydd	Målet delvis uppfyllt	Informationskampanjer vid evenemang har genomförts, dock inte direkta informationsinsatser avseende hembesök i flerbostadshus/villor.

Uppdrag inom enhet Teknik	Måluppfyllelse	Kommentarer
100 % av förbundets fordon ska klara en kontrollbesiktning utan anmärkning	Målet uppfyllt	Genomfört enligt plan.
100 % rapporterade avvikelser på fordon och utryckningsmateriel ska vara åtgärdade inom 3 veckor	Målet uppfyllt	Genomfört enligt plan.
Skyddsronder	Målet uppfyllt	Genomfört enligt plan.
Drift, underhåll och utveckling av lokaler	Målet uppfyllt	Genomfört enligt plan.
VMA-anläggningar	Målet uppfyllt	Genomfört enligt plan.
Säkerställa förbundets investeringar	Målet delvis uppfyllt	Avvikelsen beror på tidigare investeringsstopp i förbundet.
Metodutvecklingsgruppen	Målet delvis uppfyllt	Pågående arbete, avvikelse pga. tidigare investeringsstopp.

Uppdrag inom enhet Sotning	Måluppfyllelse	Kommentarer
Informera minst 7 500 personer i samverkan med övriga enheter (enkät)	Målet uppfyllt	Svarsfrekvensen på enkäten i Trollhättan är god, av 1 600 utlämnade enkäter har 1 079 svar inkommit (67 %). I Färgelanda är svarsfrekvensen lägre, 158 svar har inkommit av 300 utlämnade enkäter (53 %).
Planera för kundundersökning 2017	Målet uppfyllt	Enkät för NKI undersökning 2017 framtagen i samarbete med stab.
Uppföljning av sotningsuppdrag, soteld etc. inom Färgelanda och Trollhättan	Målet uppfyllt	Genomfört enligt plan (se s.28)
Genomföra >3 900 brandskyddskontroller, Trollhättan	Målet delvis uppfyllt	Pga. viss personalbrist under delar av året når enheten 85 % av målet.
Genomföra >2 000 brandskyddskontroller, Färgelanda	Målet delvis uppfyllt	Pga. viss personalbrist under delar av året når enheten 85 % av målet.

Ungdomsbrandkåren

Ungdomsbrandkåren inom Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund startades år 2000. Ungdomar mellan 12-15 år från förbundets medlemskommuner har möjlighet att söka till ungdomsbrandkåren varje år för att delta vid den utbildning som pågår mellan september månad till maj månad nästkommande verksamhetsår. Kursen leds av förbundets anställda brandmän. Ungdomarna får bland annat göra studiebesök, lära sig brandkunskap, agera på olycksplatser och lära sig HRL och livräddning.

"Hundratals unga har redan hunnit gå utbildningen, som har bas på stationen i Trollhättan."

Deltagarna får praktisk övning i de varierande arbetsuppgifter som en brandman utför. De får lära sig livsviktig kunskap om risker vid bränder och olyckor, kunskap som de i sin tur kan sprida vidare till kompisar. Förhoppningsvis tänds vi även en liten gnista hos ungdomarna som gör att de kanske vill bli brandmän i framtiden. I september 2016 påbörjades årets utbildningsomgång. Ungdomarna, 4 flickor och 6 pojkar i åldern 12-16 år, kommer totalt att genomföra 28 sammankomster under sin utbildningsperiod vid förbundet.

Ett höstlovs läger anordnas i november varje år med olika aktiviteter för ungdomsbrandkårens deltagare. Gruppen genomförde studiebesök på Backaplan i Göteborg, där Brandoffers anhörigförening berättade för ungdomarna om den stora diskoteksbränden som skedde år 1998. De genomförde även heldagsövning vid övningsfältet Guttasjön i Borås, där man vanligtvis utbildar brandmän att klara diverse olyckor och bränder. Ungdomarna har även fått prova på att rökdyka i container och att släcka eld med handbrandsläckare. Gruppen har också genomfört studiebesök hos Polisen, ambulanssjukvården och Sjöräddningen.

Ungdomsbrandkåren hösten 2016. Foto: NÄRF

NÄRF söker 10 st ungdomsbrandmän

Varje höst erbjuds killar och tjejer i årskurs 6-9 inom våra medlemskommuner möjlighet att ansöka till ungdomsbrandkåren.

För mer information: www.brand112.se

Utbildningen omfattar totalt 28 sammankomster:

Lärande i brandkunskap

Vad händer när det brinner?
Vad gör jag om det brinner?
Hur kan jag minska risken för bränder?
Släcka bränder med handbrandsläckare.

Agerande på olycksplats

Säkra olycksplatsen
Larma
Varna
Ta hand om skadade

Akutsjukvård

LABC (livsfarligt läge, andning, blödning, chock)
Rök och brännskador
HRL (hjärtlungräddning)

Enhet Samhällsskydd

Myndighetsutövning

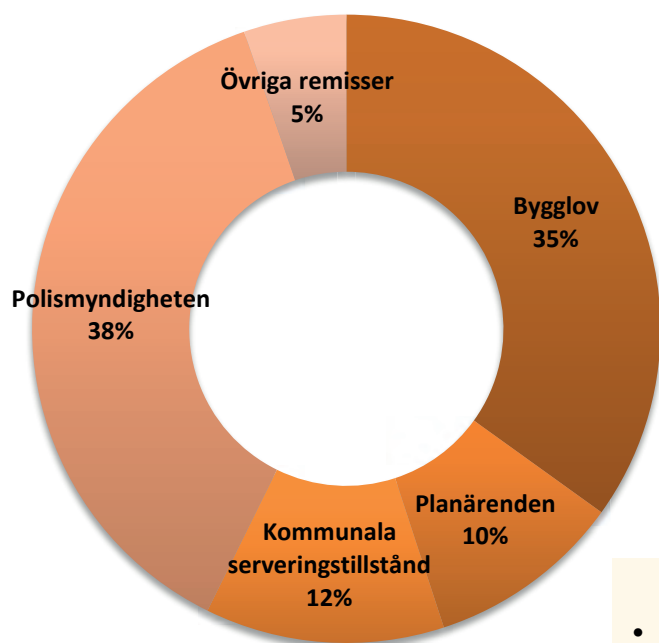
Vårt arbete med myndighetsutövning, utbildning, samt information och rådgivning till allmänheten ligger på enhet Samhällsskydd. I enhetens ansvar 2016 återfinns även utförande av olycksundersökningar. I rollen som myndighetsutövare bedriver vi tillsyn över efterlevnaden av lagen (2003:778) om skydd mot olyckor och lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor, samt tillståndshandlingen för brandfarliga och explosiva varor.

Enheten har under det gångna året varit underbemannat. Detta har inneburit att enheten har behövt omprioritera vissa arbetsuppgifter, vilket medfört att bland annat planering och genomförande av tillsyner har blivit åsidosatt. Under senare delen av året rekryterades en brandingenjör samt en tillsynsförare för att bemanna de vakanta tjänsterna. Från oktober månad var enheten fullt bemannad igen.

Under 2016 har vi genomfört 173 tillsyner på olika verksamheter i våra medlemskommuner. Tillsynerna har utgjorts av planerad tillsyn, tillsyner som initierats till följd av upptäckta brister i brandskyddet eller på grund av förändrad samhällsbild. Ett exempel är den stora flyktingströmmen som nått vårt område, vilket ställer krav på att samhället snabbt kan tillhandahålla brandsäkra bostäder till människor.

Enhetens ärendehantering har genom förändringar i arbetssätt och i utformning av tjänsteanteckningar och förelägganden blivit mer rättsäker. Arbetet utvecklas ständigt med fokus på mer effektiv handläggning.

Enhet samhällsskydd är sakkunnig i brandskyddsfrågor och utgör remissinstans åt våra ägarkommuner i frågor om bygglov och serveringstillstånd för alkohol. Vi handlägger också remisser ifrån Polismyndigheten rörande ansökningar om tillstånd för begagnande av allmän plats, allmän sammankomst och offentlig tillställning. Under 2016 har det skett en markant ökning av remissärenden.

Remissshantering verksamhetsåret 2016

Avseende	Antal (st)
Bygglov	139
Planärenden	40
Serveringstillstånd	49
Polismyndigheten	149
Övriga remisser	21
Totalt	398

Enheten har även hanterat:

- 75 skriftliga redogörelser för brandskyddet
- 81 tillståndsärenden för brandfarlig vara
- 18 tillståndsärenden för explosiv vara

Olycksundersökning

När en räddningsinsats är avslutad ska kommunen se till att olyckan undersöks för att i skälig omfattning klarlägga orsakerna till olyckan, olycksförloppet och hur insatsen har genomförts. I vissa fall ger uppfyllda kriterier stöd för en fördjupad olycksundersökning. Under 2016 har inga olyckor undersökts i fördjupad form, kriterierna för när en sådan undersökning ska ske har inte uppfyllts. Undersökningarna görs i lärande syfte och ska klargöra både direkta och indirekta orsaker till det som inträffat. Samt för att identifiera åtgärder som förebygger att liknande händelser inträffar igen, eller att konsekvenserna av dessa lindras. Enhet samhällsskydd har som ansvariga för olycksundersökningar inom förbundet meddelat att man saknar nödvändig tid för uppdraget. Beslut har därför tagits att ansvaret för olycksundersökningar ska övergå till enhet LC från och med 1 januari 2017.

Utbildning

Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund erbjuder en rad externa utbildningar till den enskilde för att öka kunskaperna om brandskydd och bidra till ett säkrare samhälle. Under året har enhetens personal utbildat drygt 2 500 personer i brandskydd, de flesta av dem har varit anställda i någon av våra fyra medlemskommuner. Antalet utbildningar som genomförs blir stadigt fler. Beslutet att anställa ytterligare personal på enheten med uppdrag som externutbildare har visat sig vara rätt satsning.

Enhetens personal har deltagit vid flertalet mässor under året, ex Bomässan, Färgelandamässan och Äldremässan. Flerdagarsarrangemang där vi nått ut brett till kommuninnevånare och besökare. Förbundet har också hållit riktade informations- och utbildningsinsatser till flyktingboenden inom medlemskommunerna. Alla ensamkommande barn (EKB) inom Trollhättans Stad har fått ta del av information om brandkunskap, samt erbjudits möjlighet till praktiska övningar på brandstationen. En aktivitet som varit mycket uppskattad.

Informationsinsatser

Information om brandsäkerhet ges kontinuerligt till människor i vårt område genom flera enheters engagemang inom förbundet. Personal vid enhet Beredskap lämnar information vid evenemang av olika slag. Enhet sotning har varit behjälpliga med att inhämta information från fastighetsägare i delar av vårt förbund i samband med genomförande av sotning och brandskyddskontroller i hemmen. Vid inplanerade besök har en enkätundersökning genomförts för att samla in uppgifter om hur brandskyddet ser ut i bostäderna.

Sammanställningen visar att brandskyddet i Färgelanda kommun och Trollhättans Stad i stort är bra, men att vissa områden är i behov av mer informationsinsatser för att stärka brandskyddet. Bl a har förbundet uppmärksammat att det finns en brist på fungerande brandvarnare i Upphärad och Åsaka, där 10 % av hushållen saknar en sådan. I jämförelse med Trollhättans Stad som helhet 5 %. Även Hushållen i Färgelanda kommun uppvisar motsvarande siffra, ca 5 % avsaknad av fungerande brandvarnare.

Avseende rengöring av imkanal/köksfläkt, vilket ligger på fastighetsägarens eget ansvar, visar statistiken att inom båda kommunerna har ca 35 % ej rengjorts inom rekommenderad tid, eller har fått köksfläkt rengjord där man missat att rensa imkanalen.⁷

Resultaträkning (tkr) för enhet Samhällsskydd

(Ansvar 70)

Avseende	Budget 2016	Utfall 2016	Avvikelse	Utfall 2015
Verksamhetens intäkter	2 763	1 860	903	2 046
Summa intäkter	2 763	1 860	903	2 046
Personalkostnader	-3 817	-3 379	-438	-3 204
Övriga kostnader	-240	-167	-73	-201
Summa kostnader	-4 057	-3 546	-511	-3 405
Resultat	-1 294	-1 686	392	-1 359

Verksamheten visar på ett sämre resultat jämfört med budget (392 tkr). Intäkterna visar på ett lägre resultat än budget med 903 tkr. Vakanta tjänster under året har bidragit till att lönekostnaderna blivit lägre än budgeterat för enheten, i gengäld har bristen på personal medverkat till att intäkter ifrån tillsyner blivit lägre. Antal ärenden i byggprocesser har ökat men intäkterna minskar pga att ersättningen beräknas utifrån bygglövens storlek, samt att ersättning endast erhålls ifrån Trollhättans Stad för detta arbete.

Tillsynsverksamheten, förutom utbildningsenheten, visar på ett lägre resultat än budgeterat med 773 tkr. Utbildningsenheten gör ett bättre resultat jämfört med budget med 382 tkr. Antalet utbildningstillfällen för våra medlemskommuners personal har ökat ytterligare under året, vilket resulterat i ökade intäkter (300 tkr).

Enhet ledningscentral (LC)

Larm och ledning

På enhet Ledningscentral arbetar idag 7 personer; 6 stycken inre befäl (IB) samt ansvarig enhetschef. Pga interna omflyttningar genomförde förbundet en extern rekryteringsprocess avseende ny enhetschef för ledningscentralen under året. Den nya enhetschefen tillträdde sin tjänst 1 november 2016 och har snabbt satt sig in i uppdraget.

Ledningscentralen är bemannad dygnet runt, årets alla dagar, med minst ett inre befäl vid normal riskbild. All personal på enheten har kompetens motsvarande MSB Räddningsledning B som lägst. IB ansvarar för att genom medlysning på inkommande 112-samtal till SOS Alarm AB, besluta om inledande av en räddningsinsats. Genom denna process minskar antalet onödiga och feldimensionerade uttryckningar, vilket leder till effektivare räddningsinsatser. Under året har ledningscentralen utgjort systemledning och stöd till insatsledning vid 1 485 räddningsinsatser (1 420 st). Siffran inom parantes avser jämförelse med föregående verksamhetsår 2015.

Aktiviteter under verksamhetsåret

Under året har flertalet kompetenshöjande aktiviteter och utbildningar genomförts. Exempelvis har utbildning genomförts i gemensamma grunder för samverkan och ledning, skogsbrandshantering, stabsutbildning för hantering av omfattande och komplexa räddningsinsatser, RAKEL, tekniska system i ledningscentralen samt MSB:s skyddade Webbaserat InformationsSystem (WIS). Målgruppen för aktiviteterna har varit både intern och extern personal.

Under november genomfördes en samverkans- och ledningsövning tillsammans med statliga och kommunala aktörer kring kanalen i Trollhättan. Vid detta tillfälle genomfördes övningar för hela räddningsledningsorganisationen. Enheten har även ansvarat för planering inför kommande övning RIS 2017, som är en samverkansövning mellan Västra Götalands och Värmlands län.

Under året har utredningsuppdraget kring mottagning av trygghetslarm fortsatt tillsammans med våra kommuner. Framsteg har skett då samsyn finns i arbetsgruppen gällande ledningscentralens tekniska plattform och dess möjligheter att användas för att ta emot trygghetslarm. Nästa steg under kommande verksamhetsår är att återrapportera till beslutsfattare för att få en tydligare inriktning och målsättning med arbetet.

Förbundet har även inlett en utredning med kringliggande räddningstjänster för att se över möjligheten att samarbeta kring insats- och systemledning. I Fyrbodals finns goda förutsättningar för att samarbeta med varandra för att tillsammans genomföra effektivare räddningsinsatser med gemensam insats- och systemledning, samt säkerställa en god förmåga att hantera omfattande räddningsinsatser.

Våra externa tjänster

Till vår ledningscentral kan andra aktörer knyta ett antal externa tjänster. Exempel på sådana tjänster är bl.a. mottagning av automatiska brandlarm, förmedling av inbrottslarm, utalarmering av kommunernas tjänstemän i beredskap (TiB), hantering av trygghetslarm m.fl. Totalt finns 420 objekt i våra medlemskommuner. Av dessa är 78 anslutna till ledningscentralen. Resterande objekt är kopplade via SOS Alarm AB. Förbundets ambition är att öka anslutningen till ledningscentralen avseende medlemskommunernas objekt.

Under 2016 har samarbete inletts med Melleruds kommun avseende trygghetslarm för ensamarbetande personal. Målet är att denna tjänst ska utökas tillsammans med kommunen.

Ledningscentralen har utgjort systemledning och stöd till insatsledning i:

1 485 insatser

Antal kopplade automatiska brandlarm till LC

ÅR	2015		2016	
	Antal	Procent (%)	Antal	Procent (%)
Kommun				
Färgelanda	0	0 %	0	0 %
Lilla Edet	1	1 %	0	0 %
Mellerud	17	22 %	17	22 %
Trollhättan	11	14 %	11	14 %
Vänersborg	47	62 %	50	64 %
Totalt	72	100 %	78	100 %

Resultaträkning (tkr) för enhet Ledningscentral

(Ansvär 40)

Avseende	Budget 2016	Utfall 2016	Avvikelse	Utfall 2015
Verksamhetens intäkter	1 293	1 517	-224	1 209
Summa intäkter	1 293	1 517	-224	1 209
Personalkostnader	-4 133	-3 964	-169	-4 181
Övriga kostnader	-4 236	-4 180	-56	-4 424
Summa kostnader	-8 369	-8 144	-225	-8 605
Resultat	-7 076	-6 627	-449	-7 396

Verksamheten visar på ett bättre resultat jämfört med budget (449 tkr), Intäkterna är högre än budgeterat med 224 tkr, vilket i stort, kan härledas till årsabonnemang för automatiska brandlarm. Lönekostnaderna är lägre än budget pga. vakant tjänst som enhetschef from 15 maj, tjänsten tillsattes den 1 november 2016.

Kostnaderna understiger budget med 225 tkr de avser IT-drift/support, inköp av datorer, telefoni, reservalarmering, RAKEL-abonnemang, nätkostnader samt fullserviceavtal för utrustning för larmmottagning.

Enhet Beredskap

Våra utryckningsstyrkor är strategiskt placerade inom förbundsområdets medlemskommuner Färgelanda, Mellerud, Vänersborg och Trollhättan. Förbundet har god yttäckning för att inom godtagbar tid komma fram till alla tänkbara olyckor och olycksplatser. Ett snabbt och effektivt ingripande ska kunna ske när något har hänt för att begränsa konsekvenser av en inträffad händelse.

Specialisering för specifika händelser finns utplacerade på förbundets stationer. Förbundet har nio styrkor inom det geografiska upptagningsområdet. Trollhättan och Vänersborg är bemannade med heltidspersonal, medan Brålanda, Färgelanda, Högsäter, Mellerud, Sjuntorp, Vargön, samt Åsensbruk är bemannade med arvodesanställd personal.

Personalens kompetens tas tillvara och nyttjas så att vi är väl förberedda för insatser där genomförande och avslutande sker på ett professionellt vis. Utryckningsstyrkornas primära uppgift är att se till så våra kommuninvånare och de som vistas inom kommunernas gränser kan känna sig trygga. Förbundets huvuduppgift är att ansvara för att vid olyckor och överhängande fara för olyckor hindra och begränsa skador på människor, egendom och miljö.

Precis som för andra räddningstjänster i övriga delar av landet brottas förbundet med problem att rekrytera arvodesanställd personal. Många pendlar idag till sina ordinarie arbetsplatser, vilket gör det svårt att rekrytera personal till våra stationer som är lokaliserade i hemorterna. Under 2016 har förbundet varit tvungna att minska bemanningen på station Vargön till 1+3 på grund utav personalbrist. Taktiska åtgärder har dock vidtagits för att minimera inverkan för tredje person.

Förbundet har inte haft några större händelser som varat över tid under året, däremot ser vi en trend där antalet larm totalt har ökat under året jämfört med tidigare år. Se övergripande jämförelsetal på sidan 12 i årsredovisningen.

Interna och externa uppdrag

Under verksamhetsåret har enhetens personal genomfört tertialövningar och prioriterade övningar för brand i byggnad, trafikolyckor samt olyckor med farliga ämnen. Enheten har även genomfört allmänt inplanerade övningar, och övningar för de stationer i förbundet som har någon form av specialisering. Heltidspersonal har under våren examinerats och erhållit förarbevis för båt, vilket krävs som behörighet för att få framföra vissa av de båtar förbundet förfogar över. Alla befäl inom förbundet, heltids- såväl som deltidsbefäl har genomfört en tvådagars juridikutbildning riktad mot räddningstjänst.

Med anledning av förbundets tecknade IVPA-avtal med NU-sjukvården har all utryckningspersonal fått grundläggande sjukvårdsutbildning, samt delegation för syrgas under hösten. Den 1 december 2016 startade IVPA-verksamheten upp inom förbundet, vilket innebär att alla stationer ska respondera på larm, baskriterie 1 (hjärtstopp, medvetslös person) om ambulans inte finns tillgänglig.

Förutom de operativa krav som ställs på beredskapspersonalen har enheten också uppdrag att arbeta bredare ut mot våra samhällsmedborgare. Personalen har genomfört utbildningar i allmän brandkunskap, HRL-utbildning (hjärtlungräddning) samt varit enhet samhällsskydd behjälpliga med enklare tillsyner.

Under året har personalen genomfört utbildningar i form av praoverksamhet för elever i gymnasieskolan samt för elever i årskurs 7-9. Inom våra medlemskommuner har också utbildning i brandkunskap skett för 5:e klass elever. Enhetens personal har deltagit vid utåtriktade aktiviteter på Kronans skola i Trollhättan, och man har tillsammans med skolpersonal på Nils Ericsons gymnasiet startat upp ett informationsprojekt för skolans elever kallat "Blåljusfika".

Utöver detta har utryckningspersonalen också genomfört informationsinsatser på allmänna platser, samt deltagit vid olika evenemang inom ägarkommunerna under året.

Resultaträkning (tkr) för enhet Beredskap

(Ansvaret 50)

Avseende	Budget 2016	Utfall 2016	Avvikelse	Utfall 2015
Verksamhetens intäkter	3 909	5 427	-1 518	4 753
Summa intäkter	3 906	5 427	-1 518	4 753
Personalkostnader	-47 693	-46 823	-870	-46 523
Övriga kostnader	-551	-721	170	-564
Summa kostnader	-48 244	-47 544	-700	-47 087
Resultat	-44 335	-42 117	-2 218	-42 334

Verksamheten visar på ett bättre resultat jämfört med budget (2 218 tkr). Intäkterna är högre än budgeterat vilket till största delen beror på högre intäkt för teknisk återställning med 2 329 tkr. Intäkter för funktionskontroll är lägre än budgeterat vilket beror på felbudgetering med ca 100 tkr. (Utfallet har varit ungefär på samma nivå de senaste 4 åren). Övriga intäkter består av genomförande av externa utbildningar avseende HRL, samt tillsynsverksamhet. Externa uppdrag ligger under budget med 800 tkr, denna post saknar underlag för budgeterat belopp.

Kostnaderna understiger budget med 700 tkr vilket bland annat kan härledas till lönekostnader som understiger budget med 800 tkr. Delar av detta underskott kan förklaras med långtidssjukrivningar och tillfällig vård av barn.

Enhet Teknik

På enhet Teknik arbetar idag 4 personer; fordonsansvarig, tekniker, yttre befäl samt ansvarig enhetschef. I de två sistnämnda tjänsterna ingår beredskapstjänst i form av yttre befäl (YB) respektive räddningschef i beredskap (RCB). Enhetens tekniker utför även uppdrag åt förbundets ledningscentral och löpande underhåll av VMA anläggningar i kommunerna Mellerud, Vänersborg samt Trollhättan. VMA står för viktigt meddelande till allmänheten.

Yttre befäl ansvarar i sin tjänst för teknik och metodutvecklingsgruppen. Fordonsansvarig planerar och ansvarar för genomförande av underhåll, service, reparationer samt erforderliga kontroller på förbundets samtliga fordon och viss utryckningsmateriel, t ex. bränsledrivna pumpar.

Investeringar och löpande underhåll

Under verksamhetsåret arbetar enheten löpande med underhåll och reparationer på förbundets materiel, fordon och fastigheter. Arbetet sker utifrån förbundets mål och verksamhetsplan med syfte att upprätthålla en hög kvalitet för räddningstjänstens verksamhet. Enheten utför årligen skyddsronder för förbundets samtliga lokaler, samt arbetar i samverkan med ägarkommunerna för att förbättra arbetsmiljön.

Enheten har även ansvar för att planera och genomföra de investeringar som krävs för att, på längre sikt, säkerställa kvaliteten och driftsäkerheten på fordon, materiel, skyddsutrustning samt lokaler.

Investeringarna sker enligt en långsiktig plan baserad på förväntad och beslutad slittid för olika typer av fordon. Beslutade investeringar för verksamhetsåret har genomförts enligt plan.

Under året har förbundet genomfört investeringar för totalt 7 503 kr. För att möta förestående behov har förbundet, utöver redan planerade investeringar, genomfört inköp av stationsfordon samt materiel inför implementering av IVPA-verksamheten.

Följande investeringar har genomförts och driftsatts inom verksamheten:

TEKNIK

- Fyllningsmaskin till pulververkstaden, station Vänersborg
- Brandmateriel för utryckningstjänst
- Personlig skyddsutrustning, station Vargön
- Ytlivräddningsutrustning, station Sjuntorp
- Materiel för externutbildning, HRL
- Navigeringsutrustning till fordon för uppstart av IVPA-uppdrag
- Terrängvagn för transport av oljeskyddsmateriel

FORDON

- Lastväxlarfordon, station Mellerud
- Befälsfordon, station Mellerud
- Höjdfordon på station Trollhättan har genomgått säkerhetskontroll (10 år)
- Släckbil Bas 4, station Sjuntorp

FASTIGHET

- Arbetsmiljöanpassningar, station Vänersborg

Resultaträkning (tkr) för enhet Teknik

(Ansvaret 60)

Avseende	Budget 2016	Utfall 2016	Avvikelse	Utfall 2015
Verksamhetens intäkter	483	682	-199	748
Summa intäkter	483	682	-199	748
Personalkostnader	-2 226	-2 085	-141	-2 329
Övriga kostnader	-5 640	-5 421	-219	-6 059
Summa kostnader	-7 866	-7 506	-360	-8 388
Resultat	-7 383	-6 824	-559	-7 640

Verksamheten visar på ett bättre resultat jämfört med budget (559 tkr). Intäkterna är högre än budgeterat med 199 tkr. Överskottet består av 111 tkr som avser försäljning av maskiner, fordon och materiel som inte längre används i förbundet, intäkten är av engångskaraktär. Avtalsbundna debiteringar samt försäljning av tekniktjänster genererar 68 tkr mer än budget.

Kostnaderna är lägre än budgeterat med totalt 360 tkr vilket bla kan härledas till lönekostnader som är lägre än budget med 141 tkr. Fordonskostnader avseende reparationer och drivmedel mm understiger budget med 332 tkr.

Befälsfordon 4660 Mellerud, Foto: NÄRF

Enhet Sotning

Sotning och brandskyddskontroller

Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund ansvarar enligt avtal för sotning och brandskyddsontroller inom Färgelanda kommun och Trollhättans Stad.⁸ Enheten har under 2016 haft 8 anställda, 4 skorstensfejare, 3 skorstensfejartekniker och ansvarig enhetschef. En utav våra skorstensfejare påbörjade under föregående verksamhetsår (2015) en vidareutbildning till tekniker, examen togs under januari 2016.

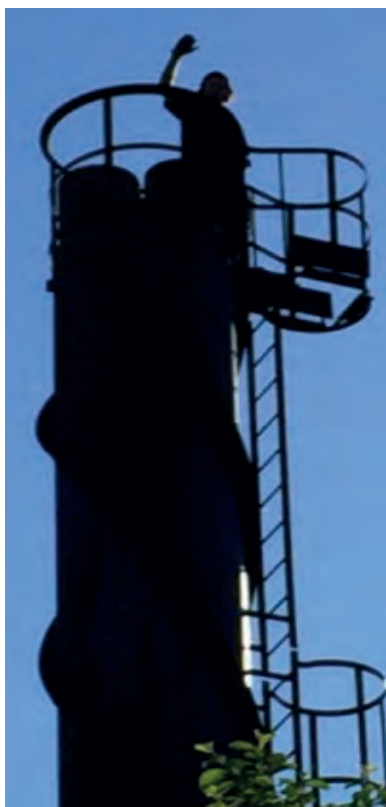
I februari flyttade sotningsverksamheten ifrån kvarteret Grävlingen på Tingvalla, till Dovahjorten på Faktorsgatan. Flytten genomfördes med anledning av att tidigare hyresavtal blivit uppsagt av hyresvärd, Trollhättans Stad. Nytt hyresavtal har tecknats med Trollhättans Tomt AB för 12 månader.

I september deltog förbundets produktionschef, enhetschefen för sotningsverksamheten samt en utav enhetens skorstensfejartekniker vid en sotningskonferens i Upplands Väsby. Konferensen arrangerades i samverkan mellan Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), Sveriges Skorstensfejaremästares Riksförbund (SSFR) och Sveriges kommuner och landsting (SKL). Enhetens personal har också genomfört studiebesök vid Ulma AB i Svenljunga för att titta på pellets pannor.

Enheten har under året haft personalbrist pga att en tekniker varit långtidssjukskriven. Dessutom valde en utav våra skorstensfejare att avsluta sin tjänst hos oss i mitten av december. Förbundet startade en rekryteringsprocess med syfte att rekrytera ny personal för att täcka enhetens behov. Rekrytering av två skorstenfejare har gjorts i december månad, dessa påbörjar sin tjänstgöring inom förbundet den 9 januari, respektive 6 februari 2017.

Precis som många andra sotningsverksamheter i landet har enheten haft, och har fortfarande, problem med verksamhetssystemet "Ritz", vilket medfört att våra kunder tyvärr blivit drabbade. Förbundet håller med anledning av detta på med en undersökning för att eventuellt flytta över till verksamhetssystemet Daedalos.

8 NÄRF övertog sotningsverksamheten i Färgelanda och Trollhättan den 1 januari 2015.

I yrket som skorstensfejare möts vår personal av en mycket varierande arbetsmiljö. Likväl som för den operativa personalen ska förbundet tillgodose att våra skorstensfejare har rätt skyddsutrustning och kan arbeta på ett säkert sätt i sitt arbete.

Vid utförande av sotningar och rensningar utsätts de för höga höjder, trånga utrymmen, geting- och kajbon i skorstenar och partiklar ifrån sot och aska.

Statistik för sotningsdistrikten

	2015		2016	
	Färgelanda	Trollhättan	Färgelanda	Trollhättan
Avseende				
Utförd sotningar enligt frist	100 %	90 %	85 %	85 %
Beviljad dispens för egensootning	8 st	3 st	3 st	6 st
Soteld	0 st	2 st	*4 st	**4 st

* 1 st soteld pga felaktigt eldande (stod på sotning vart 3:e år). 1 st eldstad fanns inte registrerad hos oss. ** 1 st soteld pga tekniskt fel på pannan, 1 st soteld hos egensootare

Resultaträkning (tkr) för enhet Sotning

(Ansvar 98)

Avseende	Budget 2016	Utfall 2016	Avvikelse	Utfall 2015
Verksamhetens intäkter	5 326	4 942	384	3 738
Summa intäkter	5 326	4 942	384	3 738
Personalkostnader	-3 710	-3 395	-315	-3 305
Övriga kostnader	-1 562	-1 267	-295	-924
Kapitalkostnad/intäkt	-54	2	-56	11
Summa kostnader	-5 326	-4 660	-666	-4 218
Resultat	0	282	-282	-480

Verksamheten visar på ett bättre resultat jämfört med budget (282 tkr). Intäkterna är lägre än budgeterade med 384 tkr och kostnaderna är lägre än budgeterat med 666 tkr. I båda fallen beror avvikelsen på långtidssjukskrivning av personal samt vakant tjänst del av året.

Verksamheten har, förutom årets resultat, reglerat den skuld som förelåg avseende föregående verksamhetsår till NÄRF. Skulden avsåg Färgelanda sotningsdistrikt. Årets resultat bokförs som skuld hos NÄRF, fördelning enligt del av årets totala intäkt Färgelanda 25% samt Trollhättan 75%.

Rensningsarbete utförs av vår skorstensfejartekniker, Foto: NÄRF

Resultaträkning (tkr) sotning, Trollhättan

Avseende	Budget 2016	Utfall 2016	Avvikelse	Utfall 2015
Verksamhetens intäkter	3 995	3 706	289	2 804
Summa intäkter	3 995	3 706	289	2 804
Personalkostnader	-2 783	-2 546	-236	-2 479
Övriga kostnader	-1 172	-950	-221	-693
Kapitalkostnad/ intäkt	-41	2	-42	8
Summa kostnader	-3 995	-3 495	-500	-3 164
Resultat	0	211	-211	-360

Resultaträkning (tkr) sotning, Färgelanda

Avseende	Budget 2016	Utfall 2016	Avvikelse	Utfall 2015
Verksamhetens intäkter	1 332	1 236	96	935
Summa intäkter	1 332	1 236	96	935
Personalkostnader	-928	-849	-79	-826
Övriga kostnader	-391	-317	-74	-231
Kapitalkostnad/ intäkt	-14	1	-14	3
Summa kostnader	-1 332	-1 165	-167	-1 055
Resultat	0	71	-71	-120

Personal

Medarbetare ur skiftlag 4 Vänersborg, Foto: NÄRF

Vår personal utgör en stor tillgång med sin samlade kompetens inom räddningstjänstförbundet.

Det är viktigt att synliggöra den tillgång som personalen ger till förbundets hela verksamhet, vilket inte går att utläsa ifrån en ekonomisk redovisning. Den 31 december 2016 fanns det totalt 229 personer anställda inom förbundet, av dessa medarbetare var 14 kvinnor. Under verksamhetsåret har vi anställt 3 personer på heltid.

Förbundet har haft en ansträngd personalsituation på grund utav flera föräldraledigheter, samt några vakanser vid enheterna. Den operativa verksamhetens förmåga bedöms dock inte ha påverkats, däremot så har antalet inkallningar medfört ökade personalkostnader för förbundet.

Rekryteringsbehovet av RIB personal, räddningsmän i beredskap, för våra deltidsstationer är till vissa delar svårt att tillfredsställa. Med anledning av detta har, en skrivelse skickats till medlemskommunerna, om en positiv inställning hos kommunernas förvaltningar till att egen personal också kan tjänstgöra som arvodesanställda brandmän. Förbundschefen har genomfört samtal med kommuncheferna inom medlemskommunerna i denna fråga.

För närvarande råder personalbrist på brandstationerna i Vargön och Åsensbruk. För att minimera inverkan för tredje person och förbundets uppdrag har taktiska åtgärder vidtagits inom förbundet.

Företagshälsovård

Förbundet erbjuder alla anställda årligt besök vid företagshälsovården genom avtal. Personal i utryckningstjänst genomgår årligen läkarundersökningar som krävs enligt Arbetsmiljöverkets föreskrifter. Vår övriga personal erbjuds en årlig hälsokontroll. Förbundet har haft ett större behov än tidigare år avseende företagshälsovårdens medverkan i arbetet med rehabiliteringsärenden och personalrekrytering. Företagshälsovården har bistått med särskilda arbetsmiljöåtgärder i verksamheten, bland annat avseende det systematiska arbetsmiljöarbetet (SAM).

Systematiskt arbetsmiljöarbete

Arbetsmiljöarbetet ska ingå som en integrerad och naturlig del i förbundets totala verksamhet. Arbetsgivaren har huvudansvaret för arbetsmiljön på arbetsplatsen. En bra arbetsmiljö gynnar alla. En förutsättning för utvecklingen av arbetsmiljöarbetet är ett aktivt deltagande på samtliga nivåer i organisationen, med engagemang hos såväl förbundsledning som medarbetare. Fortsatt förbättringsarbete har gjorts för att kvalitetsäkra hantering av arbetsskador, tillbud och andra avvikelser med syfte att få bättre förutsättningar för att identifiera risker i arbetsmiljön. Förbundet har hanterat och åtgärdat ett 30-tal tillbudsrapporter under verksamhetsåret.

Vi har aktivt arbetat vidare med det systematiska arbetsmiljöarbetet inom förbundet i samverkan med skyddsombud, fackliga representanter och företagshälsovård. Förbundet har genomfört en arbetsmiljöutbildning tillsammans med företagshälsovården med anledning av uppvisat behov, främst gällande den psykosociala arbetsmiljön. Tillsammans med företagshälsovården pågår fortsatt arbete med framtagandet av en handbok för det systematiska arbetsmiljöarbetet inom förbundet. Målsättningen var att handboken skulle varit färdigställd under verksamhetsåret 2016, arbetet har dock av olika anledningar hos extern part blivit försenat. Förbundet har för avsikt att kunna färdigställa handboken under 2017.

Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund har under 2016 arbetat med att ta fram en personalhandbok med syfte att underlätta för informationsspridning till personalen. I handboken presenteras övergripande förbundsinformation, allmänna/lokala regler, villkor och förmåner etc. Handboken färdigställdes och beslutades av förbundschefen i början av december.

Personalstatistik

Den 31 december 2016 fanns det totalt 229 personer anställda inom förbundet, heltidsanställda, vikarier och arvodesanställd personal (RIB). Av dessa utgjorde 127 personer arvodesanställd personal vid någon av förbundets sju deltidstationer.

Fördelning mellan kvinnor och män

Typ av anställning	Män	Kvinnor	Totalt
Heltid	93	9	102
RIB	122	5	127
Totalsumma	215	14	229

Totalt fanns det vid årsskiftet 14 kvinnor anställda inom förbundet. Av dessa kvinnor är 4 anställda som brandmän på heltid, 5 är arvodesanställda brandmän och 5 arbetar inom administration.

Åldersstruktur

Genomsnittsåldern i förbundet är relativt hög, medelåldern för de olika yrkeskategorierna varierar mellan 39-48 år. Medelåldern för en brandman i heltidsstyrka är 39 år. Medelåldern för arvodesanställd är 43 år. För dagtidspersonalen är medelåldern 47 år. I tabellen nedan redovisas åldersfördelning mellan heltidsanställd personal respektive arvodesanställd.

Åldersfördelning mellan heltidsanställd samt RIB (arvodesanställd) personal					
Åldersgrupp	Antal hel/deltid	Antal RIB	Totalt antal	% av totalt antal	
-29	14	16	30	13,0 %	
30 - 39	40	31	71	31,0 %	
40 - 49	20	37	57	25,0 %	
50 - 59	25	38	63	27,5 %	
60 -	3	5	8	3,5 %	
Totalsumma	102	127	229	100 %	

Personalrörlighet

Under verksamhetsåret 2016 har förbundet anställt 3 personer på heltid. Rekrytering av arvodesanställd personal pågår mer eller mindre året om, en försvårande faktor att rekrytera är att allt fler arbetspendlar ut till annan ort. Pga sjukskrivningar, interna vikariat, projektarbeten, tjänstledigheter och andra ledigheter samt genomförda kompetensutbildningar har förbundet haft 7 semestervikarier under sommarperioden jun-aug, för några vikarier förlängdes den tidsbegränsade anställningen till att även innefatta andra delar av året.

Sjukfrånvaro

Arbetsgivaren ersätter de första 14 dagarna av sjukfrånvaro. Dag ett är karensdag då ingen ersättning utgår. För tiden 15-90 dagar är kostnaden för arbetsgivaren 10 % av lönen. Sjukfrånvaro fördelat per åldersgrupp och kön framgår av tabellerna nedan. Total sjukfrånvaro av total bruttoarbetstid uppgick till 5,31 % (3,03 %). Andelen sjukfrånvaro 60 dagar eller mer i förhållande till total sjukfrånvaro uppgick till 82,81 (63,53 %). Siffrorna inom parentes avser jämförelse med föregående år (2015).

Sjukfrånvaro % av total bruttoarbetstid per åldersgrupp*		
Åldersgrupp	2015	2016
-29	1,03	1,13
30 - 49	2,62	5,74
50 -	4,83	6,51

Sjukfrånvaro % av total bruttoarbetstid per respektive kön*		
Kön	2015	2016
Kvinnor	-	2,34
Män	3,18	5,55

* Total sjukfrånvaro under verksamhetsåret beräknat på total bruttoarbetstid (arbetad tid och sjuktimmar) under perioden 1 jan - 31 dec

Personalkostnader

Personalkostnaderna uppgick till drygt 70,5 % av förbundets totala kostnader. Med personalkostnader avses löne- och pensionskostnader, sjuklön samt personalomkostnader.

Personalkostnader för verksamhetsåret 2016 (tkr) inklusive personalomkostnads-pålägg

Avseende	2016	2015
Heltid, inklusive semesterlön	44 790	50 580
RIB-personal (arvodesanställd)	15 834	10 429
Övertid, fyllnadstid	1 153	1 137
OB-tillägg, beredskap	4 115	7 420
Arvode för förtroendevalda	264	273
Pensionsutbetalning inklusive skatt	4 328	5 165
Förändring av semester- och övertidsskuld	204	137
Totalt	70 688	75 141

Förbundets skuld till de anställda avseende ej uttagen semester har ökat med 255 tkr och uppgick till 3 970 tkr vid årets slut. Skulden avseende övertid har däremot minskat med 51 tkr och var vid årets slut totalt 325 tkr. Målet för år 2017 är att arbeta aktivt för att semesterkulden ska minska.

Förvaltningsberättelse

Förbundsledningen arbetar aktivt för att säkerställa en ekonomi i balans och god ekonomisk hushållning inom verksamheten. Som grund till detta arbetar förbundet efter särskilda direktiv för den ekonomiska redovisningen avseende omfattning och frekvens. Enligt direktionsens direktiv arbetar förbundet med vidare analys av tecknade verksamhetsavtal.

Under året har förbundet reviderat reglementet och anvisningarna för internkontroll av verksamhet och ekonomi. Förbundet har också reviderat viktiga styrdokument så att dessa ska vara synkroniserade med förbundets verksamhet. Exempel på reviderade styrdokument är firmateckning, delegationsordning och finanspolicy.

Direktionen har därefter fattat beslut om fastställelse av styrdokumentet. Finanspolicyn har tillsänts våra medlemskommunerna för antagande, enligt kommunalförbundsordningen.

För mer detaljerad information av nedanstående avsnitt som berör kostnader och intäkter hänvisas till ekonomiska kommentarer under respektive verksamhet.

Finansiella mål för förbundet

Syftet med den finansiella redovisningen är att ge en rättvisande bild av förbundets finansiella ställning. Förbundet följer de grundläggande redovisningsprinciper som framgår av den kommunala redovisningslagen och god revisionssed.

De finansiella målen utgör restriktion för planering av ekonomi och verksamhetens omfattning.

- **Öka intäkterna genom att aktivt arbeta för resultatatrikare nyttjande av befintliga resurser t ex externutbildningar, ledningscentral etc.** Intäkterna ska bli möjliggöra planerade investeringar avseende fordon och andra tillgångar som behövs för att driva en effektiv och säker räddningstjänst.
- **Låneskulden ska uppgå till högst 10 000 tkr år 2016.** Vid årsskiftet hade förbundet 3 500 tkr i låneskuld.

Årets resultat

Förbundet redovisar för år 2016 ett resultat om 5 841 tkr, varav resultatutjämnning inom enhet sotning står för 280 tkr.

I resultatet ingår två jämförelsestörande poster, avseende vite från Arbetsmiljöverket (400 tkr) och återbetalning av avgift från FORA (742 tkr). Exklusive jämförelsestörande poster redovisar förbundet ett resultat om 5 499 tkr.

Intäkter och kostnader

Förbundets totala intäkter under år 2016 uppgick till 106 558 tkr och totala kostnader uppgick till 100 436 tkr. Avgiften från medlemskommunerna är förbundets dominerande inkomstkälla och uppgick under året till 77 313 tkr exklusive pensionsutbetalningar.

En bidragande orsak till intäktsresultatet är att teknisk återställning har ökat och överskrider budget med 2 329 tkr. Larmförmedling via ledningscentralen (LC) överskrider budget med 386 tkr, medan funktionskontroll understiger budget med 96 tkr. Nämbart är att budgeten för funktionskontroll legat på samma nivå de senaste 4 åren, trots att utfallet legat ca 100 tkr lägre under denna period.

Personalkostnader understiger budget med 1 853 tkr, jämfört med budgeterade medel. Vakanta tjänster som numera är tillsatta samt långtidssjukskrivningar bidrar till resultatet.

Övriga kostnader understiger budget, vilket delvis har sin förklaring i att förbundet började året med restriktioner avseende inköp av material, tjänster etc. Investeringsstopp under första halvåret bidrar till att avskrivningar understiger budget med 1 029 tkr. Räntekostnader är för högt budgeterade med 200 tkr, vilket också bidrar till lägre kostnad jämfört med budget.

Pension

Förbundet har under året tecknat avtal med ny förvaltare avseende tjänstepensionsförsäkring. Tidigare förvaltare KPA Pensionservice AB ersätts av Livförsäkringsbolaget Skandia. Pensionskulden har för första gången i NÄRF:s historia minskat med 6 658 tkr, utgående balans (UB) 2016 är 54 822 tkr.

Skandia beräknar SAP (Särskild avtalspension) enligt RIPS07 där uttagsåldern beräknas till 60 år. Om tidigare beräkning är antagen på 58 års ålder kan det förklara en del av minskningen. Förbundet har under ett antal år befunnit sig i ett generationsskifte avseende personal, främst brandmän.

Detta har genererat fler pensionärer och därmed fler utbetalningar, vilket gjort att skulden minskar. Ett tragiskt dödsfall under året har bidragit till att skulden minskat ytterligare.

Pensionsåtagande

Enligt finansiell överenskommelse mellan förbundet och medlemskommunerna kring pensionsåtaganden kvarstår personalens intjänade pensionsrätt t.o.m. 1997 som skuld hos medlemskommunerna.

Intjänad pensionsrätt fr.o.m. 1998 belastar förbundet som en direkt skuld och medlemskommunerna som indirekt skuld. Skuldökning tas upp i resultaträkningen.

Finansnetto

Finansnetto, det vill säga skillnaden mellan kostnadsräntor och intäktsräntor, uppgick för år 2016 till 103 tkr. Kostnadsräntorna om 111 tkr avser kostnader för befintligt lån taget år 2010 för att finansiera förbundets investeringar. Förbundet har erhållit ränteintäkter om 11 tkr, vilket härrör i stort sett från enhet sotning.

Materiella anläggningstillgångar

För år 2016 har det redovisade värdet på transportmedel, maskiner och inventarier ökat med 1 054 tkr till 32 824 tkr. Nyinvesteringar uppgick till 7 504 tkr. Det kan tyckas märkligt att nyinvesteringarna för året är så höga trots investeringsstopp under året. Förklaringen är att vid beslut om investeringsstopp pågick det investeringar med ca 6 000 tkr bl a en brandbil, anskaffningsvärde 3 905 tkr (startade 2015-09-28) samt en lastväxlare, anskaffningsvärde 1 942 tkr (startade 2015-04-14). Alla investeringar avseende 2015 avslutades 2016.

Anläggningstillgångar är upptagna i balansräkningen till anskaffningsvärdet minskat med investeringsbidrag och avskrivningar. Avskrivningar har beräknats på objektets anskaffningsvärde t.o.m. innevarande år utifrån beräknad nyttjandeperiod.

Avskrivningar sker linjärt, det vill säga med belopp som är lika stora under objektets beräknade ekonomiska livslängd. Förbundet tillämpar komponentavskrivning.

Periodisering

Kostnader och intäkter på väsentliga belopp som är hänförliga till redovisningsåret periodiseras för att belasta rätt period och redovisningsår. Personalkostnaderna periodiseras genom att arbetad, men ej utbetald övertid och andra ersättningar avseende december skuldförs. Detta gäller också intjänad, ej uttagen semester.

Likviditet

Under året har förbundet haft bättre likviditet (betalningsberedskap) än under år 2015. Likvida medel uppgick vid årets slut till 15 380 tkr. Förbundet har inte utnyttjat någon checkräkningskredit under det gångna året.

Låneskuld

Den totala låneskulden var vid årsskiftet 3 500 tkr och avser lån som förbundet har upptagit från externa aktörer för att finansiera investeringar. Amorteringsplan enligt avtal är 1 000 tkr/ år.

Kortfristig upplåning

Till kortfristig upplåning har hänförts lån som förfaller inom ett år från balansdagen.

Soliditet

Soliditet visar hur stor del av tillgångarna som finansieras med egna medel och utgör den långsiktiga betalningsförmågan. Soliditetens utveckling beror på två faktorer, dels på förändring av eget kapital och dels på tillgångarnas värdeökning respektive minskning. Soliditeten vid 2016 års slut uppgick till 23,37 % vilket är en förbättring om man jämför med år 2015, då soliditeten uppgick till 16,75 %.

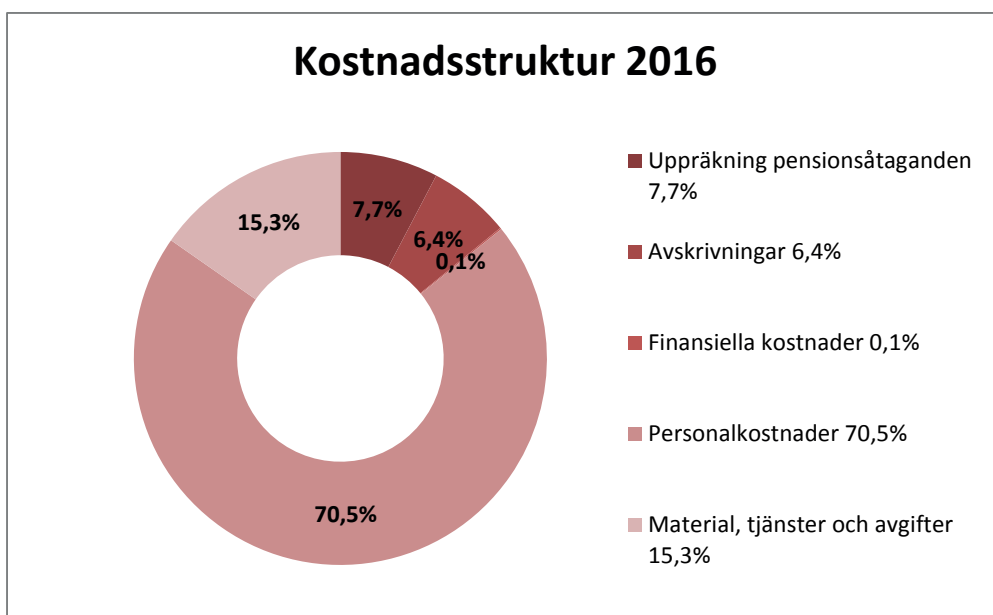
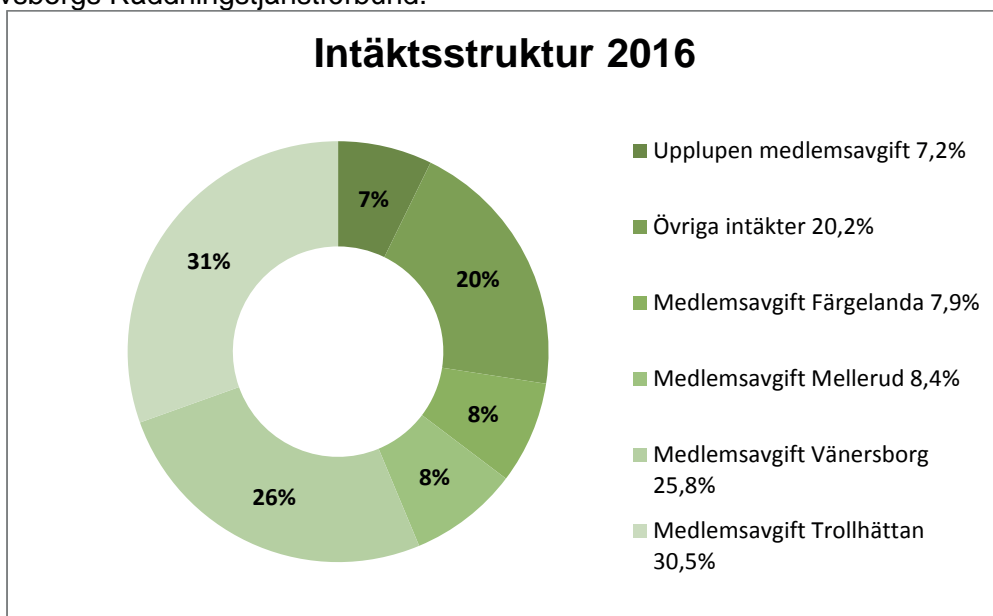
Resultaträkning (tkr) Finansförvaltning (Ansvar 90)

Avseende	Budget 2016	Utfall 2016	Avvikelse	Utfall 2015
Pensioner, avgift från medlemskommunerna	6 423	-1 655	8 078	6 784
Summa intäkter	6 423	-1 655	8 078	6 784
Förändring av personalkostnader	-6 423	3 145	-9 568	-11 216
Avskrivningar, kundförlust	-7 435	-6 448	-987	-7 321
Kapitalkostnad/intäkt	-300	-112	-188	-129
Summa kostnader	-14 158	-3 415	-10 743	-18 666
Resultat	-7 735	-5 070	-2 665	-11 882

Pensionerna visar på en minskning av pensionsskulden jämfört med budget. Pensionsskulden har minskat med 7 715 tkr, summan redovisas även under förändring av personalkostnader, -7 715 tkr. Förändringen av personalkostnader innefattar övertid-, lön-, semester och pensionsskuld förändring. Avskrivningarna är lägre jämfört med budget pga investeringsstopp under året. Räntekostnaden avser lån taget 2010 och understiger budget pga felbudgetering.

Intäkter och kostnader

Nedanstående cirkeldiagram visar fördelning av totala intäkter och kostnader för verksamhetsåret 2016 inom Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund.

Resultaträkning

Resultaträkningen för Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund inklusive sotningsverksamheten i Färgelanda kommun och Trollhättans Stad.

tkr	Not	Budget 2016	Bokslut 2016	Bokslut 2015
Verksamhetens intäkter	(1)	20 477	29 237	20 035
Medlemsavgifter från kommuner	(2)	77 313	77 313	75 280
Verksamhetens kostnader	(3)	-89 904	-94 156	-92 669
Avskrivningar	(4)	-7 575	-6 450	-7 321
Verksamhetens nettokostnader		311	5 944	-4 675
Finansiella intäkter	(5)	0	8	11
Finansiella kostnader	(6)	-310	-111	-129
Årets resultat		1	5 841	-4 793

Balansräkning

tkr	Not	Budget 2016	Bokslut 2016	Bokslut 2015
Tillgångar				
Anläggningstillgångar				
Materiella anläggningstillgångar	(7)		32 824	31 769
Maskiner och inventarier				
Finansiella anläggningstillgångar	(8)		42 454	50 169
Långfristiga fordringar				
Summa anläggningstillgångar			75 278	81 938
Omsättningstillgångar				
Kortfristiga fordringar	(9)		6 511	5 933
Kassa och bank	(10)		15 380	12 862
Summa omsättningstillgångar			21 891	18 795
Summa tillgångar			97 169	100 733
Eget kapital, avsättningar och skulder				
Eget kapital				
Ingående eget kapital	(11)		16 872	21 664
Årets resultat			5 841	-4 973
Summa eget kapital			22 713	16 871
Avsättningar				
Avsättningar pensioner	(12)		54 822	61 480
Skulder				
Långfristiga skulder	(13)		2 500	2 900
Kortfristiga skulder	(14)		16 733	19 362
Resultatutjämnning, sotning	(15)		401	120
Summa skulder			19 634	22 382
Summa eget kapital, avsättningar och skulder			97 169	100 733

Finansieringsanalys/Kassaflöde

tkr	Not	Bokslut 2016	Bokslut 2015
Den löpande verksamheten			
Årets resultat		5 843	-4 793
Justering för av- och nedskrivningar	(4)	6 450	7 321
Justering för gjorda avsättningar	(12)	-6 658	3 244
Justering för försäljning		0	0
Justering för resultatutjämnning sotning	(3)	280	0
<i>Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital</i>		5 915	5 772
Ökning/minskning av kortfristiga fordringar	(9)	-578	-220
Ökning/minskning av kortfristiga skulder	(14)	-2 029	4 671
Kassaflöde från den löpande verksamheten		3 308	10 223
Investeringsverksamheten			
Investering i materiella anläggningstillgångar	(7)	-7 505	-2 361
Försäljning av materiella anläggningstillgångar		0	0
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-7 505	-2 361
Finansieringsverksamheten			
Nyupptagna lån		0	0
Amortering av skuld	(14)	-1 000	-1 000
Ökning långfristiga fordringar	(8)	7 715	-2 260
Minskning av långfristiga fordringar		0	0
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		6 715	-3 260
Årets kassaflöde/förändring av likvida medel			
Likvida medel vid årets början	(10)	12 862	8 260
Likvida medel vid årets slut	(10)	15 380	12 862

Investeringsredovisning

Redovisningen visar de faktiska kostnader som förbundet haft för planerade investeringar under verksamhetsåret 2016.

tkr	Budget 2016	Bokslut 2016	Avvikelse
Teknisk utrustning	700	751	-51
Fastigheter	300	107	193
Fordon	6 000	6 410	-410
Friskvård	100	0	100
Kommunikation/IT	300	198	102
Enhet sotning, data	40	37	3
Totalt inkl. sotning	7 440	7 503	-63

Noter

RESULTATRÄKNING (tkr)	2016	2015	forts. Resultaträkning (tkr)	2016	2015
Not 1 Verksamhetens intäkter			Not 4 Avskrivningar		
Momspliktig försäljn, personalens löneavdrag	378	349	Planenliga avskrivningar och komponentavskrivning tillämpas		
Tillsyn, teknisk återställning, kvartalsprovning	13 098	11 012	Byggnader tekniska anläggningar	105	76
Sotning, besiktning	4 941	3 739	Maskiner och inventarier	6 301	7 245
Hyror	494	420	Maskiner och inventarier, sotningsenheten	44	0
Ersättning, bidrag ex utbildning arvodesanst.	112	85	Summa avskrivningar	6 450	7 321
Samverkan annan räddn.utbildning, byggnadsnämnden	1 645	1 555	Not 5 Finansiella intäkter		
Försäljn. maskiner, fordon, engångskarraktär	111	135	Räntor likvida medel	8	11
Jämförelsestörande post, återbetalning av försäkringspremie	743	0	Summa finansiella intäkter	8	11
Resultatutjämnning, sotningsenheten	0	431	Not 6 Finansiella kostnader		
Förändring av pensionsåtagande, minus	0	2 261	Räntor långfristig upplåning	112	129
Förändring av pensionsåtagande, plus	7 715	0	Summa finansiella kostnader	112	129
Summa intäkter	29 237	19 987			
Not 2 Medlemsavgifter					
Medlemsavgifter ifrån kommuner	77 313	75 280			
Varav preliminärt betalt pensionsförskott	1 057	981			
Summa medlemsavgifter	77 313	75 280			
Summa intäkter totalt	106 550	95 267			
Not 3 Verksamhetens kostnader					
Bygg, el, avtal, anläggningsentreprenad	2 209	2 067			
Kostnader för arbetskraft	71 846	76 013			
Specificering, kostnader för arbetskraft					
Löner och personalomkostnader	66 255	70 021			
Pensionsutbetalningar inkl. skatt	4 328	5 165			
Förändring semester- och övertidsskuld	204	102			
Övriga personalkostnader	1 059	724			
Ökning av pensionsåtagande	0	2 261			
Minskning av pensionsåtagande	7 715	0			
Övriga verksamhetskostnader	12 105	12 328			
Specificering övriga verksamhetskostn.					
Jämförelsestörande post, vite arbetsmiljöverket	400	0			
Jämförelsestörande post, uppsägning och pensionspremie	0	3 618			
Hyror och fastighetsunderhåll	564	385			
Bränsle, nätavgifter	2 356	2 469			
Förbrukningsmaterial	1 758	1 559			
Kontorsmaterial, reparation och service	1 017	1 769			
Data, abonnemang, support, telefoni	3 694	3 720			
Hotell och logi, representation, annonser	316	621			
Föräkringsavgift, fordonsskatt, övriga avg.	2 001	1 806			
Sotningsenheten resultatutjämnning	281	0			
Summa kostnader	86 441	92 669			

BALANSRÄKNING (tkr)	2016	2015	forts. Balansräkning (tkr)	2016	2015
Not 7 materiella anläggningstillgångar			Not 11 Eget kapital		
Pågående arbete	0	835	Eget kapital	22 713	16 871
Byggnader			Summa eget kapital	22 713	16 871
Anskaffningsvärde, totalt	2 504	2 259	Not 12 Avsättningar		
varav årets förändring	245	117	Avsättningar för pensioner	54 822	61 480
Ackumulerade avskrivningar	-447	-342	Summa avsättningar	54 822	61 480
varav årets förändring	-105	-76	Not 13 Långfristiga skulder		
Summa årets förändring	140	41	NORDEA	2 500	3 500
Summa bokfört värde byggnader	2 057	2 757	Summa långfristiga skulder	2 500	3 500
Maskiner inventarier			Not 14 Kortfristiga skulder		
Anskaffningsvärde, totalt	44 322	43 276	Amortering kortfristiga lån	1 000	1 000
varav årets förändring	1 047	836	Leverantörsskulder	2 638	2 537
Ackumulerade avskrivningar	-35 724	-32 868	Utgående moms	151	147
varav årets förändring	-2 855	-3 766	Arbetsgivaravgift och preliminär skatt	2 566	2 554
Årets förändring totalt	-1 808	-2 930	Särskild löneskatt	1 307	853
Summa bokfört värde maskiner, inventarier	9 645	11 244	Upplupen särskild löneskatt, individuell del	663	619
Fordon			Upplupen pensionskostnad, individuell del	2 731	2 551
Anskaffningsvärde, totalt	53 222	46 173	Semester- och övertidsskuld	4 296	4 092
varav årets förändring	7 047	609	Övriga kortfristiga skulder	1 381	4 409
Ackumulerade avskrivningar	-31 053	-27 565	Summa kortfristiga skulder	16 733	18 762
varav årets förändring	-3 488	-3 480	Not 15 Resultatutjämnning, sotning		
Årets förändring totalt	3 559	-2 871	Trollhättan	330	120
Bokfört värde, fordon	22 169	18 608	Färgelanda	71	0
Anskaffningsvärde totalt	100 048	92 543	Summa resultatutjämnning sotning	401	120
Ackumulerade avskrivningar totalt	-67 224	-60 775	Summa eget kapital, avsättning och skuld	97 169	100
733	32 824	31 768			
Not 8 Finansiella anläggningstillgångar					
Långfristig fordran, pensionsskuld	42 454	50 169			
Summa anläggningstillgångar totalt	75 278	81 937			
Not 9 Kortfristig fordran					
Kundfordran	1 615	1 519			
Moms	1 093	1 006			
Upplupna intäkter, periodisering	3 803	3 409			
Summa kortfristig fordran	6 511	5 934			
Not 10 Kassa och bank					
Bank och plusgiro	15 380	12 862			
Summa, kassa och bank	15 380	12 862			
Summa tillgångar totalt	97 169	100 733			

Anläggningstillgångar

Fast och lös egendom avsedda för stadigvarande innehav.

Avskrivningar

Planmässig värdenedsättning av anläggningstillgångar.

Avsättningar

Ekonomiska förpliktelser vilkas storlek eller betalningspunkt inte är helt bestämd.

Balansräkning

Balansräkningen visar de totala tillgångar, skulder, avsättningar och eget kapital på bokslutsdagen.

Eget kapital

Eget kapital definieras som totala tillgångar, minus totala avsättningar och skulder.

Finansiella mål

Syftet med kommunal verksamhet är inte att få ekonomisk avkastning på skattebetalarnas pengar, utan att bedriva den verksamhet man politiskt har beslutat att genomföra. Målen har en central roll för den ekonomiska förvaltningen enligt kommunallagen. De finansiella målen betonar att ekonomin är en restriktion för verksamhetens omfattning och ska visa på kopplingen mellan ekonomi och verksamhet. Syftet är att främja en kostnadseffektiv och ändamålsenlig verksamhet, samt att göra uppdraget gentemot medborgarna tydligt.

Finansieringsanalys (kassaflöde)

Finansieringsanalysen redovisar betalningsflödena uppdelade på sektorerna löpande verksamhet, investeringar, finansiering och mynnar ut i förändring av likvida medel.

God ekonomisk hushållning

Enligt kommunallagen ska Sveriges kommuner, landsting och kommunalförbund arbeta enligt god ekonomisk hushållning. Kravet innefattar att den ekonomiska ställningen ska vara i balans, samt att verksamheten bedrivs ur ett hushållningsperspektiv. Det vill säga att verksamheten är effektiv, att resurser används optimalt och att målen formas och uppnås med medborgarnas bästa i fokus.

God redovisningssed

God redovisningssed medverkar till en tillförlitlig redovisning som kan utgöra objektiva beslutsunderlag för verksamheten. Balansräkningen är underordnad resultaträkningen. Värdering av tillgångar och skulder bygger på ett rättvisande resultat i verksamheten. Inkomster och utgifter måste hänföras till rätt period, samt matchas gentemot de poster vilka dessa berör. Principen om öppenhet i redovisningen är särskilt viktig.

Kortfristiga skulder

Kortfristiga lån och skulder hänförliga till den löpande verksamheten, och som förfaller till betalning inom ett år.

Långfristiga skulder

De skulder som förfaller senare än ett år efter räkenskapsårets utgång.

Nettoinvesteringar

Investeringsutgifter efter avdrag för investeringsbidrag.

Omsättningstillgångar

Tillgångar avsedda att omsättas, förbrukas för framtagandet av en vara/tjänst, eller på annat sätt användas för förbundets verksamhet, t.ex. kontanter eller fordringar hos kunder.

Periodisering

Intäkter och kostnader ska hänföras till den period under vilken de intjänas respektive förbrukas. Ändrade principer för periodisering kan medföra resultatpåverkan.

Resultaträkning

Resultaträkningen sammanfattar årets intäkter och kostnader och visar hur förändringen av förbundets eget kapital framkommit.

Rörelsekapital

Skillnaden mellan omsättningstillgångar och kortfristiga skulder. Rörelsekapitalet avspeglar förbundets finansiella styrkor.

Soliditet

Andelen eget kapital av de totala tillgångarna d.v.s. graden av självfinansierade tillgångar.

Årets resultat

Förändring av eget kapital.

Revisorerna
Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund

Till förbundsmedlemmarnas fullmäktige

Revisionsberättelse för år 2016

Undertecknade, utsedda revisorer i Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund, lämnar härmed följande redogörelse.

Vi har granskat redovisning och förvaltning för 2016 i enlighet med kommunallagen, god revisionssed, förbundsordning och förbundets revisionsreglemente. Vi har anlitat PwC som sakkunnigt biträde i revisionsarbetet.

Vi bedömer att förbundets verksamhet har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Men den interna kontrollen, som inte utförts fullt ut i enlighet med beslutad kontrollplan, är inte tillräcklig. För detta riktar vi kritik till direktionen.

Årsredovisningen är i allt väsentligt rättvisande. Den är upprättad enligt kommunal redovisningslag, god redovisningssed.

Vi tillstyrker att årsredovisningen godkänns.

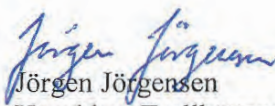
Vi har inte funnit skäl för anmärkning.

Vi tillstyrker att förbundsdirektionen beviljas ansvarsfrihet.

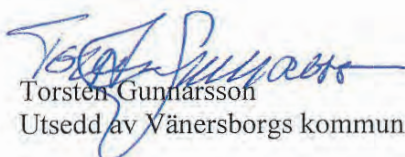
Trollhättan 2017-02-24

Tomas Nilsson
Utsedd av Melleruds kommun

Jörgen Jörgensen
Utsedd av Trollhättans kommun

Torsten Gunnarsson
Utsedd av Vänersborgs kommun

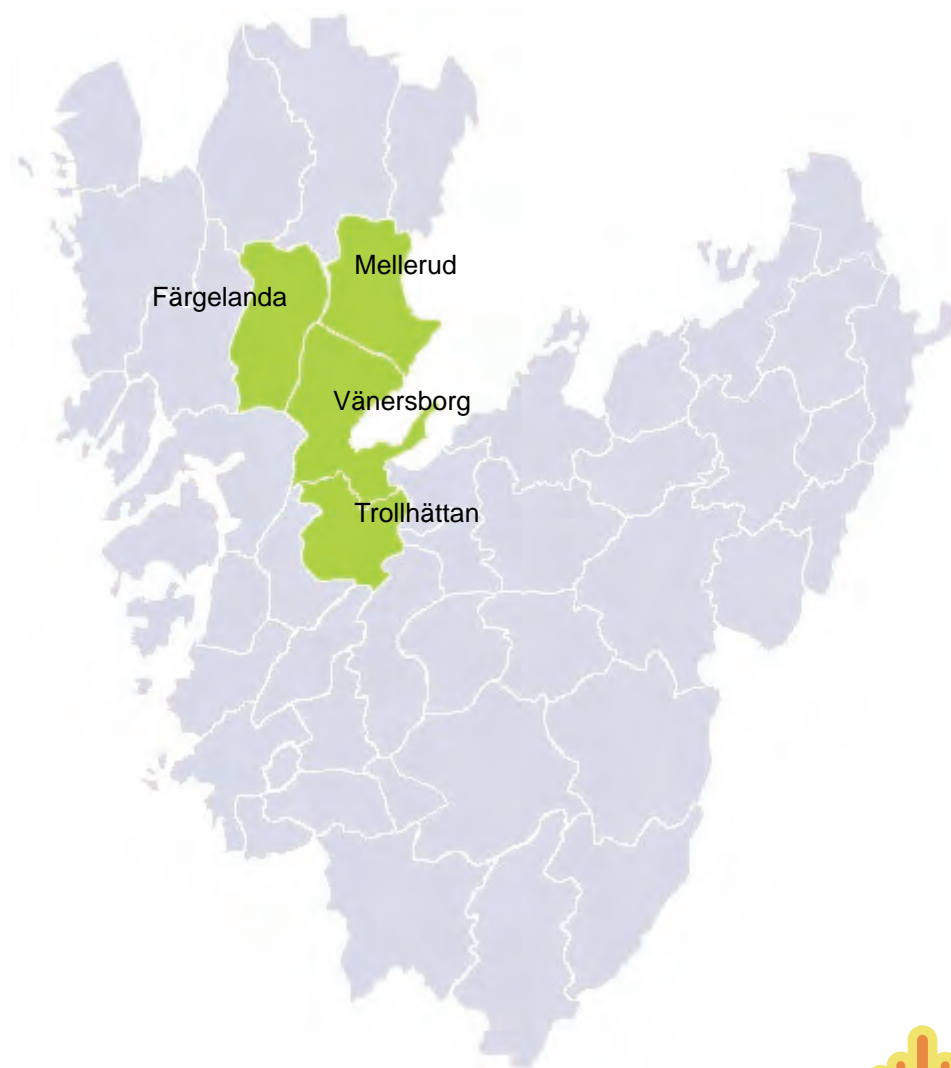

Roger Martinsson
Utsedd av Färgelanda kommun

Vår organisation är anpassad för att stödja och driva räddningstjänstuppslagets fyra skeden;

- 1) Skadeförebyggande arbete
- 2) Förberedande av räddningsinsatser
- 3) Genomförande av räddningsinsatser
- 4) Uppföljning och analys efter räddningsinsats

Ingen människa ska omkomma på grund av brand eller annan olyckshändelse. Vi vill bidra till att skapa ett säkert och tryggt samhälle för alla. Genom ett långsiktigt hållbart arbete bygger vi en hög kvalitet i vår verksamhet.

Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund

Larmvägen 1, 461 38 Trollhättan
Tel. 0521-26 59 00

E-post: info@brand112.se
Följ oss på: www.brand112.se

Norra Älvsborgs
Räddningstjänstförbund

2017 -03- 02.

Dnr 5010-2017-1-10

Revisionsrapport

Granskning av årsredovisning 2016

Norra Älvsborgs Räddningstjänst

Februari 2017

Håkan Olsson

1	Bakgrund	1
2	Revisionsmetod	1
3	Sammanfattning	2
4	Iakttagelser och bedömning	2
4.1	Förvaltningsberättelse	2
4.1.1	Ekonomisk analys och utvärdering av mål mm	2
4.1.2	Driftredovisningen	2
4.1.3	Investeringsredovisningen	3
4.2	Resultaträkning	3
4.3	Finansieringsanalys/kassaflödesanalys	3
4.4	Balansräkningen	3
4.5	Övrigt	3

1 Bakgrund

Den kommunala redovisningslagen (KRL) gäller fr o m 1998 och reglerar extern-redovisningen. I lagen finns bestämmelser om årsredovisningen. Styrelsen/direktionen ansvarar enligt kommunallagen för årsredovisningen.

2 Revisionsmetod.

Revisorerna har bl a till uppgift att pröva om räkenskaperna är rättvisande. Inom ramen för denna uppgift är syftet med granskningen av årsredovisningen att bedöma om den är upprättad i enlighet med lag om kommunal redovisning (kap 3 – 8). Granskningen som sker utifrån ett väsentlighets- och riskperspektiv skall besvara följande revisionsfrågor:

- Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen.

Med verksamhetens utfall avses utfallet i förhållande till fastställda mål och ekonomiska ramar.

- Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande.

Med rättvisande räkenskaper avses fullständighet, riktighet, existens, tillhörighet, periodisering, värdering, äganderätt och förpliktelser samt innehåll och presentation.

Granskningen av årsredovisningen omfattar förvaltningsberättelsen med ekonomisk information, nyckeltal, analyser och kommentarer tillsammans med en driftredovisning, investeringsredovisning, resultaträkning, finansieringsanalys och balansräkning.

Bilagor och specifikationer till bokslutets olika delar har också omfattats av granskningen.

Granskningen bygger på urval av de kontrollmål som är uppställda i Komrevs standards för granskning av årsredovisning samt i Aura.

I huvudsak har dessa inriktats på kontroll av den finansiella redovisningen och substansen i de poster som finns redovisade i utkast till årsredovisningens resultat- och balansräkning samt finansieringsanalys.

3 Sammanfattning

Förbundets redovisning har sammanfattats på ett riktigt sätt i en årsredovisning, som i allt väsentligt är rättvisande. Underlag och specifikationer finns i tillräcklig omfattning och är i god ordning.

Vi bedömer att förvaltningsberättelsen innehåller en översiktlig beskrivning över förbundets verksamhet som är viktiga för bedömning av förbundets ekonomi och ställning, väsentliga personalförhållanden samt andra förhållanden som är av betydelse för styrning och uppföljning. Vår sammanfattande bedömning är att förvaltningsberättelsens uppföljning och utvärdering av målen och övriga analyser har utvecklats och förbättras.

Direktionen har genomfört och rapporterat en sammanfattande uppföljning av intern kontroll. Rapporten visar på brister i utförandet av vissa kontrollmoment, men att åtgärder vidtagits för att komma till rätta med redovisade brister. I övrigt är inga stora brister påtalande för de kontrollmoment som genomförts. Vi delar slutsatserna i rapporten att arbetet med intern kontroll skall intensifieras och förbättras.

4 Iakttagelser och bedömning

4.1 Förvaltningsberättelse

4.1.1 Ekonomisk analys och utvärdering av mål mm

Vi bedömer att förvaltningsberättelsen innehåller en översiktlig beskrivning över förbundets verksamhet som är viktiga för bedömning av förbundets ekonomi och ställning, väsentliga personalförhållanden samt andra förhållanden som är av betydelse för styrning och uppföljning.

Förbundet har 29 september 2016 beslutat om ett nytt handlingsprogram som gäller t o m 2018.

Vår sammanfattande bedömning är att uppföljning och utvärdering av målen och övriga analyser i årsredovisningen har utvecklats på ett positivt sätt.

4.1.2 Driftredovisningen

Vi bedömer att driftredovisningen, som redovisas för varje enhet, redovisar utfallet i förhållande till fastställd driftbudget och förklarar avvikelserna på ett övergripande men tydlig sätt.

4.1.3 Investeringsredovisningen

Vi bedömer att investeringsredovisningen ger en samlad bild av investeringsverksamheten.

4.2 Resultaträkning

Vi bedömer att resultaträkningen redovisar samtliga intäkter och kostnader så att den ger en rättvisande bild av resultatet dvs hur det egna kapitalet förändrats under året.

4.3 Finansieringsanalys/kassaflödesanalys

Vi bedömer att finansieringsanalysens innehåll är riktig dvs att den beskriver och förklarar förbundets förändring av rörelsekapitalet och likvida medel samt hur investeringarna finansierats.

4.4 Balansräkningen

Vi bedömer att balansräkningen ger en rättvisande bild av den ekonomiska ställningen.

4.5 Övrigt

Direktionen har genomfört och rapporterat en sammanfattande uppföljning av intern kontroll 2016-12-15. Rapporten visar på brister i utförandet av vissa kontrollmoment, men att åtgärder vidtagits för att komma till rätta med redovisade brister. I övrigt är inga stora brister påtalade för de kontrollmoment som genomförts. Vi delar slutsatserna i rapporten att arbetet med intern kontroll skall intensifieras och förbättras.

Fråkan Olsson

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 84

Dnr 2017-271

Riktlinjer för Intern kontroll i Färgelanda Kommun

Ledningsutskottets förslag

Kommunstyrelsen godkänner reviderade riktlinjer för intern kontroll i Färgelanda kommun. Beslutet ersätter tidigare beslut taget 2013-10-23 (§ 336).

Ärendebeskrivning

I kommunallagens 6 kap 7 § framgår att ”Nämnderna skall var och en inom sitt område se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de föreskrifter som gäller för verksamheten.

De skall också se till att den interna kontrollen är tillräcklig samt att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.

Detsamma gäller när vården av en kommunal angelägenhet med stöd av 3 kap 16 § har lämnats över till någon annan. *Lag (1999:621).*”

Kommunstyrelsen antog 2013-10-23 (§ 336) nuvarande Riktlinjer för intern kontroll i Färgelanda kommun med tilläggsanvisningar samt intern kontrollplan för 2013-2014.

Riktlinjerna samt tillämpningsanvisningarna har reviderats.

Beslutsunderlag

Kommunledningens ekonomiavdelnings tjänsteskrivelse 2017-04-12

Kommunchefen informerar.

Skickas till kommunstyrelsen

Beslutet skickas till

Ekonomichefen

Kommunledningen, Ekonomi
Ekonomichef
Kristina Olsson
0528-56 7101
kristina.olsson@fargelanda.se

Kommunstyrelsen

Riktlinjer Intern kontroll i Färgelanda kommun

Beslutsförslag

Kommunstyrelsen godkänner reviderade riktlinjer för intern kontroll i Färgelanda kommun. Beslutet ersätter tidigare beslut taget 2013-10-23 (§ 336).

Ärendebeskrivning

I kommunallagens 6 kap 7 § framgår att ”Nämnderna skall var och en inom sitt område se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de föreskrifter som gäller för verksamheten.

De skall också se till att den interna kontrollen är tillräcklig samt att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.

Detsamma gäller när vården av en kommunal angelägenhet med stöd av 3 kap 16 § har lämnats över till någon annan. *Lag (1999:621).*”

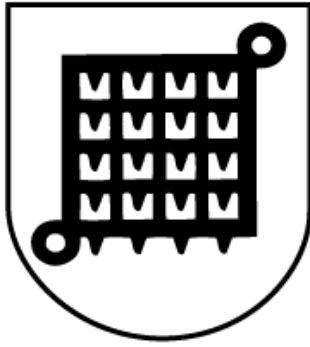
Kommunstyrelsen antog 2013-10-23 (§ 336) nuvarande Riktlinjer för intern kontroll i Färgelanda kommun med tilläggsanvisningar samt intern kontrollplan för 2013-2014.

Riktlinjerna samt tillämpningsanvisningarna har reviderats. Enligt fastställt Styr- och ledningssystem för Färgelanda kommun (KF 2016-06-22 § 66) antar kommunstyrelsen riktlinjer medan tillämpningsanvisningar anger hur arbetet ska ske och därmed ett dokument som antas på förvaltningsnivå.

Lars-Göran Berg
Kommunchef

Kristina Olsson
Ekonomichef

Beslutet skickas till:
Kommunchef
Sektorschef
Ansvarig enligt IK-plan
Diariet

**Färgelanda
kommun**

**RIKTLINJER FÖR
INTERN KONTROLL I
FÄRGELANDA KOMMUN**

Beslutad av kommunstyrelsen 2017-XX-XX § XX

Dnr 2017/271

ersätter dnr 2013/530

1. Syfte

Färgelanda kommun ska ha en god intern kontroll i sin verksamhet, vilket i sin tur genererar en god ekonomisk hushållning. Dessa riktlinjer syftar till att säkerställa att styrelser och nämnder upprätthåller en tillfredsställande intern kontroll, det vill säga de ska med en rimlig grad av säkerhet säkerställa att följande mål uppnås;

- Ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet.
- Rättvisande och tillförlitlig redovisning och information om verksamheten.
- Säkerställa att lagar, policys, reglementen etc. tillämpas.

Det primära syftet med intern kontroll är att säkerställa att de av fullmäktige fastställda målen uppfylls. Den interna kontrollen ska skydda kommunen mot förluster eller förstörelse av dess tillgångar, samt eliminera eller upptäcka allvarliga fel. Den interna kontrollen ska ~~helst~~ vara en naturlig del i verksamheten och den fungerar som ett skydd mot oberättigade misstankar för både förtroendevalda och tjänstemän.

2. Ansvarsområden

2.1 Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för en god intern kontroll. Kommunstyrelsen ska därmed se till att det finns upprättade riktlinjer och planer för den interna kontrollen och att dessa utvecklas utifrån kommunens kontrollbehov. Kommunstyrelsen beslutar om de uppsatta riktlinjerna och planerna.

Kommunstyrelsen ska med hjälp av de uppföljningsrapporter som delges styrelsen utvärdera kommunens samlade system för intern kontroll och i de fall rapporterna behöver utvecklas, vidta åtgärder.

Kommunstyrelsen ska även informera sig om hur den interna kontrollen fungerar i de kommunala bolagen. Kommunstyrelsen svarar även för den interna kontrollen gentemot nämnder som inte har egen verksamhet.

2.2 Nämnder

Respektive nämnd ansvarar för att den interna kontrollen är tillräcklig inom nämndens verksamheter och lämnar ytterligare anvisningar som behövs med hänsyn till förhållanden inom verksamhetsområdet. Nämnden ska anta planer för utveckling och uppföljning av den interna kontrollen och årligen rapportera till kommunstyrelsen ~~vid bokslutet~~.

2.3 Förvaltningschef och sektorschef

Förvaltningschefen är kommunchefen. ~~Sektorscheferna är barn- och utbildningschef, kultur och fritidschef, servicechef/samhällsbyggnadschef och omsorgs- och socialchef.~~

Förvaltningschefen, sektorscheferna och enhetschef för Ekonomi, Personal respektive IT ansvarar inom sina respektive verksamhetsområden över;

- att den interna kontrollplanen klaras av inom befintlig organisation
- att verksamhetsspecifika regler upprättas för den interna kontrollen
- genomföra riskbedömningar för sin verksamhet
- att en god intern kontroll upprätthålls
- att återrapportering löpande sker till nämnden/styrelsen

Ovanstående innebär att respektive chef ska se till att arbetet med att åstadkomma och upprätthålla en god intern kontroll sköts och leds på ett ändamålsenligt sätt.

2.4 Verksamhetsansvariga

De verksamhetsansvariga cheferna på olika nivåer i organisationen är skyldiga att följa de av kommunstyrelsen antagna riktlinjerna för intern kontroll, samt att den interna kontrollplanen utvecklas. Verksamhetsansvariga ska även informera sina anställda om reglernas innebörd, verka för att de anställda arbetar mot uppställda mål och att de arbetsmetoder som används bidrar till en god intern kontroll. Brister i den interna kontrollen skall omedelbart rapporteras till närmast överordnad.

2.5 Övriga anställda

Övriga anställda är skyldiga att följa antagna regler i sitt arbete. Brister i den interna kontrollen skall omedelbart rapporteras till närmast överordnad.

3. Innehåll och tider

3.1 Kontrollplanens innehåll

Den interna kontrollplanen ska innehålla;

- Vilka rutiner och kontrollaktiviteter som ska följas upp
- Omfattningen av uppföljningen (frekvens)
- Vem som är ansvarig för uppföljningen
- Till vem uppföljningen ska rapporteras
- När rapportering ska ske
- Genomförd riskbedömning

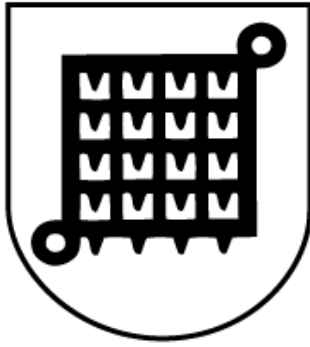
3.2 Kommunstyrelsens skyldigheter

Kommunstyrelsen ska varje år anta en särskild plan för uppföljning av den interna kontrollen för nästkommande år. ~~Planen för kommande år ska antas senast under december månad.~~

Uppföljning av innevarande års interna kontrollplan sker i samband med att kommunstyrelsen beslutar om plan för kommande år.

3.3 Chefernas skyldighet

Det åligger respektive chef att senast vid upprättande av verksamhetsberättelsen till årsredovisningen rapportera resultatet från den interna kontrollens uppföljning.

**Färgelanda
kommun**

**TILLÄMPNINGSSANVISNINGAR
TILL RIKTLINJER FÖR
INTERN KONTROLL I
FÄRGELANDA KOMMUN**

Fastställd av kommunchefen 2017-XX § XX

Dnr 2017/271
ersätter 2013/530

Tillämpningsanvisningar till riktlinjer för intern kontroll i Färgelanda kommun

1. Syftet

I kommunallagen anges att "för verksamheten ska anges mål och riktlinjer som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning. Förvaltningsberättelsen ska innehålla en utvärdering av om god ekonomisk hushållning uppnåtts". Intern kontroll är en del i de processer och aktiviteter som ger förutsättningarna för att upprätthålla och verifiera god ekonomisk hushållning.

Begreppet "*Rimlig grad av säkerhet*" innebär att kommunstyrelsen och nämnderna vid utformningen av rutiner ska göra en avvägning mellan kontrollkostnad och kontrollnytta (risk och väsentlighet). Vid bedömningen av kontrollnyttan ska inte endast ekonomiska faktorer vägas in, utan även vikten av att upprätthålla och beakta förtroendet för verksamheten hos allmänheten och andra intressenter.

Målet "*Ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet*" innebär att ha kontroll över ekonomin, prestationer och kvalitet, samt att säkerställa att fattade beslut verkställs och följs upp i förhållande till kommunens fastställda vision och mål.

Målet "*Rättvisande och tillförlitlig redovisning och information om verksamheten*" innebär att kommunstyrelsen, samt de verksamhetsansvariga ska ha tillgång till rättvisande räkenskaper. Därutöver ingår en ändamålsenlig och tillförlitlig redovisning av verksamhetens prestationer avseende kvantitet och kvalitet, samt övrig relevant information om verksamheten och dess resursanvändning.

Målet "*Säkerställa att lagar, policys, reglementen etc. tillämpas*" innefattar lagstiftning, Färgelanda kommuns interna regelverk, samt ingångna avtal med olika aktörer.

2. Ansvarsområde

2.1 Kommunstyrelsen

Enligt Kommunallagen 6 kap 1 § ska kommunstyrelsen leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders verksamhet. Styrelsen ska också ha uppsikt över kommunal verksamhet som bedrivs i sådana företag som avses i 3 kap 17 och 18 §§ och sådana kommunalförbund som kommunen är medlem i.

Enligt 6 kap 3 § får kommunstyrelsen från övriga nämnder, beredningar och anställda i kommunen begära in de yttranden och upplysningar som behövs för att styrelsen skall kunna fullgöra sina uppgifter.

2.2 Nämnden(sektorer)

Nämndernas ansvar för den interna kontrollen anges i Kommunallagen 6 kap 7 § " Nämnderna skall var och en inom sitt område se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. De skall också se till att den interna kontrollen är tillräcklig samt att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt."

Tillämpningsanvisningar till riktlinjer för intern kontroll i Färgelanda kommun

Kompletterande nämndspecifika regler antas för den interna kontrollen vid behov. Att en riktlinje eller anvisning skulle saknas för någon rutin fritar inte nämnden från ansvaret. Förvaltningschefen är ansvarig inför nämnden.

Varje nämnd ska minst ha fastställda rutiner för hur planering och rapportering av internkontrollarbetet ska gå till.

2.3 Förvaltningschef och sektorschef

Förvaltningschefen och sektorscheferna/enhetschef för Ekonomi, Personal respektive IT ska se till att nämnden får en skriftlig rapport med en samlad bedömning om hur den interna kontrollen har fungerat under året. Rapporteringen ska ske minst en gång per år och kan då utgöras av ett sammandrag över årets granskningar och utvecklingsarbete. En samlad bedömning av den interna kontrollen ska också lämnas.

Allvarliga brott mot den interna kontrollen rapporteras omedelbart till internkontrollansvarig för vidarebefordran till kommunstyrelsen. Med allvarliga brott avses brott som kan få rättsliga följder.

2.4 Verksamhetsansvariga

Den verksamhetsansvarige på respektive nivå ska se till att den interna kontrollen fungerar inom sitt ansvarsområde, lika väl som att verksamheten och ekonomin i övrigt gör det. Fel och brister ska omedelbart bli föremål för utredning och dokumenteras. Fel och brister som kan få rättsliga följder, ska omgående rapporteras till närmast överordnad chef, eller om särskilda förhållanden gör det olämpligt, till dennes överordnad eller annan lämplig person.

2.5 Alla anställda

Alla anställda har en skyldighet att omedelbart rapportera brister eller befarade oegentligheter för att verksamheterna omedelbart ska kunna vidta åtgärder. Fel eller brister ska omgående dokumenteras och bli föremål för utredning. Rapporteringen sker till närmast överordnad chef, eller om särskilda förhållanden gör det olämpligt, till dennes överordnad eller annan lämplig person.

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 85

Dnr 2017-282

Intern kontrollplan 2017 Färgelanda Kommun

Ledningsutskottets förslag

Kommunstyrelsen antar förslag till intern kontrollplan för 2017 med kompletteringen att efterlevnaden av kommunens kravrutiner ska ingå.

Ärendebeskrivning

I kommunallagens 6 kap 7 § framgår att "Nämnderna skall var och en inom sitt område se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de föreskrifter som gäller för verksamheten.

De skall också se till att den interna kontrollen är tillräcklig samt att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.

Detsamma gäller när vården av en kommunal angelägenhet med stöd av 3 kap 16 § har lämnats över till någon annan. *Lag (1999:621).*"

Inom förvaltningen samtliga verksamhetsområden har ett arbete påbörjats med risk- och väsentlighetsanalyser som är grunden till kommande intern kontrollplan för 2018. För 2017 har ett mindre antal kontrollmoment tagits fram vilka redovisas i bifogat förslag till Intern kontrollplan 2017.

Beslutsunderlag

Kommunledningens ekonomiavdelnings tjänsteskrivelse 2017-04-07

Kommunchefen informerar.

Beslutet skickas till:
Kommunchef
Sektorschef
Ansvarig enligt IK-plan
Diariet

Kommunledningen, Ekonomi
Ekonomichef
Kristina Olsson
0528-56 7101
kristina.olsson@fargelanda.se

Kommunstyrelsen

Intern kontrollplan 2017 Färgelanda kommun

Beslutsförslag

Kommunstyrelsen antar förslag till intern kontrollplan för 2017.

Ärendebeskrivning

I kommunallagens 6 kap 7 § framgår att ”Nämnderna skall var och en inom sitt område se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de föreskrifter som gäller för verksamheten.

De skall också se till att den interna kontrollen är tillräcklig samt att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.

Detsamma gäller när vården av en kommunal angelägenhet med stöd av 3 kap 16 § har lämnats över till någon annan. *Lag (1999:621).*”

Inom förvaltningen samtliga verksamhetsområden har ett arbete påbörjats med risk- och väsentlighetsanalyser som är grunden till kommande intern kontrollplan för 2018. För 2017 har ett mindre antal kontrollmoment tagits fram vilka redovisas i bifogat förslag till Intern kontrollplan 2017.

Lars-Göran Berg
Kommunchef

Kristina Olsson
Ekonomichef

Beslutet skickas till:
Kommunchef
Sektorschef
Ansvarig enligt IK-plan
Diariet

PROCESS	Kontrollmoment									
	Namn	Beskrivning	Styrdokument	Metod	Ansvarig	Frekvens	Klar	Avstämningsdatum	Rapportera till	Avvikelse/kommentar
Adm	Allmänna handlingar	Registrering av inkomna och utgående allmänna handlingar	Tryckfrihetsförordning, Kommunlag, Offentlighets- och sekretesslag	Stickprovskontroll i diariet att ärendes flöde kan följas från start till avslut	Registratorer	4 gånger per år		Var tredje månad	Personalchef	
Adm	Ärendeberedning	Besvarande av inkomna motioner inom ett år	Kommunallagen 5 kap 33 §	Kontroll av antal inkomna motioner som har besvarats inom ett år	Kommunsekreteraren	2 gånger per år		Halvårsvis	Kommunchef	
Samhälls- utveckling	Säkerhet	Inlämning av "tagg" vid avslut av anställning		Kontroll av avslutade anställningar mot förteckning "taggar" utifrån lista från personalenhet	Ansvarig taggar	2 gånger per år		Halvårsvis	Enhetschef Kultur/Fritid	
Samhälls- utveckling	Bygglov	Handläggningstid för bygglovsansökan efterföjs (PBL 10 veckor som kan förlängas med 10 veckor, kommunen 4 veckor)	Plan- och bygglagen 9 kap 27 § samt kommunens mål	Kontroll av Ansökningar och handläggningstid i Plan- och byggkontorets diarium	Plan- och byggchef	2 gånger per år		Halvårsvis	Sektorschef Samhälls- utveckling	
IT	Säkerhet	Avslut av IT-konton vid avslut av anställning		Kontroll av avslutade anställningar mot IT-konton utifrån lista från personalenhet	IT-enheten	2 gånger per år		Halvårsvis	IT-chef	
Ekonomi	Attestreglemente	Överordnad attest för chefs egna kostnader (tåg, telefoni m m)		Stickprovskontroll per sektor	Sektorsekonomer	2 gånger per år		Halvårsvis	Ekonomichef	
Ekonomi	Fakturahantering	Bifogade kvitton på bensin och matinköp finns		Stickprovskontroll av åtta fakturor	Ekonomiassistent	6 gånger per år		Varannan månad	Ekonomichef	
Ekonomi	Fakturahantering	Halv moms dras av på leasingbilar		Handelsbanken Finans	Ekonomiassistent	6 gånger per år		Varannan månad	Ekonomichef	
Ekonomi	Redovisningspolicy	Deltagarlistor finns vid representation		Stickprovskontroll av åtta fakturor	Ekonomiassistent	3 gånger per år		Var fjärde månad	Ekonomichef	
Ekonomi	Redovisningspolicy	Rätt moms redovisad vid representation		Stickprovskontroll av åtta fakturor	Ekonomiassistent	3 gånger per år		Var fjärde månad	Ekonomichef	
Ekonomi	Redovisningspolicy	Kontering av leverantörsfaktura har skett med rätt konto		Stickprovskontroll av tio fakturor	Sektorsekonomer	2 gånger per år		Halvårsvis	Ekonomichef	
Ekonomi	Redovisningspolicy	Kontering på 4630 endast innehåller köp av huvudverksamhet (inga interna MP)		Genomgång av konto 4630	Sektorsekonomer	2 gånger per år		Halvårsvis	Ekonomichef	
Ekonomi	Redovisningspolicy	Reglerna för periodisering är uppfyllda (5 000 kr per period)		Stickprovskontroll	Ekonom	2 gånger per år		Halvårsvis	Ekonomichef	
Ekonomi	Finanspolicy / Inköspolicy	Leverantörsfakturer betalas på utsatt datum (ffd)		Stickprovskontroll av tio fakturor	Ekonomiassistent	3 gånger per år		Var fjärde månad	Ekonomichef	
Ekonomi	Kravrutin	Kontrollera att upprättade rutiner efterföljs		Stickprovskontroll	Sektorsekonomer	4 gånger per år		Var tredje månad	Ekonomichef	
Omsorg	Synpunkt/Klagomål	Kontrollera att upprättad rutin efterföljs samt antal ärenden under året för redovisning		Kontroll och uppföljning av inkomna ärenden	Sektorschef/ Utvecklingschef	2 gånger per år		Halvårsvis	Sektorschef	
Omsorg	Verkställda beslut Äldreomsorgen	Tid från beslut om särskilt boende till verkställande av det	Socialtjänstlagen 16 kap §§ 6a-f och Kommunallagen 9 kap 10 §	Uppföljning av beviljade ärenden	Utvecklingschef	4 gånger per år		Var tredje månad	Sektorschef	
Barn och utbildning	Anmälan av kränkning	Kontrollera att upprättad rutin efterföljs samt antal ärenden under året för redovisning	Skollagen 6 kap 10 §	Kontroll och uppföljning av inkomna ärenden	Ansvarig rektor	4 gånger per år		Var fjärde månad	Sektorschef	
Barn och utbildning	Frånvaroregistrering	Kontrollera att upprättad rutin efterföljs		Kontroll och uppföljning av registrerad frånvaro	Ansvarig rektor	2 gånger per år		I samband med terminslut	Sektorschef	
Barn och utbildning	Barnomsorg	Uppföljning av ansökningar barnomsorg som verkställts inom fyra månader	Skollagen 8 kap 14 §	Uppföljning av inkomna ansökningar	Ansvarig förskolechef	4 gånger per år		Var tredje månad	Sektorschef	

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 86 Dnr 2016/825
Barn och elevpeng inkl. tilläggsbudget 2017

Ledningsutskottets förslag

Kommunstyrelsen beslutar att fastställa Barn- och elevpengen för 2017 baserat på budget för 2017 inklusive tilläggsbudget, enligt nedanstående förslag.

Yrkanden

Ulla Börjesson (S) yrkar bifall till förvaltningens förslag.

Tobias Bernhardsson (C) med instämmande av Linda Jansson (M) yrkar att 100 % av den förändrade elevpengen ska läggas på år 1-6.

Propositionsordning

Ledningsutskottet godkänner att proposition ställs på yrkandena. Efter ställd proposition finner ordföranden att ledningsutskottet bifaller Ulla Börjessons yrkande.

Barn -och elevpeng 2017 (vht fakturerar själva föräldraavgift)										
Reviderad 20170410 med tilläggsbudget										
Kommunala enheter										
Kr	Fsk 1-3	Fsk 4-5	Allm fsk	Ped oms 1-5 år	Ped oms 6-13 år	Frt	F-klass	Åk 1-6	Åk 7-9	Grundsär
Ersättning/år	107 791	87 735	58 108	91 740	28 451	30 913	45 943	69 217	98 504	308 730
Ersättning/termin	53 895	43 867	29 054	45 870	14 226	15 456	22 971	34 608	49 252	154 365
Ersättning/månad	8 983	7 311	4 842	7 645	2 371	2 576	3 829	5 768	8 209	25 728
Fristående enheter										
Kr	Fsk 1-3	Fsk 4-5	Allm fsk	Ped oms 1-5 år	Ped oms 6-13 år	Frt	F-klass	Åk 1-6	Åk 7-9	Grundsär
Ersättning/år	114 827	93 568	61 594	97 845	30 552	33 161	48 699	73 370	104 414	327 254
Ersättning/termin	57 414	46 784	30 797	48 922	15 276	16 581	24 350	36 685	52 207	163 627
Ersättning/månad	9 569	7 797	5 133	8 154	2 546	2 763	4 058	6 114	8 701	27 271

Ärendet

Barn- och elevpengen beräknas på fastställd budget för 2017 inkl. tilläggsbudget KF 170322 § 43.

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

Forts KLU § 86
Beslutsunderlag

Kommunledningens ekonomiavdelnings tjänsteskrivelse 2017-04-11

Besvärshänvisning

För att överklaga kommunstyrelsens beslut ska du skriva till förvaltningsrätten i Göteborg. Överklagandet ska dock adresseras till Kommunstyrelsen i Färgelanda kommun, 458 80 Färgelanda och ska ha kommit kommunstyrelsen tillhanda inom 3 veckor från den dag du fick del av beslutet.

I skrivelsen ska du tala om vilket beslut som överklagas, skälen för överklagandet och vilket du beslut du vill ha istället. Överklagandet ska vara egenhändigt undertecknat av behörig person. Behörighetshandling ska bifogas.

Skickas till
Kommunstyrelsen

Beslutet skickas till
Barn och utbildningschefen
Ekonomichefen
Fristående enheter

Kommunledningen
Ekonomiavdelningen
Anna Josefsson
0528-56 71 44
anna.josefsson@fargelanda.se

Kommunstyrelsen

Barn- och elevpeng för 2017 rev med tilläggsbudget

Beslutsförslag

Kommunstyrelsen beslutar att fastställa Barn- och elevpengen för 2017 baserat på budget för 2017 inklusive tilläggsbudget, enligt nedanstående förslag.

Barn -och elevpeng 2017 (vht fakturerar själva föräldraavgift)										
Reviderad 20170410 med tilläggsbudget										
Kommunala enheter										
Kr	Fsk 1-3	Fsk 4-5	Allm fsk	Ped oms 1-5 år	Ped oms 6-13 år	Frt	F-klass	Åk 1-6	Åk 7-9	Grundsär
Ersättning/år	107 791	87 735	58 108	91 740	28 451	30 913	45 943	69 217	98 504	308 730
Ersättning/termin	53 895	43 867	29 054	45 870	14 226	15 456	22 971	34 608	49 252	154 365
Ersättning/månad	8 983	7 311	4 842	7 645	2 371	2 576	3 829	5 768	8 209	25 728
Fristående enheter										
Kr	Fsk 1-3	Fsk 4-5	Allm fsk	Ped oms 1-5 år	Ped oms 6-13 år	Frt	F-klass	Åk 1-6	Åk 7-9	Grundsär
Ersättning/år	114 827	93 568	61 594	97 845	30 552	33 161	48 699	73 370	104 414	327 254
Ersättning/termin	57 414	46 784	30 797	48 922	15 276	16 581	24 350	36 685	52 207	163 627
Ersättning/månad	9 569	7 797	5 133	8 154	2 546	2 763	4 058	6 114	8 701	27 271

Besvärshänvisning

För att överklaga kommunstyrelsens beslut ska du skriva till förvaltningsrätten i Göteborg. Överklagandet ska dock adresseras till Kommunstyrelsen i Färgelanda kommun, 458 80 Färgelanda och ska ha kommit kommunstyrelsen tillhanda inom 3 veckor från den dag du fick del av beslutet.

I skrivelsen ska du tala om vilket beslut som överklagas, skälen för överklagandet och vilket du beslut du vill ha istället. Överklagandet ska vara egenhändigt undertecknat av behörig person. Behörighetshandling ska bifogas.

Ärendet

Barn- och elevpengen beräknas på fastställd budget för 2017 inkl. tilläggsbudget KF 170322 §43.

Lars-Göran Berg
Kommunchef

Kristina Olsson
Ekonomichef

Kommunledningen
Ekonomiavdelningen
Kristina Olsson
0528-567 107
Kristina.olsson@fargelanda.se

Kommunstyrelsen

Ekonomisk rapport per mars 2017

Beslutsförslag

Kommunstyrelsen beslutar att godkänna rapporten och lägga den till handlingarna.

Ärendebeskrivning

Enligt Reglemente för redovisning och uppföljning, (KF 2015-09-02, § 113, Dnr 2015/273), ska förvaltningen redovisa ekonomiska utfallet och översiktligt redovisa väsentliga förändringar jämfört med föregående rapport.

För perioden januari-mars redovisar kommunen ett positivt resultat med 3 477 tkr, vilket är 11 049 tkr bättre än budget. Tilläggsbudget 2017 är inte inläst per 2017-03-31, vilket motsvarar större delen av budgetavvikelsen.

Lars Göran Berg
Kommunchef

Kristina Olsson
Ekonomichef

IKONOMISK RAPPORT

Enligt Reglemente för redovisning och uppföljning, KF 2015-09-02, § 113, Dnr 2015/273, ska förvaltningen redovisa det ekonomiska utfallet och översiktligt redovisa väsentliga förändringar jämfört med föregående rapport.

Konto	Ack. 201701 - 201703			Utfall 2017 per period			Helår 2017	
	Utfall	Budget	Avvikelse	201701	201702	201703	Budget	Förbrukat (ack.)
Verksamhetens intäkter	-75 737	-63 757	11 979	-26 553	-27 347	-21 836	-255 409	30%
Skatteintäkter	-66 188	-67 137	-948	-22 063	-22 063	-22 063	-268 547	25%
Gen statsbidrag och utjämning	-30 730	-25 763	4 967	-10 243	-10 243	-10 243	-103 051	30%
Finansiella intäkter	-719	-857	-137	-276	-206	-237	-3 427	21%
Summa Intäkter	-173 374	-157 513	15 861	-59 136	-59 859	-54 380	-630 433	28%
Summa Kostnader								
Personalkostnader	97 939	91 037	-6 902	28 200	39 080	30 659	333 318	29%
Övriga kostnader	68 329	70 785	2 456	22 190	24 352	21 787	276 635	25%
Avskrivningar	2 973	2 592	-381	1 323	1 324	325	10 369	29%
Finansiella kostnader	656	670	14	219	220	217	2 680	24%
Summa Kostnader	169 897	165 085	-4 812	51 932	64 977	52 988	623 002	27%
Totalt	-3 477	7 572	11 049	-7 204	5 118	-1 391	-7 431	47%

ACKUMULERAT UTFALL:

Under februari har avgiftsbestämd ålderspension (Skandia) betalats med 8.274tkr, härav den ökade personalkostnaden under denna månad. Verksamhetens intäkter fluktuerar mellan månaderna. Dessa svängningar härrör till största del från konsumtionsavgifter och driftbidrag. Fakturering av renhållningen sker exempelvis kvartalsvis. De statliga bidragen, exempelvis från Migrationsverket, är inte jämt fördelade över året.

Totalt visas ett positivt resultat med 3 477 tkr för perioden januari till mars, vilket är 11 049 tkr bättre än budget. Tilläggsbudget 2017 är inte inläst per 2017-03-31, vilket motsvarar större delen av bugetavvikelsen.

Här nedan visas utfall och avvikelse per sektor.

Nämnd	Ack. 201701 - 201703				Utfall 2017 per period			Helår 2017	
	Utfall	Budget	Avvikelse	%	201701	201702	201703	Budget	Förbrukat (ack.)
1 Kommunfullmäktige	781	949	168	18%	173	436	171	3 045	26%
2 Kommunstyrelse och Stab	10 196	12 104	1 908	16%	2 623	6 065	1 508	42 269	24%
3 Barn och Utbildning	39 904	38 826	-1 078	-3%	13 412	13 296	13 196	148 897	27%
4 Samhällsbyggnad	4 702	11 734	7 032	60%	5 516	-6 456	5 643	46 948	10%
5 Omsorg	30 725	28 568	-2 157	-8%	3 873	16 204	10 647	114 270	27%
6 Kultur och Fritid	-38	0	38	0%	0	0	-38	0	0%
9 Finans	-89 747	-84 609	5 139	6%	-32 801	-24 427	-32 519	-362 860	25%
Total	-3 477	7 572	11 049		-7 204	5 118	-1 391	-7 431	47%

Kommentar:

OBS! Vissa delar av budgeten är inte fullt ut periodiserad.

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 81

Dnr 2016/757

Upphandling och installation av lätta byggnader/moduler i anslutning till förskola i Stigen och Ödeborg.

Ledningsutskottets förslag

Kommunstyrelsen beslutar att hyra lätta byggnader/moduler till Stigens och Ödeborgs förskola enligt genomförd offentlig upphandling/avropsförfrågan inom ramavtalet ” SKL, förhyrning av lokaler 2014 ”.

Finansiering sker med avsatta medel för provisoriska förskoleavdelningar i budget 2017

Yrkanden

Ulla Börjesson (S) yrkar bifall till förvaltningens förslag att hyra moduler.

Tobias Bernhardsson (C) och Linda Jansson (M) yrkar att kommunen ska köpa moduler.

Propositionsordning

Ledningsutskottet godkänner att proposition ställs på yrkandena. Efter ställda propositioner finner ordföranden att ledningsutskottet beslutar föreslå kommunstyrelsen fatta beslut i enlighet med Ulla Börjessons och Tommy Larssons yrkande.

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsen har gett förvaltningen i uppdrag att upphandla och installera lätta byggnader/moduler vid Stigens och Ödeborgs förskola samt att ta fram kostnaden för detta. Upphandling har skett via kommunens samverkansavtal med SKL och genom förnyad konkurrensutsättning, avtalstiden är 5 + 3 år till en kostnad av 845 tkr/ år för båda lokalerna inkl. etablering, markarbete och anslutningar för el, vatten och avlopp.

Beslutsunderlag

Sektor samhällsutvecklings tjänsteskrivelse 2017-04-11

Enhetschefen informerar.

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 82 Dnr 2017/213 hänv dnr 2016/405
Investeringsbudget 2017 – Till och ombyggnad av förskolan Högsäter (Månvägen).

Ledningsutskottets beslut

Ledningsutskottet noterar informationen och avvaktar den fortsatta handläggningen med anledning av att upphandlingen är överklagad. Rättens besked i ärendet kan väntas tidigast i början av hösten 2017

Kommunstyrelsen ska informeras om situationen.

Enhetschefen informerar.

Skickas till ledningsutskottet 28 aug

Sektor Samhällsutbyggnad
John Andersson
0528-567 151
John.andersson@fargelanda.se

Upphandling och installation av lätta byggnader/moduler i anslutning till förskola i Stigen och Ödeborg.

Beslutsförslag

Kommunstyrelsen beslutar att hyra lätta byggnader/moduler till Stigens och Ödeborgs förskola enligt genomförd offentlig upphandling/avropsförfrågan inom ramavtalet ” SKL , förhyrning av lokaler 2014 ”.

Finansiering

Finansiering sker med avsatta medel för provisoriska förskoleavdelningar i budget 2017

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsen har gett förvaltningen i uppdrag att upphandla och installera lätta byggnader/moduler vid Stigens och Ödeborgs förskola samt att ta fram kostnaden för detta. Upphandling har skett via kommunens samverkansavtal med SKL och genom förnyad konkurrensutsättning, avtalstiden är 5 + 3 år till en kostnad av 845 tkr/ år för båda lokalerna inkl etablering, markarbete och anslutningar för el, vatten och avlopp.

Vi har även enligt uppdrag förhört oss om att inom gällande ramavtal köpa moduler men det finns inget intresse inom ramen för vårt avtal att sälja utan hyresförfarandet råder. Skulle vi ändå vara intresserade av att köpa lätta byggnader/moduler så krävs en ny upphandling och därmed en väsentlig försening av projektet och kan då inte vara klart för att tas i bruk under 2017

Lars-Göran Berg

Patrik D'imparzano

Kommunchef

Sektorschef

John Andersson

Handläggare

John Andersson
Enhetschef

Kommunstyrelsen

KS § 226

Dnr 2016-757

Provisoriska lokaler för kommunens förskolor på kort sikt

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen ger förvaltningen i uppdrag att upphandla och installera lätta byggnader/moduler i anslutning till förskolan i Ödeborg motsvarande en avdelning respektive Stigen motsvarande en avdelning, som kan tas i bruk så snart det är möjligt. Detta för att på kort sikt lösa bristen på barnomsorgsplatser på respektive ort. Finansiering sker med avsatta medel för provisoriska förskoleavdelningar i budget 2017. Förvaltningen ges i uppdrag att ta fram tydliga beräkningar för åtgärden.

Kommunstyrelsen ger förvaltningen i uppdrag att iordningsställa nuvarande matsal på Höjdens skola till en förskoleavdelning som kan tas i bruk så snart det är möjligt. Detta för att på kort sikt lösa bristen på barnomsorgsplatser i Färgelanda tätort. Finansiering sker med avsatta medel för provisoriska förskoleavdelningar i budget 2017. Förvaltningen ges i uppdrag att ta fram tydliga beräkningar för åtgärden.

Kommunstyrelsen beslutar att delegera till kommunstyrelsens ledningsutskott att fatta beslut om lätta byggnader/moduler ska hyras eller köpas utifrån de beräkningar som framkommer under upphandlingsförfarandet.

Reservation

Linda Jansson (M), Peter Johansson (KD), Tobias Bernhardsson (C) och Patrik Rydström (SD) reserverar sig mot kommunstyrelsens beslut.

Kommunstyrelsen

KS § 226

Yrkanden

Tommy Larsson (S) yrkar att kommunstyrelsen ger förvaltningen i uppdrag att upphandla och installera lätta byggnader/moduler i anslutning till förskolan i Ödeborg motsvarande en avdelning respektive Stigen motsvarande en avdelning, som kan tas i bruk så snart det är möjligt. Detta för att på kort sikt lösa bristen på barnomsorgsplatser på respektive ort. Finansiering sker med avsatta medel för provisoriska förskoleavdelningar i budget 2017. Förvaltningen ges i uppdrag att ta fram tydliga beräkningar för åtgärden.

Kommunstyrelsen ger förvaltningen i uppdrag att iordningsställa nuvarande matsal på Höjdens skola till en förskoleavdelning som kan tas i bruk så snart det är möjligt. Detta för att på kort sikt lösa bristen på barnomsorgsplatser i Färgelanda tätort. Finansiering sker med avsatta medel för provisoriska förskoleavdelningar i budget 2017. Förvaltningen ges i uppdrag att ta fram tydliga beräkningar för åtgärden.

Kommunstyrelsen beslutar att delegera till kommunstyrelsens ledningsutskott att fatta beslut om lätta byggnader/moduler ska hyras eller köpas utifrån de beräkningar som framkommer under upphandlingsförfarandet.

Peter Johansson (KD) med tillstyrkande från Tobias Bernhardsson (C), Linda Jansson (M) och Patrik Rydström (SD) yrkar att kommunstyrelsen ger förvaltningen i uppdrag att upphandla och installera lätta byggnader/moduler i anslutning till förskolan i Ödeborg motsvarande en avdelning respektive Stigen motsvarande en avdelning, som kan tas i bruk så snart det är möjligt. Detta för att på kort sikt lösa bristen på barnomsorgsplatser på respektive ort. Finansiering sker med avsatta medel för provisoriska förskoleavdelningar i budget 2017. Förvaltningen ges i uppdrag att ta fram tydliga beräkningar för åtgärden.

Kommunstyrelsen beslutar att delegera till kommunstyrelsens ledningsutskott att fatta beslut om lätta byggnader/moduler ska hyras eller köpas utifrån de beräkningar som framkommer under upphandlingsförfarandet.

Propositionsordning

Kommunstyrelsen godkänner att Tommy Larssons (S) och Peter Johansson (KD) med fleras yrkande ställs under proposition. Efter ställd proposition finner ordföranden att kommunstyrelsen beslutar enligt Tommy Larssons (S) yrkande.

Omröstning begärs.

Kommunstyrelsen

Forts KS § 226

Voteringsproposition

Kommunstyrelsen godkänner följande voteringsproposition

Ja-röst för Tommy Larssons (S) yrkande.

Nej-röst för Peter Johansson (KD) med fleras yrkande.

Omröstningsresultat

7 ja-röster: Ulla Börjesson (S), Tommy Larsson (S), Rune Månsson (S), Edgardo Varas (S), Lars Karlsson (S), Urban Henriksson (S), Kenneth Carlsson (L)

6 nej-röster: Tobias Bernhardsson (C), Maino Svensson (C), Leif Söderqvist (C), Linda Jansson (M), Peter Johansson (KD), Patrik Rydström (SD)

Kommunstyrelsen beslutar enligt Tommy Larssons (S) yrkande.

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsen har den 23 mars 2016 (§ 92) beslutat att utreda en framtida struktur för förskolan på ett förutsättningslöst och allsidigt sätt. Fokus ska vara att visa på långsiktiga, alternativa lösningar för att åstadkomma hög kvalitet och närhet till verksamheten.

Styrgruppens arbete och rekommendationer redovisas i separat skrivelse till kommunstyrelsen daterad den 14 oktober 2016 (dnr 2016/16).

I Styrgruppens arbete har framkommit att behov av lokallösningar på kort sikt är av akut karaktär då kommunen från och med 2017 inte har lokaler för att ta emot barn motsvarande tre avdelningar; en avdelning i Färgelanda, en avdelning i Stigen samt en avdelning i Ödeborg.

Färgelanda

I Färgelanda finns idag förskoleverksamhet vid Håvesten (tre avdelningar) och Höjden (fyra avdelningar). Inför 2017 finns en kö motsvarande en avdelning. För att lösa situationen är en möjlig väg att göra om matsalen i Höjdens skola till en provisorisk avdelning som då finns i anslutning till nuvarande förskola.

Kommunstyrelsen

Forts KS § 226

Stigen

Det finns idag en kö till barnomsorg från och med 2017 motsvarande en avdelning. På grund av kommunikationerna mellan Stigen och Färgelanda är det idag svårt för föräldrar ta sig till och från Färgelanda för att lämna och hämta barnen.

I Stigen bedriver kommunen en avdelning och friskolan en avdelning. Frågan har ställts till friskolan om de är intresserade av att starta ytterligare en avdelning vilket de meddelat att de inte är.

En kortsiktig lösning för att klara den brist som föreligger från årsskiftet är att upphandla/installera lätta byggnader/moduler motsvarande en avdelning i anslutning till nuvarande förskola.

Ödeborg

I Ödeborg finns idag två avdelningar och behov finns av ytterligare en avdelning redan från 2017. Här är liksom i Stigen en kortsiktig lösning att upphandla/installera lätta byggnader/moduler motsvarande en avdelning i anslutning till nuvarande förskola.

Finansiering

Finansiering sker med avsatta medel för provisoriska förskoleavdelningar i budget 2017 och tydliga beräkningar för åtgärderna bör tas fram av förvaltningen.

Styrgruppen har i sitt arbete även diskuterat inköp av lätta byggnader/moduler istället för att hyra sådana. Dessa skulle i framtiden kunna användas när behov av verksamhet uppstår och lokaler inte finns tillgängliga (om de inte redan nyttjas) eller under byggande av nya lokaler.

Beslutsunderlag

Sektor Barn- och utbildnings tjänsteutlåtande daterat 2016-10-14
Kommunstyrelsens ledningsutskotts protokoll 2016-10-17, § 98
Barn- och utbildningschefen informerar

Skickas till:

Kommunchefen
Ekonomichefen
Barn- och utbildningschefen
Samhällsbyggnadschefen

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 87

Dnr 2017/252

Inrättande av krishanteringsråd för Färgelanda kommun

Ledningsutskottets förslag

Kommunstyrelsen beslutar att inrätta ett lokalt krishanteringsråd i Färgelanda kommun.

Kommunen ska i rådet företräddas av krisledningsnämndens ordförande och vice ordförande, kommunchef (ordförande), säkerhetssamordnare och kriskommunikatör, samt av företrädare från kommunens övriga sektorer, då rådet behandlar frågor som rör deras verksamhet.

Utöver kommunens representanter ska följande aktörer bjudas in att delta i rådet: NÄRF, Kommunpolis, Valbohem AB, Dalslands Miljö- och energiförbund, Västvatten AB, Primärvården, Svenska Kyrkan, Näringsliv, LRF, föreningslivet (ex Röda Korset) och andra aktörer som rådet bedömer kan tillföra information/ resurser av betydelse för krishantering.

Varje organisation svarar för sina representanters kostnader för att delta i rådets sammanträden.

Yrkanden

Ulla Börjesson (S) yrkar bifall till förvaltningens förslag.

Tobias Bernhardsson (C) yrkar bifall till förslaget med tillägget att krisledningsnämndens ordförande och vice ordförande ska ingå i rådet.

Propositionsordning

Efter ställda propositioner finner ordföranden att kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förvaltningens förslag med det av Tobias Bernhardsson yrkade tillägget.

Ärendebeskrivning

Enligt lagen (2006:554) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap har kommunen geografiskt områdesansvar. Kommunen ska verka för att olika aktörer i kommunen samverkar och uppnår samordning i

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

Forts KLU § 87

planerings- och förberedelsearbetet samt att krishanteringsåtgärder och information till allmänheten under sådana förhållanden samordnas.

Ett krishanteringsråds viktigaste uppgift är att förbereda samverkan mellan aktörerna i kommunen när en samhällsstörning eller allvarlig kris inträffar. Rådet har ingen formell beslutanderätt.

Beslutsunderlag

Kommunledningens tjänsteskrivelse 2017-03-30

Säkerhetssamordnaren informerar.

Skickas till kommunstyrelsen

Beslutet skickas till
Säkerhetssamordnaren

Kommunledningskontoret
Säkerhetssamordnare
Elisabet Niklasson
0528-56 7212
elisabet.niklasson@fargelanda.se

Kommunstyrelsen

Inrättande av lokalt krishanteringsråd, Färgelanda kommun

Beslutsförslag

Kommunstyrelsen beslutar att inrätta ett lokalt krishanteringsråd i Färgelanda kommun.

Kommunen ska i rådet företräddas av kommunchef (ordförande), säkerhetssamordnare och kriskommunikatör, samt av företrädare från kommunens övriga sektorer, då rådet behandlar frågor som rör deras verksamhet.

Utöver kommunens representanter ska följande organisationer bjudas in att delta i rådet: NÄRF, Kommunpolis, Valbohem AB, Dalslands Miljö- och energiförbund, Västvatten AB, Primärvården, Svenska Kyrkan, Näringsliv, LRF, föreningslivet (ex Röda Korset) och andra aktörer som rådet bedömer kan tillföra information/ resurser av betydelse för krishantering.

Varje organisation svarar för sina representanters kostnader för att delta i rådets sammanträden.

Ärendebeskrivning

En allvarlig kris berör ofta ett stort antal aktörer med olika roller. För att hantera krisen på ett effektivt sätt krävs samordning. De olika aktörerna behöver ha samma uppfattning om händelsen och hur krisen kan komma att utvecklas samt vilka åtgärder och prioriteringar som bör göras, Aktörerna är därför beroende av information av varandra och de behöver vid en kris förmedla samstämmig information till allmänhet och media.

Enligt lagen (2006:554) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap har kommunen geografiskt områdesansvar. Kommunen ska verka för att olika aktörer i kommunen samverkar och uppnår samordning i planerings- och förberedelsearbetet samt att krishanteringsåtgärder och information till allmänheten under sådana förhållanden samordnas. Kommunen ska vid en extraordinär händelse rapportera till länsstyrelsen om läget inom hela kommunens geografiska område.

Kommunen ska enligt ovanstående lag ha ett lokalt krishanteringsråd där kommunen kan samverka lokala intressenter kring extraordinära händelser i kommunen.

Samverkan med regionala aktörer och statliga myndigheter sker i samverkan med övriga kommuner i Dalsland genom ett gemensamt krishanteringsråd.

Krishanteringsrådets uppgifter, sammansättning och arbetsformer

Ett krishanteringsråds viktigaste uppgift är **att förbereda samverkan mellan aktörerna i kommunen** när en samhällsstörning eller allvarlig kris inträffar. Arbetet i krishanteringsrådet ska också ge kommunen underlag för en samlad redovisning om sårbarhet och förberedelser till länsstyrelsen.

Ett krishanteringsråd är ett samrådsorgan utan formell beslutanderätt. Om det i rådet uppkommer förslag som kräver beslut för att kunna genomföras så ska varje aktör besluta var för sig i vanlig ordning.

Kommunen representeras förslagsvis av kommunchef (ordförande), säkerhetssamordnare (sekreterare) och kriskommunikatör, samt av företrädare från kommunens övriga sektorer, då rådet behandlar frågor som rör deras verksamhet. Externa aktörer som bedöms tillföra värdefull kunskap till krishanteringsrådet bjuds in att delta t ex: NÄRF, Kommunpolis, Valbohem AB, Dalslands Miljö- och energiförbund, Västvatten AB, Primärvården, Svenska Kyrkan, Näringsliv, LRF, föreningslivet (ex Röda Korset).

Med anledning av ovanstående bör rådet kunna hantera följande frågor:

- Riskbild och sårbarhet, konsekvenser av händelser.
- Information från respektive aktör om den egna organisationens uppgift, planering, beredskap, resurser och samverkansbehov vid samhällsstörningar och allvarliga kriser.
- Samordning av planering, resurser, övning och övriga förberedelser.
- Information om kontaktpersoner och kontaktvägar vid kriser och samhällsstörningar.
- Inträffade händelser (information, erfarenheter och utvärdering).

Lars Göran Berg
Kommunchef

Elisabet Niklasson
Säkerhetssamordnare

Beslutet skickas till:
Säkerhetssamordnare
Diariet

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 100

Dnr 2016/848

Exploatering av markområdet inom detaljplanen Dyrtorps industriområde i Färgelanda (Högalid)

Ledningsutskottets förslag till kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige beslutar att kommunen ska svara för markexploateringen av detaljplanen för Dyrtorps industriområde i sin helhet, d.v.s. tillgängliggöra marken, terrassera området (beräknas bli nio tomter) ombesörja erforderlig infrastruktur fram till området, anlägga lokalgata inom området samt VA-infrastruktur.

Utöver tidigare beslutad investeringsram på 13,05 mnkr kronor anvisas ytterligare 5 mnkr ur investeringsbudgeten.

Detta beslut ersätter kommunfullmäktiges beslut 2015-12-16, § 172.

Ledningsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen beslutar vidare att godkänna planavvikelse för lokalgata enligt föreliggande kartskiss. Enligt plan- och bygglagen 6 kap 18 § får små avvikelser från planen göras.

Yrkanden

Tommy Larsson (S) yrkar att kommunen svarar för markexploateringen av detaljplanen i sin helhet och att ytterligare 5 mnkr anvisas ur investeringsbudgeten.

Linda Jansson yrkar avslag.

Tobias Bernhardsson (C) yrkar

Att tre st tomter iordningställs inom industriområdet vid Dyrtorp. Finansiering inom befintlig ram.

Att kommunfullmäktige godkänner att markterrassering av tomter samt anläggande av tillhörande infrastruktur skall ske succesivt i takt med att området exploateras och tomter säljs av. Utgångsläget skall vara att tre st tomter iordningställs.

Propositionsordning

Ledningsutskottet godkänner att proposition ställs på yrkandena. Efter ställda propositioner finner ordföranden att Ledningsutskottet tillstyrker Tommy Larssons yrkande.

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

Forts KLU § 100

Ärendebeskrivning

Kommunfullmäktige har 2015-12-16, § 172 beslutat om kommunens insatser vid exploateringen av planområdet: "Kommunen tillgängliggör marken och ombesörjer infrastruktur fram till området. Kommunen anlägger lokalgata inom området samt åtgärder inom VA enligt kalkyl. Totalkostnaden beräknas till 12,3 mnkr. Åtgärderna finansieras inom investeringsbudgeten."

Förvaltningen har arbetat med att genomföra detaljplanen för småindustri på Dyrtorp enligt kommunfullmäktiges beslut. I kontakter med näringslivet och med presumtiva köpare av tomtmark i området har framkommit att områdets attraktivitet ökar om marken är terrasserad och klar för byggnation. Förvaltningen har därför, på uppdrag av ledningsutskottet, beräknat kostnaderna för att färdigställa markexploatering av hela eller delar av området.

Beslutsunderlag

Sektor samhällsutvecklings tjänsteskrivelse 2017-04-06, kalkyl och karta.

Plan och byggchefen informerar.

Skickas till kommunstyrelsen

Beslutet skickas till
Plan och byggchefen

Sektor Samhällsutveckling
Plan- och byggkontoret
Beatrice Hjarn
0528-56 71 66
Beatrice.hjarn@fargelanda.se

Markterrassering av tomter inom planområdet för småindustri inom Dyrtorp 1:3

Beslutsförslag

Kommunstyrelsen beslutar att föreslå kommunfullmäktige besluta att två till tre tomter ska markterrasseras inom Dyrtorps industriområde. Åtgärden uppskattas motsvara en fjärdedel av den totala kostnaden för markterrassering inom hela området, vilket innebär 1 700 000 kr. En mer utförlig beräkning pågår och en noggrannare kostnad kommer att redovisas senast på kommunstyrelsens sammanträde 3 maj 2017.

Kommunstyrelsen beslutar vidare att godkänna planavvikelse för lokalgata enligt bifogad kartskiss. Enligt plan- och bygglagen 6 kap 18 § får små avvikelser från planen göras.

Finansiering

Åtgärderden täcks inte av nuvarande investeringsram avseende genomförande av Dyrtorps industriområde. Beslutet innebär därmed att investeringsramen behöver utökas med omkring 1 700 000 kronor.

Ärendebeskrivning

Förvaltningen arbetar med att genomföra detaljplanen för småindustri inom del av Dyrtorp 1:3. Bland annat kommer området förses med vatten och avlopp samt lokalgata. Aktuellt ärende avser ifall området även ska förberedas med markterrassering inom två till tre tomter.

Bilagor

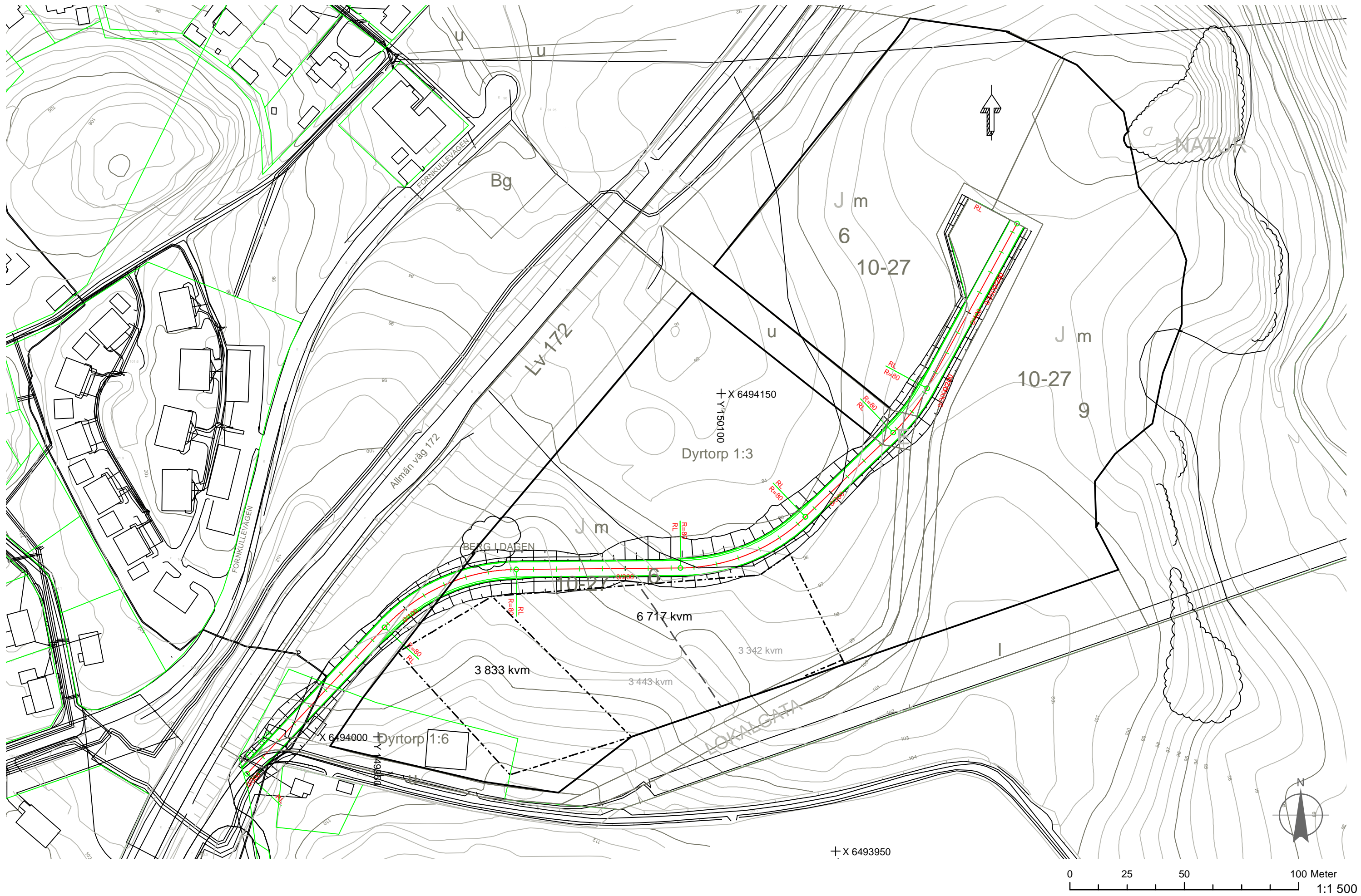
Kartskiss med lokalgata och tomtförslag
Kalkyl

Lars-Göran Berg
Kommunchef

Patrick D'Imporzano
Samhällsutvecklingschef

Beslutet skickas till:
Plan-och byggkontoret

Förslag på tomtindelning

0 25 50 100 Meter
1:1 500

Markterrassering inom industriområde på del av Dyrtorp 1:3

Sweco har tidigare tagit fram ett förslag på nivåer för markterrassering inom området. Kostnaderna för markterrasseringen beror på vad det är för material i marken, berg eller mjuka massor. Sweco har därför tagit fram tre kostnadsbedömningar. Uppskattningen av kostnaden för att markterrassera två till tre tomter har utgått från den högsta kostnadsbedömningen.

Kostnadsbedömning 2 enligt Swecos kalkyl:

Under förutsättning att minst 4 000m³ berg finns inom planområdet.

Total kostnad för markterrassering inom hela området: 5 000 000 kr

Uppskattad kostnad för markterrassering av ca 3 tomter.

1/3 av kostnaden för markterrassering 5 000 000/3 = 1 660 000

Total uppskattad kostnad: 1 700 000

OBSERVERA ATT KOSTNADEN ENDAST ÄR UPPSKATTAD OCH ATT EN MER UTFÖRLIG BERÄKNING PÅGÅR FÖR ATT FÅ FRAM EN KOSTNAD ATT BUDGETERA EFTER.

Kostnadsbedömning för nivåanpassning av planområdet

Uppdrag Dyrtorps industriområde	Uppdragsledare Göran Wallgren	Datum 2015-10-28
Uppdragsnummer 1352126000	Upprättad av Göran Wallgren	

Antag att all fyllning utförs med befintliga massor från planområdet för att minimera transportkostnaderna.

Enligt geoteknikundersökningen har förutsatts dels att fyllning görs till nivån +93 för det låglänta området vid väg 172 och dels att avschaktning sker till +98 för de höglänta delarna av området. Övrig fyllning görs för att jämna ut nivåskillnaderna i området genom terrassering för att erhålla planare tomter. För volymberäkningen har gjorts följande antaganden:
Se bifogad plan som visar område för fyllning till +93 och område för avschaktning till +98
För utjämning av nivåskillnaderna har ytterligare fyllning föreslagits med fyllnadsnivåer enligt "nya" nivåkurvor angivna på bifogad plan
OBS - Om denna fyllning är godtagbar ur geoteknisk synvinkel är inte kontrollerat.
Sannolikt medför dock den extra fyllningen att sättningar uppkommer i undergrunden inom uppfyllt område - i första hand utanför fastmarksgränsen.

Volymberäkning:

Fyllning till nivå +93	3900 m ³
Fyllning från nivå +93 till nivå +97	22000 m ³
Schakt ner till nivå +98 för de övre delarna av området	30000 m ³

Kostnadsbedömning

Under förutsättning att alla massorna inom området är "mjuka" massor.

Moment	Enhet	Mängd	a-pris	Kostnad
Trädfällning	st	300	300	90 000 kr
Borttransport av träd och avverkningsrester				15 000 kr
Stubbrytning	st	300	200	60 000 kr
Transport av stubbar till deponi, transportavstånd 30 km	resor	5	3000	15 000 kr
Deponikostnad för stubbar	ton	20	1000	20 000 kr
Schakt av massor över +98	m ³	30000	30	900 000 kr
Fyllning för nivåer under +93	m ³	3900	30	117 000 kr
Fyllning med avschaktade massor på nivåer mellan +93 och +97	m ³	22000	30	660 000 kr
Massöverskott	m ³	4100		
Transport av överskottsmassor - max 10 km enkel väg (7m ³ /lass) resor		586	980	574 000 kr
Delsumma:				2 451 000 kr
Oförutsett och diverse			15%	367 650 kr
Summa före avrundning:				2 818 650 kr
Summa total med enbart mjuka massor i schakterna:				2 900 000 kr

Under förutsättning att minst 4000 m³ berg finns inom planområdet ändras kostnaderna för nivåplaneringen enligt nedan.

(Områden med berg i dagen är redovisade på planritningen)

Moment	Enhet	Mängd	a-pris	Kostnad
Avtäckning av berg	m ²	2000	20	40 000 kr
Bergs överyta hårdgjord yta >1000 m ²	m ²	2000	100	200 000 kr
Bergschakt hårdgjord yta >300 m ²	m ³	4000	425	1 700 000 kr
Schakt av jordmassor avgår	m ³	4000	30	-120 000 kr
Delsumma:				1 820 000 kr
Oförutsett och diverse			15%	273 000 kr

Summa före avrundning:	2 093 000 kr
Summa kostnadsförändring med minst 4000 m³ berg i schakterna:	2 100 000 kr
Summa total med minst 4000 m³ berg inom området:	5 000 000 kr

Under förutsättning att sprängstensmassor hämtas från sidotag för fyllning av området upp till nivå +93 tillkommer följande kostnader.

Moment	Enhet	Mängd	a-pris	Kostnad
Lastning av sprängstensfyllning (inköp = 0 kr)	m ³	4000	40	160 000 kr
Trp av sprängstensfyllning, trp-avstånd 10 km enkel väg (7m ³ /las: resor		571	980	560 000 kr
Mottagning och utplanering	m ³	4000	15	60 000 kr
Borttransport av utökad mängd överskottsmassor	m ³	4000		
Transport av överskottsmassor - max 10 km enkel väg (7m ³ /lass) resor		571	980	560 000 kr
Delsumma:				1 340 000 kr
Oförutselt och diverse			15%	201 000 kr
Summa före avrundning:				1 541 000 kr
Summa kostnadsförändring med 4000 m³ berg från sidotag:				1 600 000 kr
Summa total med 4000 m³ berg från sidotag:				4 500 000 kr

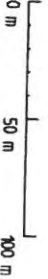

FÖRKLARINGAR

- ANSÄKNING TILL NIVÅ +98
- FYLNING TILL NIVÅ +93
- NYA NYÅTER
- FASTMARKSGRENS ENLIGT GEOPLAN
- BERG I DAGEN ENLIGT GEOPLAN
- IDE TILL FSG-NIVÅ FÖR BYGGNAD ENLIGT ILLUSTRATIONSPLANEN
- BYGGNAD SOM SANNOLIKT BÖR FLYTTAS

FÄRRELANDA KOMMUN
 DYRTORPS INDUSTRIOMRÅDE
 IDE TILL HÖJDSÄTTNING/NIVÅANPASSNING
 PLAN

SWECO
 BILAGA TILL KOSTNADSBERÖMNING
 2015-11-03

Markterrassering inom industriområde på del av Dyrtorp 1:3

Sweco har tidigare tagit fram ett förslag på nivåer för markterrassering inom området. Kostnaderna för markterrasseringen beror på vad det är för material i marken, berg eller mjuka massor. Sweco har därför tagit fram tre kostnadsbedömningar. Uppskattningen av kostnaden för att markterrassera två till tre tomter har utgått från den högsta kostnadsbedömningen.

Kostnadsbedömning 2 enligt Swecos kalkyl:

Under förutsättning att minst 4 000m³ berg finns inom planområdet.

Total kostnad för markterrassering inom hela området: 5 000 000 kr

Uppskattad kostnad för markterrassering av ca 3 tomter.

1/3 av kostnaden för markterrassering 5 000 000/3 = 1 660 000

Total uppskattad kostnad: 1 700 000

OBSERVERA ATT KOSTNADEN ENDAST ÄR UPPSKATTAD OCH ATT EN MER UTFÖRLIG BERÄKNING PÅGÅR FÖR ATT FÅ FRAM EN KOSTNAD ATT BUDGETERA EFTER.

Kostnadsbedömning för nivåanpassning av planområdet

Uppdrag Dyrtorps industriområde	Uppdragsledare Göran Wallgren	Datum 2015-10-28
Uppdragsnummer 1352126000	Upprättad av Göran Wallgren	

Antag att all fyllning utförs med befintliga massor från planområdet för att minimera transportkostnaderna.

Enligt geoteknikundersökningen har förutsatts dels att fyllning görs till nivån +93 för det låglänta området vid väg 172 och dels att avschaktning sker till +98 för de höglänta delarna av området. Övrig fyllning görs för att jämna ut nivåskillnaderna i området genom terrassering för att erhålla planare tomter. För volymberäkningen har gjorts följande antaganden:
Se bifogad plan som visar område för fyllning till +93 och område för avschaktning till +98
För utjämning av nivåskillnaderna har ytterligare fyllning föreslagits med fyllnadsnivåer enligt "nya" nivåkurvor angivna på bifogad plan
OBS - Om denna fyllning är godtagbar ur geoteknisk synvinkel är inte kontrollerat.
Sannolikt medför dock den extra fyllningen att sättningar uppkommer i undergrunden inom uppfyllt område - i första hand utanför fastmarksgränsen.

Volymberäkning:

Fyllning till nivå +93	3900 m ³
Fyllning från nivå +93 till nivå +97	22000 m ³
Schakt ner till nivå +98 för de övre delarna av området	30000 m ³

Kostnadsbedömning

Under förutsättning att alla massorna inom området är "mjuka" massor.

Moment	Enhet	Mängd	a-pris	Kostnad
Trädfällning	st	300	300	90 000 kr
Borttransport av träd och avverkningsrester				15 000 kr
Stubbrytning	st	300	200	60 000 kr
Transport av stubbar till deponi, transportavstånd 30 km	resor	5	3000	15 000 kr
Deponikostnad för stubbar	ton	20	1000	20 000 kr
Schakt av massor över +98	m ³	30000	30	900 000 kr
Fyllning för nivåer under +93	m ³	3900	30	117 000 kr
Fyllning med avschaktade massor på nivåer mellan +93 och +97	m ³	22000	30	660 000 kr
Massöverskott	m ³	4100		
Transport av överskottsmassor - max 10 km enkel väg (7m ³ /lass) resor		586	980	574 000 kr
Delsumma:				2 451 000 kr
Oförutsett och diverse			15%	367 650 kr
Summa före avrundning:				2 818 650 kr
Summa total med enbart mjuka massor i schakterna:				2 900 000 kr

Under förutsättning att minst 4000 m³ berg finns inom planområdet ändras kostnaderna för nivåplaneringen enligt nedan.

(Områden med berg i dagen är redovisade på planritningen)

Moment	Enhet	Mängd	a-pris	Kostnad
Avtäckning av berg	m ²	2000	20	40 000 kr
Bergs överyta hårdgjord yta >1000 m ²	m ²	2000	100	200 000 kr
Bergschakt hårdgjord yta >300 m ²	m ³	4000	425	1 700 000 kr
Schakt av jordmassor avgår	m ³	4000	30	-120 000 kr
Delsumma:				1 820 000 kr
Oförutsett och diverse			15%	273 000 kr

Summa före avrundning:	2 093 000 kr
Summa kostnadsförändring med minst 4000 m³ berg i schakterna:	2 100 000 kr
Summa total med minst 4000 m³ berg inom området:	5 000 000 kr

Under förutsättning att sprängstensmassor hämtas från sidotag för fyllning av området upp till nivå +93 tillkommer följande kostnader.

Moment	Enhet	Mängd	a-pris	Kostnad
Lastning av sprängstensfyllning (inköp = 0 kr)	m ³	4000	40	160 000 kr
Trp av sprängstensfyllning, trp-avstånd 10 km enkel väg (7m ³ /las: resor		571	980	560 000 kr
Mottagning och utplanering	m ³	4000	15	60 000 kr
Borttransport av utökad mängd överskottsmassor	m ³	4000		
Transport av överskottsmassor - max 10 km enkel väg (7m ³ /lass) resor		571	980	560 000 kr
Delsumma:				1 340 000 kr
Oförutselt och diverse			15%	201 000 kr
Summa före avrundning:				1 541 000 kr
Summa kostnadsförändring med 4000 m³ berg från sidotag:				1 600 000 kr
Summa total med 4000 m³ berg från sidotag:				4 500 000 kr

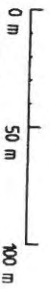

FÖRKLARINGAR

- - ANSÄKNING TILL NIVÅ +98
- - Fyllning till nivå +93
- - NYA NYLÄR
- - FASTMARKSGRÄNS ENLIGT GEOPLAN
- - BERG I DAGEN ENLIGT GEOPLAN
- - IDE TILL FÖRNYA FÖR BYGGNAD ENLIGT ILLUSTRATIONSPLANEN
- - BYGGNAD SOM SAMMANKT BORR FLYTTAS

FÄRRELANDA KOMMUN
 DYRTORPS INDUSTRIOMRÅDE
 IDE TILL HÖJDSÄTTNING/NIVÅANPASSNING
 PLAN

SWECO
 BILAGA TILL KOSTNADSBERÖMNING
 2015-11-03

DYRTORPS INDUSTRIOMRÅDE

2017-03-21

Omräkning av kalkyl avseende del av;
lokalgata, va och markterrassering

Anläggningstyp	Åtgärd	å-pris	mängd hela området	Kostnad hela området	Ny mängd	Andel av tidigare kalkyl	Ny kostnad	Skillnad	
LOKALGATA	Färdig väg (7 m bred) (m)	4 200	424	1 780 800	250		1 050 000		
	Schakt (m3) fall A	85	2 570	218 450		75%	163 800		
	Schakt (m3) fall B	165	2 474	408 210		75%	306 200		
	Fyllning (m3) fall A	75	2 570	192 750		50%	96 400		
	Gatubelysning	20 000	15	300 000	0		0		
	Total kostnad för lokalgata enligt budgetkalkyl:				2 200 000				
	Plus medel för flytt av ledning i budgetkalkyl:				400 000				
Summa tidigare kalkyl:				2 600 000	Summa ny kostnadsberäkning:		1 780 000	820 000	
VATTEN OCH AVLOPP	Ledningsschakt i mark (m)	2 200	150		220		484 000		
	Ledningsschakt i väg (m)	1 800	280	1 074 000	150		270 000		
	Brunnar	30	15 000	450 000	22		330 000		
	Ventiler	5	10 000	50 000	5		50 000		
	Summa tidigare kalkyl:				1 574 000	Summa ny kostnadsberäkning:		1 134 000	440 000
Skillnad totalt:									
MARKTERRASSERING	Beräknad totalkostnad för hela området:			5 000 000		25%	1 250 000	1 260 000	
Summa:							4 164 000		

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 78

Dnr 2017-129

Remissvar angående Ansökan om godkännande som huvudman för utökning av befintlig fristående gymnasieskola från Thorén Innovation School AB i Uddevalla (dnr 32-2017:841)

Ledningsutskottets förslag

Kommunstyrelsen beslutar att besvara Skolinspektionens remiss med följande:

”Färgelanda kommun bedriver idag ingen egen gymnasieskola utan kommunens elever bereds främst plats inom Uddevalla gymnasieskola genom ett samverkansavtal inom Fyrbodalsområdet. Eftersom kommunen köper samtliga platser är det till fördel för kommunens elever med ett brett urval av gymnasieskolor och program. Den sammanlagda volymen elever från Färgelanda är i genomsnitt 65-70 elever per årskull. Denna volym ser ut att bestå under överskådlig framtid. Om det under samma period sker en kraftig expansion av antalet platser inom samverkansområdet befarar kommunen att det kan leda till avsevärda kostnadsökningar. Skolinspektionen bör därför i sitt beslut tillse att det finns en efterfrågan på platser och därmed rimlighet i att utöka antalet platser inom sökta program. Vi ser också idag en ökad svårighet att rekrytera legitimerade lärare och en utökning av utbildningar kan då innebära en sänkning av kvaliteten.”

Yrkanden

Ulla Börjesson (S) och Tommy Larsson (S) yrkar bifall till förvaltningens förslag till yttrande.

Tobias Bernhardsson (C) och Linda Jansson (M) yrkar bifall till ansökan.

Propositionsordning

Ledningsutskottet godkänner att proposition ställs på yrkandena. Efter ställda propositioner finner ordföranden att ledningsutskottet beslutar föreslå kommunstyrelsen fatta beslut i enlighet med Ulla Börjessons och Tommy Larssons yrkande.

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

Forts KLU § 78

Ärendebeskrivning

Thorén Innovation School AB har ansökt hos Skolinspektionen om att få utöka befintlig verksamhet i Uddevalla kommun. Ansökan gäller följande:

- El- och energiprogrammet, inriktning Automation
- Estetiska programmet, inriktning Estetik och media
- Naturvetenskapsprogrammet, inriktning Naturvetenskap
- Naturvetenskapsprogrammet, inriktning Naturvetenskap och samhälle
- Teknikprogrammet, inriktning Teknikvetenskap
- Teknikprogrammet, inriktning Produktionsteknik

Beslutsunderlag

Sektor Barn och utbildningstjänsteskrivelse 2017-03-20.

Barn och utbildningschefen informerar.

Skickas till
Kommunstyrelsen

Beslutet skickas till
Skolinspektionen
Barn och utbildningschefen
a.a.

Sektorschef Barn och utbildning
Helena H. Kronberg
Telefon 0528-56 72 01
helena.kronberg@fargelanda.se

Kommunstyrelsen

Remissvar angående Ansökan om godkännande som huvudman för utökning av befintlig fristående gymnasieskola från Thorén Innovation School AB i Uddevalla (dnr 32-2017:841)

Beslutsförslag

Kommunstyrelsen beslutar att besvara Skolinspektionens remiss med barn- och utbildningschefens skrivelse.

Ärendet

Thorén Innovation School AB har ansökt hos Skolinspektionen om att få utöka befintlig verksamhet i Uddevalla kommun. Ansökan gäller följande:

- El- och energiprogrammet, inriktning Automation
- Estetiska programmet, inriktning Estetik och media
- Naturvetenskapsprogrammet, inriktning Naturvetenskap
- Naturvetenskapsprogrammet, inriktning Naturvetenskap och samhälle
- Teknikprogrammet, inriktning Teknikvetenskap
- Teknikprogrammet, inriktning Produktionsteknik

Färgelanda kommun bedriver idag ingen egen gymnasieskola utan kommunens elever bereds främst plats inom Uddevalla gymnasieskola genom ett samverkansavtal inom Fyrbodalen. Eftersom kommunen köper samtliga platser är det till fördel för kommunens elever med ett brett urval av gymnasieskolor och program.

Den sammanlagda volymen elever från Färgelanda är i genomsnitt 65-70 elever per årskull. Denna volym ser ut att bestå under överskådlig framtid.

Om det under samma period sker en kraftig expansion av antalet platser inom samverkansområdet befarar kommunen att det kan leda till avsevärda kostnadsökningar.

Skolinspektionen bör därför i sitt beslut tillse att det finns en efterfrågan på platser och därmed rimlighet i att utöka antalet platser inom sökta program. Vi ser också idag en ökad svårighet att rekrytera legitimerade lärare och en utökning av utbildningar kan då innebära en sänkning av kvaliteten.

Lars-Göran Berg
Kommunchef

Helena H Kronberg
Chef Barn och utbildning

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 79

Dnr 2017-132

Remissvar angående Ansökan om godkännande som huvudman för nyetablering av fristående gymnasieskola från Folkuniversitetets Gymnasium i Uddevalla (dnr 32-2017:1047)

Ledningsutskottets förslag

Kommunstyrelsen beslutar att besvara Skolinspektionens remiss med följande:

”Färgelanda kommun bedriver idag ingen egen gymnasieskola utan kommunens elever bereds främst plats inom Uddevalla gymnasieskola genom ett samverkansavtal inom Fyrbodals kommun. Eftersom kommunen köper samtliga platser är det till fördel för kommunens elever med ett brett urval av gymnasieskolor och program. Den sammanlagda volymen elever från Färgelanda är i genomsnitt 65-70 elever per årskull. Denna volym ser ut att bestå under överskådlig framtid. Om det under samma period sker en kraftig expansion av antalet platser inom samverkansområdet befarar kommunen att det kan leda till avsevärda kostnadsökningar. Skolinspektionen bör därför i sitt beslut tillse att det finns en efterfrågan på platser och därmed rimlighet i att utöka antalet platser inom sökta program. Vi ser också idag en ökad svårighet att rekrytera legitimerade lärare och en utökning av utbildningar kan då innebära en sänkning av kvaliteten.”

Yrkanden

Ulla Börjesson (S) och Tommy Larsson (S) yrkar bifall till förvaltningens förslag till yttrande.

Tobias Bernhardsson (C) och Linda Jansson (M) yrkar bifall till ansökan.

Propositionsordning

Ledningsutskottet godkänner att proposition ställs på yrkandena. Efter ställda propositioner finner ordföranden att ledningsutskottet beslutar föreslå kommunstyrelsen fatta beslut i enlighet med Ulla Börjessons och Tommy Larssons yrkande.

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

Forts KLU § 79

Ärendebeskrivning

Folkuniversitetets Gymnasium i Uddevalla har ansökt hos Skolinspektionen om att få etablera verksamhet i Uddevalla kommun. Ansökan gäller följande:

- Samhällsvetenskapsprogrammet, inriktning Samhällsvetenskap
- Samhällsvetenskapsprogrammet, inriktning Beteendevetenskap
- Naturvetenskapsprogrammet, inriktning Naturvetenskap
- Naturvetenskapsprogrammet, inriktning Naturvetenskap och samhälle.

Beslutsunderlag

Sektor Barn och utbildningstjänsteskrivelse 2017-03-20.

Barn och utbildningschefen informerar.

Skickas till
Kommunstyrelsen

Beslutet skickas till
Skolinspektionen
Barn och utbildningschefen
a.a.

Sektorschef Barn och utbildning
Helena H. Kronberg
Telefon 0528-56 72 01
helena.kronberg@fargelanda.se

Kommunstyrelsen

Remissvar angående Ansökan om godkännande som huvudman för nyetablering av fristående gymnasieskola från Folkuniversitetets Gymnasium i Uddevalla (dnr 32-2017:1047)

Beslutsförslag

Kommunstyrelsen beslutar att besvara Skolinspektionens remiss med barn- och utbildningschefens skrivelse.

Ärendet

Folkuniversitetets Gymnasium i Uddevalla har ansökt hos Skolinspektionen om att få etablera verksamhet i Uddevalla kommun. Ansökan gäller följande:

- Samhällsvetenskapsprogrammet, inriktning Samhällsvetenskap
- Samhällsvetenskapsprogrammet, inriktning Beteendevetenskap
- Naturvetenskapsprogrammet, inriktning Naturvetenskap
- Naturvetenskapsprogrammet, inriktning Naturvetenskap och samhälle.

Färgelanda kommun bedriver idag ingen egen gymnasieskola utan kommunens elever bereds främst plats inom Uddevalla gymnasieskola genom ett samverkansavtal inom Fyrbodal. Eftersom kommunen köper samtliga platser är det till fördel för kommunens elever med ett brett urval av gymnasieskolor och program.

Den sammanlagda volymen elever från Färgelanda är i genomsnitt 65-70 elever per årskull. Denna volym ser ut att bestå under överskådlig framtid.

Om det under samma period sker en kraftig expansion av antalet platser inom samverkansområdet befarar kommunen att det kan leda till avsevärda kostnadsökningar. Skolinspektionen bör därför i sitt beslut tillse att det finns en efterfrågan på platser och därmed rimlighet i att utöka antalet platser inom sökta program. Vi ser också idag en ökad svårighet att rekrytera legitimerade lärare och en utökning av utbildningar kan då innebära en sänkning av kvaliteten.

Lars-Göran Berg
Kommunchef

Helena H Kronberg
Chef Barn och utbildning

**Färgelanda
kommun**

”Du äger ditt liv – vad vill du med ditt liv”?

Ungdomars berättelser om livet, skolan och framtiden!

Slutrappport från ett pilotprojekt hösten 2016

*Författare: Henrik Erlandsson Fyrbodals Kommunalförbund, Hälsökällan samt
Monika Lindström och Erica Svensson Färgelanda kommun*

Färgelanda 2017-03-10

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Sammanfattning.....	s 3
Förord från chef sektor Barn och utbildning.....	s 4
Förord från författarna.....	s 5
1. Inledning.....	s 6
1.1 MED UTGÅNGSPUNKT FRÅN UNGDOMARNA.....	s 6
1.2 UPPDRAGET.....	s 7
1.3 BAKGRUND.....	s 8
1.4 SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNINGAR.....	s 12
2. Teoretiska utgångspunkter och centrala begrepp.....	s 13
2.1 TEORETISK INRAMNING.....	s 13
2.2 UNGDOMSBEGREPPET.....	s 13
2.3 UNGDOMAR MOT FRAMTIDEN.....	s 14
2.4 UNGDOMARS KÄNSLA AV SAMMANHANG FÖR LIVET OCH FRAMTIDEN.....	s 15
2.5 SKOLAN SOM SOCIAL ARENA OCH KUNSKAPSARENA.....	s 18
2.6 ELEVANALYSMODELLEN OCH LÄRAREN.....	s 19
2.7 SAMMANFATTNING AV TEORETISKA UTGÅNGSPUNKTER OCH CENTRALA BEGREPP.....	s 20
3. Metod.....	s 22
3.1 INLEDNING.....	s 22
3.2 FÖRANKRING, ÖVERGRIPANDE FORSKNINGSPRÅG, SAMT ETISKA ASPEKTER.....	s 22
3.3 URVAL AV GRUPPER SAMT VAL AV METODER.....	s 23
3.4 GENOMFÖRANDE AV FOKUSGRUPPERNA.....	s 24
3.5 BEARBETNING OCH ANALYS.....	s 26
3.6 METODREFLEKTION OCH SAMMANFATTNING AV KAPTITLET.....	s 26
4. Resultat och analys.....	s 28
4.1 INTRODUKTION AV RESULTATKAPITLET.....	s 28
4.2 DU ÄGER DITT LIV.....	s 28
4.3 UNGDOMARNA OM SKOLAN OCH FRAMTIDEN.....	s 32
4.4 VAD VILL DU MED DITT LIV – UNGDOMARNAS DRÖMMAR I LIVET – DÄR YRKESDRÖMMAR BLIR GIVET...s 40	
5. Diskussion och slutsatser.....	s 51
5.1 ALLA UNGDOMAR HAR DRÖMMAR OM FRAMTIDEN.....	s 51
5.2 UNGDOMARNA OM SKOLANS BETYDELSE FÖR SITT FRAMTIDA LIV.....	s 51
5.3 NORMER KRING LÄRANDE I KLASSRUMMET.....	s 52
5.4 BETYDELESEN AV KÄNSLA AV SAMMANHANG OCH EN VARIERAD PEDAGOGIK.....	s 52
5.5 BETYDELSEN AV DEN RELATIONSSKAPANDE LÄRAREN.....	s 53
5.6 BETYDELSEN AV ENS NÄRMASTE LIVSAMMANHANG FÖR FRAMTIDEN.....	s 54
5.7 FÖRSLAG PÅ RESULTATENS FRAMTIDA ANVÄNDNINGSSOMRÅDEN.....	s 56
5.8 AVSLUTANDE REFLEKTIONER MOT FRAMTIDEN.....	s 58
5. Referenser och länkar.....	s 60
Bilagor.....	s 64-68

Sammanfattning

Mot bakgrund av att Färgelanda kommunala skolor under läsåret 2014/2015 hade Sveriges lägsta andel gymnasiebehöriga ungdomar i den kommunala skolan, startades under 2016 projektet "Du äger ditt liv - vad vill du med ditt liv? – Ungdomars berättelser om livet, skolan och framtiden". Syftet med rapporten handlar om att öka förutsättningarna, för att ungdomar i Färgelanda kommunala grundskolor ska bli gymnasiebehöriga till gymnasieskolans olika nationella program. Genom fokusgruppsintervjuer och olika skriftliga individuella metoder och övningar, som genomfördes under hösten 2016, tillsammans med 145 ungdomar i årskurs 6 och årskurs 7, så har dessa berättelser analyserats i relation till pilotprojektets övergripande syfte och frågeställningar som handlar om:

- Vilka utsagor uttrycker ungdomarna om skolan som kunskapsarena och som social arena, kopplat till betydelsen av skolan för sitt framtida liv?

- Vilka utsagor uttrycker ungdomarna om skolan kopplat till läraren och pedagogiken?

- Samt hur ser ungdomarna på skolan, intressen, sitt närmaste livssammanhang kopplat till framtida drömmar om livet i allmänhet samt yrkesdrömmar i synnerhet?

Resultaten har analyserats genom så kallad meningstolkning i relation till olika teorier och centrala begrepp. Dessa är bland annat kopplade till ungdomstiden, så som Giddens (2003) senmoderna samhällsbegrepp och relationen mellan ungdomen och samhället, i spänningsfältet mellan individualiseringens och globaliseringens effekter. Samtidigt har dessa begrepp knutits till Wede (2012) och hans teorier om skolan i spännvidden mellan tvångsplats och bildningsplats samt Asp-Onsjös (2014) teorier om skolan som en social arena och kunskapsarena, där ungdomarna ibland ställs inför parallella positioneringar mellan skolan och kamrater.

De huvudsakliga resultaten visar att samtliga ungdomarna berättar om olika drömmar och visioner om sina framtida liv. Dessutom visar resultaten att majoriteten av ungdomarna ser läraren som ledare som mycket viktig för att lyckas i skolan. Även en varierad pedagogik har en central betydelse för att ungdomarna ska uppleva skolan som meningsfull, hanterbar och begriplig. Dessutom ses skolkamraterna både som möjliggörare, där goda kamrateffekter leder till ett positivt lärande. Men för andra ungdomar blir normer i klassrummet begränsande i det sociala samspelet för om man visar upp sina ansträngningar i skolan eller ej. I studien berättas även om hur vårdnadshavare stöttar och hjälper ungdomarna i skolarbetet, för att man ska lyckas i skolan i relation till sitt framtida liv. Men det berättas även om föräldrar som vill hjälpa till, men inte alltid kan eller förmår.

Många ungdomar ser skolan som språngbräda för ett framtida yrkesliv, där nästan samtliga ungdomar, trots sin ringa ålder, har olika yrkesdrömmar. Dessa yrken är dels kopplade till yrken som kräver vidare studier på universitet eller högskola, men också till yrken som är relaterade till ens fritidsintressen, eller till yrken som finns på den lokala arbetsmarknaden. Resultaten visar också att vissa ungdomar i studien, i viss utsträckning relaterar skolan till metaforen av en fritidsgård där kompisar och det sociala umgänget ses som det viktigaste. För dessa ungdomar blir fritidsintressen och ens sociala nätverk i dagsläget viktiga motivationsfaktorer kring ens framtida yrkesdrömmar. För vissa av ungdomarna är även yrkesdrömmarna relaterade till en framtida arbetsmarknad som bygger på kompetenser som man i hög grad uppfattas förvärva via ens fritidsintressen, eller via ens sociala nätverk.

De huvudsakliga slutsatserna i denna studie visar att ju närmare ett framtida gymnasieval man uppfattas komma, ju viktigare uppfattas skolan för de flesta att bli, när skolan relateras till framtiden. Vi kan också se att den relationsskapande läraren, samt att man upplever att man förstår, att kunskapsribban är på rätt nivå, ses som betydande faktorer för att kunna relatera skolan till framtiden.

Förord från Chef sektor Barn och utbildning

Detta projekt började när jag och tidigare chef sektor Vård och omsorg, Monica Birgersson, i Färgelanda kommun samtalade kring våra barn och unga. Vi fick från våra ledningsgrupper ofta höra att man oroades över den brist på framtidstro som man möttes av i skolorna. Kopplingen mellan arbetet i skolan och de möjligheter man själv skapade för sin framtid var inte självklar. Hur kan vi hjälpa våra barn och unga att hitta sin inre motivation för att arbeta för att nå sina drömmar blev vårt tema i samtalen. Efter många samtal mellan oss och våra verksamheter beslutade vi att söka bidrag från Folkhälsorådet för att i projektform göra ett försök att påverka. Valet att börja i år 6 och 7 har sitt ursprung i att då börjar eleverna välja språk, vilket är första steget till att behålla alla möjliga vägar eller begränsa framtida valmöjligheter. Det är oerhört viktigt att elever och vårdnadshavare förstår det sambandet.

Vi filade vidare på vår idé och kom fram till att vi ville att man i grupp skulle diskutera drömmar och framtida yrkesval. Det vi ville poängtera och kommunicera var: Vad vill du med ditt liv? Du äger ditt liv, men vi är många vuxna som kan ge dig hjälp och stöd. Du måste dock själv göra jobbet för att nå dit. Vi önskar också att kopplingen mellan arbetet i skolan som en plattform för framtida möjligheter skulle göras tydlig. Dessutom ville vi att projektet skulle drivas av andra än de lärare som eleverna vanligtvis träffar. Alltså en projektgrupp som gör en särskild insats. Skolledare och lärare ute på skolorna har varit väldigt positiva och delaktiga i hela arbetet och deras uppgift är ju fortsatt också att följa upp och påminna om det arbete som är gjort i deras elevgrupper.

Vi tog kontakt med Hälsokällan och kom i samtal fram till att Henrik Erlandsson kunde avsätta tid och vi kunde under några månader få köpa loss hans tid från Hälsokällan. Det är vi väldigt tacksamma för.

Henrik tillsammans med kommunens personal Monica Lindström från IFO och Erica Svensson från Resursgruppen har utgjort projektgruppen som i samarbete med personal på skolorna genomfört hela arbetet. Vilket härligt jobb ni gjort. Vi är fulla av beundran för hur ni lyckats lyfta elevernas egna drömmar. Vi kommer att fortsätta detta arbete och vår förhoppning är att det ska ge många unga en tydligare bild av hur man med inre motivation kan arbeta för att nå sina drömmar.

Helena H Kronberg

Chef sektor Barn och utbildning

Färgelanda kommun

Förord från författarna

Under hösten 2016 har vi haft den fantastiska möjligheten att träffa cirka 145 ungdomar i årskurs 6 och årskurs 7 i Färgelanda kommun, vid 3 olika strukturerade tillfällen. Det har varit en lärorik resa för oss i arbetsgruppen och vi hoppas att detta projekt *"Du äger ditt liv-Vad vill du med ditt liv – Ungdomars tankar om livet, skolan och framtiden"*, ska bidra med ytterligare kunskaper om ungdomars tankar om livet, skolan och framtiden.

Vi vill rikta ett stort tack till alla som gjort denna studie och detta projekt möjligt. *Ett stort tack till alla på ledningsnivå inom skola, socialtjänst, kultur och fritid samt folkhälsorådet för ert stöd och er hjälp. Ett speciellt tack riktat till er som arbetar i skolan och i synnerhet till er som är mentorer för dessa fantastiska ungdomar* och för er nyfikenhet kring projektet och de dialoger vi fört tillsammans med er. Vi hoppas att denna rapport och våra träffar på något sätt kan bidra till att stärka er yrkesroll och ytterligare främja kunskapen om hur ungdomarna tänker. Ungdomarnas berättelser och utsagor kanske kan vara ett bidrag i att förstärka tron på ungdomarnas inneboende resurser och hjälpa er att hitta ännu fler ingångar kring relationskapandet med dem i vardagen. Ungdomarnas drömmar och kraft finns, det har de visat för oss.

Det börjar alltid med oss vuxna runt omkring ungdomarna för att skapa relationen, att våga föra samtalen där vi vuxna bjuder in till spännande lektioner, möten i övrig skolvardag under raster och på friluftsdagar, vilket givetvis kan vara lätt ibland men också något svårare vissa gånger.

Ett stort tack även till Maria Klamas, filosofie doktor i socialt arbete, som levererat mycket värdefull kritik för att utveckla och förbättra denna rapport.

Det största tacket vill vi ändå rikta till alla ungdomar i årskurs 6 och 7 i kommunen. Utan er hade denna studie och denna rapport varit omöjlig att få till.

Världens största TACK till ER!

Med varma hälsningar

Henrik Erlandsson, Fyrbodals kommunalförbund, Hälsökällan
samt Monika Lindström och Erica Svensson Färgelanda kommun.

Färgelanda februari 2017

"Shoot for the moon, even if you miss, you'll land among the stars" (Les Brown)

1. Inledning

1.1 MED UTGÅNGSPUNKT FRÅN UNGDOMARNA

Unga människor med en fot i barndomen och den andra foten i en mer begynnande ungdomstid har alla mer eller mindre förhoppningar om ett gott framtida liv. Detta har vi fått erfara genom berättelser och utsagor från cirka 145 ungdomar i 12 till 14-årsåldern i Färgelanda kommun. De har samtliga berättat om och delat med sig av deras framtidsdrömmar i allmänhet och yrkesdrömmar i synnerhet. Framtiden, hur kommer den att se ut egentligen? Det vet man ju inte, även om man kan hoppas, tro och önska. Samtidigt kan man påverka sin framtid, i alla fall i mer eller mindre omfattning. Man gör ju livet så att säga.

I början av detta pilotprojekt finns föreställningar och farhågor om att ungdomarna i kommunen saknar drömmar och visioner om framtiden. Vi i projektgruppen blir nyfikna på om detta kan stämma? Denna höstdag, under 2016, då solen skyntar fram och löven visar sin färgprakt, sitter vi i ett klassrum, där 7 elever har kommit till vår fokusgrupp. Vi ställer frågor om livet, skolan, klassrumssituationer, undervisningen, läraren, pedagogiken och om framtiden. Vilka drömmar de har om sina framtida liv. Drömmar i allmänhet, men också om ungdomarnas yrkesdrömmar, en bra bit bort i livets horisont.

Frida¹ berättar att hon vill bli astrofysiker. Zara talar om att hon gärna vill bli läkare. Pelle berättar om att han vill ta över sin morfars gård och jobba inom lantbruket: "Jag vill arbeta med någon jag tycker om", menar han. Refaat berättar att han gärna vill bli lärare, det verkar spännande att arbeta med ungdomar, säger han. Ellen berättar med stor tydlighet om sin yrkesdröm. Så tydligt att det nästan känns som om hon tagit oss med in i drömmen. Hennes vision växer sig allt tydligare och hon berättar "att i framtiden ska jag bli polis i New York". Vi förundras av alla kloka berättelser vi får till oss och blir mäkta imponerade.

När vi är i de olika skolorna berättar ungdomarna om sina yrkesdrömmar men också om hur världen ska bli en mer fredlig, mer hållbar och en rättvis plats. Några önskar även högst konkreta drömmar som att erbjudas gratis smörgåsar i skolans café. Ett antal av dem drömmer också om att bli rika i framtiden, en dröm som nog många kan tänkas ha tänkt?

När vi berättar om att alla ungdomar har drömmar om livet och framtiden, är det med viss förvåning, men också med glädje som vi i projektgruppen tillsammans med ledningsgruppen konstaterar att ungdomarna har många förhoppningar och visioner om sina liv. Vid en av de individuella övningarna under sessionen, då eleverna i detta fall gör en skriftlig övning som handlar om föräldrars möjligheter att stötta ungdomarna i sitt skolarbete, räcker Minnea upp handen och kommenterar med viss förvåning en av frågorna på formuläret som ligger på bänken framför henne:

"-Jag förstår inte riktigt vad ni menar? Skolan är väl inte mitt hus?"

-Hur menar du nu, svarar vi?

-Jag menar att hur jag har det hemma har väl inget med att göra om jag lyckas i skolan eller inte? Skolan är inte mitt hus, eller? Jag kan och ska väl lära mig oavsett hur jag har det hemma eller hur, säger hon med stor självklarhet".

Det är inte utan att vi imponeras över den kloka, men samtidigt komplexa frågeställning som Minnea berör. Nämligen ungdomarnas möjligheter att skaffa sig ett bra liv utifrån sina drömmar, med ett bra

¹ Alla namn i rapporten är fingerade, vilket är helt i linje med forskningsetiska principer (Vetenskapsrådet, 2002).

arbete och att kunna arbeta med det man hoppas på, oavsett familjekonstellation och i vilken skola man går i. Dessa perspektiv kommer vi att återvända till. Men först en bakgrundsbeskrivning av uppdraget, som senare i texten kommer att mynna ut i en disposition av föreliggande rapport.

1.2 UPPDRAGET

Under inledningen av 2016 aktualiserades frågan, hur fler ungdomar i Färgelanda kommun skulle kunna bli behöriga till gymnasiets nationella program? Bakgrunden till detta, var att enligt siffror från Kommun- och Landstingsdatabasen var endast 51,6 % av ungdomarna i årskurs 9 i Färgelanda kommunala skolor behöriga till gymnasiets nationella yrkesprogram och natur- och teknikprogrammen läsåret 2014/2015. Detta ska jämföras med en genomsnittlig gymnasiebehörighet på riksnivå, där cirka 84,1 % av Sveriges ungdomar samma år var behöriga till gymnasiets nationella yrkesprogram och för natur- och teknikprogrammen var motsvarande siffror 82,3 % (KOLADA²).

Mot denna bakgrund fanns ett stort engagemang från ledande tjänstemän inom skola, socialtjänst, kultur och fritid, folkhälsan med flera i Färgelanda kommun, att vända denna utveckling. En avsiktsförklaring formulerades, efter flera olika möten på olika nivåer. Och efter en workshop under våren 2016 där personal från skolor, socialtjänst, folkhälsan, samt kultur och fritid deltog, avsågs som ett första steg att sätta igång ett pilotprojekt, *”Du äger ditt liv-vad vill du med ditt liv -ungdomars tankar om livet, skolan och framtiden”*. I pilotprojektet, som efter förarbetet startade under september 2016, formulerades en inriktning i projektet. Där var det ungdomarnas röster och berättelser, som skulle fylla behovet av utökade kunskaper bland kommunens aktörer, kring ungdomarnas egna tankar och utsagor om livet och skolan och framtiden. Kanske kunde ungdomarnas medverkan och att de blev lyssnade på och deras berättelser om livet, skolan och framtiden, främja deras engagemang och därmed vara en av många pusselbitar, för att öka antalet gymnasiebehöriga ungdomar i kommunen?

Denna aspekt är väl grundad i forskningen, då delaktighet och att bli lyssnad på, skapar ökade möjligheter, kring förändringsarbete utifrån sina liv. Den långsiktiga visionen i kommunen, handlar om att skapa förutsättningar, för att så många ungdomar som möjligt, i Färgelanda kan komma ur grundskolan med behörighet till gymnasiets nationella program, vilket är en stark skyddsfaktor för att förebygga framtida psykosociala problem (SKL, 2013).

Kontakter togs under våren 2016 med Fyrbodals kommunalförbund och Hälsokällan, en offentlig verksamhet som sedan 14 år tillbaka arbetat med frågor som rör barn och ungdomars hälsa i Fyrbodalsområdet, att vara ett stöd i detta arbete.³ Detta mynnade bland annat ut i detta pilotprojekt där samarbetet startades upp mellan ovan nämnda aktörer. Projektet som pågått under hösten 2016, avgränsades till, som ett första steg, att möta samtliga ungdomar i årskurs 6 och årskurs 7 i Färgelanda kommunala skolor. Fokus i pilotprojektet handlar om att öka deras motivation, genom att undersöka deras uppfattningar och tankar om livet, skolan och framtiden.

Föreliggande rapport *disponeras* enligt följande. Först en bakgrund, för att därefter presentera projektets övergripande syfte och rapportens frågeställningar. Där efter presenterar vi en teoretisk grund för att kunna tolka och analysera ungdomarnas utsagor om livet, skolan och framtiden. *I kapitel*

² Där emot var andelen ungdomar som var gymnasiebehöriga för läsåret 2015/16 helt förändrade, då andelen ungdomar i Färgelanda kommun hade ökat till 85,7 % behörighet (86 % för riket) till yrkesprogrammen samt 80 % behörighet (82 % för riket) till natur- och teknikprogrammen.

http://www.kolada.se/?_p=jamforelse&unit_id=16679

³ För mer information om Fyrbodals kommunalförbund och Hälsokällan se www.fyrbodals.se samt www.halsokallanfyrbodals.se

3 presenteras de metodologiska utgångspunkterna med fokusgruppen som en av flera perspektiv för att undersöka ungdomarnas utsagor. I kapitel 4, resultatdelen, har denna lagts upp som följer. I avsnittet *Du äger ditt liv* kommer ungdomarnas fritidsaktiviteter samt deras utsagor om fritiden som investering för framtiden att skildras. I denna del av resultatkapitlet finns även ungdomarnas upplevda sociala stöd, så som betydelsefulla andra, samt ett stödjande familjeteam att finnas med. Nästkommande del i resultatet handlar om hur ungdomarna uppfattar skolan och hur denna relateras till ungdomarnas drömmar och förhoppningar om ett framtida yrke, samt andra drömmar i framtiden. Det sista avsnittet i resultatredovisningen handlar om ungdomarnas framtidsdrömmar i allmänhet samt yrkesdrömmar i synnerhet. I resultatdelen analyseras dessa i relation till teoretiska utgångspunkter samt tidigare forskning. I den sista delen av rapporten diskuterar vi våra slutsatser. Här ger vi även förslag på fortsatta frågor att undersöka efter pilotprojektet.

1.3 BAKGRUND

1.3.1 Inledning

Som en bakgrundsmelodi i denna pilotstudie ligger frågor om ungdomarna kopplat till deras nutid, till frågeställningar om viktiga personer i deras närmsta nätverk, så som familj och vänner, men även frågor om fritidsintressen och om deras skolgång. Samtidigt handlar en del av uppdraget, från Färgelanda kommun, att undersöka ungdomarnas drömmar och tankar om framtiden, kopplat till deras yrkesdrömmar i synnerhet. I bakgrunden kommer lagstiftning, skyddsfaktorer samt tidigare forskning att preciseras.

1.3.2 Lagstiftning och ungdomars rättigheter

Enligt skollagen har alla barn och ungdomar rätt till en god och likvärdig utbildning oavsett bakgrund och hemförhållanden. Skollagen preciserar att skolan ska främja alla ungdomars utveckling och skall sträva efter att uppväga skillnader och olika förutsättningar för ungdomar att ta till sig utbildningen. Skolan ska samarbeta med hemmen för att främja ungdomens personliga utveckling för att kunna verka som kompetenta, kreativa, demokratiska, aktiva och ansvarsställande medborgare. Ungdomars trygghet och självkänsla grundläggs i hemmen. Men skolan har en viktig roll, där varje elev ha rätt till utveckling, att erfara framsteg, uppleva glädje och få erfarenhet av tillfredsställelse, när svårigheter övervinns (Utbildningsdepartementet, 2016; Skolverket, 2016b). Även socialtjänstlagen föreskriver att barn och ungdomar ska växa upp under trygga, jämlika och goda förhållanden (Socialdepartementet, 2016). Det är föräldrarna som har huvudansvaret för sina barn. De har rätt till stöd om de behöver det. Ett särskilt ansvar åvilar professionella som arbetar med barn och ungdomsfrågor att stötta föräldrarna i föräldraskapet om detta behövs⁴.

1.3.3 Trender av ökad ohälsa i ungdomsgruppen samt antalet gymnasiebehöriga

De senaste decennierna har en ökad ohälsa bland barn och ungdomar i Sverige visats. Dessutom har andelen tonåringar som känner sig stressade över skolarbetet, sammanfallit med utvecklingen av psykosomatiska besvär. Tänkbara orsaker bakom ovan skisserade utveckling är samhällets ökade individualisering, ökade trösklar mot en framtida arbetsmarknad, en hög ungdomsarbetslöshet och familjers ojämlika villkor samt en allt snabbare teknikutveckling (Folkhälsomyndigheten, 2016).

För ungdomarna i Färgelanda kommun, kan vi se att de å ena sidan, upplever större trygghet i skolan i jämförelse med övriga landet. Samtidigt konstaterar vi, att de å andra sidan i lägre grad är behöriga till gymnasietts olika yrkes- och teoretiska program i jämförelse med genomsnittssiffrorna för övriga landet. Detta är en utveckling som pågått ända sedan år 2009 i Färgelanda. Men enligt de senaste

⁴ Se artikel 18 i Barnkonventionen www.barnombudsmannen.se/barnombudsmannen/publikationer/ovriga-publikationer/barnkonventionen---en-lattlast-skrift-om-konventionen-om-barnets-rattigheter/

mätningarna så är ungdomarna i Färgelanda kommunala skolor, numera mycket nära det genomsnittliga värdet i landet kopplad till gymnasiebehörighet.⁵

1.3.4 Sociala skyddsnätets betydelse samt vikten av att ha en meningsfull fritid

För ungdomarna i vår studie, precis som för andra ungdomar, är betydelsen av att finnas i ett socialt sammanhang, med familj och vänner viktiga skyddsfaktorer i livet (Antonovsky, 1991; Hawkins, Catalano och Arthur, 2002). Enligt Barnkonventionen, som Sverige har anslutit sig till, skall barn ha rätt till ett gott liv, att gå i skolan samt ha möjlighet att utöva en aktiv fritid. Genom en aktiv och meningsfull fritid ges ungdomen tillfälle att utveckla sig själv, sina intressen samt skapa nya sociala relationer. Forskning visar att ungdomar mest vill träffa kompisar på sin fritid. Att sporta eller att titta på TV är andra fritidsintressen som ungdomarna lyfter fram. Det visar sig att ungefär vart fjärde barn, i åldern 7-15 år, spelar något instrument och att sex av tio barn och unga idrottare minst en gång i veckan och ungdomar i åldern 10 -12 år är de mest aktiva. Den största sporten bland både pojkar och flickor är fotboll. Alla barn och ungdomar ska ha möjlighet att kunna leka, delta i olika aktiviteter, idrott, kultur och samt få vila och koppla av (Unicef, 2016, Barnombudsmannen).

1.3.5 Skolan och fullständiga betyg är viktiga skyddsfaktorer i ungdomars liv

Samtidigt som betydelsen att vara med vänner och nära och kära, är betydelsen av skolan för ett framtida gott liv en mycket viktig skyddsfaktor (Henriksson, 2016). Skolan har uppdraget att främja alla barn och ungdomars kunskaper och värden. Samtidigt har skolan ett kompensatoriskt uppdrag, där alla ungdomar oavsett bakgrund och familjeförhållanden, har rätt till en likvärdig utbildning (Skolverket, 2016a/Skolverket 2016b/Skolverket 2013).

Under läsåret 2014/2015 var endast 51,6 % av ungdomarna i årskurs 9, i Färgelanda kommunala skolor behöriga till gymnasiet nationella program (KOLADA). Kopplar vi detta till rikets genomsnittliga siffror, visar dessa att cirka 85 % av ungdomarna, var behöriga till gymnasiet olika program (Henriksson, 2016). Detta ser vi, i likhet med Henriksson och ansvariga i Färgelanda kommun, som något att oroas över, då fullföljda studier i grund- och gymnasieskola är mycket viktiga skyddsfaktorer i en ung människas liv (Henriksson, 2016). Skolan har enligt "Läroplanen för Grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011" samt Skollagen, uppdraget att forma undervisning efter varje elevs förutsättningar och behov oavsett hur det ser ut hemma (Skolverket, 2016a/2016b). Läroplanen för grundskolan samt Skollagen, beskriver hur alla elever, barn och ungdomar i svensk grundskola, enligt skollagen har rätt till en likvärdig utbildning oavsett elevernas bakgrund, familjesituation erfarenheter, språk och tidigare kunskaper (ibid).

Samtidigt finns omfattande forskning som visar att flera faktorer samverkar i en väldigt komplex värld. Det handlar bland annat om elevens individuella kognitiva förutsättningar, föräldrars/vårdnadshavares utbildningsbakgrund och sociala bakgrund, samt skolans och lärarens förmåga att stödja elever kring sitt lärande. Dessutom relateras faktorer som hur skolsystemet är utformat samt de utmaningar som det omgivande samhället för med sig, vilket får konsekvenser för hur ungdomarna påverkas i sina möjligheter. Dessa faktorer utgör ett komplext nät av olika bestämningsfaktorer som påverkar huruvida ungdomarna och eleverna kan komma att klara av att fullfölja grundskolan med full gymnasiebehörighet (Skolverket, 2013; Henriksson, 2016). Dessutom visar såväl nationella som internationella rapporter att kunskapsresultaten hos de svenska eleverna sjunkit under en längre period och att allt för många elever lämnar grundskolan utan behörighet till gymnasiet nationella program, med följderna att alldeles för många ungdomar inte slutför gymnasieskolan (Skolverket, 2016). Skolinspektionen (2015) menar att brister i den så kallade styrkedjan, där uppföljning av styrning,

⁵ www.scb.se www.skolverket.se och www.kolada.se

åtgärder och uppföljning, är centrala faktorer för om skolor ska lyckas vända denna utveckling. Och för att vända denna utveckling, hävdar Skolinspektionen, är det nödvändigt att förbättra dialogen i alla led, mellan lärare och elev, mellan rektor och lärare samt mellan rektor och huvudmannen. Dessutom visar internationella samt nationella rapporter som Skolverket (2016) gått genom, att det även krävs kraftfulla åtgärder på både nationell, regional och kommunal nivå, för att öka elevernas kunskapsresultat och förbättra likvärdigheten i det svenska skolsystemet.

Henriksson (2016) menar till och med att fullföljda studier i grund- och gymnasieskola, är helt nödvändigt och den enskilt viktigaste faktorn i livet för en ung människa för att kunna etablera sig i samhället i ett senare vuxenliv och komma in på arbetsmarknaden, samt i vuxen ålder kunna leva ett gott, självständigt och hälsosamt liv. Ett liv där ungdomar oavsett kommundillhörighet, kan känna tillförsikt, framtidstro och en framtid som om den vore möjlig, för att lyckas och trivas i livet (jämför Antonovsky, 1991).

För många ungdomar i 12-, 13, och 14-årsåldern börjar gymnasievalet närma sig inom en inte alltför avlägsen framtid. Trots att gymnasiet är en frivillig skolform, så går så som alla elever vidare dit efter avslutad grundskola (Skolverket, 2013).

1.3.6 Samhällets ökade krav på formell utbildning

Samtidigt som ungdomars gymnasiebehörighet minskat sedan 2001, har samhällets ökade krav på formell utbildning fått den avgörande och betydande effekten att dagens ungdomsgeneration i stort sett är tvingade att gå i och fullfölja gymnasiet (Henriksson, 2016; Holm, 2014).

Skolan har även en stor inverkan och betydelse för att ungdomar ska ha möjlighet till goda framtidsutsikter avseende framtida arbete och ett gott liv (Socialstyrelsen m fl; 2014; Henriksson 2016). Att vara behörig till gymnasiets nationella yrkesprogram, eller gymnasieskolans teoretiska program, är ett första steg på individens resa för att kunna uppnå ett självständigt liv senare i vuxen ålder. Detta då fullföljd skolgång, åtminstone upp till gymnasiekompetens idag, i stort sett är nödvändigt för att kunna etablera ett självständigt liv, vilket är viktigt både för individen, skolan och samhället (Henriksson, 2016).

Ledord i denna pågående samhällsordning och samhällsutveckling, är kravet på ungdomars framtida anställningsbarhet, matchning till en allt mer globaliserad arbetsmarknad och förvärvandet och utvecklandet av så kallade entreprenöriella förmågor för att lyckas i ett samhälle där övergången från ett tidigare kollektivistiskt samhälle till ett allt mer framträdande individuellt projekt, tycks bli allt mer synligt och påtagligt⁶ (Holm, 2014; Skolverket, 2016a/2016b).

Dessa ovanstående begrepp utgör dessutom incitament och centrala honnörssord i styrdokument på såväl den internationella, nationella som på den lokala arenan i form av olika fördrag, konventioner eller i skolans olika läroplaner (Regeringen, 2001; Unicef, 2009; Skolverket, 2016). Samtidigt befinner vi oss i en tid mitt i en samhällsutveckling, där det individuella projektet ses som norm för barn och ungdomar, utbildningsväsende, samt hur samhället i stort utvecklas och formeras i västvärlden (Öhrn, 2014).

I detta samhällsprojekt förväntas ungdomar välja och skraddarsy sin framtida yrkeskarriär och sitt framtida skisserade liv, med drömmar och ambitioner om det egna livsprojektet allt tidigare. Här ses den svenska grundskolan och gymnasieskolan som stationer på en livsresa där samhällets olika aktörer

⁶ Se exempelvis Läroplanen för grundskolan, läroplanen för gymnasieskolan där dessa förmågor är väl formulerade i såväl läroplanen, samt en mängd olika kursplaner (www.skolverket.se).

i allt högre grad, förväntar sig anställningsbara, kompetenta och ansvarstagande uppväxande blivande vuxna samhällsmedborgare (Bauman, 2002).

Något förenklat kan samhällsprojektet beskrivas som om att fokus skiftat från ett (tidigare) kollektivt samhällsbyggande till ett allt *mer individualiserat projekt* genom autonoma, kritiska och kompetenta samhällsmedborgare, som var och en med samhället som hjälp formar och bygger sin egen framtid.

Perspektiv och frågor som "*Vad vill du med ditt liv*" och hur kan samhällets olika aktörer hjälpa dig på vägen, för "*du äger ditt liv*", kan då ses som allt viktigare ledord och milstolpar i denna samhällsutveckling, då dessa blir allt mer viktiga och centrala (se exempelvis Unicef och Barnkonventionen) och då även frågan om att vara behörig till gymnasiet, en allt större ansvarsfråga även för ungdomen som börjar närma sig gymnasieåldern (Bauman, 2002).

Detta i en tid där vi har en samtida diskussion och debatt om hur utbildningsväsendet och olika grundskolor kan tillgodose alla ungdomars förväntningar och möjligheter att lyckas med att bli gymnasiebehörig oavsett ungdomarnas juridiska kön, skolans förmåga och lärarnas förmåga att stödja ungdomarna i sitt lärande (Henriksson, 2016). Samtidigt är dessa faktorer intimt kopplade till faktorer så som föräldrars utbildningsbakgrund, skolans och huvudmannens geografiska hemvist, lärartätheten, klasstorlek, samt lärarnas betydelse för ungdomarnas inläring och påverkan på varandras lärande, vilket Hattie benämner som kamratpåverkan. Samtidigt hävdar Hattie att *läraren är den enskilt viktigaste faktorn* och också *den som har allra störst betydelse* för barn och ungdomars möjligheter till ett positivt lärande (Hattie, 2009).

Det finns också ytterligare förklaringsmodeller och hypoteser kopplat till olika gruppers skolframgångar, som följt som teman i det begynnande 2000-talets ungdoms- och skolforskning (Öhrn, 2014). Dessa inslag har också flitigt diskuterats i olika medier, den utbildningspolitiska debatten, men också med visst stöd i en forskning som försöker förstå och förklara komplexa skillnader som uppstått. Exempel på dessa frågeställningar är varför ungdomar från olika bostadsområden, från olika socialgrupper och med föräldrar vars skolbakgrund skiljer sig åt, samt att pojkar och flickor haft olika möjligheter att bli behöriga till det gymnasiala utbildningsväsendet (ibid). Skillnaden mellan pojkars sämre betyg och flickors bättre betyg på gruppnivå, har dock varit ganska konstant i decennier, även om det kommit att gälla allt fler ämnen (SOU 2009:64). En förklaring som kan skönjas i tidigare forskning kring flickors och pojkars betygsvariationer, gör gällande att det i olika utsträckning anses vara förenligt med könsidentiteten att som pojke eller flicka att ägna sig åt arbetet och studier i skolan (Öhrn, 2014a/2014b). Samtidigt finns även klassmässiga förklaringskillnader i aktuell forskning kopplat till hur eleverna lyckas med sina betyg och skolresultat. Det finns även förklaringsmodeller kopplat till att pojkarna i högre utsträckning förlitar sig på den lokala arbetsmarknaden och inte anser sig behöva skolan i samma utsträckning, som flickorna, för att lyckas i sin etablera sig på arbetsmarknaden (Trondman, 1999; Öhrn, 2014a). Dock har dagens samtida forskning, visat att dessa tidigare kopplingar kring frågor om utbildning och kön, på senare tid är satta under prövning. Det innebär att såväl flickor som pojkar, i allt högre utsträckning behöver sätta skolans betydelse i relation till en stundande framtid (Öhrn, 2014b; Holm, 2014).

Ovanstående teman kopplat till klass och kön, skolprestationer och framtiden kommer dock att i viss mån lämnas därhän i detta pilotprojekt på grund av avgränsningsskäl, men kan samtidigt vara viktiga faktorer att belysa i framtiden.

Samtalen och det empiriska kunskapsinhämtandet i föreliggande pilotprojekt berör frågeställningar kring ungdomars utsagor och berättelser kring skolan och lärandet, stödet hemifrån för att lyckas i skolan, samt ungdomarnas drömmar om framtiden och de framtida yrkesvalen. Delaktigheten och att de blir lyssnas på, kan främja motivationsgraden, kring livet och skolan (SKL, 2013). Samtidigt kan

kopplingen mellan livet, skolan och framtiden, bli tydligare, för ungdomarna. Detta i sin tur kan leda till ett ökat engagemang, som skapar förutsättningar för förbättrade betyg och resultat i skolan, med koppling till framtiden (ibid). Utifrån denna skisserade inledning och bakgrund till projektet, med kopplingar till tidigare forskning har följande syfte och frågeställningar formulerats.

1.4 SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNINGAR

Syftet med föreliggande samverkansprojekt mellan skola, socialtjänst, folkhälsa och kultur och fritid i Färgelanda kommun är att öka förutsättningarna, för att ungdomar i Färgelanda kommunala grundskolor, ska bli gymnasiebehöriga till gymnasieskolans olika nationella program.

Mer specifikt handlar studien om frågeställningar kring:

- a) Vilka utsagor uttrycker ungdomarna om skolan som kunskapsarena och som social arena, kopplat till betydelsen av skolan för sitt framtida liv?
- b) Vilka utsagor uttrycker ungdomarna om skolan kopplat till läraren och pedagogiken?
- c) Samt hur ser ungdomarna på skolan, intressen, sitt närmaste livssammanhang (fritid, viktiga personer, intressen som man tycker om att göra, stödet hemifrån) i relation till framtida drömmar om livet i allmänhet samt yrkesdrömmar i synnerhet?

2. TEORETISKA UTGÅNGSPUNKTER OCH CENTRALA BEGREPP

2.1 TEORETISK INRAMNING

Som en teoretisk utgångspunkt i denna rapport kopplas ungdomars berättelser och utsagor om *livet, skolan och framtiden*. I detta kapitel lägger vi en teoretisk grund för att kunna diskutera och undersöka dessa olika aspekter, utifrån de berättelser och utsagor som ungdomarna formulerar. Centrala begrepp i denna studie är ungdoms begreppet, skolan som social arena och kunskapsarena, samt Antonovskys (1991) teori om Känsla av Sammanhang (KASAM) som tillsammans med Gidens senmoderna samhälle, utgör det teoretiska ramverk, som allt oftare utgör en tolkningsram inom ramen för nutida ungdomsforskning (Yndigegn, 2003; Gidens, 1976/1993). Begreppen och de teoretiska utgångspunkterna har vuxit fram under projektets gång, där vi rört oss mellan den empiriska och teoretiska nivån i vårt analysarbete. Ibland har vi, utifrån vårt empiriska material, haft vissa teorier med i vår förförståelse, men flera har bytts ut under resans gång, för att tolka vårt resultat. Nedan tydliggörs de teoretiska perspektiv och begrepp som slutligen blivit de som varit viktiga i vår analysfas.

För att förstå ungdomstiden, utvecklar vi resonemanget, hur vi ser på ungdomar och ungdomstiden. Samtidigt blir Antonovskys (1991) och Gidens (1991/1997/1990/1996/2003a/2003b), teorier om livet och samhället, viktiga teoretiska utgångspunkter för att förstå ungdomarnas berättelser om livet och framtiden. Vi relaterar även ungdomarnas berättelser och utsagor till deras beskrivningar om betydelsen av skolan och framtiden och de ibland motstridiga ideal och förväntningar som kan finnas i *skolan som en "social arena" och "kunskapsarena"* utifrån *läraren* och det sociala samspel som pågår kamraterna mellan (Asp-Onsjö, 2014; Wede, 2012).

2.2 UNGDOMSBEGREPPET

Vad innebär det att vara ungdom? I följande avsnitt, om ungdomstiden motiverar vi att ungdomar och deras relation till livet, skolan och framtiden behöver undersökas utifrån de öppna processer och mångdimensionella identiteter som vi människor identifierar oss med, tillskrivs, förklaras genom och utvecklar. Vi menar att detta perspektiv är mera fruktbart, än det kronologiska perspektiv som ofta framställs i den utvecklingspsykologiska teoribildningen kring ungdomar (Pollock, 2002).

Utifrån ett kronologiskt perspektiv kan ungdomsperioden ses som en del i livet, där det individuella ansvaret ökar i takt med åren som går. Kategorier som barndom, ungdom och vuxenhet följer varandra som givna och efterföljande kategorier under livet (Yndigegn, 2003). Samtidigt menar Yndigegn att denna kronologiska begreppsapparat som kopplas till ungdomsperioden är otillräcklig, då ålder också kan förklaras utifrån en kulturell föreställning om livet och dess olika epoker. Hans kritik bottenar i att flera forskare betraktar ungdomar som "human becomings", ungdomar som överordnade barnen, som mer ansvarsfria, men samtidigt underordnat vuxna, där det vuxna idealet konstrueras som det naturliga och normala, något som alla strävar efter, där ungdomen blir en mellanperiod i livet med alldeles egna tillskrivningar och särarter. Utifrån denna teoribildning, menar Yndigegn, förklaras ungdomsperioden som en tid där ungdomar är på väg, från en tidigare ansvarsfri barndom, till en period i livet där ungdomar förväntas utveckla allt större ansvar, självständighet samt frigöra sig från olika bindningar, skapa egna sociala nätverk och bygga upp nya kunskaper och kompetenser. Han menar att denna tankefigur av ungdomen, som en "human becoming" är starkt förknippad med synen på den vuxna människan som en "human being", likställd den fullvärdiga samhällsmedborgaren. I enlighet med detta ideal blir självständighet ett av de viktigaste uppfostringsidealen för ungdomar.

Ungdomstiden tillskrivs utifrån detta perspektiv, egna positioner, ideal och särarter, så som att pröva sig fram, söka nya identiteter samt att testa och överskrida gränser. Samtidigt ses ungdomsperioden som en riskfylld period, där vuxna behöver ha extra koll på vad ungdomarna företar sig (ibid).

Lee (2001/2005) kritiserar i likhet med Yndigegn detta utvecklingspsykologiska perspektiv av ungdomar och menar att de inte tillräcklig hög utsträckning ses utifrån de kompetenser som de förvärvar, besitter och utvecklar inom olika områden. Lee menar att det funnits en stark tendens i det västerländska samhället att betrakta ungdomar som ofullbordade samhällsmedborgare och delvis oförmögna att handla och tänka fritt i motsats till vuxna, som utifrån denna modell utgör normen av människor. Det är först med ökad ålder, genom biljetten in i vuxenlivet som vi människor tillskrivs dessa (fulla) förmågor och ses som fullbordade människor, hävdar Lee. Sådana bilder av ungdomstiden är många och reproduceras inte minst genom våra medier (ibid). Särskilda föreställningar om ungdomstiden knyts samman till ungdomsgruppen och kopplas till framtiden och relateras till deras farhågor, drömmar och förhoppningar. Därmed ikläddes och betraktas ungdomar som en sorts identitetsmarkörer för vår samtid, med en sorts inbyggda "kikarsikten" för att se in i framtiden, där de tillskrivs alldeles extraordinära förmågor att avläsa samhällsförändringar, bilder och scenarion in i framtiden (Fornäs, 1994).

Men vuxenblivande och ungdomsperioden kan inte tillskrivas som *en enda övergång*, från det ena till det andra, utan det handlar snarare om *flertalet sådana*, i relation till en mängd olika områden och sfärer, så som utbildning, arbete, familj, sexualitet med flera, som är tätt sammanflätade med sin alldeles speciella logik och rytm (Biggart & Walther, 2006). Detta innebär att samhället, ungdomar och vuxna snarare bör betraktas mot de öppna processer och mångdimensionella identiteter som vi människor identifierar oss med, tillskrivs, förklaras genom och utvecklar. Ett perspektiv som vi ansluter oss till, snarare än det kronologiska perspektiv som ofta framställs i den utvecklingspsykologiska teoribildningen kring ungdomar (Pollock, 2002).

2.3 UNGDOMAR MOT FRAMTIDEN

Hur ser ungdomars villkor och resa ut mot framtiden? Villkoren och metaforen för ungdomars resa mot framtiden, vuxen blivandet och ett (förhoppningsvis) framtida yrkesliv, kan förstås i ljuset av en samhällsutveckling från en modern tidsålder, till ett samhälle som delvis tagit sig nya former och skepnader (Giddens, 2001/2003a/2003b). Giddens kallar detta samhälle för det *senmoderna samhället*, vilket betyder att ungdomars uppväxtvillkor, skolgång och livsresa bör ses i ljuset av en snabbt föränderlig och delvis skenande värld som är på väg mot en tidsålder, som kan benämnas som ett högmodernt eller *senmodernt samhälle*, som han uttrycker det. På den globala nivån kan vi kanske lätt koppla frågor som fred, en hållbar miljö, migration till varandra som kollektivt sammanflätade värden och företeelser med varandra. Men även om dessa frågor är starkt kopplade till varandra så utgör denna analys inte en tillräcklig modell för att förstå relationen mellan individen och samhället.

Giddens (2003a/2003b) menar att den ökade *globaliseringen* samt *individualiseringen* utgör, det senmoderna samhällets två främsta kännetecken, helt beroende av och tätt sammanflätade med varandra. Man skulle lätt kunna tro att dessa kännetecken skulle utgöra varandras motsatser, men så är inte fallet. Giddens hävdar att dagens ungdomar är på väg in i värld och mot en framtid, med en allt högre förändringstakt där sociala samband sträcks ut över tid och rum och att olika handlingsmönster inte alltid längre är knutna till den plats där de utförs. Detta medför att *lokala seder, traditioner och nedärvda föreställningar* om världen, arbete och framtiden ständigt behöver omprövas och omförhandlas och därmed förlorar sin traditionella mening och sin innebörd. Den andra aspekten i det senmoderna samhället, är att sociala relationer lyfts ur sina sociala sammanhang och sprids ut såväl i

tid som geografiskt. Denna ökade *reflexivitet* är den tredje aspekten av denna samhällsomvandling och innebär att ungdomars tankar och handlingar ständigt prövas och omprövas (Giddens, 2003a/2003b). Utifrån denna samhällsförändring blir ungdomens ställningstagande och fria val en allt viktigare tankefigur, där man måste, för att inte förfördelas som Beck (1998) uttrycker det, ständigt vara på sin vakt, göra sina val, kalkylera med och iscensätta sin framtid, trots att institutionella, organisatoriska relationer och samarbeten på den globala arenan paradoxalt nog blir allt vanligare (Giddens 2003a/2003b). Livet blir då något som varje (ung) människa ständigt skapar, omförhandlar, kalkylerar med, prövar och *måste* ta ett ökat ansvar kring, i det senmoderna samhället. Beslut, ansvar och val rörande utbildning, yrke och framtid är inte bara beslut som numera kan och behöver fattas av individen/ungdomen själv, dessa *måste* fattas i en tidsålder där en omvänd världsordning sätter det individuella beslutsfattandet, jaget, individen och ungdomen i centrum för en allt mer jagcentrerad världsbild. Trots att individen/ungdomen i allt högre grad är beroende av världen, till följd av globaliseringens olika effekter, som ett ökat handelsutbyte, förhandlingar kring fred, människors hälsa, utbildningssystemet och miljöeffekter öppnas slussarna för en bild som vänder upp och ned på relationen av metaforen kring jaget och samhället, där risker och motsägelser som skapats genom institutioner och samhället, numera blir konsekvenser och effekter för ungdomen/individen, kring val, beslut och omständigheter som hon i allt högre utsträckning paradoxalt nog upplevs själv ha tagit. Ur ett systemteoretiskt perspektiv ökar ansvarstagandet för individen och vid ett misslyckande även skuldbördan för ungdomen och därmed kalkylerandet och risktagandet för densamma (ibid). Giddens (1997) kallar dessa beslut och detta ökade individuella ansvarstagande för ödesdigra ögonblick ("fateful moments"), vilka kan vara både medvetna och omedvetna som sådana. De ödesdigra ögonblicken innebär att människan kalkylerar med risker och konsekvenser om avgörande beslut som kanske inte är så dramatiska i sig, men som får betydande konsekvenser för ens framtida liv, exempelvis kring val av betygsnivåer, utbildning, partner, familjebildning och ett framtida arbete (ibid).

2.4 UNGDOMARS KÄNSLA AV SAMMANHANG FÖR LIVET OCH FRAMTIDEN

Aaron Antonovsky (1991) myntade begreppet "salutogenes" (Salus/hälsa och genesis/ursprung, uppkomst) och det salutogena synsättet som uppmärksammar de hälsobringande faktorer som bidrar till god hälsa, så kallade skydds- eller friskfaktorer. Han ser det som att det finns en skala mellan ohälsa och hälsa, att människor rör sig mellan dessa poler och att hälsan är ständigt föränderlig.

Antonovskys teori om Känsla av sammanhang (KASAM) handlar om vad det är som gör att ungdomar (och människor) trots yttre påfrestningar, förväntningar och krav mår förhållandevis bra, utvecklas och lär sig. Hans förklaring är att tillvaron upplevs som begriplig, hanterbar och meningsfull.

Han utvecklar detta genom att beskriva, att när ungdomen kan ta till sig information, förstå hur världen är ordnad och förstå hur saker hänger ihop samt när de upplever att de kan kommunicera med andra skapar det begriplighet som i sin tur kan leda till säkerhet och de kan se vilka möjligheter de har när de står inför olika val. Hanterbarhet handlar om, i vilken grad ungdomen upplever sig ha resurser och tillgångar för att möta de krav som ställs utifrån de stimuli som man utsätts för. Hanterbarhet är den handlingsinriktade komponenten i KASAM och kan ses som strategier, modeller och metoder som ungdomarna utvecklar, bland annat genom att pröva sig fram eller genom informationsinhämtning, samt genom att ta del av andras erfarenheter. (Antonovsky, 1991). Utifrån ens sociala nätverk samt den hjälpapparat i form av professionella hjälpare som den unge har runt sig, kan support, tröst och stöd ges för att göra den unges värld mer hanterbar (Börjesson, 2013). Det sociala nätverket är viktigt för att skapa identitet, självkänsla och känsla av samhörighet. (Sundin & Willner, 2003). Meningsfullhet handlar om delaktighet och hänger samman med välbefinnande. För att ungdomen ska kunna känna

meningsfullhet så behövs en förståelse för att ens eget engagemang påverkar ens tillvaro och därigenom ens erfarenheter. Meningsfullhet ses som motivationskomponenten, eller den känslomässiga komponenten i KASAM-begreppet och kan beskrivas som en personlig värdering vad som definieras som viktigt i livet. Värderar ungdomen något som viktigt, så engagerar hen sig känslomässigt vilket resulterar i motivation till att försöka och strävan mot någon form av positiv utveckling. Ingredienser för en ökad meningsfullhet är att ha tilltro till sig själv och till sin omgivning samt att våga drömma, visionera och kunna sätta mål. Känslan av meningsfullhet ökar sannolikt om vi lever under vissa förhållanden som gör att vi upplever trygghet och samhörighet, vilket också ger oss en plats i ett större sammanhang. (Börjesson, 2013).

Antonovsky (1991) och Henriksson (2016) menar att det är en mängd olika faktorer på olika systemnivåer som gör att människor/ungdomar trots yttre påfrestningar och krav gör att de bibehåller eller främjar sin hälsa. Dels handlar det om faktorer på samhällsnivå det vill säga hur samhället är organiserat, lagstiftning och olika regelverk som tillämpas på olika nivåer, men samtidigt även hur samhället (kommunen) är uppbyggt och vilka möjligheter som finns där samt hur demografi och befolkningsstrukturen ser ut. Dels handlar det också om skolans uppbyggnad och organisering, ungdomarnas närmaste livssammanhang såsom ens definierade familj samt andra viktiga personer i ens nätverk, kulturutövande och fritidsmöjligheter etc (ibid). För ungdomar kan möjligheten till meningsfull fritid och chansen till att utveckla olika hobbyer eller andra speciella intressen ses som friskfaktorer. Det kan vara genom idrotten men det kan också vara inom andra områden. Att få vara kreativ genom att t.ex. dansa, musicera, spela tv-spel, laga mat eller baka, meka med motorer m.m. samt att få möjlighet till återhämtning bidrar till god hälsa (Börjesson, 2013).

Antonovsky (1991) menar att hälsan kan påverkas positivt utifrån flera olika friskfaktorer/ skyddande såsom de som reducerar påverkan av olika risker, de som minskar risken för negativa kedjereaktioner, de som främjar självförtroende och prestationsförmåga samt de som öppnar för nya möjligheter. Han beskriver yttre faktorer/ omgivningsfaktorer samt inre faktorer/ individfaktorer som viktiga för god hälsa. De inre faktorerna/ individfaktorer som påverkar ungdomars hälsa är exempelvis att ha god social kapacitet, ett positivt självförtroende, självtillit och självständighet. Emotionell intelligens, att kunna förstå, förmedla och kommunicera känslor till sig själv och andra, upplevelsen av att kunna ta egna genomtänkta beslut samt ha lagom med impuls kontroll ses också som individfaktorer som skapar hälsa. Andra faktorer han benämner är: att ha valmöjligheter, att uppleva att det man tycker och tänker har ett värde för andra och tilltron till att man kan vara med och påverka, både sig själv och det som finns runt en.

Att ha betydelsefulla andra såsom stödjande föräldrasystem, stödjande familjesystem och andra stödjande personer ses som yttre faktorer som bidrar till främjad hälsa. Stödjande familjefaktorer kan bland annat vara att det finns en positiv föräldra- barn relation/anknytning, att föräldrarna har en trygg parrelation, att föräldrarna är delaktiga i skolan för att ungdomen ska lyckas i skolan eller att de avsätter tid för ungdomen. Det är också betydelsefullt för ungdomen om föräldrarna har goda kunskaper om barn, klara regler i hemmet samt att det finns en tydlig kommunikation i familjen. Klara gränser, delade värderingar och traditioner samt stöd från mor-farföräldrar, släktingar, vänner och lärare ses också som stödjande faktorer (Antonovsky, 1991).

Enligt Trost & Levin (2004) blir människan inte människa utan sitt samhälle, sociala kontakter och ett socialt samspel med andra. De anser att vår identitet (vårt jag) skapas i interaktion mellan människor.

Det är genom människor som individen bryr sig om och lyssnar på som individen lär sig och utvecklas till att bli en social varelse. De benämner de som signifikanta andra och det kan exempelvis vara föräldrar, syskon och vänner. Slutligen menar de att människan är en social varelse från födseln och blir successivt mer social ju äldre hen blir. Ju mer barn/ungdomar lär sig de normer och förväntningar som finns i dess närhet och socialiseras in i samhället, ju mer socialt blir barnet. (Trost & Levin, 2004).

I boken Social kompetens och problembeteende i skolan beskriver Terje Ogden (2003) olika copingstrategier ungdomar kan använda för att bemästra olika utmaningar och problem de stöter på för att sedan kunna gå vidare på livets resa. En av strategierna han nämner är optimism och menar att en positiv inställning och tilltro till den egna förmågan samt att det finns andra som kan hjälpa till gör det lättare att klara utmaningar. Andra copingstrategier han lyfter fram är bland annat önsketänkande och drömmar samt magiskt tänkande. Han menar att ju tydligare bilder ungdomarna har för vilka mål de vill uppnå ger större chans för ungdomen att nå sina drömmar och mål. Samtidigt behöver inte önsketänkande stanna vid det realistiska utan ungdomars magiska tänkande hjälper dem att få drömma om sådant som kan ses som omöjliga också (ibid).

I olika forskningar har man belyst skrattets verkan och kommit fram till att skratt ger ökat välbefinnande på så vis att vi kan få perspektiv på oss själva och tillvaron samt med positivt sinnelag tacklas problem mer konstruktivt. I Texas har en forskningsgrupp kommit fram till att det utsöndras endorfiner i vår kropp, vilket fungerar som kroppens naturliga smärtlindring, när vi skrattar. Även andra studier visar att skratt medför ökad avspänning, är stresslindrande, ger ökad kreativitet och inlärningsförmåga bland annat då det ökar antalet antikroppar i blodet. William Fry är professor i fysiologi, gelotologi och psykiatri vid Stanford University. Han menar att vårt mående och hur mycket vi skrattar har samband. Stora delar av nervsystemet, andning, hjärtat och muskulaturen påverkas av skrattet. Han beskriver skrattet som en aerobisk motion för kroppen och kallar det för en "inre jogging" där vi tränar våra inre organ och våra muskler, vår hjärtfrekvens fördubblas och vår lungkapacitet ökar samt syresättningen av blodet går snabbare. Samtidigt, menar han, så är en av skrattets effekter att man känner sig avspänd och i balans till både kropp och sinne.⁷

Ytterligare en hälsobringande faktor är sömnen som ungdomarna behöver för återhämtning, kunna växa och utvecklas. Faktorer som påverkar sömnen kan vara ärftlighet, infektioner, oro och relationer. I Vårdguiden står det att ungdomarnas sömn kan påverkas av många olika anledningar. Det kan vara allt ifrån snarkningar, mardrömmar, problem i en relation, stress, alkohol eller att de mår dåligt på annat sätt. Det kan också bero på att de har tankar på identitet och sexualitet. Sömnen kan påverkas av positiva händelser som kärlek eller att något roligt ska hända. Om en ungdom sover för lite under en period kan det påverka ungdomen på så vis att det blir svårt att reglera känslor såsom ledsamhet, irritation och rastlöshet. Sämre minne och koncentrationsförmåga samt svårare att lära sig nya saker kan också bli en följd av avsaknad av god sömn (Vårdguiden).

Enligt Bjärås & Kanström (2000) väljer en individ med hög känsla av sammanhang det mest passande sättet att hantera uppkommande situationer. Möjligheten till välbefinnande ökar om individen känner vilja och engagemang, vilket gör att det blir lättare att hantera olika situationer. Hanson, (2004) hävdar att då ungdomar /elever ställer frågor kring lärandet genom varför-frågor och de blir besvarade bidrar detta till meningsfullhet för eleven /ungdomen. Om man tittar på ett område med hjälp av information, kunskap och förståelse framkommer begripligheten. Hanson (2004) menar också att

⁷ <http://www.friskutveckling.com/forskning.htm>

hanterbarhet skapar möjlighet för individen att agera, försöka igen och misslyckas. KASAM kan ses som en pedagogisk modell för förändringsarbetet och lärandeprocesser.

2.5 SKOLAN SOM SOCIAL ARENA OCH SOM KUNSKAPSARENA

Hur påverkas ungdomars liv av skolan som en språngbräda eller en möjliggörare för ungdomars framtida yrkesliv i synnerhet och livet i allmänhet (jämför Wede, 2012)? I skolan behöver ungdomar positionera sig utifrån olika parallella positioneringar som krävs (Asp-Onsjö, 2014). I relation till olika förväntningar som råder bland ungdomarna, kommer de att mötas i ljuset av de normer kring skolan som råder i 'kamratgruppen'. Samtidigt kommer de även att mötas av förväntningar kring lärande och kunskaper från skolan. Utifrån dessa normer behöver ungdomarna positionera sig i relation till skolan som social arena för att på olika sätt bli accepterade och inkluderade av sina kamrater. Men samtidigt är skolan i första hand en plats för lärande där ungdomar även behöver positionera sig i relation till skolkulturen, lärarna och lärandet, utifrån skolan som kunskapsarena, en arena där man som ung människa kan tillskansa sig kunskaper för skolan, men också för livet (Wede, 2012).

För ungdomarna handlar det om att balansera sina framträdanden på den kunskapsmässiga och sociala arenan på ett så fördelaktigt sätt som möjligt för dem, när de väljer och förhandlar sina relationer i förhållande till varandra (Asp-Onsjö, 2014). När skolans krav på mätbara prestationer och betyg ökar, kombinerad med en retorik som framhåller ungdomars valmöjligheter, ökar framställningen av den enskilda ungdomens ansvar för sina prestationer. Då alla ungdomar inte vill eller klarar av att prestera väl i skolan, kan en strategi för dessa ungdomar där en stark antiskolhållning uppvisas, vara att ta avstånd mot att prestera väl i skolan. Man kan nämligen inte förlora ett slag, man inte gett sig in i (Öhrn, 2014a/2014b).

Samtidigt visar även tidigare forskning att det också finnas motstridiga krav från kamratgruppen om man vill betraktas som intressant, attraktiv och populär av sina kamrater, vilket i tidigare genusforskning rent teoretiskt är knutet till föreställningar, att det i olika grad är förenligt med identiteten att visa sig ambitiös och duktig i skolan (Francis, 2009). Tidigare forskning förklarar en viss antipluggattityd både ur ett köns- och klassrelaterat perspektiv. Killar sprungna ur en arbetarklass och deras (i relation till andra grupper) avståndstagande till skolan, kan förstås som ett sätt att uppvisa ett motstånd gentemot en utmanande mellanskiktvärld. Arbetarkillarnas antiskol- och antiplugghållning verkar dock inte i motsats till kunskaper som sådana, utan deras mer skolfientliga inställning, handlar snarare om att dessa kunskaper bör förstås i ljuset av skolans kunskaper som en sorts motpol till livets kunskaper. Här kopplas frågeställningar till ungdomarnas framtida arbetsmarknad, förväntningar på framtiden, samt de olika ambitioner som funnits för att prestera bra i skolan för att skaffa arbete i framtiden. Killar som grupp har historiskt kopplats till arbetsmarknaden, där de i högre utsträckning litat på yrkesutbildningar på gymnasiet samt till yrken på den lokala arbetsmarknaden, medan tjejer som grupp sett skolan och det framtida bytesvärde som högre betyg medfört, som ett sätt att meritera sig till högre studier vilket kan tänkas påverka deras inställning till skolan och skolprestationerna (Öhrn, 2014a/2014b). Trots att tjejer på gruppnivå presterar bättre och tar för sig mer i dagens skola, pekas det samtidigt på de ojämna maktstrukturer som finns och som är påtagliga vårt samhälle, där den svenska arbetsmarknaden visat sig så tydligt uppdelad (Holm, 2014). Detta kopplas teoretiskt till en könsmaktsordning där det maskulina är överordnat det feminina. Historiskt har detta signalerat att det löser sig för killarna som ungdomsgrupp på arbetsmarknaden även utan högre betyg i skolan, ibland via arbete utan högre studiemeriter till arbeten på den lokala arbetsmarknaden och ibland för ungdomen till arbeten via sociala nätverk och kontakter. Samtidigt som den starkt könsuppdelade arbetsmarknaden visar att den framtida arbetsmarknaden erbjuder killarna arbete, utan att prestera väl i skolan, ger den omvända signaler till tjejerna. De behöver snarare

förvärva goda studieresultat och betyg för att kunna meritera sig till en arbetsmarknad som i högre utsträckning kvalificeras genom vidare studier på högskola och universitet (ibid).

Då resultat och betyg historiskt verkat ha olika betydelse för ungdomsgrupperna kopplas detta till arbetsmarknaden och inställningen i ett tidigare industriellt samhälle. Där kunde egenskaper som styrka, tuffhet och oberoende utgöra att vissa ungdomsgrupper närmast kunde se 'livets kunskaper' och 'skolans kunskaper' som varandras motsatspar (Holm, 2014). Äldre forskning lyfter även fram problematiken för vissa att visa sig högrepresterande i skolan och samtidigt vara populär i relation till kamrater, tjejer och killar (Walkerline, 1990). Det är inte begåvningen som sådan, som utgör problemet för ungdomarna, utan snarare är det pluggandet och ansträngningen i skolan i sig som verkar som den stora utmaningen både för ungdomarna. Utifrån denna antiplugghållning är det snarare plugg, läsläsning och skolanpassning, som utgör de sociala positioneringar som verkar vara de (kunskapsmässiga) positioner som beskrivs som de svåraste rollerna för ungdomarna att inta (Öhrn, 2014a).

På ett teoretiskt plan förhandlas ungdomars normer om maskulinitet i relation till femininitet och ett avståndstagande gentemot det som anses vara skörare och vekare. Kort och gott mer feminint. Men maskulinitetsförhandlingen sker också internt i killgruppen, i relation till de positioneringar och hierarkier som konstitueras i ungdomsgruppen. I och med inträdet i kunskapsområdet och dess ökade betydelse kring abstrakta och mer teoretiska kunskaper, krävs det till viss del nya sociala positioneringar för ungdomarna än i tidigare samhällen (industri- och bondesamhället). När omvandlade identitetsmarkörer för maskulinitet och femininitet förhandlas i vår senmoderna tidsepok, omvandlas och utmanas, prövas även ungdomars rådande normer kring hur könade koder kring pluggande och en mer framväxande positiv skolhållning kan förstås. I takt med och framväxandet av en allt mer modernare skola utmanas numera dessa könsideal och i med dessa, ökas den individuella ansvarsförskjutningen som samhället och skolan numera allt mer påtagligt ålägger ungdomarna. I skolan ställs allt högre förväntningar på ungdomarna att visa upp sig som ambitiösa, nyfikna och engagerade elever (ungdomar) bortom tidigare rådande könshierarkier, men samtidigt prövas, utmanas och förändras dessa normer både i relation till killar, tjejer och men också ungdomarna mellan och därmed blir skolan som kunskapsarena allt mer intressant oavsett könsidentitet och ju närmare gymnasievalet man börjar komma (Öhrn, 2014a/2014b).

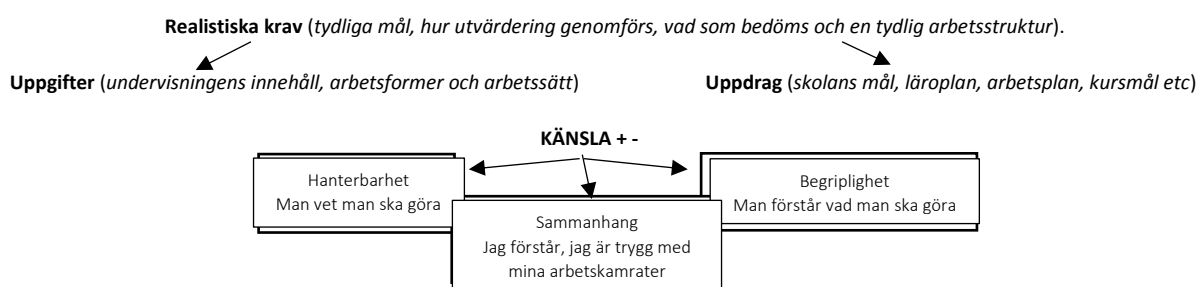
2.6 ELEVANALYSMODELLEN OCH LÄRAREN

Ytterligare ett sätt, att utifrån ungdomarnas perspektiv beskriva skolan som en social arena och kunskapsproducerande arena, är utifrån Antonovskys (1991) teori om KASAM (känsla av sammanhang) och de förhållanden som råder i skolan. En grundförutsättning för att ungdomarna ska lyckas i skolan enligt denna teori, är att ungdomarna upplever skolan som begriplig, hanterbar och meningsfull, en skola där de upplever en känsla av sammanhang (KASAM).

För ungdomen handlar det bland annat om att kunna relatera skolan och skolarbetet till läraren (Granström, 2012). Lärares arbete i klassrummet är å ena sidan förknippat med både ett lärarskap samt ett ledarskap. Om lärarskapet handlar om lärarens kunskaper om området och ämnet som sådant, samt lärarens förmågor att förmedla kunskaper och färdigheter, så handlar ledarskapet om lärarens kunskaper om klassrumsinteraktionen, grupprocesserna samt dennes förmågor att leda klassrumsarbetet och hantera olika grupprocesser som uppstår. I lärarens ledarskap handlar det även om att hantera och förstå sina och elevernas känslor samt kunna utöva förmågor för att knyta an till eleven (ibid).

För ungdomarna innebär detta, med stöd av läraren, att förstå de mål och de uppdrag och målsättningar som beskrivs i skolan och i skolans styrdokument (Wede, 2012).

Det handlar även om att klara av och utföra innehållet kring skolarbetet och de uppgifters som detta relateras till. Målen bör då framstå som begripliga och innehållet bör kunna hanteras för att skolarbetet ska ses som meningsfullt för eleven. Om dessa faktorer sammanfaller för ungdomen ökas dess känsla av sammanhang (KASAM). I nedanstående modell sammanfattas detta (ibid).

Utifrån denna modell kan vi tolka hur ungdomarna betraktar skolan och skolarbetet utifrån om de ser skolan som en plats där de lär sig nyttiga och värdefulla kunskaper, en plats där man växer och där världen blir mer begriplig, som ett *växthus*, där bildning och personlig utveckling utgör de främsta drivkrafterna (Wede, 2012). Men det finns också ungdomar som betraktar skolan mer utifrån skolplikten, en plats dit man måste gå och där skolan betraktas mer som *ett fängelse*. Samtidigt finns det ungdomar där deras främsta drivkraft i skolan utgör att träffa kompisar, likt en *fritidsgård*, eller som en *trappa* eller en språngbräda, där samhällets krav på kvalificerad arbetskraft och utbildning, utgör ungdomarnas främsta motiv för att skaffa sig de kunskaper och betyg för framtida karriärmöjligheter. För att tolka, kategorisera och visualisera ungdomarnas upplevelse av sin skolgång, använder vi Wede (s 258, 2012) och metaforen "skolan i spännvidden mellan tvångsplats och bildningsplats".

Utifrån detta kontinuum kan vi då analysera ungdomars upplevelser och bilder av skolan. I den ena änden av finns de ungdomar som betraktar skolan som inte skiljer sig nämnvärt från att befinna sig i ett fängelse. I den andra änden ser vi ungdomarna vars förväntningar och upplevelser mer än gärna gör att de beger sig till skolan. Mellan dessa ytterligheter har vi elever som mer eller mindre är intresserade av skolan som kunskapsproducerande arena. Några hänförs till fritidsgårdskategorin, där kamraterna utgör främsta motivationen av att finnas i skolan, medan för de ungdomar som ser skolan som en språngbräda för framtida arbete, utgörs de främsta motiven att inkassera högre betyg och bättre meritvärden för en framtida språngbräda mot en framtida yrkeskarriär (ibid).

2.7 SAMMANFATTNING AV TEORETISKA UTGÅNGSPUNKTER OCH CENTRALA BEGREPP

Utifrån ovanstående avsnitt, teoretiska utgångspunkter och centrala begrepp, har vi knutit ungdoms begreppet i föreliggande studie, till Giddens senmoderna samhällsbegrepp (1976/1991/1997/2003a/2003b). Detta för att kunna förstå ungdomarnas utsagor om deras framtida drömmar, samt yrkesdrömmar. Dessa begrepp relateras senare till KASAM, för att kunna se livet, skolan och framtiden som meningsfull, begriplig och hanterbar (Antonovsky, 1991, Wede; 2012). Samtidigt utgör skolan, som social arena och kunskapsarena viktiga begrepp i vår analys (Asp-Onsjö,

2014: Holm, 2014, Öhrn, 2014a/2014b). Yrkesdrömmarna kopplas samtidigt till skolan som social arena och kunskapsarena och till skolan som fritidsgård och som språngbräda för framtiden (Wede, 2012).

3.METOD

3.1 INLEDNING

Mot tidigare skisserad teori, bakgrund och inledning kommer vi nu till de metodologiska utgångspunkterna i rapporten. Hur har vi gått tillväga, samt hur motiverar vi olika metodval. Syftet med föreliggande samverkansprojekt mellan skola, socialtjänst, folkhälsa och kultur och fritid i Färgelanda kommun handlar om att öka förutsättningarna, för att ungdomar i Färgelanda kommunala grundskolor, ska bli gymnasiebehöriga till gymnasieskolans olika nationella program. I detta kapitel kommer vi att beskriva frågeställningar som växt fram, hur projektet förankrats med olika berörda, hur och varför olika metodval gjorts, hur forskningsfrågor relaterats till syftet, hur intervjuguiden växte fram samt hur materialet har analyserats. Även etiska frågor samt en avslutande metodreflektion kommer att formuleras i detta metodkapitel.

3.2 FÖRANKRING, ÖVERGRIPANDE FORSKNINGSPRÅGOR SAMT ETISKA ASPEKTER

Utifrån det övergripande syftet med studien, formulerades tre övergripande undersökningsfrågor. Den bakomliggande tanken med frågorna är att generera kunskap om förutsättningarna för en ökad framtida gymnasiebehörighet ur ungdomarnas egna perspektiv och utifrån detta har tre frågeställningar formulerats.

- a) Vilka utsagor uttrycker ungdomarna om skolan som kunskapsarena och som social arena, kopplat till betydelsen av skolan för sitt framtida liv?
- b) Vilka utsagor uttrycker ungdomarna om skolan kopplat till läraren och pedagogiken?
- c) Samt hur ser ungdomarna på skolan, intressen, sitt närmaste livssammanhang (fritid, viktiga personer, intressen som man tycker om att göra, stödet hemifrån) kopplat till framtida drömmar om livet i allmänhet samt yrkesdrömmar i synnerhet?

Utifrån projektets syfte och övergripande frågeställningar startades en förankring och presentation med olika berörda i projektet. Styrgrupp hade redan från början bestämt att projektet avgränsats till samtliga ungdomar i årskurs 6 och årskurs 7 i de kommunala skolorna. Rektorer kontaktades och möten bokades, där bakgrund och projektets syfte presenterades. Dessutom planerades en uppstarts- och informationsträff med berörda ungdomar i varje berörd helklass tillsammans med deras mentorer (klassföreståndare), för att förankra projektet. Vid denna första träff med ungdomarna presenterades syftet med projektet och deras eventuella roll och medverkan och vi introducerade också oss själva. Vi hade som intention att främja nyfikenheten kring projektet hos ungdomarna och valde då att använda oss av en hatt som följt med som ett pedagogiskt hjälpmedel under den inledande presentations- och förankringsträffen, fokusgrupperna och vid sista uppföljningen med ungdomarna i respektive helklass.

Vid första träffen, då syftet var att berätta om och introducera projektet, hade denna hatt fyllts med några olika varianter på yrken som finns på dagens arbetsmarknad. Motivet till detta var att introducera en av forskningsfrågorna, nämligen frågan om ett framtida yrkesliv. Ungdomarna fick sedan dra var sin lapp ur hatten. De fick också berätta vad de tänkte om yrket, om de skulle kunna tänka sig att arbeta med det, samt hur de upplevde att bli tilldelad ett färdigt yrke. Momentet syftade bland annat till att reflektera kring variationen av yrken, samt att vara ett kreativt pedagogiskt hjälpmedel för att skapa nyfikenhet hos ungdomarna kring olika yrken, vilket kopplas till läroplanens

skrivningar kring att främja kreativitet (Skolverket, 2016b). Presentationen gjordes ungefär 1-2 veckor innan sessionen och tog ungefär trettio minuter (se bilaga 2) ⁸.

I dialog mellan styrgrupp och oss i projektgruppen, bestämdes också att föräldrar och vårdnadshavare skulle informeras muntligen via föräldramöten, samt skriftligen via det digitala informationsverktyget Unikum, som är en digital kommunikationsplattform, som föräldrar och vårdnadshavare har tillgång till när man har en ungdom som går i en kommunal skola. Detta relaterar vi till informationskravet. Information förtydligades även att ungdomen hade rätt av avstå projektet och att under själva fokusgruppen hade ungdomen möjlighet att avbryta sin medverkan, enligt samtyckeskravet (Vetenskapsrådet, 2002).

Avidentifiering i materialet av ungdomarnas utsagor och berättelser har skett i den meningen, att samtliga namn i rapporten fingerade. Dessutom har data som varit så detaljerad att utomstående skulle kunna identifiera vederbörande, formulerats med så stor respekt som möjligt för ungdomens integritet, alternativt lyfts in i ett textavsnitt där detta vävts in i texten, med hänvisning till konfidentialitetskravet. Därmed är föreliggande undersökning överensstämmande med informationskrav, samtyckeskrav, konfidentialitetskrav och nyttjandekrav enligt de forskningsetiska principer som är framtagna (Vetenskapsrådet, 2002).

3.3 URVAL AV GRUPPER SAMT VAL AV METODER

För att undersöka syftet och de preciserade frågeställningarna valdes flera olika kvalitativa metoder. Detta kallas ibland för metodtriangulering, en aspekt som vägdes när våra forskningsfrågor och intervjufrågor konstruerades (Ahrne & Svensson, 2011). Skälet till att vi valde att använda oss av olika kvalitativa metoder, handlar om att vi i denna undersökning, avsåg att studera ungdomarnas frågor om livet, skolan och framtiden. Då våra utgångspunkter handlar om att studera vad dessa frågor innebär, handlar om och vad som kännetecknar dessa, samt studera olika uppfattningar valdes olika kvalitativa metoder. Vi ville fånga ungdomarnas upplevelser och hur de berättar om och ser på exempelvis livet, skolan, klassrumssituationer, lärandemiljön och framtiden. Samtidigt som vi å ena sidan var intresserade av att beskriva, förklara och tolka hur ungdomarnas såg på frågorna ville vi försöka förstå hur ungdomarna tänker och samtidigt utforska mångfalden av perspektiv och berättelser (Ahrne, 2011; Malterud, 2009; Halkier, 2010; Wibeck, 2010).

Vår studie handlar heller inte om att studera hur vanliga uppfattningarna är, att kvantifiera ungdomarnas utsagor och hur de eventuellt skiljer sig åt, mellan ungdomarna i årskurs 6 eller 7, eller i relation till olika frågeställningar. Även om vi initialt hade en avsikt att även kvantitativt beskriva hur ungdomarna upplevde det sociala samspelet i korridor, raster och i matsalen, då vi även gjorde vissa övningar där vi räknade olika ställningstaganden genom att använda olika alternativ som *håller med*, *håller inte med* eller *kanske*, som relaterades till dessa frågor. Detta material finns lagrat i den empiriska datan, men har av avgränsningsskäl, efter genomläsning av det empiriska materialet, inte använts, då denna data inte svarar på våra undersökningsfrågor.⁹ Därmed valdes olika kvantitativa metoder bort i vår undersökning (jämför Holme & Solvang, 1997).

⁸ En del av ungdomarna reagerade med viss förvåning, när de fick ett tilldelat yrke och hävdade att yrket verkar intressant och att det verkar spännande, medan andra reagerade genom att säga, det skulle jag aldrig kunna tänka mig.

⁹ Det fanns inget i detta empiriska material som svarade på våra forskningsfrågor och därför lämnades dessa åt framtiden.

En intervjuguide arbetades fram och kopplades till temana livet, skolan och framtiden. Dessa relaterar till syfte och frågeställningar i studien och har delats in i underkategorier och kategorier. Kategorier växte fram i relation till forskningsfrågorna och intervjuguiden kopplas till frågor om nuläge och framtid, med teman som relateras till frågor som; gillar att göra på fritiden, viktiga personer i livet, lärandemiljön i klassrummet, läraren, pedagogiken, sociala samspelet på skolans arenor, hem och fritid som främjar elevernas skolprestationer samt ungdomarnas drömmar i livet och yrkesdrömmar och hur dessa kopplas mellan livet, skolan och framtiden med flera (se bilaga 3).

Valet av fokusgrupperna, som vi använde oss av gjordes av flera skäl. Då fokusgrupper kan användas när det gäller frågor som är kopplade till värderingar, åsikter och tankar, såg vi den som en av flera lämpliga metoder. För det första ville vi förstå hur ungdomarna tänker kring frågorna och lyfta upp en del frågor på gruppnivå och de gruppinteraktioner som kan starta utifrån detta, med följden att gruppsamtalet kan berika individerna och kan främja mångfalden och nyanser av olika perspektiv och utsagor. Ett sånt exempel handlar om när ungdomarna skulle samtala kring yrken, då olika tankar och utsagor främjade olika tankar, infallsvinklar och nyanser (Halkier, 2010; Wibeck, 2010).

Samtidigt hade vi flera inslag av individuella övningar där de även fick fylla i frågor skriftligen. Skälen var flera. Dels för att öka allas delaktighet i belysningen av frågorna¹⁰, samtidigt som en del frågor var av något mer privat karaktär, exempelvis frågorna som berör ungdomens upplevelse av stödet hemifrån, då dessa frågor eventuellt kan ses som något känsligare, än frågor som handlar om skola och framtiden (Halkier, 2010; Wibeck, 2010).

Efter första informationstillfället fick mentorerna i uppdrag att sätta ihop grupperna, utifrån befintliga klasser. De fick instruktioner om att grupperna skulle vara mellan 6-9 personer och så heterogena som möjligt, vilket också rekommenderas av andra forskare (exempelvis Halkier, 2010). Självklart kunde ungdomar från olika klasser blandats i fokusgrupperna. Samtidigt bygger en del av fokusgrupperna på att man ska kunna känna viss trygghet, vilket var viktigt för oss, även om vi också inser att det kan finnas rollkonstellationer i en befintlig grupp, som inte alltid är lika positivt. En annan kritik som vi ser är att detta projekt var relativt kort, men genom fokusgruppen har vi möjlighet att hämta in empiriska data relativt snabbt. En fördel är å andra sidan att genom ungdomarnas delaktighet i processen, kan detta främja deras engagemang vilket är en viktig del i projektet.

3.4 GENOMFÖRANDE AV FOKUSGRUPPERNA

Vid själva fokusgruppen, valde vi att använda oss av en dokumentatör. Vi tog i beaktande att det kan finnas en risk att dokumentatören, kan dra till sig uppmärksamhet och att deltagarna inte känner sig avslappnade. Denna risk försökte vi minimera, då dokumentatören var med vid inledning och presentationsdelen, så att ungdomarna visste dennes roll och att det som antecknades av dokumentatören, skulle hanteras konfidentiellt om det som sades i rummet. Vi hade också formulerat en dokumentationsmall för att ge dokumentatören en ökad möjlighet att koncentrera sig på fokusgruppens utsagor (Wibeck, 2010; Halkier, 2010).

Materialet samlades således in genom dokumentatören, samt de enskilda uppgifter som gjordes där ungdomarna fick skriva (individuella uppgifter). Vi hade också utformat materialet till intervjuarna som innehöll olika pedagogiska metoder. I relation till detta formulerades efterföljande och öppna frågor som kopplades till intervjuguide, frågeställningar och syfte. Vår ambition med dessa olika

¹⁰ Det gjordes de ändå, då moderatorerna såg till så att alla hade möjlighet till talutrymme.

metodingångar, handlar också om att ungdomarna skulle ges variation och en ökad motivation till att delta i fokusgruppen. Gällande den skriftliga dokumentationen, skrevs den ut omgående och diskuterades mellan alla tre (dokumentatör, moderator och ledare) som var med vid sessionen, för att fånga så många olika nyanser som möjligt, samt att referat och citat var korrekt uppfattade. Självfallet kunde vi valt att spela in fokusgrupperna och transkribera samtalen. Samtidigt ansåg vi att detta hade två olika problem. Å ena sidan hur skulle detta påverka ungdomarna i grupprocessen och deras vilja att komma med kommentarer, inspel, berättelser och utsagor under fokusgruppsstillfället? Ett annat skäl var mängden rådata som vi skulle ha fått genom samtliga fokusgrupper, vilket hade varit svårt att hantera i detta korta pilotprojekt.

När det gäller valet av plats är detta en ytterligare aspekt, som kan ha påverkat fokusgrupperna. Då vi mötte ungdomarna i skolmiljö och under deras lektionstid fick vi tillgång till vissa lokaler inom skolans område. Wibeck (2010) menar att interaktionen kring en uppgift är mer intensiv i ett litet rum än i ett stort. Vi hade olika tillgång till lokaler såsom klassrum, grupprum, slöjdsalar och fritidshemslokaler under våra sessioner. Det var kända miljöer för ungdomarna att vistas i och fanns på deras respektive skolor (jämför Wibeck, 2010; Halkier, 2010).

Sessionerna under själva fokusgrupperna, organiserades genom att samma person alltid var huvudmoderator. Att den som är moderator är en tränad intervjuare inom området, erfaren med grupper, sågs som en viktig anledning, då moderatören i detta fall har erfarenhet av att arbeta, leda grupper och samtala med ungdomar sedan 20 år tillbaka. Erfarenhet och att det är en och samma moderator kan också öka tillförlitligheten i materialet enligt flera andra studier. (Albrecht m fl 1993).

Vid inledningen av sessionerna, hälsades alla välkomna, vi tackade för deras medverkan och berättade om hur materialet skulle komma att samlas in. Det informerades också om att ungdomarna inte skulle skriva några namn på de individuella övningarna och att materialet, skulle komma att användas på ett sådant sätt, att namn inte kommer att presenteras. Därefter gjorde vi en introduktionsövning med syfte att undersöka de inledande frågorna, där alla fick komma till tals. Wibeck (2000) menar att deltagarna behöver en introduktion, där alla kommer till tals samt att introduktionsfrågor ger en möjlighet att introducera diskussionsämnet på ett bra och avslappnat sätt. Efter det följde vi intervjuguide med nulägesanalys och framtidsanalys. Uppföljande frågeställningar av öppen karaktär, kompletterade intervjuguiden, beroende på vad ungdomarna berättade om och efter en stund leddes samtalet in till intervjuguidens olika tema igen, vilket också rekommenderas av andra när man arbetar med intervjuer och fokusgrupper (se exempelvis Rautalinko, 2007¹¹).

I temat kring framtiden fick ungdomarna bland annat fylla på den svarta hatten med nya yrken som de själva valt och vi samtalade gemensamt om deras yrkesdrömmar samt ställde även öppna frågor där frågor kring skolan, livet och drömmarna var i centrum för fokusgruppernas deltagare. Därefter berättade vi hur återkopplingen av resultatet skulle ske. En session tog ca en och en halv timma. Vi avslutade träffarna med att tacka för ungdomarnas medverkan och bildade en ring samt gjorde ett avstamp inför framtiden.

Vid tredje tillfället då vi träffade ungdomarna, hade vi med oss en sammanfattning av deras utsagor i en guldhatt. Den svarta hatten var också med, påfylld med de yrken ungdomarna delat med sig av. Vi

¹¹ Exempel på detta är: "Du säger att det blir roligare när undervisningen är varierad, vill du ge exempel på vad du menar"?

träffade klasserna var för sig även om resultatet var från alla 7 klasserna. De fick dra lappar ur guldhatten och berätta vad som framkommit för sina klasskamrater. Exempelvis; Vi har gemensamt fyllt på hatten med 110 nya yrken. Vi kompletterade även med bilder. Ungdomarna fick även göra en skriftlig utvärdering kring deras deltagande. Därefter tackade vi för att de deltagit i projektet och deras insats. Återkopplingen gjordes *ca tre veckor efter sessionerna* och tog cirka trettio minuter. En återkoppling gjordes också till mentorerna för att få ta del av deras tankar och upplevelser kring projektet. Vi fick också möjlighet att tacka dem för all hjälp som gjort det möjligt för oss att genomföra projektet.¹²

3.5. BEARBETNING OCH ANALYS

Analysarbetet har skett under en närmare 2 månaders tid. Allt material skrevs ut och alla 3 författarna läste igenom det empiriska underlaget många gånger i sin helhet, vilket också rekommenderas av andra forskare (exempelvis Kvale, 1997). Utifrån intervju materialet skapades sedan kategorier som kopplas till studiens frågeställningar. I analysarbetet har vi även sökt efter olika mönster och kategorier. Därefter sattes utsagorna in under tillhörande kategorier. Materialet koncentrerades så att olika teman trädde fram. Analysmodellen baseras på ett samspel mellan teoretiska utgångspunkter och den framväxande kategoriseringen av materialet. Några av de teoretiska utgångspunkterna är ungdom, ungdomar mot framtiden med det senmoderna samhället som teoretisk ramverk (exempelvis Giddens, 2003a/2003b; Biggart & Walter 2006). Dessutom är teorin om känsla av sammanhang, kopplade till både skolan och livet (jämför Antonovsky, 1991). Skolan som social arena och kunskapsarena, samt elevanalysmodellen är andra centrala begrepp i denna studie (Wedde; 2012; Asp-Onsjö, 2014). Tolkning av analysen bygger på det som benämns som "meningstolkning" d.v.s. grunden ligger på intervju personernas egen verklighetsbeskrivning och självförståelse och i analysarbetet har vi rört oss mellan den empiriska och teoretiska nivån. Utifrån den teoretiska förståelsen har vi tolkat vårt empiriska material och skapat meningssammanhang och kategorier kopplade till ungdomarnas utsagor om livet, skolan och framtiden, inom ramen för studiens syfte och frågeställningar. Vi har gått från helhet, till delar och återigen till helhet. Prövat vad står detta för, vilket ibland lett till att teman bytts ut och att vårt empiriska material omprövats. Ibland har meningar där upprepningar av ord skett i följd, skrivits om för att göra rapporten mer läsvänlig (Kvale, 1997).

3.6 METODREFLEKTIONEN OCH SAMMANFATTNING AV KAPITLET

Utifrån syftet med denna studie, samt rapportens frågeställningar valde vi att använda oss av fokusgrupper. Ett annat alternativ hade varit individuella intervjuer och olika observationer. Men på grund av att projektet genomfördes under enbart fyra månader, var inte detta görbart. Vi menar också att tidsperspektivet mellan förankring och genomförande ibland varit väldigt korta. En annan kritisk aspekt, är att vi mötte ungdomarna i skolmiljö och under lektionstid. Vi fick tillgång till lokaler såsom klassrum, grupprum, slöjdsalar och fritidshemslokaler. Något som kan ses som en begränsning då vi med vissa grupper fick ta hänsyn till att det pågick annan verksamhet, i nära anslutning. Det positiva var att det var kända miljöer för ungdomarna att vistas i. När det gäller valet av plats där fokusgruppsessioner ska genomföras kommer empiriinsamlingen att påverkas på ett eller annat sätt menar Halkier (2010).

I ovanstående kapitel har vi beskrivit hur vi gått tillväga, metodval som vi gjort, utifrån syfte och frågeställningar som preciserats, samt den halvstrukturerade intervjuguide som växte fram innan vi

¹² För mer detaljerad information kring projektet och metoderna se bilaga 2 och 3.

träffade ungdomarna i de olika fokusgrupperna. Dessutom har vi presenterat olika etiska aspekter samt reflektion kring samt en avslutande metodreflektion.

4. RESULTAT OCH ANALYS

4.1 INTRODUKTION AV RESULTAT OCH ANALYSKAPITLET

Resultaten presenteras i tre olika delar och bygger på det empiriska underlaget från fokusgrupperna och ungdomarnas utsagor. Intervjucitaten återspeglar de intervjuade ungdomarnas attityder till och tankar kring livet, skolan och framtiden. Namnen på ungdomar som citeras är som tidigare nämnts fingerade.

I den första delen *Du äger ditt liv*, kommer ungdomarnas berättelser om viktiga personer och betydande fritidsintressen i nuet och framtiden att utgöra huvudtemana. I den andra delen *Ungdomarna om skolan och framtiden*, skriver vi om deras uppfattningar om skolan och i vilken utsträckning skolan har betydelse i nutid samt för framtiden. I den tredje och sista delen; *Om drömmar i livet – där yrkesdrömmar blir givet*, kommer ungdomarnas berättelser om drömmar i allmänhet och yrkesdrömmar i synnerhet att utgöra de centrala temana. Resultat- och analyskapitlet disponeras som följer. Under varje del presenteras först en beskrivning av de huvudsakliga resultaten. Sen kopplas dessa till hur vi tolkar och ser på resultaten. Slutligen, under varje del, resonerar vi kring hur resultatet kan förstås med stöd av teorier, tidigare forskning och det som tidigare skrivits om i bakgrunden.

4.2 DU ÄGER DITT LIV

Det utkristalliserar sig, i ungdomarnas berättelser, att livet består av många olika vägar och möjligheter. Ungdomarna berättar om sina drömmar, eller i alla fall att de vågar börja drömma och tro på framtiden. De berättar också om sina fritidsintressen och viktiga personer i deras liv, som kan ge dem möjlighet att växa, stärka identifikationen med andra och utveckla sin egen identitet. Förebilder och drömmar behövs, liksom gemenskap och skratt, menar ungdomarna. Flera ungdomar berättar att de upplever att humor och glädje är viktiga ingredienser i livet. Att få skratta mycket är något som ungdomarna ofta återkommer till i deras utsagor. Kim berättar att hon är nöjd med sin fritid då:

"jag har roligt och skrattar mycket, jag är nöjd"

Några ungdomar upplever att de skulle vilja ha mer roligt och önskar att de kunde få skratta ännu mer. De berättar att de tycker att gemenskapen är viktig och att få ha kul tillsammans.

4:2:1 UNGDOMARNAS FRIDTIDSAKTIVITETER, ÖNSKAN OM ATT GÖRA PÅ FRITIDEN SAMT INVESTERING FÖR FRAMTIDEN:

Majoriteten av ungdomarna är nöjda med sin fritid och upplever att de har olika fritidsintressen som de tycker om. Många värderar umgänget med kompisarna högt. En av tjejerna beskriver att hon upplever sig nöjd med sin fritid för att hon har bra vänner. En annan tjej berättar att hon längtar till helgen för då ska hon spela dubbel med sin kompis och det ser hon fram emot. Ellen menar att:

"Det är bra med fritid för då får man chans att vara med kompisar och andra som man inte går i samma skola med"

Även inom skolans ramar väljer flera av ungdomarna grupptillhörigheten och att de skulle vilja göra något tillsammans med andra elever. På frågan om vad de skulle vilja göra om de fick bestämma en dag på skolan svarar Liam att han vill göra något minnesvärt med klassen. Andra ungdomar föreslår att det skulle anordnas en aktivitetsdag, att de skulle kunna utforma en idrottsturnering eller att göra någon utflykt såsom åka till badhuset eller Liseberg. Förslag som att se på film, äta pizza gemensamt eller bjuda alla på glass och bestämma vad de vill hitta på, framkommer också i ungdomarnas utsagor.

Öppna arenor, som kan användas av olika ungdomar vid olika tidpunkter, exempelvis fritidsgården ses som en plats, där man får möjlighet att träffa sina vänner. Några ungdomar blir dock fundersamma när andra nämner fritidsgården och uppger att de inte riktigt visste om det fanns en fritidsgård i närområdet. Bella berättar att det finns en fritidsgård i tätorten och att hon och hennes kompisar brukar gå dit ibland.

"Det är skönt att gå dit när man behöver värma sig, jag och mina kompisar brukar gå dit och spela en stund"!

Samtidigt som ungdomarna menar att kamratskap är viktigt och att de gärna umgås med vänner på sin fritid, så framträder det att de tycker att det finns många olika arenor att mötas på. Organiserade fritidsaktiviteter såsom fysisk aktivitet/ idrott är något som ungdomarna upplever som meningsfullt. Lagsporter lyfts fram men idrotter som man kan göra ensam. Adrian saker som man berättar att:

"Jag trivs ganska bra med min fritid, spelar ju innebandy och så"!

Andra ungdomar tycker om att spela och träna handboll, basket, ishockey, judo, fotboll, springa, spela badminton, rida, lerduveskytte m.m. Även friluftaktiviteter och andra fritidsaktiviteter såsom att vara i naturen och göra olika saker t.ex. att cykla, fiska och vara ute och gå beskrivs som bra fritidsintressen. Andra nämner datorer och att se på TV som ett sätt att spendera fritiden på. Det finns också ett motorintresse hos flera av ungdomarna. Musik framträder som något som ungdomarna tycker är viktigt och som de skattar högt. En tjej längtar till ett musikläger och en kille ser fram emot att lära sig spela ett instrument och en annan kille säger:

"Jag gillar att lyssna på musik, helt enkelt"!

Även att dansa och sjunga framträder som roliga fritidsintressen. Att få tillfälle att slappa, ta det lugnt och göra vad man vill på sin fritid eller att läsa, teckna och måla önskas också. Vissa ungdomar upplever att fritiden inte riktigt räcker till. Några menar att de vill ha mer tid för avkoppling eller att hinna träffa vänner men också att de skulle vilja utöva andra fysiska aktiviteter än vad som kan erbjudas i ungdomarnas närområde. Tidsbrist på grund av läxläsning samt avstånd är det som ungdomarna upplever som vanligaste hindren för att göra det de vill på fritiden. Elsa beskriver detta:

"Jag skulle vilja spela handboll eller gå på gym men det blir för långt att åka när man har läxor och så. Jag vill ha ett handbollslag här"!

En annan ungdom berättar att han tränar ganska mycket och att det är en stor del i hans liv samtidigt som han upplever att han blir ganska trött ibland då det finns andra saker som också ska göras.

Ungdomarna har förslag på självvalda hobbies som de önskar skulle finnas på närmare håll och som de skulle välja om möjlighet fanns, såsom badhus, ishall och parkourbana. Andra har förslag på spelhall eller att det borde finnas en hockeysarg i närheten.

En del ungdomar beskriver att de intressen de har nu också är en investering för framtiden. Genom sina val av fritidsaktiviteter lär de sig, tränar på något eller knyter kontakter som kan löna sig även längre fram. Flera berättar om konsten att laga mat, sy och ta hand om djur som fritidsaktiviteter. En tjej menar att hon har ett stort folkraceintresse/tittar på folkrace och när hon blir äldre vill hon börja köra själv. En kille har en fascination för jordbruk och hans yrkesdröm är att bli bonde, en annan ungdom har ett intresse för rymden och vill forska om den. Bea vill göra Youtube filmer och hennes yrkesdröm är att bli en Youtuber. En del ungdomar berättar om deras magiska tänkande och drömmer om att kunna skapa saker såsom att vilja ha en svets och kunna bygga saker eller som en ungdom uttrycker det:

"Jag vill ha pengar, då kan man göra vad man vill, köpa vapen, jaga mer och hålla på med skytte"!

4:2:2 BETYDELSEFULLA ANDRA I UNGDOMARNAS LIV

När något upplevs som meningsfullt eller ses som viktigt i livet blir man motiverad och engagerad känslomässigt, det visar ungdomarna framför allt när de berättar om vilka som är de viktigaste personerna i deras liv. Det utkristalliserar sig att familjen är den som majoriteten av ungdomarna upplever som allra mest betydelsefull. Många nämner föräldrar, bonusföräldrar, syskon, syskonbarn samt stödfamiljen som de närmaste. Mor- och farföräldrar, moster/morbror och kusiner nämns också. Även personer som inte finns bland oss längre ses som betydelsefulla andra. När ungdomarna delar med sig av sina drömmar framträder det att en del ungdomar drömmer om att kunna få bo med sin familj eller att kunna få träffa sina nära och kära. De har också en önskan om att de som står dem närmast ska få må bra och att man ska kunna få göra roliga saker ihop med de sina. På frågan vad ungdomar skulle vilja göra om de fick bestämma en dag på skolan svarade några att de tycker om att vara med familjen eller prata med vänner. En ungdom berättade att:

”Om jag fick bestämma för en dag skulle jag bestämma att familjen var lediga och att vi kunde göra något tillsammans”.

Ungdomarna berättar att vänner, kompisar samt internetkompisar upplevs som andra viktiga betydelsefulla personer i deras liv. Några ungdomar upplever också att djur har stor betydelse i deras liv såsom hästen, hundarna och katterna. Ett fåtal nämner sin hjärtevän eller sin idol som viktiga personer.

4:2:3: ETT STÖDJANDE FAMILJESYSTEM

Föräldrarnas engagemang och möjlighet att hjälpa sina barn kring deras skolgång är svårt att mäta och konsekvenserna av detta är nog ännu svårare att fånga samtidigt så framgår det tydlig i ungdomarnas utsagor att det finns en uppfattning om att föräldrarna tycker att skolgången är viktig för ungdomen. Majoriteten av ungdomarna upplever att de får tillräckligt med stöd hemifrån för att lyckas med skolarbetet. Flera av ungdomarna berättar att de har stöd från föräldrarna men att de gärna försöker själva först. Andra menar att föräldrarnas möjlighet att hjälpa kan vara begränsad av olika anledningar. Ungefär hälften av ungdomarna berättar att de tror att deras hemsituation påverkar hur de lyckas i skolan. Flera berättar att det kan vara svårare att koncentrera sig på skolarbetet om det är problem hemmavid eller om man inte får möjlighet till god sömn. Ungdomarna sätter ord på det bland annat genom att säga att det påverkar mycket hur det är hemma och en ungdom berättar att om hon inte sover mycket så orkar hon inte koncentrera sig och då blir det ju sämre resultat. En annan ungdom berättar att:

”Det var jobbigt hemma ett tag, då gick det lite sämre men det är bra nu”!

4:2:4: TOLKNINGAR AV KAPITLET DU ÄGER DITT LIV

Utifrån ungdomarnas berättelser kring du äger ditt liv framkommer att ungdomarna upplever att det finns många olika saker som ger möjligheter i livet. Alla uppger att de har någon viktig person i deras liv. Familj och vänner är de som nämns mest bland betydelsefulla andra. Många menar också att glädje och humor är en stor del i vardagen. De flesta upplever att de har en meningsfull fritid. Hinder som framkommer är tidsbrist och avstånd. Ungdomarna upplever att de har ett stöd hemifrån när det gäller skolgången och det är viktigt att hemmet som arena inte är för problematisk.

Som inledande del kring resultatet i detta projekt har vi belyst hur ungdomarna ser på sitt närmaste livssammanhang såsom deras fritid, aktiviteter samt nätverk och betydelsefulla personer i ungdomarnas liv. Vår tolkning och den teoretiska utgångspunkten beskrivs nedan. Vi fokuserar på olika friskfaktorer och en känsla av sammanhang samt forskning som gjorts inom området du äger ditt liv.

Ungdomarna nämner humor, skratt och glädje som något som de ser som en viktig del i livet. De menar att det är betydelsefullt att få vara med vänner och ha roligt tillsammans. Några ungdomar önskar att skratta mer än vad de upplever att de gör i nuläget. Vi uppfattar det som att ungdomarna tycker att glädje och humor bör genomsyra dagen oavsett vilken arena de befinner sig på och att skrattet gör att ungdomarna mår bättre samt att detta bygger tillit till både sig själv och andra genom att man delar humor och glädje. Olika forskningsresultat tyder på att vi ökar vårt välbefinnande genom att skratta eftersom det startar flera processer i kroppen som medför stresslindring, en ökad kreativitet och stärkt inlärningsförmåga. En forskare menar att skrattet kan ses som en "inre jogging" eftersom det ger träning till våra inre organ och muskler att skratta.¹³

När vi ska återge hur ungdomarna upplever sin fritid så kan vi beskriva det som att majoriteten av ungdomarna har olika fritidsintressen och upplever att de är nöjda med sin fritid. Vi utläser det som att många ungdomar ser deras fritid som meningsfull och värd att investera tid i. Utifrån Antonovskys (1991) teori om Känsla av sammanhang benämns meningsfullhet som en motivationskomponent eller den känslomässiga komponenten. Genom meningsfullhet skapas delaktighet i att vara med och utforma det som engagerar i det dagliga livet och den egna framtiden.

Det som ungdomarna upplever som mest meningsfullt är att spendera sin fritid på vänskapsrelationer. De anser att det finns många olika arenor att mötas på. Även under skoltid önskar vissa att det fanns fler aktivitetsdagar där de får möjlighet att umgås och skapa minnen för framtiden. Andra viktiga fritidsaktiviteter som ungdomarna berättar om är idrottsutövning, kulturella och konstnärliga aktiviteter. En del nämner också vila och återhämtning som viktigt. Utifrån materialet tolkar vi det som att de flesta ungdomarna upplever att deras sociala nätverk är av stor betydelse och att de vill få möjlighet att socialisera sig med varandra. Vi tolkar det också som att ungdomarna berättar om en uppsjö av olika aktiviteter som de skulle vilja göra på sin fritid. Vi ser det som en stor friskfaktor om ungdomarna upplever att de har en meningsfull fritid. Barnombudsmannen hävdar, i en artikel, att genom fritid ges ungdomen möjlighet att utveckla både sig själv, sina intressen och få chansen att skapa relationer. I samma artikel så framkommer det att ungdomarna, även här främst vill umgås med vänner på fritiden. Ungefär en fjärdedel av ungdomarna, i artikeln, spelar något instrument och sex av tio barn och unga idrottar minst en gång i veckan. Enligt Börjesson (2013) ses det som en friskfaktor att få möjlighet att skapa speciella intressen och testa olika aktiviteter och hobbies. Det kan vara genom exempelvis idrotten, kreativitet och återhämtning som ungdomar når god hälsa.

Det ungdomarna beskriver som kan hindra och bidra till ohälsa, när det gäller fritidsintressen, är brist på tid och för långa avstånd till de aktiviteter de önskar engagera sig i. Andra upplever att de inte får återhämta sig tillräckligt på sin fritid och de skulle önska mer avkoppling. Tiden för att åka till andra kommuner för att få tillgång till det utbud de önskar upplevs som om den inte finns. Ungdomarna har egna förslag på vad de skulle vilja ha tillgång till på närmare håll. Vi ser det som att ungdomarna vet vad de skulle vilja göra på sin fritid om möjlighet finns eller om de får information om aktiviteter som finns i närområdet. Däremot känner de sig begränsade av exempelvis läxor och andra sysslor. Avstånd begränsar också. Antonovsky (1991) belyser att hälsan kan påverkas positivt genom olika skyddsfaktorer såsom att främja självförtroende, prestationsförmåga som ger chans till nya möjligheter. Att uppleva att man har valmöjligheter och att det man tycker är värdefullt för andra samt att man kan vara med och påverka sin omgivning och sig själv ses som skyddsfaktorer.

Ungdomarna ser att deras fritidsaktiviteter kan leda dem dit de vill nå i sin framtid bland annat genom att skapa kontaktnät, öka sin förmåga och våga drömma. Vår förståelse av ungdomarnas tankar är vikten av att ha bra förebilder, lagom stora utmaningar, positivt tänkande och att våga tro, som kan ge

¹³ <http://www.friskutveckling.com/forskning.htm>

ett ökat intresse för saker i livet. Visioner, drömmar och mål bidrar till investeringar för framtiden är något vi läser ut av ungdomarnas utsagor. Teoretiskt kan detta kopplas till olika copingstrategier såsom optimism och önsketänkande. Tilltro till sig själv och socialt stöd bidrar till att man lättare klarar olika utmaningar och kan bidra till att nå de mål som man vill uppnå. Det kan vara realistiska mål, men också önskedrömmar om sådant som kan ses som nära inpå omöjligt för tillfället.

När ungdomarna berättar om betydelsefulla andra och deras stödjande familjesystem så framkommer det att alla ungdomarna upplever att det har någon person i sitt liv som de ser som betydelsefull. Familjen är den som ungdomarna främst benämner som viktig. Det kan även vara personer som inte finns bland oss eller familjemedlemmar som ungdomen inte bor med men önskan finns. Ungdomarna nämner vänner som andra viktiga personer i ungdomarnas nätverk. Utifrån KASAM-begreppet ses det sociala nätverket som en del för att bidra till den unges känsla av hanterbarhet då det skapar upplevelser av samhörighet och är identitetsskapande. Antonovsky (1991) beskriver betydelsefulla andra som omgivande faktorer som kan vara hälsobringande. Han nämner olika stödjande familjefaktorer som kan påverka ungdomarnas hälsa. Trost & Levin (2004) hävdar att utan ett samhälle och sociala kontakter och samspel med andra blir en människa inte människa. Det är interaktionen mellan människor som skapar vår identitet. Vi blir sociala varelser och utvecklas genom signifikanta andra. Föräldrar, syskon och vänner samt andra personer som vi bryr oss om och lyssnar på är en del av det som bidrar vid skapande av den unges identitet. Vi ser det som att ungdomarna i vårt projekt är mycket medvetna om betydelsen av andra personer och vilka de upplever som står dem närmast.

Ett stödjande familjesystem är också något som ungdomarna berättar att de upplever sig ha i samband med att de tycker att de får tillräckligt med stöd hemifrån för att lyckas i skolarbetet. De menar också att hemsituationen påverkar skolresultaten, då det är svårare att fokusera på olika områden om familjemiljön inte är stabil. De nämner att om det är svårt att sova, på grund av oro, så blir det svårare att koncentrera sig under dagtid. I Vårdguiden går att läsa att avsaknad av god sömn kan leda till sämre minne och svårare att lära sig nya saker, vilket kan ses som en riskfaktor. Vår tolkning är att om ungdomarna upplever trygghet och omtanke från sina närmaste, så har de större möjlighet att känna tillit till sig själva, delaktighet i sin omgivning och motivation att möta framtiden.

Sammanfattningsvis tolkar vi det som att ungdomarna intar ett förhållningssätt där man intar en form av egenmakt genom känna en stark känsla av sammanhang. Styrkan finns i de egna resurserna/ individfaktorer och kan ses som en hjälp till självhjälp. Omgivningen kan bistå med "byggnadsställningar" i form av stöd, kontakter och tillit medan ungdomen bygger upp sin identitet, självbild och känsla av sammanhang.

En friskfaktor för ungdomen är att kunna uppfatta sina egna behov, kunna möta olika utmaningar och situationer, samt uppleva att de har de inneboende resurserna för att kunna ha kontroll över sina egna liv. Jag begriper min värld, jag kan hantera det som sker och den energi det kostar att hantera vardagen, den tycker jag är värd att satsa, det vill säga att det känns meningsfullt att satsa energin. Att uppleva en känsla av sammanhang och att vålden är begriplig, hanterbar och meningsfull bidrar till att ungdomen skapar möjlighet att påverka sitt egna liv, att äga sitt liv!

4.3 UNGDOMARNA OM SKOLAN OCH FRAMTIDEN

4.3.1 Inledning

Skolan i detta pilotprojekt betraktas av de flesta ungdomar som en betydelsefull plats att vara på. Motiven och berättelserna om skolans betydelse är däremot varierade. Ungdomarnas utsagor uppehåller sig kring i vilken grad skolan har betydelse för ens nuvarande och framtida liv. De berättar att det ibland kan finnas olika förväntningar och normer om vad skolan är till för från lärare, föräldrar samt ens skolkamrater. Flertalet ungdomar berättar att skolan är viktig för deras föräldrar, att man som ungdom förväntas kämpa i skolan, för att växa upp och få ett bra liv som vuxen.

En liten grupp av ungdomarna berättar att de upplever skolan som en samhällsinstitution, som man inte alls, eller i väldigt liten utsträckning har nytta av och användning för i ett framtida liv. Några av dessa ungdomar berättar att skolan inte ses som helt nödvändig för att man ska lyckas få ett bra jobb och lyckas i livet. Lyckas med sina yrkesdrömmar och livet kan man ju även utan skolan trots allt, menar de. Exempelvis beskriver en del av dessa ungdomar att en del arbeten i framtiden, kräver helt andra och nya kompetenser, än de som man förväntas lära sig i skolan. Emanuel hävdar till och med att han inte riktigt upplever att han hinner vara i skolan, när han tänker på skolan i relation till hans framtida yrkesdröm:

”-Jag vill helst vara ledig (från skolan) så att jag kan fortsätta på ett projekt som jag håller på med kring ett spel!”

En del ungdomar anser också att skolans viktigaste uppgift, handlar om att träffa kompisar, umgås och ha roligt med andra. För dessa ungdomar berättas det, finns det en motsättning mellan skolans undervisningspraktik och dess övriga delar, så som raster och håltimmar. För en del ungdomar är raster, håltimmar och att vara med andra ungdomar, det som upplevs ha den största betydelsen i skolan. Dessa ungdomar berättar om, att det ibland kan vara svårt att se, kopplingen mellan skolans kunskaper, livets kunskaper och den yrkesdröm och den framtid man hoppas på. Mervärdet för dessa ungdomar blir i huvudsak, att umgås och vara med sina skolkamrater.

Ett antal av ungdomarna berättar också, om en skola som man mer än gärna går till. En skola som i hög grad bygger ens framtid genom kunskaper som ger möjligheter i livet och skapar möjligheter för hur ens framtida yrkesdrömmar kan komma att te sig. De berättar hur läraren, pedagogiken samt ens egna förkunskaper spelar stor roll, för om skolan ses som en meningsfull plats. En skola där ungdomar utvecklar kunskaper, fakta, färdigheter och förståelse, samtidigt en skola där man på ett positivt sätt samspelar med andra ungdomar och vuxna. En del av ungdomarna kopplar även skolans betydelse till framtida gymnasieval, ens framtida liv och yrkesdrömmar i stort. De berättar om drömmar i framtiden, såväl yrkesmässiga drömmar som drömmar om vuxenlivet i stort. Dessa visioner kopplas till frågor om världen, fred, rättvisa och en hållbar utveckling för människor, djur och natur och hur deras berättelser ibland relateras till det skolarbete som bedrivs i skolan.

En del av ungdomarna relaterar skolan och kunskapsinhämtningen till sina framtidsdrömmar. De berättar om en skola som är både viktig och nödvändig för att lyckas i livet och i relation till ett framtida yrkesliv, vilket vi kommer in på närmare i nästföljande kapitel. Andra ungdomar berättar om hur man verkligen vill lära sig, där både lärandet, lärarna, förkunskaperna, ens egen motivation, pedagogiken, lärandemiljön, vårdnadshavare och skolkamrater både kan hindra samt främja ens möjligheter för att lyckas i skolarbetet för att nå sina drömmar i livet.

Sammanfattningsvis kan det beskrivas som om att, hur ungdomarna ser på skolan och lärandet, påverkas av kamrater, läraren, pedagogiken och vårdnadshavare. Dessutom spelar kunskapsnivån, att ribban är på rätt nivå, som de säger, stor roll, för ens motivation att lära sig.

4.3.2 KAMRATEFFEKTER I SKOLAN

Att kamraternas inställning till skolan spelar roll för ungdomarna är tydligt. Man påverkas av varandra hur man ser på skolan. För vissa ungdomar är det självklart att man stödjer varandra i lärandet. Att vara ambitiös, prestationsinriktad och att visa sig smart och duktig i skolan, är enklare för en del, än för andra. En del av de som uppfattas som ambitiösa i skolan, ses som betydelsefulla och viktiga av en del av de andra ungdomarna i gruppen. Det berättas att de å ena sidan kan hjälpa andra kamrater att förstå uppgifter, instruktioner och sammanhang. De blir vägvisare, för en del andra kamrater i lärandet, sägs det. Det påtalas även att det är bra för en själv, att vara duktig i skolan. Man växer med uppgiften konstateras det, om man visar sig duktig i skolan och i ämnena. Genom att vara ambitiös och duktig i skolan kan självförtroendet höjas och man utvecklas som person och i sitt lärande. En del ungdomar uppfattar dessa kamrater som förebilder, som på ett positivt sätt påverkar andra i lärandet och som

de andra ungdomarna kan se upp till i klassen. De kan få en viss status i skolan, genom att de ses som någon, som är lite duktigare än en själv och som kan ge klasskamrater lite draghjälp i ett skolarbete som ibland är kul, ibland är lätt, men som också ibland av vissa kan ses som lite svårt. Felicia berättar om de fördelar och den positiva roll man som ungdom i klassrummet kan erhålla och utveckla om man är duktig i skolan:

"-Man blir mer omtyckt och så vill ju alla ha hjälp. Sen är det ju bra för en själv om man får bra betyg!"

Många ungdomar uttrycker att det kan vara ganska skönt och lite befriande, när hela klassen inhämtar kunskaper, när det finns ett tydligt fokus på skolarbetet och när koncentrationen kring lärandet är hög. Det är då som lektionerna är som bäst, berättas det. Jimmy exemplifierar när han gillar skolan allra mest:

"-när vi gör det vi ska göra och när det är lugnt och vi förstår och allting går bra!"

Men för andra ungdomar känns det svårare att prestera i skolan. De hävdar, att det kan uppfattas som lite nördigt, om man visar sig alltför kunnig och ambitiös i skolarbetet och några uttrycker att det anses vara mer coolt att skolka och vara med kompisarna, än att anstränga sig i skolan. Josef understryker detta perspektiv och säger att det finns en del kortsiktiga risker, om man visar upp sig som alltför bra i skolan. Man kan betraktas som "pluggisen", av sina kamrater, berättar han. Men när detta inträffar gäller det att se bortom detta och välja en långsiktig och mer hållbar inställning och koppla det till drömmarna om sitt liv, där en tydlig framtidsvision gör ens val enklare:

"-När man går i skolan, brukar det inte vara så populärt, men sen när man kan utbilda sig och få ett bra jobb du vet då är det bra och sen när man blir vuxen, då blir man cool!"

Samtidigt som perspektiven och utsagorna varierar i ungdomarnas berättelser, hävdas det, att det till viss del krävs att man är modig och stark i sig själva om man som ungdom i skolan, väljer att visa att man är ambitiös och duktig i klassrummet. Moa säger exempelvis att:

"-visst kan man vara duktig i skolan och samtidigt populär..., men det är nog vanligare att man blir populär genom att inte vara duktig i skolan"

Att kamraternas inställning till skolan har betydelse och att man får stöd i att vara ambitiös i skolan av sina kamrater, har stor betydelse för att utvecklas i lärandet, hävdas det.

Jag går till skolan mest för att umgås

Några av ungdomarna anser att det viktigaste med skolan är kompisarna och inte lärandet och kunskapsinhämtningen i sig. De anser att kompisarna ska vara roliga och lätta upp stämningen genom att dra lite olika skämt, så man får andra saker att tänka på än själva skolarbetet. En del av dessa ungdomar berättar att skolan är ingenting som man gillar. Tvärtom beskriver de, att de gillar skolan som mest när:

"-man helst slipper jobba, där man inte behöver tänka och skriva så mycket!" som Isabelle uttrycker det.

Några av ungdomarna, som ser skolan på detta sätt, berättar också att det roligaste i skolan är håltimmar, filmtittande samt rasterna. Någon enstaka ungdom uttrycker till och med att hen helst skulle vilja vara hemma och sova istället för att gå i skolan. Alfred gillar inte skolan, säger han och uttalar sig på följande sätt:

"-skolan är bara jobbig. Jag tycker att det är bra när man har vikarier och vikarien inte vet något om skolan!"

Samtidigt som några av ungdomarna inte ser skolan som meningsfull för att lära sig saker om livet, så menar ändå de flesta, att skolan är en viktig samhällsinstitution för att lyckas i livet. Men trots att skolan är viktig, är det inte alltid så enkelt. Angelica berättar exempelvis att en del ungdomar kan känna en viss oro, för att minska i popularitet bland kompisarna, om man på ett för tydligt sätt visar upp att

man är duktig i skolan. Hon känner att det finns en viss ambivalens, mellan att vara populär bland kamraterna i skolan och att samtidigt visa upp sig som ambitiös i klassrummet. Hon beskriver hur en del elever, uttrycker och visar sina kamrater att man inte behöver anstränga sig för att få bra resultat i skolan: *"-det finns många som inte vill prestera för att vara coola. De slänger läxorna i soptunnan...exempelvis en person som jag vet som är väldigt populär".*

Jag vill försöka i skolarbetet men mina skolkamrater hindrar mig!

Det finns flera ungdomar som hävdar att de vill vara "duktiga i skolan", att de vill lära sig. Men även om denna vilja finns, så berättas det, att det finns andra ungdomar, som av olika skäl, inte riktigt tänker sig för och därmed blir konsekvensen att de ibland står i vägen för ens lärande. Att ha roligt och kul, står i viss kontrast till att lära sig i skolan, sägs det av vissa.

Men för en del av ungdomarna är det enklare att vara en ambitiös och kunskapsörstig elev i skolan, där man av sina klass- och skolkamrater tillåts att kämpa för bra betyg och resultat, medan det för andra ungdomar är betydligt svårare. Det kopplas till hur man är som person. Om man är en person med stark självkänsla, som vågar hävda sig själv i kunskapsinhämtningen, blir det enklare. Det berättas också av ungdomarna att det finns olika grupper, som förhåller sig till skolan och lärandet på olika sätt. Axel berättar om detta:

"-det beror på hur man ter sig i olika grupper. Det finns ofta en cool grupp, men dom är inte så coola som dom tror och så finns det dom som pluggar också. Vissa tycker inte att man kan pendla mellan grupper. Man ska ju inte falla för grupstryck. Man får gå efter sina egna tankar och inte lyssna på andra, utan man måste göra som man själv tycker"!

De berättar också om att man å ena sidan vill lära sig och utveckla sina kunskaper. Samtidigt hävdas det, att det kan finnas en svårighet att inför sina klasskamrater, visa upp att det gått bra på ett prov, eller att man är duktig i ett ämne. Flera uttrycker att man å ena sidan kan känna sig stolt, men att det kan vara en viss utmaning att visa upp att det gått bra i skolan för sina kamrater. Linus hävdar att det kan hålla en tillbaka ibland:

"-det är coolt och populärt för en själv, men man kan bli retad i skolan, typ om någon säger på ett elakt sätt att man är smart. Så det är ju ingenting man går runt och skryter om precis".

De resonerar kring hur man å ena sidan vill vara ambitiös och prestera bra på lektionerna för sin egen skull för att få bra betyg och resultat, men också att man vill visa sin lärare att man kan, men då man ibland kan komma att hindras av det kan bli oroligt i klassrummet. Emmy menar att det kan vara svårt att koncentrera sig ibland, på grund av att det är oroligt och högljutt och att flera ungdomar har svårt att fokusera kring lärandet. Några av ungdomarna upplever att de ofta blir avbrutna i sitt lärande. Detta kan till exempel utkristallisera sig bland annat, genom att någon i klassen ropar rakt ut, eller att några går runt i klassrummet, samt att en och annan kommentar fälls gentemot varandra under lektionerna. Calle kopplar detta till sin dröm om ett bra framtida jobb och den utbildning som han hoppas kunna gå på gymnasiet. Eftersom han både vill vara cool och populär och samtidig prestera i skolan, berättar han om, sin strategi som han utvecklat med en lärare på skolan:

"-Du vet om man är smartas i matten, då blir man ju nörd...och då låtsas man inte för sina skolkamrater att man är duktig. Men man försöker skriva bra på provet och visar det, men inte för de andra"!

Sammanfattningsvis kan det beskrivas som om att många av eleverna berättar om att de vill lära sig i skolan, men att det ibland kan vara svårt att visa sig som alltför duktig i relation till kamraterna.

4.3.3 UNGDOMARNAS VILJA ATT PRESTERA I SKOLAN

Majoriteten av ungdomarna berättar om hur de relaterar sitt lärande till känslan av att kunna och att känna sig kompetent. De berättar att känslan av att förstå och att man vet vad och hur man ska göra,

är centralt i ens skolarbete. Om man känner att man kan, ökar känslan av delaktighet och motivationen i det egna lärandet, berättar de vidare. Det berättas också att när man upplever en känsla av ökad kontroll i sin kunskapsutveckling, ökar motivationen. Då blir man betydligt mer benägen att anstränga sig i skolarbetet och att göra sina läxor och hemuppgifter. Och när denna motivation ökar, jobbas det hårdare och det i sin tur främjar i skolarbetet och kunskapsinläringen, det blir en positiv cirkulär process. Samtidigt främjas även fokus kring ett bra lärandeklimat, när ungdomar upptäcker och förstår att de kan och förmår, uttrycker det. Känslan av att det blir roligare när man upplever att man kan, att man hänger med och när "ribban ligger på rätt ställe" och man vidareutvecklas i skolarbetet, är avgörande. Abdi menar att:

"-det är kul när man är bra på det, då blir det ganska lätt och så. Vissa lektioner är roliga och det är intressant när man förstår!"

Ungdomarna menar vidare att det är viktigt att utmaningarna från skolan och lärare är på rätt nivå. Att man exempelvis lyckas på ett prov, tar sig vidare i sitt lärande och som Mathilda beskriver:

"man tar sig till nästa level. När man inte fattar och får hjälp kan det bli en bra lektion, när de förklarar!"

Martin beskriver också känslan av att kunna. Han gillar ämnena och skolarbetet som mest, när han känner att han är bra på det. Han beskriver att han känner att han är duktig på ganska många ämnen, exempelvis idrott, teknik och engelska säger han, med viss stolthet. Och är man bra på ett ämne, växer både kunskaper, motivation och intresse, förklarar han. Flera av ungdomarna kopplar också skolarbetet, betygen och studierna till framtiden och till sin yrkesdröm. Elisa menar att kopplingen mellan skolan och ens framtid är given:

"-jag vill ha bra betyg, så att jag kan göra vad jag vill när jag blir stor", säger hon.

Tydligt i ungdomarnas beskrivningar av skolans verklighet, är hur flera beskriver att klassrumsklimatet, koncentrationen och fokus i skolarbetet påverkas av att man känner att man hänger med i skolan. Flera hävdar även att det kan påverka ens motivation i skolan, om man ser en koppling, mellan yrkesdrömmen och sitt framtida liv.

Ungdomarna berättar att deras intresse för skolan varierar. Beroende på om ämnet är roligt och inspirerande eller om ämnet blir för svårt, beskrivs det som att koncentrationen påverkas kring skolarbetet, hävdar de. De exemplifierar när ribban sätts för högt och ens förkunskaper inte räcker till. Sofia beskriver när hon trivs i klassrummet:

"-När det är lugnt och man förstår...och när alla är tysta och lyssnar på läraren", säger hon.

En del av ungdomarna känner att de skulle behöva mer stöd i sitt skolarbete. Ludwig uttrycker att det är viktigt att man hänger med i skolan. Det gör inte alla upplever han och då påverkas ungdomarnas motivation. Han menar att ungdomarna behöver stöd av läraren och att många får det. Men ibland räcker läraren inte till och kan leda till en frustrerande känsla.

"-När man jobbar med jobbiga saker och man inte förstår och när läraren kommer och hjälper till och man inte fått den hjälp man behöver, fastän läraren varit där!"

En del ungdomar upplever också att det kan ta alldeles för lång tid att få hjälp ibland. Lärarna är viktiga, säger de. Flera ungdomar önskar att lärarna kan ge snabbare hjälp, om man behöver komma vidare i en uppgift. Helen hävdar att hennes koncentrationsförmåga och motivation påverkas, när det blir för svårt:

: "-Jag har svårt att koncentrera mig och om jag tycker att det är tråkigt, så gör jag inget. Jag gillar inte vissa ämnen då de är för svåra. Därför tror jag inte att jag får så bra stöd, men jag behöver mer stöd!"

Många ungdomar hävdar att de tror att lärarna gör så gott de kan, men upplever att de ibland inte räcker till, när man behöver hjälp. För Rikard får detta konsekvenser, när han inte upplever att han märks och syns. Han beskriver att han behöver betydligt mer stöd i skolan, det är svårt uttrycker han och säger att han ibland tröttnar när: *”-läraren inte ser att man räcker upp handen, typ alla lektioner för jag är dålig i skolan”! -Så du uppfattar dig som dålig i skolan (Intervjuare)? –”Nej jag är dålig i skolan”!*

4.3.4 VÅRDNADSHAVARES ROLL

Samtidigt som skolan i olika utsträckning anses ha betydelse för ungdomarnas framtida liv och yrkesdrömmar, menar många av ungdomarna att vårdnadshavarna oftast försöker hjälpa dem och påtala vikten kring skolans betydelse. Elias säger att:

”-Min mamma bryr sig så sjukt mycket, hela min familj och släkten bryr sig”!

Felicia berättar att hennes familj påtalar vikten av att anstränga sig i skolan. Det är viktigt för ens framtida gymnasieval menar hon:

”-De vill ju att jag ska höga betyg, så att jag kan komma in på vilket program jag vill”!

Några ungdomar upplever att deras föräldrar ser skolan, som en del i en större framtidsvision för att lyckas i livet, att det ska gå bra för en i skolan, så att man kan komma långt i livet. Många föräldrar uppfattas av ungdomarna, som att de anser att studierna och skolan är viktig, även om skolan bara är en del av livet, som det sägs. Ellen exemplifierar genom hennes föräldrar:

”-Den är väldigt viktig, men inte på liv och död kanske, men de vill ju att det ska gå bra, t ex att man inte blir kriminell eller luffare”!

Ahmed berättar om hur hans familj engagerar sig och hjälper honom i skolarbetet. Han berättar att de hjälper honom för att lyckas i skolarbetet. Agnes menar att det i olika grad är möjligt för föräldrar att hjälpa en i skolarbetet. Vissa läxor och skoluppgifter kan helt enkelt bli för svåra, uttrycker hon. Hon menar att det ibland ställs orimliga krav på en del föräldrar:

”-Ibland kanske inte föräldrarna kan hjälpa till, jag brukar exempelvis inte få hjälp med matten för det kan de inte så bra”!

Leo berättar att hans föräldrar, vill att det ska gå bra för honom i skolan. Han säger även att hans mamma hjälper honom ibland och ibland söker de stöd hos lärare, när hans mamma inte kan hjälpa till.

4.3.5 LÄRARENS OCH PEDAGOGIKENS BETYDELSE

Ungdomarna berättar om de olika förväntningar som kan finnas på läraren. En uppgift som vid första anblick är både omfattande, mångfacetterad och varierad, men som också innehåller flera aspekter av att både vara ledare och lärare. De beskriver å ena sidan hur läraren bör vara en duktig ledare, å andra sidan en lärare som är kompetent och duktig inom sitt kunskapsområde. Majoriteten av ungdomarna menar att lärarens ledarskap är det allra viktigaste för att lära sig i skolan.

En bra lärare beskrivs som tydlig och rolig, intresserad av sina ungdomar, bra på att lyssna, visa respekt, samt är rättvis. Läraren ska dessutom vara empatisk. Det är viktigt att läraren är duktig på att skapa bra sammanhållning i klassen, att skapa den goda gruppen, sägs det. Hanna menar att läraren och ungdomarna samspelar för att elever ska lyckas och trivas i skolan och hävdar att det behövs två som bjuder till. Evelina säger också att:

”-Både lärare och elever behövs för att lyckas...Om läraren är snäll och rolig, då bryr man sig mer och gör mer hemma. Vet man att läraren bryr sig kan det vara roligare att gå till den lektionen. Eleverna blir mer engagerade om det är bra och engagerade lärare..., har man en bra lärare vill man komma i tid och få bra betyg och så...har man inte en bra lärare så funkade det inte”!

Läraren får gärna vara personlig och hämta exempel ur sitt eget liv. Ungdomarna uttrycker att läraren ska vara snäll, en person som man ska kunna utveckla en tillit till. Dessutom bör läraren kunna läsa av ungdomars känslor. Tillitsfulla relationer mellan läraren och elever, beskrivs av ungdomarna, som en

viktig ingrediens för att lyckas i skolan. Och där behöver ungdomarna känna ett visst spelutrymme och trygghet, att tillåtas att göra fel, helt enkelt. Läraren får gärna berätta när man gjort något galet, men samtidigt är det viktigt att läraren försöker coacha, så att man känner att man lyckas. Men det bör ske i enrum lärare och elev mellan. Elina säger att:

"-har någon gjort fel, så säger läraren inte det inför alla andra...och om man hamnar efter kan man berätta det i förtroende för läraren och den berättar inte det för alla andra...man ska kunna prata med läraren"!

Emil berättar hur viktigt lärarens förtroende är, en person att lita på och som förstår att man är ledsen ibland. Det är viktigt att känna förtroende och att man kan lita på läraren. Läraren ska vara en som är vardaglig, kan prata med en, skratta och vara social och samtidigt en som:

"...bryr sig om sina elever, jag menar verkligen bryr sig och visar empati, förstår du"?

Samtidigt som läraren ska vara denna snälla och omtänksamma person, får den inte vara "så snäll att den inte vågar säga till". Erik berättar att läraren bör vara:

" hård men rättvis, inte för sträng, men ska kunna ryta till och sätta lite krav på oss...utan att skälla, ha tålmod och vara snäll...glad, men bestämd...hjälper alla och inte favorisera. Den som räcker upp handen först borde få hjälp och den som räcker upp handen efter"!

Majoriteten av ungdomarna tycker att det är viktigt med humor och glädje i klassrummet. De anser att läraren ska kunna skämta ibland och få en att skratta, samtidigt som man lär sig. Det finns också några ungdomar som uttrycker att de vill att läraren gör dem mer delaktiga i sitt lärande och några uttrycker att det borde vara fler lärare i klassrummet. Ungdomarna tror att det skulle göra att man lärde sig mer.

Det finns också några få ungdomar, som uttrycker att skolan inte alltid är så rolig. De skulle hellre vilja ha en lärare, som låter dem få prata i telefon, eller låter som låter dem prata högt med varandra. Läraren för dessa, får gärna prata bort lektionerna, eller gå ifrån lektionen så att de kan göra något annat. Någon hävdar till att den bästa läraren det är:

"-en ung lärare, typ i 20-30-årsåldern du vet" och några anser att: Det ska helst vara en han"!

Flera av ungdomarna menar att lektionerna påverkas av att lärarna är olika skickliga i sitt ledarskap. Det uttrycks att det blir jobbigt:

"-när det är gapigt och skrikigt...och att man (eleverna) inte lyssnar när man säger till dom och då blir det ingen arbetsro...vilket också kan hända när det inte är någon lärare eller att läraren gått iväg"!

Dessutom uttrycks det att när grupperna blir för stora så blir det svårt att koncentrera sig. Ida menar att de är för många ungdomar ibland, i samma klassrum.

"Dubbla klasser i samma klassrum, hur bra är det"?, menar Ida.

Samtidigt som läraren som ledare är allra viktigast för många av ungdomarna, så ska läraren kunna variera pedagogiken, samt kunna inspirera till olika ämnesfärdigheter. Några elever uttrycker att läraren ska kunna hjälpa en både när man inte har förstått och förklara hur man tar sig vidare. Bea berättar:

"-Läraren ska kunna säga till när man gör något dåligt, men också när man gör något bra och så ska den vara intressant och kunna lära ut så att alla förstår. Den ska förklara saker bra och den ska förklara på olika sätt om man inte förstår. En lärare som tycker det är kul att undervisa gör lektionerna roligare"!

Det uttrycks även att feedback från läraren är viktig. Emil hävdar att det är viktigt att det finns en god balans mellan att berätta vad som går bra, men även att läraren ska berätta, när man inte förstått. Elin säger att en bra lärare är en som:

"-Som undervisar bra och är snäll mot sina elever. Den ska vara bra på ämnet, förklara bra... och förklara på olika sätt om man inte förstår!"

Ungdomarna berättar om hur de uppskattar när de görs delaktiga i sitt lärande och variationsrikedomen och idéerna kring pedagogiken är mångfacetterad. Många av ungdomarna verkar gilla de praktiska ämnena. Idrotten, hemkunskapen och tekniken är exempel på ämnen som beskrivs som intressanta. Flera av ungdomarna menar att läraren kan bli mer omtyckt, om hen har praktiska moment i sin undervisning. Hampus säger att han har en favoritlärare:

"-Jag gillar en specifik lärare, för hen har massa praktiska moment i sin undervisning!"

Sofia säger också att det är roligast när undervisningen är omväxlande och om den inte är det, blir en del elever lätt uttråkade. Det kan exempelvis handla om att man får sitta för länge i sin bänk och läsa, eller att eleverna får skriva och räkna under allt får långa pass. Att sitta still för länge i undervisningen verkar över huvud taget vara något som flera av ungdomarna pratar om, som en stor utmaning. Variationen efterfrågas:

"-När man får göra något man tycker om och variation ska det vara...Praktiska moment är kul och när man får röra på sig. Idrott och teknik exempelvis...Det är många som tycker om hemkunskapen, man får gå runt och leta efter saker, man lär sig nya recept. Det är roligt att baka och man får äta upp det man gjort!"

De beskriver att det känns viktigt att de får påverka sitt lärande, att ungdomarna görs mer delaktiga. Att man som elev får pröva, göra och tänka kritiskt och att lärandet ska vara roligt, meningsfullt och intressant. Ungdomarna berättar att man dessutom behöver samarbeta med varandra:

"-När man pratar och diskuterar med läraren...och får prata med varandra om det som sägs och när man får samarbeta med nån kompis och gör något roligt i undervisningen!"

Ungdomarna beskriver hur "klassrumssituationen" och lärandet påverkas när det till exempel är dåligt med luft, om ämnet är sent på dagen eller när det är för högljutt. Då blir det svårt att koncentrera sig. Det berättas även att de tycker att det är viktigt att läraren fångar deras intresse, så som att uppgifterna är varierade, så som att få spela spel, rita eller tillverka saker. I andra ämnen kombineras teori och praktik och samarbete med andra. De uppskattas även när man får röra på sig:

"-Variera vad man gör. Exempelvis att vi får skriva lite, se på film, att vi får arbeta i grupper du vet...när man gör något roligt och annorlunda och gör något spännande och inte bara sitter i bänken!"

Det blir tydligt i ungdomarnas utsagor hur deras motivation påverkas när läraren varierar pedagogiken. Hampus exemplifierar:

"-När man gör olika saker än typ bara skriver...för roliga saker är variation, annars blir det skit... och det ska vara arbetsro!"

Läxorna är ytterligare en dimension i kunskapsinhämtningen som uppfattas spela olika roll för ungdomarna. Vissa av dem ser läxor som en naturlig del, medan andra är mer kritiska till läxor på grund av läxornas inverkan på livet i stort. Några berättar även att det inskränker för mycket på livet utanför skolan. Några önskar mindre läxor och prov. En del av ungdomarna känner sig stressade av hemuppgifterna och att dessa ges för sent i relation till när dessa uppgifter ska vara färdiga.

4.3.6 TOLKNINGAR OCH SLUTSATER AV KAPITLET - UNGDOMARNA OM SKOLAN OCH FRAMTIDEN

I kapitlet ovan har vi beskrivit hur ungdomarna berättar om skolan. Vi har även skrivit om hur ungdomarnas känsla av kunskapsinläringen påverkar deras motivation i skolan, att exempelvis ribban bör ligga på rätt ställe, som de säger. Även vårdnadshavares stöd och möjligheter att stödja sin ungdom i skolan har beskrivits och slutligen har även ungdomarnas utsagor om lärarens ledarskap och förmåga att leda och lära eleverna i syfte att främja ungdomarnas kunskaper för framtiden belysts.

Utifrån ovanstående resultat tyder vi det som om att ungdomarnas utsagor, bör ställas i relation till om ungdomarna ser skolan som meningsfull, hanterbar och begriplig (se exempelvis Wede, 2012; Granström; 2012; Antonovsky, 1991), vilket stöd man uppfattas få av lärare, kamrater och vårdnadshavare, samt hur skolans kunskaper, relateras till livets kunskaper, något vi kommer att resonera kring och göra teoretiska kopplingar till i denna del.

För det första blir det tydligt att ungdomarna dagligen rör sig i ett spänningsfält där kamraternas inställning och påverkan kring skolan spelar viss roll. Skolan blir då en arena där man medverkar och intar olika roller och positioneringar beroende på ens inställning, men också i relation till kamraters påverkan och hur man upplever att man kan förhålla sig till det sociala samspel som finns ungdomarna mellan. Hur ungdomarna förhåller sig till varandra, i relation till pluggande, läxor och om man vågar visa sig som duktig, om man tillåter varandra att vara ambitiös och prestera i skolan, påverkar den enskilde eleven. Utifrån tidigare forskning, tyder detta på att i likhet med andra studier (exempelvis Hattie, 2014), erövrar, eller förvärvar en del av ungdomarna en positiv roll i gruppen, på grund av att man betraktas som en duktig, smart och ambitiös ungdom i skolan. Dessa ungdomar tillskrivs ibland positiva egenskaper och beskrivs ha en god inverkan på en del av de övriga ungdomarna i klassrummet och lärandet. Som förebilder blir de då viktiga i lärandet, för att påverka de andra eleverna i positiv riktning i skolarbetet (jämför exempelvis Hattie, 2014; Wede, 2012; Antonovsky, 1991).

Men det finns också andra berättelser av ungdomarna i vårt material, som pekar på att det delvis krävs mod och självförtroende av ungdomarna för att våga visa upp sig som duktig i skolan. För hos en del ungdomar, präglas den närmaste kamratgruppens normer av en viss antipluggkultur, i deras berättelser kring deras sociala samspel i skolan. Till exempel hävdar en del ungdomar, att det ibland är enklare att umgås och ha kul med sina kamrater i skolan, än att visa upp sina ansträngningar i lärandet och att prestera på lektionerna. Vissa av ungdomarna berättar om, att när man försöker anstränga sig, möts man av en lärandemiljö, där vissa av kamraterna upplevs som störande, genom att det blir oroligt i klassrummet, när man egentligen vill lära sig och utveckla sina ämneskunskaper. Teoretiskt kan detta kopplas till att en del av ungdomarna, i alla fall utåt sett, betraktar skolans kunskaper i viss kontrast till livets kunskaper (Asp-Onsjö, 2014). Samtidigt finns det många fler bakgrundsförklaringar, som vårt empiriska material visat, vilka vi kommer att utveckla nedan.

Vi tolkar det även som att för vissa av ungdomar, upplevs det som enklare att visa upp sig som motståndare till skolans kunskapsuppdrag. En bakgrund till detta som vi anar, är att kraven i skolarbetet ses som för höga för en del av ungdomarna (jämför Wede, 2012; Antonovsky, 1991; Hattie, 2014). Då en del ämnen blir för svåra, relateras detta till en känsla av att man inte kan och att man inte hänger med, där ribban upplevs som för hög att nå. Detta kan relateras till Hattie (2014) och hans tidigare forskning, där känslan av att kunna och förstå ses som grundläggande faktorer för att motiveras i lärandet. Motsatsen till detta är när kunskaper blir nära på ouppnåeliga och för vissa ungdomar i denna studie kan detta ses som en förklaring, till att en del av ungdomarna upplever svårigheter i sitt lärande. En del av ungdomarna kanaliserar därmed sin oro, för att misslyckas, brist på begriplighet, samt en sargad känsla av sammanhang, genom att hellre söka stöd hos kamraterna och positionerar sig då hellre på skolans sociala arena och fritidsgården, än att befinna sig i trappan, växthuset eller skolans kunskapsarena (jämför Holm, 2014; Wede, 2012, Hattie, 2014). Teoretiskt relateras detta till ungdomarnas relation till skolkunskaper och till viss del upplevda brist på mening, sammanhang, begriplighet och hanterbarhet. För vissa av ungdomarna i vår studie ses kunskapskraven och metaforen av en höjdhoppsribba som för hög för ens kunskapsnivå och nära på omöjlig att ta sig över. Något som i detta fall påverkar en del ungdomarna, där vissa ämnen blir för svåra och detta får konsekvensen, att en del ungdomar halkar efter i kunskapsinhämtningen. Därmed uppfattar vi det, som att en del av ungdomarna, inte ger skolarbetet den chans som det kunde ha fått. Från tidigare studier har vi sett, att en uppvisad antiskolhållning och ett öppet avståndstagande kring ungdomars ansvar att prestera i skolan, ibland kan intas som en strategi, för att inte prestera i skolan och för att

undvika en potentiell skuldbeläggning- Man kan nämligen inte förlora ett slag, som man inte ger sig in i (jämför Öhrn, 2014a; Giddens 1991/1997).

För vissa ungdomar blir det därmed, enklare att positionera sig på skolans sociala arena, än på skolans kunskapsarena (jämför Holm, 2014.) För varför försöka visa upp sig på en kunskapsarena där ribban är för hög och där man ändå kommer att misslyckas? I forskning från andra studier har liknande slutsatser setts (Holm, 2014; Asp-Onsjö, 2014; Wede. 2012).

Men för vissa av ungdomarna är kravbilden och ribban lagom och på rätt nivå, tolkar vi det som. Ungdomarna menar att detta ökar motivationen i skolarbetet, när man känner att man kan och man lyckas i skolarbetet, vilket Hattie (2014) visat i sin tidigare forskning.

Som materialet visar, har läraren en central betydelse, för om ungdomar ska känna sig motiverade och uppleva det som möjligt att lyckas i skolan. Läraren beskrivs som mycket viktig, ibland helt avgörande, för att främja ungdomarnas motivation. Kanske är läraren, till och med viktigast och den som har mest betydelse för inläringen, beskrivs det som av ungdomarna själva. Precis som Granström (2012) och Wede (2012) visat i sin tidigare forskning, tyder även vårt material på att ungdomarna ser läraren som mycket betydelsefull, för att de ska uppleva skolan som meningsfull och lustfylld, i syfte att främja kunskaper och värden. En lärare som är bra på att relatera till ungdomarna och som man känner förtroende för (Skolverket 2016a/2016b; SKL, 2011; Hattie, 2014).

Utifrån Wede (2012) och Granströms (2012) tidigare forskning, ser vi även att ungdomarna i vår studie, lyfter fram läraren som ledare som en mycket viktig person för att ungdomarna ska känna sig sedda, bekräftade och för att främja motivationen i skolarbetet. Läraren uppfattas därmed av ungdomarna i denna studie, precis som i flera andra studier (SKL, 2011), som en mycket viktig person och funktion, för att man ska lyckas i sitt skolarbete. Läraren som ledare kan berättas det av ungdomarna, vara helt avgörande för om man upplever ämnet och skolan som motiverande, trots att möjligheterna till stöd hemifrån varierar. Ungdomarna utsagor relateras därmed till skolans kompensatoriska uppdrag, det vill säga att alla ungdomar, oavsett familjebakgrund, ska ha rätt att lyckas i svensk skola (Lgr 2011).

Detta faktum kring lärarens ledarskap, konstateras även av John Hattie (2014) i hans omfattande internationella forskning. Hattie menar nämligen i likhet med ungdomarna, att lärarens ledarskap är en av de mest betydande faktorerna för att ungdomar ska lyckas i sitt skolarbete (SKL, 2011). För ungdomarna, blir då lärarens skicklighet, att både vara en skicklig ledare, men också en lärare med en varierad och mångfacetterad verktygslåda, något som många uttrycker att de behöver. Ungdomarna i vår studie beskriver även, att det ibland händer att läraren inte klarar av att motsvara och leva upp till samtliga elevers förväntningar och förhoppningar, kring de olika behov som kan finnas. Detta på grund av att ungdomarnas olika förmågor och kunskapsnivåer ska mötas. Lärarens uppdrag uppfattas därmed som en roll med vissa utmaningar (jämför Granström, 2012).

Flera av ungdomarna uttrycker att föräldrar eller vårdnadshavare ser skolan som en viktig arena för att ungdomarna ska lyckas i livet. De hävdar även att många av dem ser skolan som en viktig språngbräda för att lyckas i livet och att de försöker stötta sina ungdomar där efter (jämför Antonovsky, 1991; Henriksson, 2016). En reflektion är hur samarbete skola och föräldrar bör se ut, för att kunna stötta ungdomarna i sin resa mot framtiden? För samtidigt som många av ungdomarna berättar att föräldrar vill stötta sina ungdomar, så uttrycker en del att föräldrar vill hjälpa till, men inte alltid förmår. Utmaningen blir då hur skolan ska leva upp till sitt kompensatoriska uppdrag (Lgr 2011)?

Sammanfattningsvis tolkar vi det som att en mängd olika faktorer samspelar för om ungdomarna ser skolan som en fritidsgård, som en språngbräda, eller som ett växthus (Wede, 2012)? Vi tolkar det som att en del av ungdomarna i vår studie, av olika skäl, som vi tidigare referat till, ser skolan som en fritidsgård. Samtidigt ser vi att en hel del av ungdomarna även ser skolan som en språngbräda, för

framtida studier och yrken, vilket vi kommer att förtydligas mer i nästa del. En relativt liten del av ungdomarna ser skolan som ett fängelse, där man helst inte vill vara. Samtidigt tolkar vi det som att det är ett mindre antal, av ungdomarna som ser skolan som ett växthus, där man lär sig kunskaper för livet (jämför Wede, 2012).

4.4 UNGDOMARNAS DRÖMMAR I LIVET, DÄR YRKESDRÖMMAR BLIR GIVET

I följande avsnitt kommer vi att beskriva ungdomarnas drömmar såväl från det närmaste sammanhanget, till de större frågorna som är kopplade till de stora världsfrågorna. Därefter redovisar vi ungdomarnas yrkesdrömmar och deras utsagor av dessa, för att slutligen presentera våra tolkningar, samt göra kopplingar till teori och tidigare forskning. Ungdomarna har väldigt många drömmar och därför kommer samtliga drömmar inte att finnas med i detta avsnitt av avgränsningsskäl. Slutligen, i denna del, kommer vi att presentera tolkningar samt teoretisera ungdomarnas drömmar och yrkesdrömmar.

4.4.1 Ungdomarnas drömmar i livet

Ungdomarnas drömmar i livet är både många och mångfacetterade. De berättar å ena sidan om frågor som rör sig på den globala nivån, så som en bättre och fredligare värld, rättvisa nationer och befolkningsgrupper mellan och en värld som ur alla hänseenden, är mer hållbar både ur ett miljömässigt, ekologiskt, socialt samt ekonomiskt perspektiv. Samtidigt har ungdomarna drömmar som är mer kopplade ur ett mer individualistiskt perspektiv, så som att vinna eller förvärva mycket pengar via spel eller via hårt jobb. Många drömmer om att skaffa sig ett bra jobb i framtiden och många drömmer om, att det ska gå bra i skolan eller att man ska få bra betyg. Flera av ungdomarna kopplar även betygen till att det ska gå för en i livet.

”Man vill ju inte bli kriminell eller luffare, som Arvid säger.

Några av ungdomarna nämner även att alla elever som går i skolan borde få gratis datorer. Ett förslag som nämns, är att alla borde få gratis datorer från och med årskurs 4. Det är ju bra för vårt lärande, menas det. Flera nämner den oro de har för olika risker, som påverkar oss alla mer eller mindre sett ur ett globalt perspektiv. Oron handlar om olika krig i världen, att regnskogar på vårt jordklot skövlas, samt att människor behöver bli bättre ta att ta hand om varandra och leva mer i fred och samförstånd. Vi människor behöver vara mer rädda om vårt jordklot och de olika djur- och växtarter som finns i världen, säger de. De nämner även att en ökad rättvisa för olika befolkningsgrupper i världen är viktigt, för att människor i världen ska få det bättre. Aida säger exempelvis att:

”-Jag önskar att det skulle bli världsfred så att jag slapp oro mig hela tiden, alla krig borde försvinna, så att alla familjer kan få återförenas”.

Att världsläget med många människor på flykt i världen och de tankar och oro som detta för med sig för ungdomarna, är något påverkar deras drömmar om framtiden, hävdar de. Flera av ungdomarna berättar och drömmer om en värld utan våldsbejakande extremism, utan krig och svält. Dessutom drömmer många om, ett minskat utnyttjande av vårt jordklot och våra ekologiska resurser, t ex

”att utsläppen minskar” som Emelie säger.

Ahmed kopplar sin dröm till en mer hållbar ekologisk värld, där han helst ser att alla bilar tas bort. Hampus är upptagen kring de globala utmaningarna, i form av den oroliga värld som vi lever i och som han ibland tänker på, där han önskar att:

”-Jag önskar att vi kunde ta bort alla krig, samt att IS (Islamiska Staten) och Ku Klux Klan kunde försvinna”.

Flera av ungdomarna nämner också olika perspektiv på mänskliga rättigheter och barns rättigheter. Dessa handlar exempelvis om att alla barn och ungdomar ska ha rätt till ett bra liv, att ingen ska behöva svälta och att alla barn och ungdomar, skall ha rätt att få gå i skolan oavsett vilket land man föds i eller vilken familj man bor med. Robin säger att om han fick bestämma:

”-så skulle kriget ta slut och alla barn och vuxna som svälter och har det dåligt skulle få det bra”.

Per önskar också en värld där:

"vi kan bota alla sjukdomar och utrota cancer, ingen ska ha ont", hävdar han.

Samtidigt ser en del av ungdomarna sina drömmar mer ur ett individuellt perspektiv, exempelvis att få möjlighet till ett fint liv med sin familj. Flera av ungdomarna har pengar och rikedom med på sin önskelista. Någon vill bli biljardär, flera vill bli miljonärer och Evelina säger att:

"jag vill bli världens rikaste barn".

Patriks högsta dröm är att han och hans familj skulle bli rik. Några av barnen drömmer om att bli kändisar och berömda. Det finns också de ungdomar som berättar att de vill resa mycket eller träffa olika artister eller kändisar. Elin drömmer till och med om att bli Kim Kardashian. Flera av ungdomarna vill få möjlighet att träffa olika kändisar och artister exempelvis de kända norska ungdomsartisterna Marcus och Martinus. Sofias drömmar handlar om att hon vill besöka alla kontinenter, innan hon blir 50 år och så vill hon väldigt gärna träffa Barack Obama, berättar hon. Rikard drömmer om en framtid:

"där jag slipper jobba och att allt skulle vara gratis för en dag".

Några av ungdomarna önskar även att de skulle kunna få gratis mobiler, I-phones, eller att man kunde byta saker med varandra på internet helt gratis, eller att lösnaglar kunde vara gratis.

Några av ungdomarna kopplar sina drömmar till skolgången, klassen och skolan. De önskar ett större elevinflytande i skolan, där de kunde bestämma mer kring sin skolgång, exempelvis kring skolmaten, eller kring skolarbetet, eller att man ibland borde få äta i klassrummet. Flera berättar också om drömmar och förhoppningar kring att man exempelvis kunde få gratis smörgåsar i skolans café, då ekonomi kan vara en begränsning i ens liv. Elias berättar om hur ungdomarna ibland får vara med och uttrycka och komma med sina idéer, men att det samtidigt kan kännas meningslöst att försöka påverka. Han berättar om en gång när ungdomarna blivit ombudade att samla in tankar för att förbättra skolgården och säger:

"vi önskade en ny klätterställning, men istället blev det ett plåttak, kommunen hade ju inte råd med mer", säger han med stor besvikelse i rösten.

Flera önskar att de kunde göra mer roliga saker tillsammans i klassen. Markus berättar:

"jag önskar att alla gjorde något tillsammans i klassen, typ på fredagar"....och att eleverna tillsammans med lärarna sätter upp en plan för att: "typ idag ska vi göra det och sen ska vi göra det".

Några frågar sig varför inte ungdomar får lön för att gå i skolan? Flera kopplar även sina visioner till skolresultaten, exempelvis Mathilda som säger att hon drömmer om att hon:

"får A i alla ämnen".

Fredrik drömmer om en mer inkluderande skola och att konflikterna minskade, en skola fri från bråk och att ingen av ungdomarna skall hamna utanför: Han säger även att han drömmer om att han:

"skulle vilja träffa Per Moberg och att alla mobbare skulle stängas av".

Ungdomarna berättar även om en skola där man ibland kunde börja något senare på dagen och det finns också ungdomar som önskar mindre hemuppgifter och läxor. Några nämner även att undervisningen, skolan och förhoppningen och önskan att vissa av lärarna kunde vara något bättre och utvecklas mer. Några önskar fler och längre raster eller en extra håltimme,

"då kunde man jobba ännu hårdare sen", som Evelina beskriver det.

En ungdom berättar, att hen tröttnat på skolan i så stor utsträckning, så att hen önskar att den stängdes. Ungdomarna nämner även förslag på en mer varierad pedagogik i skolan, så att skolan upplevs bli ännu roligare och ännu mer motiverande. De nämner även andra typer av aktiviteter som olika idrottsturneringar i skolan, eller andra typer av arrangemang som exempelvis filmdagar, eller andra typer av gemensamhetsarrangemang där skolklimatet främjas. Evelina har ett förslag:

”på att man borde få lära känna de äldre eleverna på skolan lite mer, det vore bra för alla”.

4.4.3 Där yrkesdrömmar blir givet

Ungdomarnas yrkesdrömmar är mångfacetterade¹⁴. Trots att gymnasievalet ligger 2 eller 3 år in i framtiden, beskriver många av ungdomarna, att de börjat tänka på, olika scenarion inför ett framtida gymnasieval och ett framtida yrkesval. De berättar om att de vill komma in på olika utbildningar på gymnasiet, för att senare skaffa sig ett jobb. En del vill gå yrkesutbildningar, med andra nämner att de vill gå mer teoretiska utbildningar. Några av ungdomarna berättar också om att de har olika kontakter, ibland via familjen, eller via någon annan som de känner, där man kanske kan skaffa sig ett bra arbete, berättar de. En del berättar också om att de redan nu, ”trots vår unga ålder”, som någon säger, börjat fundera på en utbildning på högskolan, eller på universitet, som de ska gå senare i livet för att skaffa sig sitt drömjobb.

En del av ungdomarna nämner nyare yrken, som de säger, exempelvis gamers, youtubers, e-sportmästare eller spelutvecklare. Flera av dessa yrken, berättar de, är kopplade till deras styrkor, förmågor och kompetenser såväl i skolan, men kanske framför berättar de om, att det är kunskaper som de förvärvat främst på fritiden och som en del vuxna inte ”riktigt förstår så mycket av”.

Det är *enbart 2 stycken av totalt 145 stycken* ungdomar i vår studie som inte vill eller förmår att definiera något yrke som man kan tänkas vilja arbeta med i framtiden. En del har vaga yrkesdrömmar, medan det för de andra ungdomarna är betydligt starkare yrkesdrömmar. Felicia som uppfattar sig som en ansvarsfull person, med höga betyg och som är ambitiös i skolan, säger exempelvis att:

”jag känner mig faktiskt ännu mera stressad nu, varför ta upp denna fråga om framtida yrken, det är ju långt kvar till vi ska börja arbeta, eller hur”?

Agnes uttrycker dock det motsatta och säger:

”att jag skulle vilja lära mig om olika yrken och vilka betyg man behöver för att arbeta som det”.

Följande avsnitt är kopplat till ungdomarnas utsagor om framtida yrken samt hur de uppfattar kopplingen mellan skolan och ett framtida yrkesval.

Flera av ungdomarna berättar om, att de funderar på skolans betydelse för att skaffa sig ett framtida jobb. Arvid menar att han drömmer om ett framtida jobb och förklarar att han ska börja plugga ordentligt i 9:an, men säger samtidigt att det är en chansning. Eftersom en del av ungdomarna än så länge bara har vaga planer, för ett framtida vuxenliv, så är det trots allt många som ser betyg och utbildning som en viktig utgångspunkt. Detta för att kunna gå vidare till framtida studier och en framtida yrkeskarriär, hävdas det. Man vill ju få bra betyg, så att man kommer in på en utbildning senare i livet, sägs det. Flera uttrycker också att de har ett starkt intresse i livet och på fritiden, som de kopplar till sin framtida yrkesdröm. Här kan exempelvis nämnas yrken som, gamers, youtubers, spelutvecklare, e-sportmästare eller speldesigner. Vissa av ungdomarna berättar, att de har hört talas om att det numera finns olika utbildningar, efter grundskolan, som matchar just deras intressen. För de ungdomar som är duktiga inom olika idrotter och sporter, finns det en del som drömmer om att bli proffs, eller att kunna försörja sig på ett specialintresse som är starkt sammanflätad vem man är och uppfattar sig som. De berättar om att det handlar om ett fritidsintresse som man lägger ner stor energi på och brinner för. Här kan exempelvis nämnas fotbolls-, handbolls-, eller ishockeyproffs, eller att få arbeta inom teatern eller att bli dansproffs på heltid, som någon uttrycker det.

Elin som vill bli spelutvecklare i framtiden menar att fritiden, är väl sammanlänkad med skolan och framtiden. Hon säger att:

¹⁴ De flesta av ungdomarnas yrkesdrömmar är listade i bilaga 1.

"blir man något populärt, då blir man cool och jag älskar att vara med mina två bästisar Eyla och Åsa. Vi går i samma dans och det är kul. Men vi gillar också att spela Roblox som finns på datorn och där har jag skaffat massa andra vänner också. Plus att jag blir bättre på engelska eftersom man måste skriva det i chatten".

En grupp av ungdomarna berättar om betydelsen, att skaffa sig bra betyg och arbeta för ett bra skolresultat för att kunna meritera sig till en utbildning, som kan leda till ett bra, roligt och kvalificerat arbete i framtiden. De berättar även att dessa arbeten kan generera en bra inkomst. Men detta verkar för många vara underordnat. Flera av dessa ungdomar ser studier via gymnasiet och senare studier på högskola- och universitet som ett led för att förvärva sitt drömyrke. En del ungdomar i vår studie kopplar ansträngningen i skolan till ett eventuellt framtida gymnasieval, som numera kan skönjas inom en inte allt för avlägsen framtid. Erik hävdar att man bör hänga med på lektionerna för att komma in på det gymnasieprogram man önskar. Anna ser också denna koppling till sin framtid och säger:

"jag önskar att jag får tillräckligt höga betyg för att komma in på veterinärlinjen på gymnasiet" och Isabelle berättar att: "jag önskar att jag fick alla rätt på Teknikprovet"...och "att jag skulle ha betyg för att komma in på tekniklinjen...jag kanske vill bli ingenjör eller i alla fall arbeta med något tekniskt, kanske maskiningenjör skulle vara spännande säger hon".

Det är också ett antal av ungdomarna som berättar, att just deras drömyrke, kräver långa utbildningar i framtiden. Några av dessa vill exempelvis arbeta med ekonomi eller juridik, som försvarsadvokater, jurister eller andra yrken kopplat rättsväsendet. En del av ungdomarna vill också arbeta med pengar på en mängd olika sätt, exempelvis inom bankväsendet, som ekonom eller på andra sätt arbeta med pengar i fokus. Några av ungdomarna vill bli författare och andra vill bli journalister, för att kunna skildra och belysa det som händer i Sverige och i världen. Flera vill bli skådespelare via högskolan. Det finns också de ungdomar som vill arbeta som veterinärer.

Ett antal av ungdomarna vill arbeta med olika typer av arbeten som är kopplat till *datavärlden*, så som dataprogrammering, speldesigner, spelutvecklare, IT- och eller datadesign och databyggare. Några av dessa vill skaffa sig jobb på ett stort spelföretag eller inom dataprogrammering. En del av ungdomarna vill arbeta inom räddningstjänsten och några vill också bli poliser, varav två av dessa vill arbeta på andra sidan Atlanten i New York samt i Los Angeles. Dessa två ungdomar berättar att man vill bli något viktigt. För vissa av ungdomarna blir en framtida yrkesdröm också en motivation för var de sätter sin ribba kring att lära sig i skolan:

"för att komma in på det program man vill måste man ha bra betyg", hävdar Charlie.

Det är också flera av ungdomarna som vill arbeta som olika läkare i framtiden. Aida berättar exempelvis att:

"Jag vill bli läkare så att jag kan hjälpa människor som skadas i kriget i Syrien".

Flera av ungdomarna vill doktorera och arbeta som forskare, det verkar spännande säger de. Anna berättar att hon vill vara med och producera ny kunskap om rymden och berättar samtidigt att hon vill bli astronaut. Hanna förklarar hur hon anstränger sig mycket i skolan, då hon vill bli fysiker i framtiden. Några av ungdomarna vill arbeta inom hälso- och sjukvården, exempelvis Hanna som:

"egentligen är väldigt skoltrött just nu, skolan är inget kul, men jag ska bli sjuksköterska i alla fall",

säger hon med stor bestämdhet. Hon berättar också att hon ska gå vårdinriktningen på gymnasiet, så en viss gymnasie motivation kan dock skönjas hos henne.

Några vill också arbeta inom kulturvärlden, exempelvis som konstnär, filmproducent eller som skådespelare. Några vill bli komiker, eller kommentatorer inom något medium. Jeanette berättar att hon har börjat med en egen blogg och hoppas att hon ska kunna arbeta med detta i framtiden. Några vill arbeta med radio, TV, eller andra medier, exempelvis Frans som säger att:

”jag ska bli journalist och sen ska jag arbeta på morgon-TV, om jag inte ska bli clownmördare”, berättar han med glimten i ögat¹⁵.

Det är också många av ungdomarna som önskar att få jobba med olika pedagogiska yrken som kräver vidare studier på högskola eller universitet exempelvis polis, förskollärare, danslärare, lärare, socionom eller psykolog. Ahmed berättar att han gärna vill lärare i framtiden, det verkar vara ett roligt yrke, att få arbeta med ungdomar, säger han.

Flera av ungdomarna vill också satsa på yrken som de kopplar till olika fritidsintressen som fotbollsspelare, fotbollsproffs, eller exempelvis Magnus som berättar att han vill bli fotbollstränare i framtiden. Sabina drömmer om en framtid som handbollsproffs och Cissi nämner att hon vill bli OS-ryttare. Tommy som är väldigt intresserad av musik berättar att han drömmer om att bli trummis i ett stort band och han hoppas på att kunna försörja sig på musiken i framtiden. Några av dessa ungdomar vill också via fortsatta studier, efter grundskolan arbeta inom turistnäringen och resebranschen. De har inte riktigt undersökt, hur man blir det man önskar, säger de. Men samtidigt, säger de tror att man måste skaffa sig utbildning via gymnasieskolan eller via högskolan senare i livet.

Flera av ungdomarna kopplar sina yrkesdrömmar till kontakter, inom familjen, eller familjens vänner och kontakter, som de känner till via deras sociala nätverk. Exempelvis berättar några att de hoppas kunna jobba inom elbranschen och berättar också att de vet att det krävs en yrkesutbildning på gymnasiet för detta. Pelle och Elin berättar att de vill arbeta som bönder eller lantbrukare i framtiden. Det är också kopplat till att de vill arbeta med människor som de känner, tycker om och kan lita på. Det vore väldigt roligt, att få möjlighet att arbeta med någon man tycker om”, som de säger. Elin specificerar sin dröm och berättar att:

”jag vill bli mjölk- och grisbonde”!

och Lukas berättar att han vet vilket gymnasieprogram han ska gå på gymnasiet och berättar stolt att han ska jobba hos sin pappa, som driver ett privat företag i anläggningsbranschen. Några av ungdomarna har storslagna drömmar om att bli kända genom sitt yrke och förhoppningen är att tjäna mycket pengar och flera av ungdomarna drömmer också om att bli egna företagare. Andreas målar upp en bild av detta och vad det skulle kunna leda till. Han menar att hans dröm är att bli företagare som skulle kunna leda att:

”jag skulle vilja köpa alla coola bilar, en Lamborghini, en batmobil, 10 stycken Ferraribilar och så skulle jag köpa ett hus på Mallorca, ett i San Francisco och ett i Las Vegas. Sen vill jag äga ett kasino och ett fotbollsproffs”.

Flera av ungdomarna berättar också att de har vägen till sitt drömyrke klar. Först ska de gå en utbildning på gymnasiet, sägs det, för att sen ta anställning, hos någon de känner i eller i närheten av Färgelanda. Här kan exempelvis nämnas olika yrken inom bygg- och anläggningssektorn, eller som bilmekaniker eller nånstans där man tillverkar bilar. Här nämns även yrken inom handeln, eller på restaurang. Tore berättar att han gärna vill arbeta på en bilskrot, det verkar spännande säger han. Rasmus berättar att han hoppas på att förena sitt stora intresse med ett framtida yrkesprogram på gymnasiet. Han berättar att han:

”vill arbeta inom skog, jakt eller fiske och det kan ju leda till att jag blir programledare för ett fiskeprogram”, som han också drömmer om, säger han.

Hans klasskamrat Tina drömmer om att hon vill bli biodlare, berättar hon. Några ungdomar berättar också att de vill arbeta inom fordonsindustrin, eller tillverkningsindustrin. Flera hoppas på att de en dag ska arbeta som busschaufför, eller att starta ett åkeri och köra lastbil. Conny berättar att när han är klar med skolan, då tänker han:

¹⁵ Frans sa detta under en tid då det varit stor rapportering i olika medier av olika människor som klätt ut sig till clownen och skrämt en del barn och ungdomar.

”bli grävmaskinist och ha en egen firma där han säljer sina tjänster till andra”.

Flera av ungdomarna vill också arbeta med djur på olika sätt, exempelvis hästar, hundar eller andra smådjur, som är starkt kopplad till olika lokala näringar i eller nära där man bor nu, sägs det. Evelina berättar däremot att hon kan tänka sig att flytta och

”att jag skulle vilja arbeta på ett zoo”, säger hon.

Vissa av ungdomarna lyfter upp betydelsen av att ha tydliga drömmar av vad man ska bli i framtiden och att det därför är viktigt att arbeta för att få bra betyg och resultat i skolan. Man vill ju kunna få ett jättebra jobb som man vill ha, men man vet ju kanske inte riktigt än, som Ahmed säger. Det är även tydligt hur ungdomarna berättar att skola, hem, fritid och ens egen motivation kan påverka hur ens yrkesdrömmar kan påverkas. Ibland är ens intresse som styr, ibland kan det vara någon lärare i skolan som påverkar ens framtidsvisioner.

”En bra lärare hjälper en, en dålig lärare ger en inte samma motivation...men båda (eleven och läraren) måste hjälpas åt”, menar Elin, som kopplar detta till skolan och framtiden.

Ens familj kan också påverka, eller så kan det vara någon annan förebild som påverkar ens yrkesdrömmar, berättar ungdomarna. I stort sett alla ungdomar har, som vi i kapitlet ovan redovisat, en dröm om ett eller flera framtida yrken. För vissa av ungdomarna är kopplingen mellan skolan och framtiden given, medan en del av ungdomarna inte ser denna koppling lika tydligt.

4.4.4 TOLKNINGAR OCH SLUTSATER AV KAPITLET - UNGDOMARNAS DRÖMMAR I LIVET DÄR YRKESDRÖMMAR BLIR GIVET

I kapitlet ovan har vi beskrivit hur samtliga ungdomar har drömmar i livet och nästan samtliga ungdomar har även yrkesdrömmar. I denna del kommer vi att tolka och analysera ungdomarnas drömmar och yrkesdrömmar med kopplingar till skolan. Vi kommer även att koppla drömmarna till några av våra teoretiska utgångspunkter samt tidigare forskning.

Utifrån ovanstående resultat har vi påvisat att samtliga ungdomar i denna studie har drömmar om framtiden. Detta tolkar vi som positivt, då önsketänkande, drömmar och magiskt tänkande i grunden är väldigt viktigt. När vi kopplar detta teoretiskt och från tidigare forskning, kan vi se att ungdomar som vågar önsketänka, sätta mål och tänka magiskt, har ökade möjligheter, att nå sina drömmar och målsättningar (jämför Antonovsky, 1991; Ogden, 2003; Bjärås & Kanström, 2000). Ungdomarna i vår studie saknar verkligen inte drömmar. Det handlar snarare om hur dessa drömmar kan förverkligas och uppnås? Att tillåta sig drömma och koppla detta till framtiden, precis som ungdomarna gör, tolkar vi som väldigt positivt. Möjligtvis är kopplingarna mellan livet, skolan och framtiden, nära ibland? För precis som ungdomarna berättat om, kan drömmarna om framtiden, öka ungdomarnas motivation, vilket möjligtvis kan öka antalet ungdomar som ser skolan som ett växthus, eller åtminstone en trappa (Wede, 2012)?

Men samtidigt finns det också utmaningar. Många av ungdomarna drömmer ju om en fredligare, rättvisare och mer hållbar värld. Detta tolkar vi i grunden, som väldigt goda egenskaper hos ungdomarna. Vi kan se att en hel del ungdomar i vår studie, engagerar sig kring och oroar sig för de stora globala frågorna, exempelvis fred, migration, och miljöpåverkan. En tolkning är att ungdomarna i vår studie, på flera olika sätt berörs av dessa frågor och känner ett ansvar och ett engagemang kring dessa frågor. Ett sådant exempel, är att familjeåterföreningar, något som flera ungdomar berättar om i vår studie, som en mycket stark önskan. Utifrån ett teoretiskt perspektiv kopplar vi dessa utsagor från ungdomarna, till en samhällsutveckling, där den ökade globaliseringen och individualiseringen allt mer sammanflätas med varandra (Giddens; 2003a/2003b). Då blir ungdomarnas engagemang och oro kring världsläget, något som blir högst påtagligt och alldeles närvarande, efter som flera, på olika sätt berörs av detta. Att kalkylera med dessa olika risker, tankar och val, blir då något, som i allra högsta grad, gör sig påmint för ungdomarna (jämför Beck, 1998). Här kopplar vi ungdomarnas berättelser, som till viss

del kretsar kring perspektiv kring ansvar, möjligheter och risker. Frågor och utsagor kring relationen mellan ungdomen och samhället samt globaliseringens olika effekter, blir därmed frågor som blir allestädes närvarande för ungdomarna. En världsordning där ungdomen behöver kalkylera med olika risker, göra sina val, samt känna ansvar, kring ett ökat individuella ansvarstagande även kopplat till frågor om världen, individen och sin framtid (jämför Beck, 1998; Giddens 2003a/2003b/1990/1996).

Yrkesdrömmarna

Utifrån yrkesdrömmarna, så tolkar vi det som om att många av ungdomarna kan se kopplingen mellan skolan och ens framtida yrkesliv. I stort sett alla ungdomar har, som vi i kapitlet ovan redovisat, en dröm om ett eller flera framtida yrken. För en del ungdomar är planerna för ett framtida vuxen- och yrkesliv än så länge relativt vaga. Detta får konsekvenser också i skolan, genom att kopplingen mellan betyg och utbildning blir en viktig utgångspunkt, för att kunna gå vidare till framtida studier och senare en framtida yrkeskarriär, tolkar vi det som. Ungdomarna vill skapa så goda förutsättningar och möjligheter som möjligt, för ett framtida liv i allmänhet och till yrkeslivet i synnerhet. Det vill säga vad ska man använda sina kunskaper till? Teoretiskt kopplar vi detta till att för många av ungdomarna, ses skolan som en språngbräda för vidare studier och ett framtida yrkesliv, vilket vi tolkar som, kan skapa ökade förutsättningar för ungdomarna att se kopplingen mellan skolkunskaperna och framtiden (Wede, 2012; Holm, 2014; Antonovsky, 1991).

Men vi uppfattar också det som om att, vissa ungdomar upplever detta ökade fokus på framtiden som alldeles för kravfyllt. Felicia är ju ett exempel på detta, då hon upplever sig som ännu mera stressad. Teoretiskt kopplar vi detta till den ökade individuella ansvarsförskjutningen kring livet, skolan och framtiden, där vissa ungdomar upplever att framtiden och förväntningar kring denna, kan ses som en ökad individuell ansvarsbörda (jämför Giddens, 1991/1997/1990/1996/2003a/2003b; Bauman 2002; Beck, 1998).

Det är många av ungdomarna som uttrycker att man vill arbeta med *ett kvalificerat arbete som kräver vidare studier*. För dessa ungdomar, ser vi det som, blir skolan väldigt viktig för att meritiera sig till ett framtida yrke. Flera av ungdomarna drömmer om yrken som kräver långa avancerade akademiska utbildningar på universitet eller högskola. Läkare, lärare, astrofysiker är exempel på yrken av detta slag. För flera av dessa ungdomar, är drömmarna högst realistiska och möjliga att nå, hävdar de. Här blir bilden och kopplingen mellan studier via gymnasiet och sedan *vidare studier* på högskola- och universitet som ett led för att förvärva sitt drömyrke mer tydligt för ungdomarna (jämför Holm, 2014).

Relationen mellan betydelsen av ungdomarnas skolprestationer och ett framtida drömyrke kan därmed ses i ljuset av *betygens framtida bytesvärde* för att förvärva ett bra arbete i framtiden, vilket också betonas i deras utsagor. Ett första steg kring denna utbildningsresa, handlar om betygens framtida värde för att komma in ett gymnasieprogram eller skola som man vill gå på, för att skaffa sig ett bra arbete i framtiden. Betyg och resultat i skolan blir då en viktig utgångspunkt. För en del ungdomar i vår studie kopplas ansträngningen i skolan till ett eventuellt framtida gymnasieval som numera kan skönjas inom en inte allt för avlägsen framtid (jämför Wede, 2012; Öhrn, 2014a/2014b).

Skolans värde för ungdomarnas framtid blir härmed allt tydligare. Kanske framför allt ur perspektivet, av skolan som en språngbräda för framtida studier, alternativt som kunskapsarenan (Öhrn, 2014b; Wede, 2012). Här kan vi se att många av ungdomarna kopplar sina yrkesdrömmar till betydelsen av längre kvalificerade studier. En del av dessa, tolkar vi det som, har redan spanat in arbetsmarknaden. Där tolkar vi det också som att flera av dessa ungdomar ser skolan, som en plats där man lär sig nyttiga och värdefulla kunskaper och kopplar också detta till ett framtida yrkesliv. Teoretiskt kopplas detta till växthuset, där skolan ses som hanterbar, begriplig och där känslan är, att man lär sig för livet (Wede, 2012; Hansson, 2010; Antonovsky, 1991). Det finns samtidigt ungdomar i vår studie, som ser att skolan, förutom att träffa kompisar, handlar om att man vill meritiera sig för en framtida utbildning och skolan betraktas då mer som en språngbräda (jämför exempelvis Wede, 2012). För vissa av ungdomarna blir

detta, tydligare ju närmare ett gymnasieval man uppfattas komma, vilket också kan ses i andra tidigare studier (exempelvis Öhrn, 2014b). Det är flera av ungdomarna som uttrycker att man vill arbeta med ett kvalificerat arbete som kräver vidare studier och därmed blir kopplingen till skolan viktig för att meritera sig till ett framtida yrke, vilket även relaterar till tidigare forskning (Öhrn, 2014a/2014b).

Vi uppfattar det även som om att, ungdomarna drömmer om yrken som är sprungna ur en mer traditionell och lokal arbetsmarknad, med kopplingar till ett bondesamhället, samt ur industrialismens framväxt (jämför Öhrn, 2014a). Här finns det ungdomar i vår studie, som vi uppfattar det, antingen kan meritera sig via olika utbildningar på gymnasiet, högskolan eller via kontakter via sociala nätverk. Flera av ungdomarna kopplar deras yrkesframtid till deras sociala nätverk och kontakter. De berättar att de känner släkt, eller andra som relaterar till familjen, via ens sociala nätverk som har egna företag, som pizzerior, caféer, affärer, eller att de känner vissa som driver egna företag inom bygg och anläggningsbranschen. Här uppfattar vi att det som att för vissa ungdomar som har dessa yrkeskategorier, ses skolan som viktig för ett framtida yrkesliv. En del av ungdomarna kopplar med självklarhet sin yrkesdröm, till skolan, gymnasiestudier och ett framtida yrke. Exempelvis Lukas som berättar att han vill arbeta i anläggningsbranschen, eller Rasmus som vill förena sitt stora fritidsintresse med ett framtida yrkesliv inom skogsbruk, jakt eller fiske. För dessa ungdomar, kan vi i likhet med tidigare forskning, se att skolan, har ett visst värde för ett framtida yrkesliv (Wede, 2012).

Men om kopplingen mellan skolan och framtida yrken är given för vissa, så tolkar vi det som, att för vissa av ungdomarna är inte denna koppling lika tydlig. En del av dessa ungdomar, visar i brist på självförtroende samt en kunskapsribsa som blir för hög, en viss antiplugghållning där det hävdas att i skolan lär man sig inte för livet. Det finns flera sådana exempel i vårt material, där ungdomar å ena sidan drömmer om ett jobb, å andra sidan inte riktigt förstår skolans värde för en själv. Vi tolkar det som att en del ungdomar, skiljer på livets kunskaper och skolans kunskaper. För drömmen om ett framtida yrke kvarstår fortfarande för dessa ungdomar, men i likhet med andra studier, har en del av dessa ungdomar, svårt att se meningen med skolkunskaperna (jämför Öhrn, 2014a/Holm 2014).

Men i motsats till dessa ungdomar, så är det relativt många ungdomar i vår studie och i tidigare forskning, som ser att skolan har ett stort värde för ett framtida yrkesliv (Wede, 2012). Vi tolkar det även som, att nära på samtliga ungdomar, kan konkretisera, drömmarna om ett framtida yrkesliv. Här berättar exempelvis Hanna, i vår studie, att hon är väldigt skoltrött. Men hon avser trots detta, via gymnasiet och via vidare studier utbilda sig till sjuksköterska, efter hennes gymnasietid. Vi tolkar detta som om att, när arbetsmarknaden och ett framtida yrkesval kommer på tal, som om att relativt många av ungdomarna, kopplar skolan till betygens framtida bytesvärde. Detta i relation till en framtida yrkeskarriär, i synnerhet ju närmare gymnasievalet, man uppfattar sig komma. Detta är också något som flera andra studier påvisat (Öhrn, 2014a/2014b; Asp-Onsjö; 2014). Teoretiskt kopplar vi detta till skolan som en språngbräda för meriter till en framtida utbildning och ett senare yrkesliv (Wede, 2012), där skolans kunskapsarena blir allt mer intressant, ju närmare gymnasievalet man uppfattas komma (jämför Asp-Onsjö, 2014).

För vissa av ungdomarna som vi tidigare skrivit om, vill man egentligen anstränga sig och skaffa sig betyg och resultat, för en framtida utbildning och ett framtida yrke. Men samtidigt uttrycker en del av dessa ungdomar att man ibland, känner sig begränsad i lärandet, på grund av att några av klasskamraterna blir oroliga i klassrummet. Balansen mellan att visa upp sig på den skolans sociala arena och kunskapsarena, kan då bli en utmaning (Asp-Onsjö, 2014). Detta ser vi som om, att det tyder på att vissa ungdomar behöver mer stöd, så att skolan blir mer av en kunskapsarena, än den sociala arenan, som för vissa ungdomar blir enklare att visa upp sig på inför sina kamrater (se Asp-Onsjö, 2014). Här blir då lärarens ledarskap, viktig för att känna sammanhang och trygghet. En lärare, som i stor omfattning, kan påverka ens motivation. Detta i sin tur kan leda till en framtida utbildning, som vilket också kan öka möjligheterna inför ett framtida yrke. Att läraren som ledare är mycket viktig

hävdar ungdomarna såväl i vår studie, precis som visats i annan forskning (Hattie, 2014; Granström, 2012; Wede, 2012).

En del relativt nya yrken finns också med i ungdomarnas berättelser, som gamers, youtubers, e-sportmästare eller spelutvecklare. Vi tolkar det som att dessa ungdomar visar sina styrkor, förmågor och kompetenser i skolan. Men framför allt kopplar de sina förvärvade kunskaper till intressen och förmågor som de förvärvar på fritiden och som en del vuxna inte *”riktigt förstår så mycket av”*, som de säger. Vi ser det som att en del av dessa ungdomar med självklarhet kan koppla skolans kunskaper till ett framtida yrkesliv. Men vi uppfattar det även, som om att livets kunskaper och skolans kunskaper (i synnerhet pluggande och läsläsning för vissa), inte nödvändigtvis går hand i hand (jämför Holm, 2014).

Kanske är det så att några av dessa ungdomar som är framtidens entreprenörer? Förmågor som kreativitet och entreprenöriellt lärande ses som mycket viktiga i läroplanen för grundskolan (Skolverket, 2016a/2016b). En del av ungdomarna, som har utvecklat en del av sina kompetenser och intressen även utanför skolan berättar, att de har hört talas om att det numera finns olika utbildningar, efter grundskolan, som matchar dessa förmågor och intressen. För de ungdomar som är duktiga inom olika idrotter och sporter, finns det en del som drömmer om att bli proffs, eller att kunna försörja sig på ett specialintresse som är starkt sammanflätad med ens identitet och ett fritidsintresse som man lägger ner stor energi på och brinner för.

Men vi tolkar det också som, att relativt många ungdomar, ser kopplingen mellan skolan och en framtida utbildning, för att meritera sig till arbetsmarknaden. Flera av dessa ungdomar ser studier via gymnasiet och sedan *vidare studier* på högskola- och universitet som ett led för att förvärva sitt drömyrke. Här är kopplingen mellan betydelsen av skolprestationer och drömyrket påtagligt. Här är det således betygens framtida bytesvärde för att förvärva ett bra arbete i framtiden som betonas. Ett första steg kring denna utbildningsresa, handlar om betygens framtida värde för att komma in ett gymnasieprogram eller skola som man vill gå på, för att skaffa sig ett bra arbete i framtiden. Betyg och resultat i skolan blir då en viktig utgångspunkt. För en del ungdomar i vår studie kopplas ansträngningen i skolan till ett eventuellt framtida gymnasieval som numera kan skönjas inom en inte allt för avlägsen framtid. Skolan som kunskapsarena verkar då bli allt mer intressant för ungdomarna i vår studie, precis som i andra studier (exempelvis Asp-Onsjö, 2014).

Slutligen tolkar vi det som om att ungdomarna berättar om att skola, hem, fritid och ens egen motivation kan påverka hur ens yrkesdrömmar kan påverkas. Ibland är ens intresse som styr, ibland kan det vara någon lärare i skolan som är helt avgörande för att stödja en i ens väg mot yrkesdrömmarna (jämför Hattie, 2014; Hansson, 2010; Ogden, 2003; Henriksson, 2016).

I kapitlet ovan har vi beskrivit, tolkat och analyserat ungdomarnas drömmar samt yrkesdrömmar. Vi har konstaterat att samtliga ungdomar har drömmar och nästan samtliga av ungdomarna även har yrkesdrömmar.

5. DISKUSSION OCH SLUTSATSER

5.1 ALLA UNGDOMAR HAR DRÖMMAR OM FRAMTIDEN

Resultaten i föreliggande studie visar att samtliga ungdomar i vår studie har drömmar om framtiden. Nästan samtliga av ungdomarna har även olika yrkesdrömmar kopplat till framtiden. Många relaterar skolan till ens drömmar i framtiden, medan vissa ser fritidsintressen och ens närmaste sociala nätverk som viktigare kopplingar i relation till ens framtid. I detta kapitel kommer vi att diskutera resultaten i relation till studiens syfte och frågeställningar, samt ge våra sammanfattande slutsatser i rapporten. Vi kommer även att ge förslag på hur resultaten skulle kunna användas i ett framtida utvecklingsarbete, samt presentera en del nya frågeställningar som behöver belysas för att öka kunskaperna om hur fler ungdomar i Färgelanda kommunala skolor skulle kunna bli behöriga till en framtida gymnasieskola. Kapitlet är upplagt som följer. Först kommer vi att diskutera kring hur ungdomarna resonerar kring skolans betydelse för sitt framtida liv. Därefter resonerar vi kring ungdomarnas normer kring lärandet i klassrummet samt betydelsen av en känsla av sammanhang och behovet av en varierad pedagogik. Den relationsskapande läraren kommer också att diskuteras, som utgör ett av flera centrala teman i ungdomarnas utsagor. Även betydelsen av ens närmaste livssammanhang är ett ytterligare ett tema, som kommer att diskuteras i relation till framtiden. I rapportens slutdel kommer vi att fördjupa diskussionen hur resultaten kan användas och vilka nya frågor som är i behov av att undersökas för att öka andelen gymnasiebehöriga ungdomar i Färgelanda.

5.2 UNGOMARNA OM SKOLANS BETYDELSE FÖR SITT FRAMTIDA LIV

I föreliggande studie har vi påvisat hur en hel del av ungdomarna kopplar skolan som kunskapsarena till sitt framtida liv i allmänhet och till ett framtida yrkesliv i synnerhet. I synnerhet ser vi det som att ju närmare gymnasievalet man uppfattas komma, ju viktigare anses skolan som språngbräda för ett framtida yrkesliv och en fortsatt meritering för fortsatta studier på gymnasie- och högskolenivå bli. För ungdomarna ses numera ett gymnasieprogram, som närmast självskrivet, som språngbrädan in i ett framtida liv. När ungdomarnas frågor om framtiden aktualiseras, ökar också deras medvetenhet, om skolan som en trappa och som en språngbräda för ett framtida yrkesliv (jämför Asp-Onsjö, 2014; Henriksson, 2016). Många av ungdomarna relaterar sina yrkesdrömmar till skolans betydelse. Framför allt de ungdomar som drömmer om framtida yrken där betyg och resultat i skolan relateras till yrken som kräver vidare studier på högskola eller universitet. För dessa ungdomar, ses studieresultaten som språngbrädan, för att meritera sig till ett drömyrke borta i en stundande framtid. Yrkesdrömmar om att bli läkare, veterinär, lärare, advokat, pilot eller att arbeta som forskare är bara ett urval av en mångfald av yrkesambitioner hos ungdomarna borta vid vuxenlivets horisont.

Men vi kan också se att skolan inte ses som lika viktig för en del av ungdomarna. Här är det snarare livets kunskaper, som i vissa fall står i viss motsats till plugg och ansträngning, som ses som viktiga. Bildning och "verklig kunskap" förvärvas ibland via vänner och andra sociala nätverk, eller genom betydande fritidsintressen som ökar ens kompetenser för ett framtida yrkesliv (jämför Pollock, 2002; Biggart & Walther, 2006; Öhrn, 2014a/Öhrn 2014b). Skolan är även viktig för de här ungdomarna, men kanske framför allt mest ur perspektivet som en sociala arena eller utifrån metaforen av en fritidsgård för dessa (jämför Wede, 2012; Asp-Onsjö, 2014). Dessa ungdomar relaterar även sina yrkesdrömmar till en stundande framtid. Men för dessa ungdomar ses arbeten via ens sociala nätverk, eller yrken som relateras via kompetenser som förvärvas genom ens fritidsintressen, som de kunskaper som ses som mest betydande och ibland kanske avgörande i relation till en önskad yrkesdröm, även om skolkunskaperna av vissa ungdomar även i denna grupp, ses som betydande för framtiden. En frågeställning är då, hur skolan och lärarna kan inkludera ännu fler av dessa ungdomar, så att deras

drömmar och kompetenser relateras och utmanas i skolarbetet, för att de ska kunna motiveras ännu mer kring skolans kunskaper som kopplas till deras drömmar om framtiden?

5.3 NORMER KRING LÄRANDE I KLASSRUMMET

Resultaten i föreliggande studie visar även att normer kring lärandet relateras till kamraternas påverkan och det sociala samspelet i "klassrummet". Här kan vi se att majoriteten av ungdomarna har en grundinställning att pluggande och ansträngningar i skolan ses som betydelsefullt och att skolan betraktas som en språngbräda för framtida meriter och betydande för ens framtid (jämför Antonovsky, 1991; Wede, 2012). Oftast blir då skolansträngningar, något som i grunden ses som betydande i nutid och för ens framtid. Men vi kan även se att ungdomarna balanserar i skenet av kamraters och skolans förväntningar (jämför Asp-Onsjö, 2014). För det första blir det tydligt att plugg och ansträngning anses vara mer tillåtet i kamratgruppen, då man uppfattas vara en god förebild och hjälpsam mot andra, samt att en del ungdomar växer i status bland kamraterna, om man är smart och intelligent och har lätt för sig i skolan och i ämnena. Detta relateras ibland leda till en ökad kunskapsutveckling för hela gruppen och påminner om tidigare forskning kring den så kallade "kamrateffekten" (jämför Hattie, 2014). Det verkar även som att ämnet, skolarbetet och en lärare som gör skolarbetet intressant, motiverande och engagerande, leder till att skolan som kunskapsarena, i många och betydande fall blir mer intressant att relatera till.

Men vi kan också se att det finns en del ungdomar med en (i alla fall utåt) uppvisad antiplugghållning, där plugg och skolansträngningar inte ses som lika självskrivet och givet. Här beskrivs snarare pluggande och skolansträngningar, som något som kan leda till att man betraktas och uppfattas utifrån mer negativa beskrivningar, som exempelvis att det uppfattas som nördigt och att man riskerar att minska sin popularitet i vissa kamratkretsar (jämför Öhrn, 2014a). För dessa ungdomar blir klassrummet därmed en arena, där skolansträngningar inte stöttas och främjas av vissa av kamraterna. Istället uppfattas klassrummet i dessa fall, som en social miljö som präglas av oro, vilket i sig kan leda till att det för vissa ungdomar, blir enklare att positionera sig på den sociala arenan, än på den kunskapsarena som man i själva verket kanske vill vara på (jämför exempelvis Francis, 2009)?

Här är det också intressant att fundera kring lärarens centrala och mycket viktiga betydelse, då vissa av ungdomarna i denna studie berättar om olika problemlösningstrategier, där man så att säga slutit ett "avtal" med läraren, med ambitionen att visa upp sina skolansträngningar i relation till sin lärare, utanför kamratkretsens blickar. På så sätt balanserar man både sina framträdanden på den sociala arenan inför kamraterna, men samtidigt visar man upp sina färdigheter på skolans kunskapsarena inför lärare och föräldrar (jämför exempelvis Granström, 2012; Asp-Onsjö, 2014).

5.4 BETYDELSEN AV KÄNSLA AV SAMMANHANG OCH EN VARIERAD PEDAGOGIK

En ytterligare central slutsats i föreliggande rapport är betydelsen av att ungdomarna förstår vad man ska göra, hur man ska göra och att lärandet känns meningsfullt, hanterbart och begripligt (jämför Wede, 2012; Antonovsky, 1991). Att man förstår och att ribban ligger på rätt nivå, gör att ungdomarnas motivation i lärandet ökar. Här är det tydligt att ungdomarnas "ribba" ligger på varierande höjder. För en del ligger utmaningarna och ribban på helt rätt nivå. Då blir också lärandet och ämnena mer inspirerande, motiverande och lättare att inhämta kunskaper kring. Därmed kan också motivation och intresset kring ämnet och skolkunskaperna främjas. Här är också betydelsen av en varierad och kreativt inspirerande pedagogik en av många nycklar i lärandet, som majoriteten av ungdomarna i studien berättar om. En blandad pedagogik som inspireras av en mångfald av kreativa och innovativa pedagogiska metoder, lärmiljöer och arbetsätt, där läraren ses som en mycket betydande och inspirerande motivator i ens eget lärande kopplat till nuet och till ens framtid. Detta leder till en ökad

inläring och en ökad motivation hos ungdomarna, berättas det av ungdomarna i denna studie (jämför Antonovsky, 1991; Wede, 2012, Granström, 2012).

Vi kan också se att skolmotivationen begränsas när ens känsla av sammanhang i lärandet är lågt och ribban är på för hög nivå, kombinerad med en pedagogik som ibland upplevs som för ensidig i ett och annat klassrum. Detta leder till att en del ungdomar uppvisar en utåtriktad antipluggållning (jämför Wede, 2012; Granström, 2012; Öhrn, 2014a; Asp-Onsjö, 2014). Frågeställningar kring lärarens ledarskap och fortbildning och erfarenhetsutbyten kring olika pedagogiska metoder, blir då frågor som väcks hos författarna i denna studie relaterat till ungdomarnas utsagor. Det finns nämligen redan idag flera lärare på skolorna, som ungdomarna berättar om, som skapar goda relationer med ungdomarna och använder sig av en varierad och spännande pedagogik och som främjar ungdomarnas motivation i lärandet. En ytterligare frågeställning handlar om hur skolornas uppföljning av ungdomarnas kunskaper och värden ser ut och hur skolan arbetar för att stödja och inspirera ungdomarna för att lösa svårigheter och komma vidare i sitt lärande? Hur ser samarbetet ut mellan skolorna i kommunen kring lärandet och hur fångas ungdomar med inläringssvårigheter upp tidigt, för att få det stöd som beskrivs som så viktigt? Samt hur ser samarbete mellan lärare och elevhälsan i klassrummet ut och vilket stöd får lärarna på de olika skolorna för att utvecklas i sitt ledarskap och i sitt lärarskap (jämför Granström, 2012)?

En ytterligare slutsats handlar om temat samarbetet mellan skolan och hemmet. Här ser vi att ungdomarna berättar om vårdnadshavare som vill hjälpa ens ungdom och också klarar av detta i skolarbetet. Vi har även fått till oss fantastiska berättelser där vårdnadshavare och lärare utvecklat ett mycket fruktbart samarbete för att stötta ungdomen i skolarbetet, när föräldrar inte klarar att vara ett stöd i skolarbetet, men där lärare och vårdnadshavare samarbetar kring ungdomarnas lärande. Men vi ser även ungdomar som berättar om vårdnadshavare som vill hjälpa till, men inte förmår. Från exemplet med Minnea i inledningen, där vi skriver om hur hon beskriver skolans kompensatoriska uppdrag. Att alla ungdomar har rätt alla lära sig oavsett hur det ser ut hemma (Skolverket, 2012). En central frågeställning blir då hur skolan och hemmet kan samarbeta på bästa sätt för ungdomarnas kunskapsutveckling, så att inte ungdomen blir alltför ensam i sitt lärande och ansvarsbärande, om ungdomen möter upprepade svårigheter i sitt lärande (jämför Giddens, 1991/1997;1990/1996)? Lösningar och inspiration från hur andra lärare och vårdnadshavare samarbetar på ett mycket fruktbart sätt finns ju redan i kommunen.

5.5 BETYDELSEN AV DEN RELATIONSSKAPANDE LÄRAREN

Den relationsskapande läraren är ytterligare en avgörande, viktig och mycket betydelsefull faktor i kunskapsinhämtningen utifrån ungdomarnas egna perspektiv i denna studie. De beskriver en lärare där ledarskapet ses som centralt för ungdomarna, som skapar ett gott grupp- och inlärningsklimat och med ett tydligt, relationellt och engagerat ledarskap vågar vara både professionell och personlig och kan relatera till och skapa relation med var och en av ungdomarna. Detta leder till en fruktbar lärandemiljö och att fler ungdomar vill vara på kunskapsarenan, än den sociala arena, som vissa annars enklare relaterar till, hävdas det av ungdomarna själva (jämför Wede, 2012; Asp-Onsjö, 2014). När vi varit ute i klasserna har vi med glädje sett vissa lärare ge tydliga och fruktbara smakprov på detta, även om vi för närvarande, ska sägas, har alldeles för små kunskaper kring detta område. Men dessa perspektiv aktualiserar frågor som snarare bör ses som ett vidare forsknings- och utvecklingsområde för framtiden, som kan vara viktiga att belysa i kommunen?

Det blir också tydligt att ungdomarna uppfattar lärarens roll, som mångfacetterad och relativt komplex. Dels handlar det om en lärare som ser och förstår en för den man är, som kan läsa av en och

som relaterar till ens liv och känslor i övrigt (jämför Granström, 2012; Hattie, 2014). Men det handlar också om en lärare som i relation till varje ungdom kan sätta kunskapsribban på rätt nivå, vilket också ses som mycket en mycket svår utmaning av ungdomarna själva. För en del av ungdomarna fungerar detta alldeles ypperligt, vilket vi ser som mycket glädjande. Men det finns också berättelser från ungdomarna där denna kunskapsribba uppfattas som alldeles för hög och som blir en utmaning för såväl läraren som ungdomen, berättas det. Detta betraktas som en utmaning av ungdomarna själva, i synnerhet av om man är i behov av relativt mycket stöd, vilket en del av ungdomarna upplever att skolorna behöver utveckla. Här väcks frågeställningar kring hur utbyten mellan skolorna i kommunen ser ut och hur olika ungdomar får stöd på rätt sätt kring sin kunskapsutveckling (jämför Skolverket, 2016a/2016b)? En ytterligare frågeställning handlar om hur elevhälsan integreras i lärandet och i klassrummet, eftersom kunskapsutvecklingen av ungdomarna uppfattas påverka ens liv, kunskapsutveckling och mående?

Det handlar också om lärare som skapar mening och sammanhang i undervisningen kopplat till livet, nuet och framtiden i stort, där varje ungdom betraktas som de betydelsefulla människor de vill uppfattas som. Men det handlar också om lärare som med en varierad och kreativ pedagogik, får ungdomarna att öka motivationen i lärandet och en skola som sätter in rätt stöd och coachar en på bästa sätt (jämför Giddens, 1990/1997; Antonovsky, 1991; Granström, 2012, Wede, 2012)?

Därmed aktualiseras en fråga för framtiden. Hur kan ribban sättas på rätt nivå, där lärandet skapar mening och sammanhang, för alla ungdomar, där skolan upplevs som ännu roligare, mer meningsfull och som den kunskapsarena den kan och borde kunna få vara för alla? Utifrån ungdomarnas utsagor och berättelser, har vi fått viktiga och betydande kunskaper om lärarens centrala betydelse för ungdomarna. Detta kan vid en första anblick ses som mycket positivt, men betyder också att detta ansvar bör hanteras kring vad som fungerar för olika lärare i relation till olika ungdomar, men aktualiserar även frågor om de svårigheter som olika lärare kan komma att möta i sitt ledarskap, som ungdomarna berättar om. Det skapar också frågor som: hur förs olika dialoger idag mellan olika ämneslärare och elevhälsa, där framgångsfaktorer kan komma upp i ljuset, men också de svårigheter som ungdomarna berättar om? Vilka är de metoder och strategier som används idag för att kunna stötta ungdomarna i sin utveckling som människor, men också i relation till lärandet och kunskapsmålen? För en lärare som kan hitta var och ens kunskapsribba och relaterar skolan till livet, framtiden, yrkeslivet och till ens intressen och relationer i övrigt, ska ses i ljuset av en potentiellt ökad motivationsgrad och ungdomar och lärare som utvecklar fruktbara samarbeten och kanske kan ge fler elever svar på frågan, varför ska jag lära mig detta och hur ska jag lära mig detta, i alla fall om vi får tro ungdomarna själva (jämför, Antonovsky 1991; Wede, 2012; Hattie, 2014)?

5.6 BETYDELSEN AV ENS NÄRMASTE LIVSSAMMANHANG FÖR FRAMTIDEN

Utifrån hur ungdomarna ser på skolan, sina intressen och sitt närmaste livssammanhang kopplat till framtida drömmar samt yrkesdrömmar så pekar resultaten, som vi tidigare nämnt på att alla ungdomar drömmer om något eller har många olika drömmar. Det som framträder är att ungdomarna har drömmar kring frågor på global nivå men också högst individuella drömmar. Det kan vara yrkesdrömmar eller i alla fall drömmen om att det ska gå bra i skolan för att sedan få ett bra jobb och ett gott liv. Vissa vill vinna pengar och på så vis skapa ett bra liv för sig själva och sina närmaste. En del ungdomar drömmer om materiella ting såsom att få datorer eller nya mobiler med mera. Andra har drömmar om att få resa ut i världen eller att träffa kändisar eller att bli berömda själva. Vi ser det som mycket positivt att ungdomarna vågar ha visioner och drömma samt är intresserade av olika saker, har förebilder m.m. En del finns i ungdomarnas omedelbara närhet och en del involverar stora delar av världen.

När vi kikar närmare på betydelsen av viktiga personer så upplever alla ungdomar att de har någon betydelsefull viktig i deras liv och att familjen har en central betydelse för ungdomarna och deras framtid. Majoriteten berättar om familjen och vänner som de som är betydelsefulla när man ska utforska världen och pröva sina vingar. Ungdomarna skulle kunna ses som piloter som testar sig fram och blir allt mer kapabla att manövrera sitt eget plan och att föräldrar och andra kan ses som de som får stå i ledartornet, eller som intar roller som tekniker eller servicefolk på marken, som stöd, där "flygplanen" ska starta och landa. Det blir då också en fråga om hur ungdomen balanserar sitt behov av närhet, beskydd och omsorg med behovet av självständighet och upptäckarlust i en värld med både glädje, utmaningar, rädslor, förhoppningar och drömmar (jämför Börjesson, 2013). I samspelet med andra skapas ju vår identitet och vår övertygelse är att ha goda relationer med de personer som ses som betydelsefulla och därmed ökar möjligheten till god hälsa och ett gott liv för ungdomarna. Det värmer oss att alla upplever att de har någon som ses som betydelsefull i deras liv. Att de ser att optimism och humor förgyller vardagen, vilket frigör processer i kroppen som i alla fall för stunden ökar välbefinnandet är också intressant att ungdomarna lyfter fram (jämför Ogden, 2003). Vi kan då fundera på hur vi kan bidra med att skapa en mer humoristisk och glädjefylld vardag, samtidigt som vi möter utmaningar både på individnivå, i sociala sammanhang och på global nivå.

Flera ungdomar lyfter fram att de har förståelse för och önskemål om att det som händer i världen påverkar oss alla och att de vill kunna vara med och göra världen till en plats för alla att leva i, med harmoni såväl utifrån en fredligare, rättvisare och mer hållbar värld. Den ökade globaliseringen och individualiseringen sammanflätas alltmer med varandra (jämför Giddens, 2003a/2003b). Vi ser tydligt att dessa ingredienser har betydelse för ungdomarna. De berättar om saknaden av sina närmaste, att de man håller av ska må bra eller att människor i deras omgivning ska få det bättre på olika vis. Precis som vi nämnt tidigare ser vi detta som väldigt goda egenskaper hos ungdomarna samtidigt kan det också ses som ett för stort ansvar från ungdomar att i tidig ålder vara involverade i allt som händer i världen (jämför Beck, 1998). Identitetsskapandet och att bli piloter för sina egna "flygplan"/liv står för dörren samtidigt som man behöver känna till hela världskartan för att alla plan ska kunna få utrymme och finnas i en långsiktig och hållbar värld. Ungdomarna får kalkylera med ansvar, möjligheter och risker på flera olika nivåer när de utformar vad de vill med sina liv och hur de bidrar till en bättre värld.

Föräldrars stöd, förväntningar, uppmuntran och engagemang blir kanske en mer värdefull när ungdomarna ska befinna sig på så många olika arenor och utforska världen. Ungdomarna uppger att en harmonisk hemmiljö har positiva effekter för inläring i skolan. Majoriteten av ungdomarna upplever att de har stöd hemifrån när det gäller deras skolgång. Under projektet har vår nyfikenhet väckts att undersöka hur föräldrarna ser på barnet som den person som äger sitt liv och hur de ser ytterligare möjligheter för att coacha sina ungdomar ut i livet, men också kring att se skolan som en språngbräda för att komma vidare i livet. Vad skulle de själva önska för stöd som föräldrar och har de tips och idéer på vad de själva och omgivningen skulle kunna bidra med?

Det vi ytterligare kan utläsa från projektets tredje frågeställning är att det med tydlighet framgår att flertalet ungdomar ser kopplingen mellan skolan och framtiden men också mellan sina fritidsintressen och framtida drömmar samt yrkesdrömmar. Intressen, förebilder samt betydelsefulla andra som de har nu kan också vara en investering för framtiden. Ungdomarna berättar att de vill jobba med något eller någon de tycker om, utifrån de utbud som finns. En del drömmar kan vara realistiska och en del kan ses som omöjliga för tillfället, samtidigt så ser vi ju nya yrken och möjligheter som vi vuxna idag knappt visste fanns. När vissa ungdomar i vår studie riktar sin uppmärksamhet mot drömmar och mål kan vi se att de kopplar sina intressen och förmågor de har förvärvat på fritiden, till annorlunda och till viss del nya yrken som vi inte i första hand associerar till traditionella yrken men kanske är de just dessa som leder till framtidens entreprenörer? En del ungdomar drömmer om att bli proffs och att kunna

försörja sig på ett specialintresse som de brinner för. Hur möter vi ungdomarnas samtliga drömmar? Att påvisa möjligheten men också vad som behövs för att nå vissa drömmar och mål samt se om nya drömmar kan väckas om vissa känns ouppnåeliga kanske?

Det finns flera vägar för att som ungdom forma sitt liv och samhällets stöd bör bygga på lyhördhet inför den support som ungdomen behöver för att se meningsfullhet, våga prova och bli motiverade även om det finns en risk att inte lyckas nå vissa mål (jämför Antonovsky, 1991). Att ribban ligger lagom högt i många olika situationer i livet, inte bara inom skolans värld, så att det kan stärka ungdomens egen upplevelse, av att vara en kompetent person som själv påverkar sitt eget liv i första hand med hjälp och stöd av det sammanhang hen befinner sig i. Framtidsdrömmar och karriärdömmar ligger framför dem och deras valmöjligheter kan ibland förefalla gränslösa när vi kikar på allt de drömmer om. Då blir den stora utmaningen för oss vuxna, hur vi fortsätter motivera våra ungdomar till att fortsätta vara de visionärer de faktiskt är? En av de viktigaste saker vi vuxna kan förmedla till de unga är nog hopp?

5.7 RESULTATEN FRAMTIDA ANVÄNDNINGSSOMRÅDE

När en sammanfattande bild ges av hur ungdomarna ser på livet, skolan och framtiden, kan vi se att ungdomarna pekar vi på en mängd olika aspekter som behöver beaktas i frågan om en ökad gymnasiebehörighet hos ungdomarna i Färgelanda kommun. För det första är det tydligt att det finns vilja, ett intresse och ambitioner hos ungdomarna, samtidigt som det finns en önskan om att vilja vara delaktig och bli lyssnad i jakten på ett framtida liv och förbättrade studieresultat och relatera dessa värden till en framtida utbildning till livet i stort. När det gäller skolans betydelse för ungdomarnas framtida liv, kan det exempelvis handla om att öka kopplingen mellan ungdomarnas liv, yrkesdrömmarna och drömmarna i nuet och framtiden en bra bit bort i livets horisont. Att ungdomarna i första hand är ungdomar, men också elever i den bemärkelsen att det finns kunskapskrav och betygskriterier i lärandet är också betydande aspekter att väga in. Här är det viktigt att beakta att alla ungdomar har rätt att lyckas i skolan oavsett hemförhållanden och social bakgrund (se exempelvis Skolverket, 2013/2016a/2016b). Utifrån ungdomarnas perspektiv blir det även viktigt att relatera till att man finns i en skola som relaterar till en språngbräda för en framtid och ett framtida yrkesliv, eller ännu hellre till metaforen av ett växthus, där man upplever att man växer, blir sedd för den man är, att man förstår och känner hög grad av meningsfullhet för att lyckas i skolan (se exempelvis Wede, 2012; Antonovsky, 1991; Skolverket, 2016a/2016b)?

Det blir därmed en ännu viktigare fråga för Färgelanda kommun att ytterligare försöka förstå hur ännu fler ungdomar kan och vill vara på kunskapsarenan, en utveckling som går i rätt riktning, enligt ungdomarna själva i alla fall och enligt de siffror som vi kan ta del av i olika mätningar, även om dessa siffror ska ses med stor försiktighet¹⁶.

Skolorna och lärarna i Färgelanda kommun kan hämta god inspiration från sina kollegor, där det redan finns framgångsrika lärare och "klassrum" där ungdomarnas kunskaper och värden främjas och kreativa pedagogiska och varierande arbetsätt används. Man kan så klart även hämta inspiration från andra skolor i andra kommuner, som på ett framgångsrikt sätt arbetat för att öka betydelsen av värdet kring skolan som en kunskapsarena, där eleverna hjälper varandra att vilja vara på skolans kunskapsarena (se exempelvis Öhrn, 2014b; Gustafsson, 2014). För kamratnormer kring lärandet i klassrummet kan bli och vara både störande, men också stödjande för ungdomarna och bör ses utifrån de lagstadgade krav som finns på skolan avseende trygghet och studiero¹⁷.

¹⁶ Se exempelvis www.kolada.se

¹⁷ http://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/skollag-2010800_sfs-2010-800 (se exempelvis 5 kapitlet om trygghet och studiero).

Samtidigt handlar det om att främja de möjligheter där ungdomarna kan dela sina drömmar och ambitioner med varandra, men också att främja ungdomarnas KASAM genom att skolan, hemmen och lärarna i fruktbara samarbeten relaterar till ungdomarnas liv i nuet och i framtiden. En annan aspekt i denna rapport tydliggör att ungdomarnas kunskaper kring en framtida arbetsmarknad och yrkesdrömmar finns, men i lite varierande grad. Här finns det mycket kraft, motivation att bygga vidare på hos ungdomarna. Samtidigt uppstår frågor kring samarbeten med Studie- och yrkesvägledare, olika arbetsplatser, såväl lokalt som regionalt och även globalt¹⁸.

Dessutom anser vi att det är viktigt att titta på hela lär kedjan i Färgelanda kommun, som enligt Skolverket (2016a/2016b) är viktiga faktorer att belysa, där organiseringen är central för hur ungdomarna lyckas i skolan. Det vill säga hur skolan och lärandet organiseras utifrån eleven, klassrummet, läraren, skolan, skollledning ända upp till huvudmannen lokalt (jämför exempelvis Skolverket, 2016a/2016b; Henriksson, 2016). Vilka styrkor finns och vad kan utvecklas och förbättras för att främja ungdomarnas kunskaper och värden för en framtida gymnasiebehörighet?¹⁹

Då skickliga lärare ger utmanande uppgifter, har höga och positiva förväntningar på sina elever, men samtidigt ger stort stöd och en god återkoppling till samtliga sina elever, är det enligt Nilsson & Håkansson (2013) viktigt att främja en god infrastruktur för lärare och övrig skolpersonal. Enligt Nilsson & Håkansson stärks skickliga lärare, med en bred undervisningsrepertoar, som leder lärandet och ger mycket och konstruktiv feedback till sina elever samt är duktiga på att bygga relation med sina elever, av en organisation som fokuserar på förutsättningarna för verksamheten och till de förändringar som behövs i organisationen för att främja ungdomarnas lärande och prestationer i skolan. Detta vet vi mindre om för närvarande och kan vara ett område, som kanske är i behov av att undersökas?

Här blir även faktorer som att samspela med olika yrkesgrupper inom skolan med sin specifika kompetens, olika ämneslärare, elevhälsa studie- och yrkesvägledare, samt med regionala och nationella aktörer (exempelvis Skolverket, SKL, Västra Götalandsregionen, Fyrbodals kommunalförbund) viktiga partners i ett sådant utvecklingsarbete.

Dessutom kan det finnas föräldrar i kommunen som skulle kunna inspirera ungdomarna i sina framtidssträvanden samt tidigare elever från Färgelanda som idag arbetar i ett spännande yrkessammanhang. Det kan samtidigt finnas ett värde att söka samarbeten med skolor utanför Färgelanda kommun, där ungdomarna i Färgelanda skolor kan få möjlighet att exempelvis träffa elever från andra skolor för att berikas kring och inspireras av andra ungdomar. Samtidigt får dessa ungdomar möjligheten och turen att berikas av ungdomarna från Färgelanda kommun (jämför exempelvis Hattie, 2014). Det finns också ett värde kring att fundera på hur olika ämnessamarbeten mellan olika lärare ser ut och möjligtvis skulle kunna utvecklas för att utveckla elevernas motivation och KASAM i lärandet. Dessutom blir arbetet kring läraren som ledare viktigt att fundera vidare kring, då ungdomarna uppfattar lärarens ledarskap och konsten att motivera och inspirera både pedagogiskt, men också framgångsfaktorer som finns hos de lärare som ungdomarna lyfter fram som goda och ledare och lärare. Här blir samtalet och erfarenhetsutbyte lärare och skolor mellan viktigt i ett fortsatt utvecklingsarbete. Dels för att synliggöra framgångsrika arbetssätt, men också för att lärare kan behöva ytterligare stöd när utmaningar och svårigheter uppstår. Hur bearbetas dessa frågeställningar

¹⁸ Se exempelvis <http://worldskills.se/> <http://ungforetagsamhet.se/fyrbodal/uf-massan-2017> eller <https://www.innovatum.se/>

¹⁹ Positivt är att högstadieskolan i kommunen sedan en tid tillbaka återinfört så kallad formativ utvärdering, vilket kan leda till en förbättrad kvalitet (Nilsson & Håkansson, 2013).

i dagens organisation? Det finns god kunskap och flera bra modeller för att arbeta med erfarenhetsutbyte och kunskaper kring dessa områden (se exempelvis Berg, Sundh, & Wede, 2012)²⁰.

5.8 AVSLUTANDE REFLEKTIONER MOT FRAMTIDEN

Vi har fått möjligheten att träffa ungdomarna i årskurs sex och årskurs sju i detta projekt. Det som framkommer tydligt är att ungdomarna har både drömmar och yrkesdrömmar. Nyfikenhet hos oss har väckts kring om utsagorna hade varit likvärdiga om vi träffat ungdomar i årskurs åtta och nio. Att projektet sått en del frön för de ungdomar vi mött, har vi sett i de skriftliga uppföljningar som gjordes vid tredje träffen med eleverna. Men i vilken omfattning kan man arbeta vidare med detta? Vi har berört olika aktörer inom skolans ramar samt att det kan finnas aktörer inom arbetslivet samt föräldrar för att öka ungdomarnas kunskaper om olika yrken. Kan studie- och yrkesvägledning integreras i undervisningen på ett medvetet sätt genom att tidigt visa på yrkes och utbildningsalternativ så att eleverna på så sätt ser meningen med olika ämnen med de kunskaper som krävs? En granskning som gjorts av Skolinspektionen visar att en kontinuerlig studie- och yrkesvägledning, som en integrerad del av undervisningen genom hela grundskolan, skapar en betydelsefull grund för elevens möjligheter att kunna fatta viktiga beslut för framtiden. Skolan arbetar då medvetet och målinriktat med arbetslivsanknytning och personlig utveckling för eleverna. För att ungdomarna ska kunna göra medvetna och väl underbyggda val av fortsatt utbildning och yrkesinriktning så behöver ungdomarna få tillgång till kontinuerlig vägledning, dessutom ökar möjligheten att elevernas studie- och yrkesval inte ska begränsas av deras kön, social eller kulturella bakgrund.²¹

I denna studie har frågor kopplat till livet, skolan och framtiden och ungdomarnas utsagor om dessa undersökts. Dock inte utifrån utgångspunkten kring ungdomarnas juridiska, identifierade och uttryckta kön, något som är mycket vanligt i andra studier (exempelvis Öhrn, 2014a; Trondman, 1999). Frågor kring hur pojkar, respektive flickor ser på livet, skolan och framtiden är givetvis viktigt, men av avgränsningsskäl har detta fokus lämnat åt framtiden. I ett mer framtida omfattande projekt kan även vidare fördjupning och undersökning kring ungdomars, pojkars och flickors utsagor om livet, skolan och framtiden, bidra till att öka kunskaper, för att öka killars och tjejers jämställda villkor kring dessa frågor. Men av avgränsningsskäl har det varit nödvändigt att lämna dessa perspektiv och metodfrågor åt framtiden. Vi vet däremot från andra studier (Öhrn, 2014b; Holm, 2014; Wede, 2012) att flickors respektive pojkars resultat för att meritera sig till gymnasiet skiljer sig åt. Exempelvis är flickor i årskurs 9 i högre omfattning, mer meriterade till gymnasiets olika nationella program än pojkarna. Samtidigt är den svenska arbetsmarknaden för närvarande både ojämnställd och kraftigt könad (Skolverket, 2013a), där kvinnor exempelvis tjänar mindre än vad männen gör.

I inledningen av denna rapport nämner vi Minnea som reagerar på vår fråga om föräldrarnas möjligheter att stötta sin ungdom i skolarbetet. "Skolan är väl inte mitt hus", säger Minnea och det har hon ju helt rätt i, samtidigt så behöver de inte ses som isolerade enheter utan det är av vikt att det finns ett gott samarbete mellan hem och skola för att skapa så goda förutsättningar som möjligt för att ungdomen ska lyckas med kamratrelationer och skolprestationer. Ungdomarna tillbringar en försvarlig del av sin vakna tid i skolan och att ha föräldrar som är nyfikna, engagerade och uppmuntrande kring ungdomens skolgång skapar motivation för ungdomen och ger signaler att

²⁰ Se exempelvis professor Gunnar Berg <https://urskola.se/Produkter/173744-En-bok-en-forfattare-Larare-som-ledare>

²¹ http://www.skolverket.se/om-skolverket/publikationer/visa-enskild-publikation?_xurl=http%3A%2F%2Fwww5.skolverket.se%2Fwtpub%2Fws%2Fskolbok%2Fwpubext%2Ftrycksak%2FRecord%3Fk%3D3311

skolans verksamhet är viktig och en skolpersonal som samverkar med och fortlöpande informerar föräldrarna om elevernas skolsituation, trivsel och kunskapsutveckling främjar elevens möjligheter att uppfylla målen i skolan. Hur ett sådant samarbete kan fortskrida, utvecklas ytterligare och hur broar ska byggas starkare, samt hur både föräldrar och skolpersonal själva ser på vilka möjligheter de har och vilket stöd de skulle önska för att ytterligare kunna coacha ungdomen/eleven till att se skolan som en språngbräda till sitt framtida liv skulle kunna utforskas vidare i framtida projekt.

Skolan är av stor betydelse för våra ungdomar och är en av de bästa skyddande insatser som finns. De ungdomar som ser skolan som meningsfull motiveras till lärande. Att skapa intresse för skolarbetet kan vara en stor utmaning. Hur får vi ungdomarna mer aktiva i lärandeprocessen? Det finns en metod som skolverket skriver om som heter Flippade klassrum som skulle kunna ses som ett bidrag. Den handlar om lärandet i och utanför klassrummet som ungdomarna skulle kunna uppskatta, även om det finns vissa utmaningar med modellen.²²

Under detta pilotprojekt har vi snuddat vid ungdomarnas fritidsintressen och utifrån ungdomarnas utsagor framkom att många har fritidsintressen som de tycker om. Detta är ett område som skulle behöva undersökas som skulle kunna möjliggöra att se nyanser av hur ungdomarna spenderar sin fritid och hur deras rörelsebehov tillgodoses. Eventuellt finns redan undersökningar kring ungdomarnas fritidsvanor i kommunen annars skulle det kunna ske ett samarbete mellan skolan och kultur/fritid samt idrottsföreningarna för att titta närmare på ungdomarnas fritidsvanor och skapa nya samarbetsarenor ((Se exempelvis riksidrottsförbundet).

Vi är medvetna om pilotprojektets begränsningar, då mer tid kunde ägnats ute i klasserna än de tre gånger vi träffat ungdomarna, exempelvis kring observationer och andra etnografiska och metodologiska ingångar i projektet (se exempelvis Jeffrey & Troman, 2004). En hel del tid har ändå ägnats åt att träffa såväl ledande tjänstemän, mentorer för ungdomarna, samt att all personal i skolan och några i socialtjänsten, fått möjlighet att få ta del av resultatet samt diskutera dess innebörd med fokus på framtiden. Samtidigt hoppas vi att projektet, trots detta lett till att ungdomarna även i framtiden ska ha möjlighet att dela med sig kring tankar och funderingar om livet, skolan och framtiden och att vuxna och professionella på olika systemnivåer med olika utgångspunkter, roller och funktioner kan vara med att skapa förutsättningar för ungdomars bättre framtid (jämför Antonovsky, 1991; Henriksson, 2016).

Den viktigaste slutsatsen i projektet kanske handlar om att många av ungdomarna kopplar sina drömmar till både livet, skolan och framtiden. När materialet analyserats kan även de framtida yrkesdrömmarna, kopplas till föreställningar om skolans betydelse för en framtida yrkeskarriär. En framtida arbetsmarknad, där vi kanske kommer att få möta dessa ungdomar, som framtidens vuxna där de genom sina förvärvade kunskaper och färdigheter har bildat sig, eller utbildad sig till astrofysiker, läkare, poliser på andra sidan Atlanten, gamers, youtubers eller pizzabagare och bland många andra yrken lantbrukare och hantverkare på den lokala arbetsmarknaden.

²² www.skolverket.se/skolutveckling/forskning/amnen-omraden/it-i-skolan/undervisning/flippade-klassrum-har-bade-for-och-nackdelar-1.211569tp://www.skolverket.se/skolutveckling/forskning/amnen-

REFERENSER OCH LÄNKAR

- Ahrne, G, & Svensson, P. (2011). *Handbok i kvalitativa metoder*. Malmö: Liber.
- Albrecht, T.L. Johnsson, M. et al (1993). *Understanding communication processes in focus groups*. Ur Successful focusgroups. Advancing the state of art. (s 65-88). Newbury Park: Sage Publications.
- Antonovsky, A. (1991). *Hälsans mysterium*. Stockholm: Natur och Kultur
- Asp-Onsjö, L. (2014). *Parallella positioneringar bland pojkar. Om sociala hierarkier och skolprestationer*. Ur Att lyckas i skolan. Öhrn, E & Holm, A-S. Göteborgs universitet.
- Bauman, Z. (2002). *Individualiserade samhället*. Bokförlaget Daidalos.
- Beck, U. (1998). *Risksamhället*. Göteborg: Bokförlaget Daidalos AB.
- Berg, G. Sundh, F & Wede C. (2012). *Läraren som ledare – i och utanför klassrummet*. Lund: Studentlitteratur.
- Bjärås, G & Kanström, L. (2000). *Folkhälsokunskap*. Stockholm: Liber.
- Börjesson, M. (2013). *Framtidspiloter*. Argument Förlag AB
- Fejes, A & Thornberg, R (2009). *Handbok i kvalitativ analys*. Stockholm: Liber.
- Folkhälsomyndigheten. (2016). *Skolprestationer, skolstress och psykisk ohälsa bland tonåringar*. www.folkhalsomyndigheten.se/pagefiles/23029/skolprestationer-skolstress-psykisk-ohalsa-tonaringar-16003-webb.pdf
- Francis, B. (2009). *The role of The Boffin as abject Other in gendered performances of school achievement*. Ur The Sociological Review, 645-669.
- Giddens, A. (1991/1997). *Modernitet och självidentitet. Självet och samhället I den senmoderna epoken*. Göteborg: Daidalos.
- Giddens, A. (1990/1996). *Modernitetens följder*. Lund: Studentlitteratur.
- Giddens, A. (2003a). *Sociologi*. Lund: Studentlitteratur.
- Giddens, A. (2003b). *En skenande värld. Hur globaliseringen är på väg att förändra våra liv*. Stockholm: SNS Förlag.
- Granström, K. (2012). *Tre aspekter på lärares ledarskap i klassrummet*. Ur Läraren som ledare – i och utanför klassrummet. Berg, G. Sundh, F & Wede C. Lund: Studentlitteratur.
- Gustafsson, J. (2014). *De framgångsrika pojkarna*. Ur Att Lyckas i skolan. Om Skolprestationer och kön i olika undervisningspraktiker. Göteborg: Göteborgs Universitet.
- Halkier, B (2010). *Fokusgrupper*. Malmö: Liber förlag.
- Hansson, A. (2004). *Hälsopromotion i arbetslivet*. Lund: Studentlitteratur.

Hattie (2014). **Synligt lärande. En syntes av mer än 800 metaanalyser om vad som påverkar elevers skolresultat.** Natur och Kultur.

Hawkins, J. D., Catalano, R. F. & Arthur, M. W. (2002). **Promoting science-based prevention in communities.** Addictive behaviors, 27, 951-976.

Henriksson, Göran. (2016). **Att motverka skolmisslyckanden. Konsten att ha två tankar i huvudet samtidigt.** Rapport 2016:9. Koncernavdelning data och analys. Enheten samhällsanalys Västra Götalandsregionen.

Holm, A-S. (2014). **Framtiden och betydelsen av betyg.** Ur Att Lyckas i skolan. Om Skolprestationer och kön i olika undervisningspraktiker. Göteborg: Göteborgs Universitet.

Holme, I.M & Solvang, B.K (1997). **Forskningsmetodik. Om kvalitativa och kvantitativa metoder.** Lund: Studentlitteratur AB.

Jeffrey, B & Troman, G. (2004). **Time for ethnography.** British Journal of Educational Research. 30 (4). 535-548.

Kommun- och Landstingsdatabasen. KOLADA ¹ http://www.kolada.se/?_p=jamforelse&unit_id=16679

Kvale, S. (1997). **Den kvalitativa forskningsintervjun.** Lund: Studentlitteratur.

Merriam. S.B (1994) **Fallstudien som forskningmetod.** Lund: Studentlitteratur.

Nilsson, E. & Håkansson, K. (2013). **Forskning för klassrummet Vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet i praktiken.** Stockholm: Fritzes kundservice.

Ogden, T (2003). **Social kompetens och problembeteende i skolan-kompetensutvecklande och problemlösande arbete.** Liber förlag.

Pollock, G. (2002). **Contingent Identities. Uploading the Transnational Discourse.** Young Vol 10, No 1, 2002, s 59-72.

Rautalinko, E. (2007). **Samtalsfärdigheter – stöd, vägledning och ledarskap.** Liber.

Regeringen(2001).

www.regeringen.se/contentassets/0984ba5057644e688af0c741dbcf7662/konvention-om-erkannande-av-bevis-avseende-hogre-utbildning-i-europaregionen

SKL (2011). **Synligt lärande. Presentation av en studie om vad som påverkar elevers studieresultat.** Sveriges Kommuner och Landsting. ISBN/Bestnr: 978-91-7164-706-1

Skolinspektionen (2015). **Från huvudmannen till klassrummet – tät styrkedja viktig för förbättrade kunskapsresultat.** Skolinspektionens årsrapport 2015.

Skolverket (2012). **Likvärdig utbildning i svensk grundskola. En kvantitativ av likvärdighet över tid.** Rapport 374. Stockholm: Fritzes.

Skolverket (2016a). **Redovisning av genomförandeplan för uppdrag om samverkan för bästa skolan samt redovisning av hur arbetet genomförts hittills.** Utbildningsdepartementet. 2016-03-15. Dnr 2015:778

Skolverket (2016b). *Läroplanen för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011*. Reviderad 2016. Stockholm.

Socialdepartementet (2016). *Socialtjänstlag (2001:453)*. *Svensk författningssamling 2001:453 t.o.m SFS 2016:1302*. www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/socialtjanstlag-2001453_sfs-2001-453

Socialstyrelsen. (2010). *Social rapport 2010*.

Socialstyrelsen & Folkhälsomyndigheten & Sveriges Kommuner och Landsting (2014). *Öppna Jämförelser 2014 Folkhälsa*. Edita Bobergs AB.

SOU 2009:64. *Flickor och pojkar i skolan – hur jämställt är det?* Delbetänkande av Deja-delegationen för jämställdhet i skolan.

SKL. Sveriges Kommuner och Landsting. (2013). *Vänd frånvaro till närvaro. Guide till systematiskt skolnärvaroarbeta i kommuner*. <http://webbutik.skl.se/bilder/artiklar/pdf/7164-947-8.pdf>

Sundin, J & Willner, S. (2003). *Samhällsförändring och hälsa olika forskarperspektiv*. Stockholm: Elanders AB

Trondman, M. (1999). *Kultursociologi i praktiken*. Lund: Studentlitteratur.

Trost, J. & Levin, I. (2004). *Att förstå vardagen: med ett symbolisk interaktionistiskt perspektiv. 3., [rev. och utök.] uppl.* Lund: Studentlitteratur.

Utbildningsdepartementet. (2016). *Skollag (2010:800)*. *Svensk författningssamling t.o.m SFS 2016:1184*. www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/skollag-2010800_sfs-2010-800

Unicef. (2016). *Barnkonventionen*. <https://unicef.se/barnkonventionen/las-texten>.

Vetenskapsrådet (2002). *Forskningsetiska principer. Inom humanistisk och samhällsvetenskaplig forskning*. http://www.gu.se/digitalAssets/1268/1268494_forskningsetiska_principer_2002.pdf

Wede, Christer. (2012). *Elevanalysmodellen – analys av elevers lärande och utveckling*. Ur *Läraren som ledare – i och utanför klassrummet*. Berg, G. Sundh, F & Wede C. Lund: Studentlitteratur.

Wibeck, V. (2000) *Fokusgrupper. Om fokuserade gruppintervjuer som undersökningsmetod*. Lund: studentlitteratur.

Yndigegn, C. (2003). *Unge og regional identitet. Forvendninger og indstilling til livsbetingelser og livsmuligheder i den dansk-tyske graensregion*. Aabenraa. Institut for graensregionsforskning.

Öhrn, E. (2014a). *Kapitel 1 Introduktion*. Ur *Att Lyckas i skolan. Om Skolprestationer och kön i olika undervisningspraktiker*. Göteborg: Göteborgs Universitet.

Öhrn, E. (2014b). *Kapitel 8 Framställning av utbildning, prestationer och Kön*. Ur *Att Lyckas i skolan. Om Skolprestationer och kön i olika undervisningspraktiker*. Göteborg: Göteborgs Universitet.

www.barnombudsmannen.se/for-dig-under-18/barnkonventionen/lek-fritid-kultur-och-vila/

www.friskutveckling.com/forskning.htm

www.1177.se/Tema/Barn-och-foraldrar/Mat-somn-och-praktiska-rad/skrik/Barn-och-somn

www.fyrbodal.se

www.halsokallanfyrbodal.se

www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/skollag-2010800_sfs-2010-800

[www.skolverket.se/om-skolverket/publikationer/visa-enskild-publikation? xurl =http%3A%2F%2Fwww5.skolverket.se%2Fwtpub%2Fws%2Fskolbok%2Fwpubext%2Ftrycksak%2FRecord%3Fk%3D3311](http://www.skolverket.se/om-skolverket/publikationer/visa-enskild-publikation?xurl=http%3A%2F%2Fwww5.skolverket.se%2Fwtpub%2Fws%2Fskolbok%2Fwpubext%2Ftrycksak%2FRecord%3Fk%3D3311)

www.skolverket.se/skolutveckling/forskning/amnen-omraden/it-i-skolan/undervisning/flippade-klassrum-har-bade-for-och-nackdelar-1.211569tp://www.skolverket.se/skolutveckling/forskning/amnen-

Bilaga 1: Exempel på yrken som ungdomarna drömmer om att arbeta med

- Advokat
- Ambulansförare
- Artist
- Astrofysiker
- Austronaut
- Bankrånare (via polishögskolan)
- Bilmekaniker
- Bilskrot
- Biodlare
- Bloggare
- Bonde
- Byggare
- Bygga bilar
- CS-go-proffs
- Jobba med barn
- Biltillverkare,
- Busschaufför
- Databyggare
- Datadesigner
- Datatekniker
- Dansproffs
- Dansare på elitnivå
- Danslärare
- Djurskötare
- Djurskötare på veterinärstation
- Doktor
- E-sporsmästare
- Eftersöksjägare
- Filmmakare
- Filmproducent
- Fiskeguide
- Fotbollsproffs
- Fotbollsspelare
- Fotbollstränare
- Forskare
- Fotograf
- Fysiker
- Förskollärare
- Företagare
- Författare
- Försvarsadvokat
- Fotbollsproffs
- Fotbollsspelare
- Gamer
- Grävmaskinist
- Handbollsproffs
- Handbollsspelare
- Hockeyproffs
- Hockeyspelare
- IAC
- Ingenjör – något tekniskt
- IT-tekniker
- Jobba på Biltema
- Jobba på café
- Jobba inom TV
- Jobba på Game-shop
- Jobba på MorgonTV (“eller bli clownmördare”)
- Jobba med hundar-omplacera hundar
- Jobba med hästar
- Jobba inom skog, jakt eller med fiske
- Jobba med katter, kaniner och fiskar..
- Jobba med små barn – gillar att vara med bebisar
- Jobba på zoo
- Kock
- Konditor
- Komiker
- Kommentator
- Konstnär
- Kändis
- Köra cross
- Lantbruk (jobba med någon man tycker om)
- Läkare
- Lasbilchaufför
- Lärare
- Läkare
- Maskiningenjör
- Mekaniker
- Murare
- Navy Seal (Marinkårssoldat)
- Något med ekonomi
- OS-ryttare
- Pilot
- Pizzabagare
- Polis
- Polis i LA
- Polis i New York,
- Politiker
- Programledare för fiskeprogram
- Programmerare
- Psykolog
- Radiopratare
- Reseledare
- Ridlärare
- Räddningstjänst
- Sjuksköterska
- Skådespelare
- Socionom
- Soppubbe eller stylist
- Spelningenjör,
- Speldesigner
- Speltestare
- Spelutvecklare
- Svetsdykare
- Stort spelföretag (jobba där)
- Sånglärare
- Jobba inom tv
- Trummis
- Trädgårdsmästare,
- Truckförare
- Veterinär
- Youtuber
- Youtubekändis
- Ägare av ett stort klädmärke

De har inte alltid varit öppna om sina drömmar och ambitioner för sina föräldrar.

De har inte alltid varit öppna om sina drömmar och ambitioner för sina föräldrar.

Bilaga 2: Upplägg i klasserna

Vi valde att genomföra vårt projekt med ungdomarna på tre träffar där vi dels introducerade projektet, oss själva och väckte nyfikenhet kring projektet. Gång 2 hade vi fokusgrupper med frågeställningar (se bilaga 2) och gång 3 delade vi resultatet med eleverna!

Tidigare hade vi även förankrat projektet såväl med mentorer och rektorer. Dessutom var föräldrar och vårdnadshavare informerade om projektet.

1:a träffen- helklass och träff med mentorerna.

Vår första träff innebar att vi ville introducera och väcka nyfikenhet hos ungdomarna. Det var viktigt för oss att de skulle känna till både vad projektet skulle innehålla till vissa delar men också veta vilka de skulle träffa kommande gång. För att börja så bra som möjligt så ville vi också väcka nyfikenhet hos eleverna. Projektets stora fråga var från börja om eleverna hade några yrkesdrömmar och drömmar i övrigt. Vi valde att fokusera på yrkesdrömmarna vid första träffen och introducerade ett hjälpmedel i form av en hatt som eleverna skulle få dra ett yrke ur. De fick sedan berätta för resten av klassen vad de fått på sin lapp och utifrån det fundera på om det var ett yrke de ville ha eller inte. Vi ville åt känslan av att bli tilldelad ett yrke, att inte få välja själva. De flesta ungdomar reagerade just på detta, för en del var detta tilldelade yrke något som de kunde tänka sig och för andra var repliken "nej detta vill jag inte bli så någon och kan jag få byta med kompisen var någon annans reaktion". Vi tackade för oss och berättade när vi skulle komma tillbaka.

2:a träffen- fokusgrupper

Vi lät elevernas mentorer dela in dem i grupper om 6-9 elever och träffade dem under ca 1,5 timme var. Beroende på vilken plats skolorna kunde upplåta har vi varit i allt från slöjdsal till grupprum och klassrum. Vi utgick från en semistrukturerad intervjuguide med eleverna. Vi började med att presentera lite om oss själva och vad vi hade haft för drömyrken när vi växte upp. Sedan fick eleverna göra en fyrfältsövning med en presentation om sig själva, viktiga personer i deras liv samt drömmar. De blev sedan indelade i grupper om två eller tre utifrån hur de fyllde år på året där de fick intervjua varande samt sedan presentera den andra för gruppen. Vi varvade sedan med olika metoder och frågeställningar, exempelvis olika värderingsövningar där de fick ta ställning till olika frågor om skolan och framtiden. Dessutom använde vi oss av individuella skrivövningar där de fick svara på frågor om skolan, hemmet, fritiden och framtiden. Vi gjorde skalövningar 1-6 där de fick fundera och svara kring skolan, vi hade oavslutade meningar om hur de önskade att lektioner och lärare skulle vara. Eleverna fick även ta ställning till ja nej eller kanske om olika frågor om skolan, med efterföljande öppna frågor och gjorde en snabb övning där de fick hålla upp röda och gröna kort om de höll med eller inte. Även ett kanske kort tillverkades. Dessutom användes en hel del öppna frågor kopplat till ungdomarnas framtid.

Vi använde oss i slutet av träffen av hatten där eleverna fick skriva sitt eller sina drömyrken och lägga i hatten. Dessa lästes sedan upp samt sparades.

3:e träffen- helklass

På tredje träffen ville vi delge eleverna det resultat vi fått fram och detta valde vi återigen att använda en hatt till. Vi införskaffade en ny hatt som var guldfärgad för att visuellt visa att nu var det färdigt och vinsten låg i hatten. Vi skrev resultatet i små korta citat på lappar som eleverna fick dra var sin i ordning och läsa upp för klassen om de ville. Vi hade även med oss delar av vårt material för att visa i samband med att de läste upp en lapp som överensstämde med bilden. Vi visade även den hatt vi tidigare haft med oss och nu fyllt med alla 6:or och 7:ors drömyrken. Vi gjorde till sist en skriftlig uppföljning där eleverna fick berätta vad de tyckte om projektet och om de skulle vilja delta igen.

Bilaga 3: Intervjuguide och program gång 2 med fokusgrupperna.

- **Inledning och presentation**
 - Hej! Vilka är vi och vad är syftet?
 - Vi berättar också om våra egna yrkesdrömmar i 12-13-årsåldern.
 - Presentation av eleverna
 - Eleverna gör en fyrfältsövning individuellt (Namn, Tycker om att göra, drömmer om, några viktiga personer i mitt liv är)
 - Dela in utifrån födelsedag (intervjua varandra) i grupper om 2 - presentera varandra.
- **Nulägesanalys – syftar till att undersöka förutsättningarna för ett bra lärande i klassrummet, samt syftar till att undersöka huruvida skolan främjar elevernas framtidstro, studiemotivation, samt respekt för varandra. Dessutom syftar nulägesanalysen till att undersöka elevens upplevelse av stödet hemifrån samt ungdomarnas olika fritidsintressen och hur de relaterar dessa till livet, skolan och framtiden.**
 - **Lärandemiljön i klassrummet**
 - De flesta lektioner är intressanta och roliga!
 - Linjeövning (1) – (6)
 - En bra lektion är.....(oavslutad mening)
 - En mindre bra lektion är..... (oavslutad mening)
 - Det är coolt/populärt prestera bra i skolans olika ämnen
 - Ja, nej, kanske
 - Vad är det som gör att man börjar plugga och anstränga mig mer?
 - En bra lärare är en som.....(oavslutad mening)
 - Jag får den hjälp och det stöd jag behöver i klassrummet – (individuellt övning – skriftligen och anonymt)
 - **Kryssa i alternativen nedan**
 1. Ja
 2. Nej (jag önskar mer stöd i form av.....)
 3. Ibland (jag önskar mer stöd i form av.....)
 - I klassrummet är det enkelt att samarbeta med mina klasskamrater
 - Ja, nej, kanske
 - Resonemang med ungdomarna utifrån dessa alternativ
 - **Socialt samspel i korridor, raster och i matsalen**
 - **Påståenden (metod grön lapp håller med/röd lapp håller inte med)**
 - På rasterna och i matsalen kan jag lita på mina klasskamrater helt och fullt
 - På rasterna och i matsalen får alla vara med!
 - Rasterna är oftast roliga!
 - På rasterna händer är det sällan bråk!
 - I korridoren känner jag mig oftast trygg
 - I korridoren blir det sällan bråk
 - Vägen till och från skolan känns oftast trygg
 - **Hem och fritid som främjar elevernas skolprestationer! (Individuellt och anonymt skriftligen)**
 - Hur viktig är din skolgång för din förälder/vårdnadshavare?
 1. Jätteviktig (6) – Inte alls viktig (1)
 - Du får tillräckligt med stöd hemifrån för att lyckas med skolarbetet (betyg, resultat)? Håller med fullt (6) – håller inte alls med (1)
 - Hur mycket påverkar hemsituationen hur du lyckas i skolan?
 1. Påverkar mycket (6) – påverkar inte alls (1)
 - Hur nöjd är du med din fritid (kompisar, aktiviteter)
 1. Jättenöjd (6)-Inte alls nöjd (1)
 - Jag önskar mig mer av.....på min fritid
- **Framtidsanalys – syftar till att undersöka framtida förutsättningar, drömmar och ambitioner för ett bra lärande i klassrummet, samt syftar till att undersöka om skolan främjar elevernas framtidstro, studiemotivation, samt respekt för varandra.**
 - **Lärandemiljön i klassrummet**
 - 4-hörnsövning samt efterföljande resonemang.
 - Vad viktigast för att du och dina klasskamrater ska få bra betyg och resultat i skolan?
 1. Att var och en av eleverna tar ansvar för att komma i tid och anstränga sig i skolarbete, läser läxor m m.
 2. Att läraren är bra och bryr sig om eleven lyckas med skolarbetet.
 3. Att varje elev kan få hjälp med läxor?
 4. Öppet hörn.
 - **Socialt samspel i korridor, rast (framtid) – brainstorming (bladderblock)**
 - I korridoren/på rasten skulle jag vilja att (fysiskt, psykiskt – socialt)(oavslutad mening)....
 - **Om jag.....(skriva)**
 - Om jag fick bestämma en dag på min skola skulle jag.....(oavslutad mening)
 - Om jag fick bestämma en sak om framtiden skulle jag bestämma.....(oavslutad mening)
 - Övningen "Hatten" (var och en skriver ett yrke som de önskar att arbeta med i framtiden) och vi ställer frågor om vad som krävs för att uppnå detta?
 - Vi kommer tillbaka och återkopplar till er och berättar mer om vad vi kommit fram till! Tack och hej!

Bilaga 4 Dokumentationsmall

-Samla in fyrfältsövningen efter dom har presenterat varandra - stryk namn

Linjeövningen

De flesta lektionerna är intressanta och roliga (håller med helt och fullt (6) -håller inte med alls (1)

1 2 3 4 5 6

(Hur många står på respektive siffra och utsagor och utsagor kopplade till detta)

Oavslutade meningar (muntligen skriv ner nyckelord av det som sägs)

En bra lektion är.....

En mindre bra lektion är.....

Det är coolt/populärt att prestera bra i skolans olika ämnen - notera utsagor som sägs efter följdfrågorna

JA NEJ KANSKE

Oavslutade meningar (muntligt, skriv ner det som sägs)

En bra lärare är en som.....

Samla in individuell övning

- "Jag får den hjälp och det stöd jag behöver i klassrummet"
- Hur viktig är din skolgång för din förälder/vårdnadshavare?
 - Jätteviktig (6) – Inte alls viktig (1)
- Du får tillräckligt med stöd hemifrån för att lyckas med skolarbetet (betyg, resultat)? Håller med fullt (6) – håller inte alls med (1)
- Hur mycket påverkar hemsituationen hur du lyckas i skolan?
 - Påverkar mycket (6) – påverkar inte alls (1)
- Hur nöjd är du med din fritid (kompisar, aktiviteter)
 - Jättenöjd (6)-Inte alls nöjd (1)
- Jag önskar mig mer av.....på min fritid

I klassrummet är det enkelt att samarbeta med mina klasskamrater. (Skriv ner hur många som står på och notera berättelser utsagor)

JA NEJ KANSKE

SOCIALT SAMSPEL I KORRIDOR

Påståenden (Röd och Grön lapp skriv hur många som håller upp respektive och notera utsagor)

- På rasterna och i matsalen kan jag lita på mina klasskamrater helt och fullt.

RÖD

GRÖN

- På rasterna och i matsalen får alla vara med.

RÖD

GRÖN

- Rasterna är oftast roliga

RÖD

GRÖN

- På rasterna är det sällan bråk

RÖD

GRÖN

- I korridoren känner jag mig oftast trygg

RÖD

GRÖN

- I korridoren blir det sällan bråk

RÖD

GRÖN

- Vägen till och från skolan känns oftast trygg

RÖD

GRÖN

Samla in individuell skalövning kring hem och fritid som främjar elevernas skolprestationer

Samla in "Jag önskar mig mer avpå min fritid"

FRAMTIDSANALYS

Fyra hörn uppgift "Vad är viktigast för att du och dina klasskamrater ska få bra betyg och resultat i skolan? (utsagor kopplat till skolan och framtiden)

1.....

Socialt samspel i korridor, rast (Framtid) (Samla in postit lappar samt anteckna eventuella utsagor som berättas utifrån dessa
.....)

Samla in den skriftliga övningen "om jag fick bestämma en sak om framtiden"

Övningen "Hatten". (skriv samt berätta om yrkesdrömmar + vad man anser krävs för att bli.....)

.....

ÖVRIGT (saker som ligger utanför frågeställningarna, gruppen m.m)

.....

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 89

Dnr 2017/286

Avsägelse från uppdraget att ingå i kommunstyrelsens ekonomiråd – Patrik Rydström (SD)

Ledningsutskottets förslag

Kommunstyrelsen beslutar att godkänna avsägelsen

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 91

Dnr 2017-216

Inrättande av Forum för skolutveckling inkl. val av ledamöter - förslag från den särskilda utvecklings-gruppen för skolan med anledning av SKL:s rapport "Öppna jämförelser – grundskolan 2016"

Ledningsutskottets förslag

Kommunstyrelsen beslutar att inrätta ett "Forum för skolutveckling" och välja ledamöter till forumet ur gruppen kommunstyrelsens ledamöter och ersättare enligt följande:

Sex ledamöter (en från vardera parti med representation i kommunstyrelsen) med sex personliga ersättare. Ersättare har närvarorätt endast när ordinarie ledamot är förhindrad att delta i forumet.

Den "särskilda utvecklingsgruppen för skolan med anledning av SKL:s rapport "Öppna jämförelser – grundskolan 2016" förslag och resonemang ska utgöra grunden för forumets arbete.

Ärendebeskrivning

Den särskilda utvecklings-gruppen för skolan med anledning av SKL:s rapport "Öppna jämförelser – grundskolan 2016" har överlämnat sin slutrapport och lagt ett antal förslag.

Rapporten utgör beslutsunderlag.

Skickas till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 91

Dnr 2017-216

Inrättande av Forum för skolutveckling inkl. val av ledamöter - förslag från den särskilda utvecklings-gruppen för skolan med anledning av SKL:s rapport "Öppna jämförelser – grundskolan 2016"

Ledningsutskottets förslag

Kommunstyrelsen beslutar att inrätta ett "Forum för skolutveckling" och välja ledamöter till forumet ur gruppen kommunstyrelsens ledamöter och ersättare enligt följande:

Sex ledamöter (en från vardera parti med representation i kommunstyrelsen) med sex personliga ersättare. Ersättare har närvarorätt endast när ordinarie ledamot är förhindrad att delta i forumet.

Den "särskilda utvecklingsgruppen för skolan med anledning av SKL:s rapport "Öppna jämförelser – grundskolan 2016" förslag och resonemang ska utgöra grunden för forumets arbete.

Ärendebeskrivning

Den särskilda utvecklings-gruppen för skolan med anledning av SKL:s rapport "Öppna jämförelser – grundskolan 2016" har överlämnat sin slutrapport och lagt ett antal förslag.

Rapporten utgör beslutsunderlag.

Skickas till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen

Redovisning med förslag till åtgärder - Särskild utvecklingsgruppen för skolan med anledning av SKL:s rapport "Öppna jämförelser – grundskolan 2016"

Förslag till beslut

Ett forum bestående av ledamöter/ersättare ur kommunstyrelsen utses så snart som möjligt för att specifikt följa sektor Barn och utbildning och föra dialogen med verksamheten i aktuella frågor.

En översyn av kommunens elevpeng genomförs utifrån bland annat socioekonomisk fördelning och resurser i tidigare åldrar.

Utökad ekonomisk ram med tre miljoner kronor avsätts 2017 för insatser inom skolområdet avseende skolutvecklande tjänster, exempelvis pedagogiskt ledarskap och elevhälsa. Medlen tas från kommunens ofördelade anslag.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen (KS) beslutar 8 juni 2016 (§ 164) att tillsätta en arbetsgrupp med uppdraget att utveckla skolans arbete i syfte att förbättra elevresultaten/ höja graden av måluppfyllelse.

Arbetsgruppen har efter sitt arbete enats om följande områden att arbeta vidare med för att ge möjligheterna till ett bättre skolresultat hos eleverna i Färgelanda kommun.

- samverkan/dialog politik-verksamhet
- elevhälsa
- pedagogiskt ledarskap som märks i klassrummet
- elevpeng med fokus på tidiga år.

Ärendebeskrivning

"Det krävs en hel by för att föda och fostra ett barn" – afrikanskt ordspråk

Arbetsgruppen, som består av de sju gruppledarna i kommunstyrelsen, har under hösten 2016 och våren 2017 besökt samtliga kommunala skolor, en förskola och en friskola där kommunens båda friskolorna deltog. Vid besöken har information och samtal förts kring verksamheten, problemområden och utmaningar för framtiden. Vidare har gruppen informerats och

för samtal med representanter för individ- och familjeomsorgen och resursgruppen vid Valboskolan. Arbetsgruppen har också tagit del av en del rapporter i sitt arbete.

Utifrån det som redovisats och de samtal som förts i arbetsgruppen framkommer ett antal områden som ska prioriteras för att öka möjligheterna till ett långsiktigt arbete för att förbättra elevernas skolresultat. Områdena redovisas utifrån de fyra nivåer som lyftes fram i den genomlysning av Färgelanda kommun som skolkommun som gjordes 2013 ("Trygg men traditionell – en genomlysning av Färgelanda som skolkommun" dnr 2013-106).

Inom skolverksamheten finns ett stort antal statliga mål som ska följas upp. Arbetsgruppen har diskuterat införande av lokala mål som är av operativ karaktär.

Förändringar av verksamhet kan innebära förändrat arbetssätt men också att dagens resurser (personellt och lokalmässigt) inte är tillräckliga.

Politisk nivå

Systematiskt kvalitetsarbete, kunskap och uppföljning

Förutom de statliga styrdokumenterna som den politiska nivån kan följa genom ett väl fungerande systematiskt kvalitetsarbete har den politiska nivån att besluta om vision och mål för verksamheten i stort samt avsätta budgetmedel för verksamheten. Vikten av långsiktighet i besluten är en nödvändighet för att arbetet ska kunna planeras och genomföras med de resurser som ställs till förfogande, men det är också viktigt att när förutsättningar förändras (exempel fler/mindre barn, svårrekryterade personalgrupper) kunna fatta de beslut som kan vara nödvändiga då.

I det systematiska kvalitetsarbetet redovisas ett antal lokala mål såsom:

- Tidiga resultat; Måluppfyllelse i årskurs 3 respektive 6 utifrån de nationella proven. Andelen som klarar kunskapskraven
- Närvaro-/frånvarosituationen
- Anmälan om diskriminering/kränkande behandling
- Antal behörig personal i förskola respektive skola.

Det är viktigt att de lokala målen kopplas samman med mål- och resursplanen och uppföljningen som sker i delårsrapportering respektive årsbokslut.

KS Forum för barn och utbildningsfrågor

Under arbetet har det framkommit vikten av en samverkan mellan de förtroendevalda och verksamheterna. För att lyckas är det viktigt med långsiktiga mål där det finns samsyn mellan beslutande och utförare och där

dialogen förs kontinuerligt för att driva arbetet framåt utifrån aktuell forskning, pedagogik och ekonomiska förutsättningar.

KS som kommunens enda nämnd (förutom myndighetsnämnden) har ett stort antal verksamhetsområden att vara insatt i. Att ur KS utse ett specifikt forum som kontinuerligt möter verksamhetsföreträdare från barn och utbildning medför en förståelse för och kunskap om verksamheten och de frågeställningar som behöver diskuteras och analyseras för eventuella åtgärder. Denna konstellation skulle också kunna följa de lokala mål som nämnts tidigare för att få en insikt i verksamheten.

Arbetsgruppen ser det viktigt att skapande av ett forum för dialog mellan politik och verksamheterna sker så snart det är möjligt för att fortsätta de dialoger som nu påbörjats.

I samtalen med kommunens två friskolor lyfts frågan om samverkan mellan de kommunala skolorna och friskolorna, bland annat när det gäller rekrytering av behörig personal, forum för ämneslärare m m. Arbetsgruppen ser positivt på detta men det är en operativ fråga för berörda parter.

Kompetensförsörjning och rekrytering

I Färgelanda kommun liksom i många andra kommuner är kompetensförsörjning och rekrytering inom barn och utbildning en strategisk fråga för att klara den framtida verksamheten. Antalet legitimerade pedagoger totalt i landet är lågt i jämförelse med antalet pedagogtjänster vilket innebär en konkurrens mellan arbetsgivarna. Det är viktigt att kommunen arbetar för att göra Färgelanda kommun till en attraktiv arbetsgivare där medarbetare känner en tilltro och har en möjlighet att vara med och påverka och utveckla verksamheten.

Förvaltningsnivå

Förebyggande och tidiga satsningar

Hur ett barn utvecklas startar inte i och med skolgång utan långt tidigare. Barnets framtid startar redan från födelsen och det är viktigt att insatser – om sådana behövs – startar i så tidig ålder som möjligt. En nära samverkan mellan föräldrar, barnvårdscentral och kommunens verksamheter kan innebära att insatser i ett tidigt skede förändrar barnets framtida skolgång och livssituation.

Kommunens familjecentral och familjeteam är med sina olika typer av öppenvårdsinsatser viktiga aktörer som stöd för föräldrarna. Verksamheten utgår från tätorten Färgelanda. I kommunen finns många unga föräldrar som kan behöva familjecentralens stöd i sitt föräldraskap.

Skolmiljön ska vara inkluderande där eleven känner sig trygg och motiverad till att utbilda sig. Tidiga insatser, hanterbara grupper i de yngre åldrarna,

resurser för genomförande och elevstöd vid behov är några av de förutsättningar som ska finnas för att få en fungerande lärmiljö.

Förutom en fungerande familjesituation och skolmiljö är en meningsfull fritid en del i den unges utveckling. Färgelanda kommun har ett föredömligt föreningsliv men det finns också ett antal barn och unga som inte är intresserad av föreningslivet. Hur skapar vi möjligheterna för fler att ha en meningsfull fritid? Uppsökande verksamhet?

Elevhälsa

Antalet barn och unga med olika former av diagnoser, en social utsatt hemmiljö, traumatiska upplevelser m m ökar. Ett utåtagerande sätt i skolan kräver ofta akuta insatser från skolans personal för att säkerställa situationen för berörd elev och övriga berörda klasskamrater.

Elevhälsoteamet bestående av skolläkare, skolsköterskor, specialpedagoger, kurator och psykolog är en viktig resurs i arbetet, både i det förebyggande och hälsofrämjande arbetet runt eleven men också i den akuta situationen.

Kommunens elevhälsoteam är över tid inte fullt bemannat då många av de nämnda yrkeskategorierna är svårrekryterade. Stort behov av ytterligare psykolog- och kuratorstjänst föreligger då uppkomna situationer idag får hanteras av rektor och lärare som då tas från sina ordinarie arbetsuppgifter.

Elevpeng

Färgelanda kommun är en kommun med ett antal tätorter men till större delen bestående av landsbygd. Arbetsgruppen har diskuterat utformningen av kommunens elevpeng ur bland annat en socioekonomisk fördelning och resurser i tidigare åldrar och anser att det finns behov av en översyn kring elevpengen.

Rektorsnivå

Pedagogiskt ledarskap

Skolans rektor är verksamhetschef med ansvar för verksamhet, personal och budget. Rektoren arbetar med det pedagogiska ledarskapet men allt från lokalfrågor, rekrytering av personal, föräldrakontakter till att lösa akut uppkomna situationer tar idag huvuddelen av arbetstiden. Idag är en rektor i Färgelanda kommun personalansvarig för cirka 40 personal.

För att rektorerna ska klara sitt mångfacetterade uppdrag bör ytterligare skolledare tillsättas. Kommunen har en inriktning att chef ska ha maximalt 30 underställd personal. En utökning av antalet skolledare innebär att rektoren, utifrån det pedagogiska ledarskapet, kan stötta pedagogerna i deras dagliga arbete, arbeta med pedagogisk utveckling, har möjlighet att skapa nätverk etc.

Arbetsmiljö - psykosocial och lokaler

Antalet elever i Färgelanda kommuns skolor har ökat med totalt 100 elever under åren 2013-2016. Detta innebär att fler elever, lärare och övrig personal vistas i flera av våra lokaler och utrymmen som inte är dimensionerade efter den storlek på verksamheten som bedrivs, vilket påverkar arbetsmiljön och lärmiljön för eleverna.

Fler elever innebär också fler som behöver nyttja skolskjutsar. Dagens upphandlade tjänster är inte i dimension till antalet som åker skolskjuts i och med det större antal elever som finns idag. Skolans scheman styrs till stor del av hur skolskjutsarna går och detta innebär att eleven vissa dagar går korta skoldagar medan andra dagar är längre. Eleven presterar inte lika bra när det är långa skoldagar utan en mer jämn fördelning på veckans samtliga skoldagar är att föredra. En utredning kring schemaläggning och skolskjutsarnas körscheman pågår inom förvaltningen.

Klassrumsnivå

Ledarskapet i klassrummet

Tydlig forskning pekar på vinster när ledarskapet är tydligt och kompetensutveckling sker över tid i grupp.

Kollegialt lärande

Kommuner har möjlighet att söka statsbidrag för att tillsätta karriärstjänster för lärare i form av förstelärare. Huvudmannen det vill säga kommunen formar tjänstens innehåll vilket innebär att tjänsternas innehåll varierar.

I Färgelanda kommun avsätts inte specifik arbetstid för förstelärartjänsten utan inkluderas i pedagogens ordinarie arbete.

För att analysera och för att få en kontinuerlig utveckling av uppdraget som förstelärare bör en utvärdering och analys av arbete genomföras

Motivation

I rapporten ”Trygg men traditionell – en genomlysning av Färgelanda som skolkommun” (dnr 2013-106) skrivs om elevaktiva arbetssätt och synliggörandet av lärandet. Det handlar om att göra eleven mer delaktig och aktiv i undervisningen vilket kan öka motivationen hos eleven.

Fysisk aktivitet

Tydlig forskning pekar på att det ger en bättre koncentrationsförmåga och det bör stärkas upp ytterligare.

Flerspråkighet

Modersmåslärare, studiehandledare och språkpraktikanter finns i våra verksamheter och är ett viktigt stöd för eleverna.

Finansiering av föreslagna åtgärder

2017 avsätts tre miljoner kronor för insatser inom skolområdet avseende skolutvecklande tjänster, exempelvis pedagogiskt ledarskap och elevhälsa. Medlen tas från kommunens ofördelade anslag.

Ulla Börjesson (S)

Kenneth Carlsson (L)

Tobias Bernhardsson (C)

Linda Jansson (M)

Peter Johansson (KD)

Patrik Rydström (SD)

Expedieras till:
Kommunchefen
Ekonomichef
Barn- och utbildningschef
Diariet

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 95

Dnr 2017/138

Miljöpolitiskt program för Dalslands energi- och miljöförbund och dess medlemskommuner - yttrande

Ledningsutskottets förslag

Kommunstyrelsen har följande synpunkter:

Miljömål 1-4 – kommunstyrelsen instämmer i förslaget.

Miljömål 5: Hållbar planering, konsumtion och närproducerad mat

Eftersom det inte finns en vedertagen definition på ”närproducerad” anser vi att begreppet inte ska ingå vare sig i målformuleringen eller i strategin.

Miljömål 6: Slutna rena kretslopp och minskade avfallsmängder

Vi vill att det både av målen och av strategin ska framgå att vi vill att våra kretsloppslösningar ska vara hushållsnära och teknikneutrala. Vårt ställningstagande i kommunens VA-strategi: ”Vid nybyggnation bör anläggningen möjliggöra att en hög andel av näringsämnen kan återvinnas och ingå i kretsloppet. Fastighetsägaren/byggherren kan själv välja typ av anläggning/metod för att uppfylla miljöbalkens krav. Användning av ny innovativ teknik bör medges om fastighetsägaren/byggherren önskar använda detta och tar ansvar för att tekniken uppfyller kraven enligt miljöbalken.” ska vara vägledande i formuleringen av mål och strategier.

Linda Jansson (M) meddelar att Moderaterna kan komma med ytterligare synpunkter när ärendet behandlas i kommunstyrelsen.

Ärendebeskrivning

Dalslands miljö- och energiförbund har i uppdrag av kommunerna att bl.a. initiera och samordna det miljö-, energi- och klimatstrategiska arbetet i medlemskommunerna och i förbundet, i nära samverkan med medlemskommunernas olika verksamheter.

Förbundet har upprättat ett förslag till Miljöpolitiskt program för förbundet och dess medlemskommuner. Förslaget är remitterat till kommunerna för yttrande.

Remissens syfte

Direktionen hemställer om kommunens yttrande över förslaget till miljöpolitiskt program och därvid önskas bl.a. svar på följande frågor:

1. Är det miljöpolitiska programmet (för förbundet och de fyra kommunerna) med föreslagna gemensamma miljömål och strategier en bra grund för att utveckla det miljö- och energistrategiska arbetet?

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

Forts KLU § 95

2. Finns det några mål och strategier eller särskilda prioriteringar som kommunen vill lyfta fram som särskilt viktiga i det miljö- och energistrategiska arbetet 2018 och framåt?

Miljöchefen har informerat kommunstyrelsen vid sammanträdet den 29 mars.

Skickas till
Kommunstyrelsen

Beslutet skickas till
Dalslands miljö- och energiförbund, box 19,
668 21 Ed alt. via mail till: kansli@dalsland.se

Kommunstyrelserna
i: Bengtsfors
Dals-Ed
Färgelanda
Mellerud

Remiss - förslag till miljöpolitiskt program för förbundet och kommunerna

Bakgrund

Dalslands miljö- och energiförbund har i uppdrag av kommunerna att bl.a. initiera och samordna det miljö-, energi- och klimatstrategiska arbetet i medlemskommunerna och i förbundet, i nära samverkan med medlemskommunernas olika verksamheter.

Förbundsdirektionen beslöt 2017-02-02 att till kommunstyrelserna remittera upprättat förslag till miljöpolitiskt program för förbundet och de fyra kommunerna. Förslaget är antaget av miljönämnden och överlämnat till direktionen.

Remissvaren kommer att behandlas på direktionens möte den 27 april. Den 1 juni kommer direktionen att besluta om inriktning på det miljö- och energistrategiska arbetet 2018. Under hösten sker sedan ett arbete med framtagande av åtgärdsplan inför 2018 och då avser miljö- och energikontoret att ha en dialog med berörda förvaltningar i kommunerna.

Remissens syfte

Direktionen hemställer om kommunens yttrande över förslaget till miljöpolitiskt program och därvid önskas bl.a. svar på följande frågor:

1. Är det miljöpolitiska programmet (för förbundet och de fyra kommunerna) med föreslagna gemensamma miljömål och strategier en bra grund för att utveckla det miljö- och energistrategiska arbetet?
2. Finns det några mål och strategier eller särskilda prioriteringar som kommunen vill lyfta fram som särskilt viktiga i det miljö- och energistrategiska arbetet 2018 och framåt?

Svar önskas senast den 17 april 2017, till Dalslands miljö- och energiförbund, box 19, 668 21 Ed alt. via mail till: kansli@dalsland.se

För Dalslands miljö- och energiförbund

Dan Gunnardo
Förbundschef

Bilagor:

- Förslag till miljöpolitiskt program (remissmaterial)
- Verksamhetsplan 2017 för det miljö-, klimat- och energistrategiska arbetet (för kännedom)

FÖRSLAG TILL MILJÖPOLITISKT PROGRAM

- **För Dalslands miljö- och energiförbund samt Bengtsfors, Dals-Eds, Färgelanda och Melleruds kommuner**

2017-02-21

Remissversion: Remiss från Dalslands miljö- och energiförbund till kommunstyrelserna i Bengtsfors, Dals-Eds, Färgelanda och Melleruds kommuner

Ett gemensamt miljöpolitisktprogram för en hållbar utveckling i Dalsland

Ett brett miljöarbete, där både offentliga, privata och ideella aktörer deltar, är av avgörande betydelse för att vi i kommunerna ska nå miljömålen och kunna forma en hållbar utveckling. I detta arbete har kommunerna en viktig roll och miljönämnden bör vara stödjande, samordnande och inspirerande i detta arbete.

En utgångspunkt för det miljöpolitiska programmet är att kommunerna vill vara föregångare för en hållbar utveckling inom de kommunala verksamheterna. Detta ansvar måste tas i samverkan med andra aktörer för en hållbar utveckling i hela samhället. Syftet är att kommande generationer inte ska belastas med problem som vi kan lösa samt att människor, djur och natur ur ett globalt perspektiv inte drabbas negativt av hur vi lever.

Det miljöpolitiska programmet är ett strategiskt dokument för de fyra kommunernas miljöarbete. Ett dokument som samordnar, utvecklar och anger färdriktningen för de strategiska miljöinsatserna i kommunerna.

Programmet består av två delar, del 1 med lokala miljömål och strategier samt del 2 med både gemensamma (2A) och specifika kommunala åtgärder (2B). Del 1 är långsiktig medan del 2 är mer kortsiktig och behöver revideras fortlöpande. (Framtagande av åtgärdsförslagen i del 2 påbörjas när del 1 är beslutad).

Det miljöpolitiska programmets miljömål och strategier, del 1 samt del 2A föreslås antas av miljönämnden i samråd med kommunerna. Det miljöpolitiska programmets kommunspecifika åtgärder, del 2B, utvecklas av respektive kommun. Både del 2A och 2B hanteras lämpligen inom ramen för respektive kommuns miljöledningssystem samt verksamhetsstyrning. Genomförandet av föreslagna åtgärder hanteras av respektive ansvarig enhet. Detta är undantaget åtgärder som ligger utanför kommunens ansvarsområde.

Förhållande till andra kommunala dokument

Det finns flera andra styrdokument, projekt och processer som berör miljöområdet, exempelvis kommunernas översiktsplaner, naturvårdsprogram, klimatstrategier, trafikplaner, VA-planer och avfallsplaner. Avsikten är att det miljöpolitiska programmet ska harmonisera med samtliga relevanta styrdokument.

Miljönämndens roll

Miljökontorets miljöstrategier har i uppdrag att dels stödja kommunerna i arbetet för en hållbar utveckling i stort samt ge specifikt stöd till miljöanpassning av de kommunala verksamheterna. Ett exempel är miljöledning som är en del i kommunernas verksamhetsstyrning. Andra exempel är naturvårdsarbetet och vattenplaneringen. Politiskt ansvarig för det miljöpolitiska programmet är respektive kommunfullmäktige/kommunstyrelse i samarbete med miljönämnden. Miljönämnden har det politiska ansvaret över miljötillsynen. Den lagstiftning som till stor del reglerar tillsynen är Miljöbalken. Miljöbalken går hand i hand med de 16 nationella miljökvalitetsmålen och miljönämndens ansvar är därför att utveckla en miljömålsstyrd tillsyn. Tillsyn är ett av flera verktyg för att nå miljömålen.

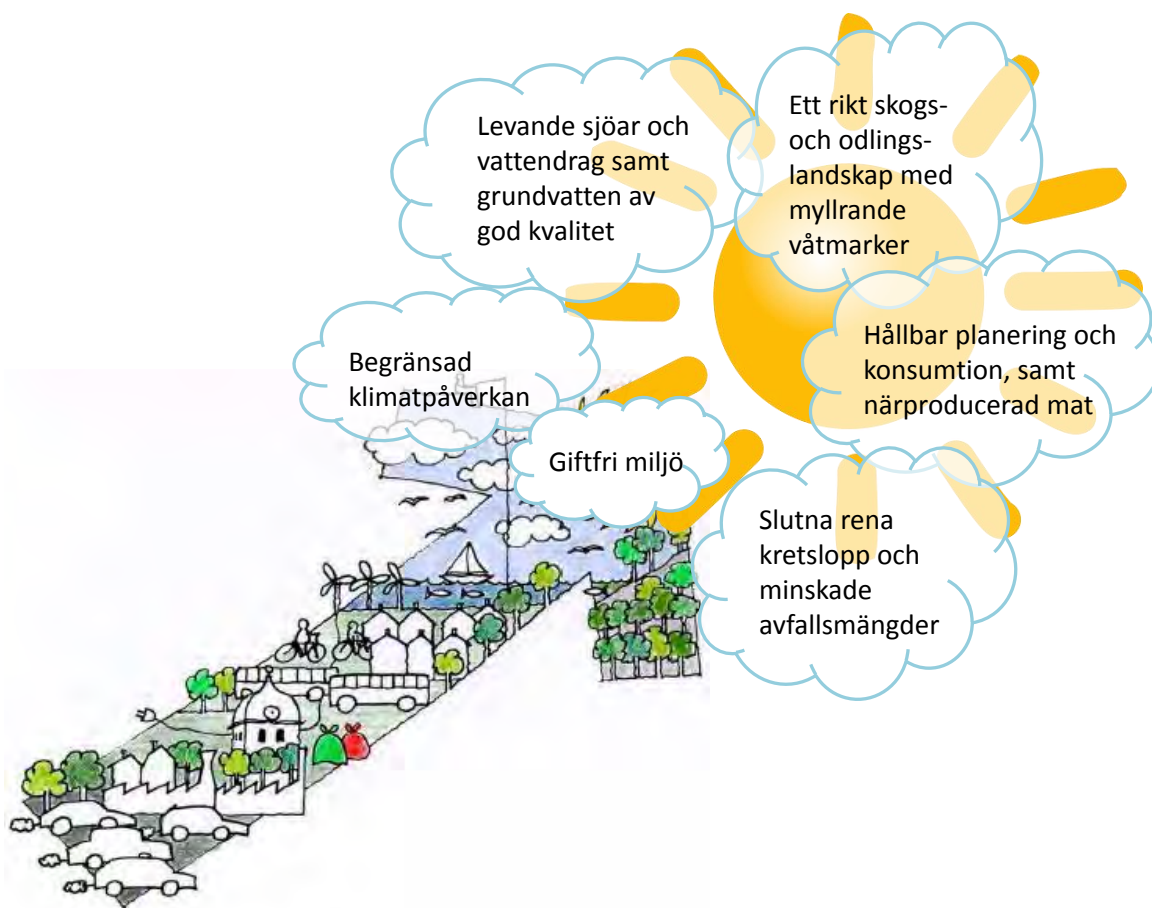
Del 1. Miljömål och strategier

De sex miljömålen är formulerade utifrån lokalsamhället i kommunerna och beaktar samtidigt de av riksdagen beslutade övergripande generationsmålet, de 16 nationella miljökvalitetsmålen, de nya regionala miljömålen för Västra Götaland samt internationella överenskommelser. De nationella och regionala utvärderingarna visar att åtgärdsarbetet behöver förstärkas och snabbas på för att miljömålen ska kunna nås.

Respektive kommun arbetar lämpligen fram egna kommunala delmål kopplade till åtgärderna i del 2. Dessa delmål skall underlätta att nå de 6 miljömålen. Miljöstrategerna kan bistå i detta arbete.

De 10 strategierna är de verktyg, arbetsätt och metoder som ska leda processen för att nå miljömålen. För att se effekterna av våra insatser följer vi upp vad som händer inom respektive strategi.

6 MILJÖMÅL

Miljömål 1: Begränsad klimatpåverkan

Utsläppen av koldioxid och andra växthusgaser ska snabbt och kraftfullt minska för att undvika en mycket farlig klimatpåverkan på både hälsa, miljö, ekonomi och ekosystem. I första hand ska vi göra oss oberoende av fossil energi.

Miljömål 2: Giftfri miljö

Många produkter innehåller giftiga kemikalier som lagras i våra kroppar eller i naturen. Därför är det viktigt att göra medvetna val och välja produkter som har så liten påverkan som möjligt på miljön och människors hälsa. Exempel på vanliga produkter hos detaljister är: skor, kläder, leksaker, datorer, telefoner, kosmetiska och hygieniska produkter, möbler och byggprodukter. Omloppet av giftiga ämnen i samhället ska minska. Vid offentlig upphandling till bl.a. skolor, förskolor och av IT-produkter finns goda möjligheter att välja produkter som är säkrare och mindre hälso- och miljöstörande.

Miljömål 3: Levande sjöar och vattendrag samt grundvatten av god kvalitet

Kvaliteten varierar i våra sjöar, vattendrag och grundvatten. Negativ påverkan från t.ex. övergödning, försurning, föroreningar och regleringar ska åtgärdas. En god vattenkvalitet är målet för att trygga bl a ekosystemens fortlevnad, tillgången på dricksvatten och processvatten samt utvecklingen av friluftslivet och turistnäringen.

Miljömål 4: Ett rikt skogs- och odlingslandskap med myllrande våtmarker

Skogens och odlingslandskapets produktion, kulturmiljövärden och biologiska mångfald ska skyddas. Våtmarkernas ekologiska och vattenhushållande funktion ska värnas. Kommunernas naturvårdsprogram är en viktig grund för kommunernas medverkan i arbetet med detta miljömål.

Miljömål 5: Hållbar planering, konsumtion och närproducerad mat

Kommunerna ska utveckla sina miljöledningssystem och den strategiska planeringen i olika sektorer. Detta för att tydligare beakta hållbarhetsperspektiv, miljömål samt sociala- och etiska aspekter. Konsumtion av varor och tjänster från andra länder står för en stor del av miljöpåverkan. Sociala krav i upphandlingar ska ställas för att motverka förekomsten av brott mot mänskliga rättigheter för de som producerar och levererar varor och tjänster till kommunen.

Produktionen av mat orsakar bl a klimatförändringar, minskad biologisk mångfald, övergödning och utarmning av vår jords resurser. Klimatsmart mat ska väljas så att vi bidrar till en hållbar utveckling. Ofta kan valet av närproducerad mat vara positivt ur klimatsynpunkt. Dessutom kan det bidra till öppna landskap och en god livsmiljö för djuren.

Miljömål 6: Slutna rena kretslopp och minskade avfallsmängder

Dagens konsumtionsmönster genererar stora avfallsmängder. Att förebygga uppkomsten av avfall ger miljövinster som ofta är betydligt större än de miljövinster som genereras då ett avfall material- eller energiåtervinns. Det avfall som trots allt uppkommer ska i första hand återanvändas, i andra hand återvinnas, i tredje hand energiåtervinnas och som sista utväg deponeras.

10 Strategier

Strategier – verktyg, arbetssätt och metoder som leder processen till att nå miljömålen:

Strategierna är framtagna och anpassade till de kommunala verksamheterna, miljökontorets verksamhet, näringslivet och andra organisationer samt allmänhetens strävan för en hållbar utveckling.

1. Miljötillsyn:

Den lagstiftning som till stor del reglerar tillsynen är Miljöbalken. Miljöbalken går hand i hand med de 16 nationella miljö kvalitetsmålen och miljönämndens ansvar är därför att utveckla en miljömålsstyrd tillsyn. Tillsyn är ett av flera verktyg för att nå miljömålen.

2. Miljöledning i kommunerna:

Samtliga fyra kommuner har infört miljöledning inom sina verksamheter. Miljöstrategerna arbetar med att implementera detta arbete i kommunerna genom bl.a. miljöutbildningar, miljörutiner och miljörevisioner.

3. Klimat och energi:

Samverkan sker mellan miljöstrategerna och klimat- och energistrategerna i arbetet för att fasa ut fossila energislag i Dalsland och stödja utvecklingen av förnybar energi, t.ex. biogas, vind- och solenergi. Respektive kommuns styrdokument för energi- och klimatarbetet (t.ex. energi- och klimatstrategi) är vägledande i arbetet.

4. Miljöanpassad offentlig upphandling:

Vilka krav som ställs i offentliga upphandlingar påverkar direkt möjligheterna att nå en hållbar samhällsutveckling, uppnå miljömålen och aktivt motverka förekomsten av brott mot mänskliga rättigheter för de som producerar och levererar varor och tjänster till kommunen. ILO:s grundläggande konventioner om mänskliga rättigheter i arbetslivet ska respekteras av leverantörer av varor och tjänster till kommunen.

5. Hållbar samhällsplanering:

Inom all kommunal planering ingår idag ett hållbarhetsperspektiv. Utvecklingen i omvärlden går dock fort och det krävs ständigt ny kunskap och nya metoder för att möta kraven på en hållbar samhällsplanering. Ett aktivt samarbete mellan kommunernas planeringsorgan, miljökontoret och andra myndigheter är viktigt för ett tydligt hållbarhetsperspektiv i planprocesserna.

6. Miljöinformation

Kommunikationen med kommuninvånare, näringsliv och organisationer är grundläggande och en förutsättning för en hållbar utveckling. Informationen bör på bästa sätt anpassas till, och utvecklas utifrån de lokala förutsättningarna. Målet är att alla blir delaktiga i ett dubbelriktat informationsflöde. När dialogbaserad metod används är det viktigt att synliggöra de olika perspektiv och intressen som finns kring en fråga.

7. Hållbar livsstil och konsumtion

Livsstilsfrågorna är avgörande och vi behöver utveckla beteenden och konsumtionsmönster som är hållbara. Detta innebär bland annat att vi måste minska konsumtionsstressen. Många produkter innehåller giftiga kemikalier som hamnar i avloppet eller i avfallet, och som i värsta fall lagras i våra kroppar eller i naturen. Därför är det viktigt att göra medvetna val och välja produkter som har så liten påverkan som möjligt på människors hälsa och på miljön. Genom att medvetet välja klimat- och miljösmart mat kan vi bidra till en hållbar utveckling. Frågan om ekologisk och/eller närproducerad mat ska alltid beaktas.

8. Naturvårdsplanering

Kommunernas framtagna naturvårdsprogram sammanfattar befintliga kunskaper och erfarenheter från naturvårdsarbetet i kommunerna och är vägledande för framtida naturvårdsarbete, fysisk planering och lovgivning. Naturvårdsprogrammen visar hur vi kan ta vara på de rika naturvärden vi har i kommunerna. Förhoppningsvis kan detta bidra till ett ökat friluftsliv och intresse för hembygden och naturen.

9. Vattenplanering

Kommunerna bör utforma vattenplaner (kallas ofta Blåplan) som behandlar sjöar, vattendrag och grundvatten och dess betydelse för hälsan, miljön och ekosystemen. Ett syfte är att konkretisera olika slags insatser för att uppnå miljömålen och miljökvalitetsnormerna. I Blåplanen bör berörda grannkommuner samverka och planen indelas efter avrinningsområdena. För den kommunala vatten- och avloppsverksamheten är VA-planer viktiga styrdokument och arbetet med VA-planer pågår nu i alla fyra kommuner och planerna handlar om dricksvatten, spillvatten och dagvatten.

10. Miljödiplomering av företag

Hur företagets tillverkning och produktion sker samt hur den interna konsumtionen hanteras i företagen påverkar våra möjligheter att nå en hållbar utveckling. På samma sätt som det är viktigt för kommunerna att miljöanpassa sin verksamhet genom införande av miljöledning är det viktigt att företagen miljöanpassar sin verksamhet genom t.ex. miljödiplomering. Samverkan mellan företag, näringslivssekreterare och miljöstrateg när det gäller miljödiplomering kan på det lokala planet vara ett steg i rätt riktning.

Uppföljning och revidering av miljömål och strategier i del 1

Uppföljning av miljömål och strategier sker i samband med revisionen av miljöledningssystemet i respektive kommun samt vid uppdatering av det miljöpolitiska programmet. Revidering av miljömål och strategier föreslås ske en gång per mandatperiod. Samverkan sker mellan kommunerna och miljönämnden.

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 96

Dnr 2017/214

Bidrag för inköp av robotgräsklippare - förfrågan från Ellenö IK om tillåtelse att omvandla bidraget för inköp av robotgräsklippare till att köpa en "vanlig gräsklippare".

Ledningsutskottet förslag

Kommunstyrelsens beslutar att bifalla Ellenö IK:s framställan om tillåtelse att omvandla bidraget för inköp av robotgräsklippare (55 000:- kronor enligt kommunstyrelsens beslut 2017-03-29 § 68) till bidrag att köpa en vanlig gräsklippare.

Bidraget utbetalas efter att föreningen har uppvisat kvitto på inköp. Bidraget är maximerat och utgår endast för faktisk kostnad.

Kenneth Carlsson (L) yrkar bifall till föreningens framställan.

Propositionsordning

Ledningsutskottet godkänner att proposition ställs på yrkandet. Efter ställd proposition finner ordföranden att ledningsutskottet beslutar bifalla Kenneth Carlssons yrkande.

Ärendebeskrivning

Kommunen har tidigare skött gräsklippningen på fotbollsföreningarnas fotbollsplaner. Den hjälpen tillhandahålls inte längre. Kommunstyrelsen har beslutat att lämna bidrag för inköp av robotgräsklippare.

Ellenö IK har i skrivelse till kommunen begärt att få använda det av kommunstyrelsen 2017-03-29 beviljade bidraget för inköp av robotgräsklippare till inköp av en "vanlig gräsklippare".

Angående robotgräsklippare

2017-04-06, Uddevalla

Vi skriver till er angående bidraget på 55 000kr till robotgräsklippare. Vi har haft uppe frågan på vårt senaste styrelsemöte där vi fört diskussioner och kommer nu med en förfrågan till er.

Vi tror inte att robotgräsklippare är ett bra alternativ för vår förening pga av tillsynen. Om roboten tex skulle komma ur spår och behöver flyttas med mänsklig kraft så har vi tyvärr inte alltid möjligheten att göra detta på kort varsel. Vi tror också att stöldrisken är större på Håmulevallen eftersom planen ligger ute på landet utan närliggande hus.

Eftersom kommunen nu inte kommer att klippa vår plan så önskar vi istället att köpa en "vanlig" gräsklippare. Vår förfrågan till er är alltså om ni godkänner att vi använder bidraget på 55 000kr till att köp av en vanlig klippare, exempelvis en rotorklippare.

Mvh/ Styrelsen i Ellenö IK

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 97

Dnr 2017/247 och 2016/53

Lerdals Jaktvårdsförenings ansökan om bidrag för upprustning av älgskyttebanan och för materiel m m

Ledningsutskottets förslag

Kommunstyrelsen beslutar att avslå föreningens ansökan om bidrag för renovering av materiel.

Kommunstyrelsen beslutar att bevilja föreningen bidrag med 30 000 kronor för upprustning av föreningens älgskyttebana.

Bidraget finansieras genom kommunstyrelsens ofördelade anslag.

Jäv

Tommy Larsson (S) anmäler jäv och deltar inte i handläggningen av ärendet. (lämnar lokalen)

Yrkanden

Linda Jansson (M) yrkar att kommunen ska bevilja föreningen bidrag med 14 000 kronor för upprustning av materiel.

Ulla Börjesson (S) med flera yrkar avslag på föreningens begäran i denna del.

Ulla Börjesson (S) yrkar att kommunen beviljar bidrag med 30 000 kronor för upprustning av älgskyttebanan.

Linda Jansson (M) och Tobias Bernhardsson (C) yrkar att kommunen beviljar bidrag med 35 000 kronor för upprustning av älgskyttebanan.

Propositionsordning

Kommunstyrelsen godkänner att proposition först ställs på yrkandet om bidrag till materiel sedan på yrkandet om bidrag till upprustning av älgskyttebanan.

Proposition på bidrag för upprustning av materiel

Efter ställda propositioner finner ordföranden att ledningsutskottet avstyrker föreningens ansökan i denna del.

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

Forts KLU § 97

Proposition på bidrag för upprustning av älgskyttebanan.

Efter ställda propositioner finner ordföranden att ledningsutskottet föreslår kommunstyrelsen bevilja bidrag med 30 000 kronor.

Ärendebeskrivning

Lerdals jaktskytteförening har ansökt om bidrag dels för upprustning av materiel, dels för upprustning av föreningens älgskyttebana. Kommunstyrelsen har tidigare avslagit föreningens ansökan om bidrag till upprustningen av jaktskyttebanan. Föreningen har på nytt begärt bidrag till upprustningen av älgskyttebanan.

Skickas till
Kommunstyrelsen

Till kommunstyrelsen Färgelanda kommun

Lerdals Jaktvårdsförening äger och driver älgskyttebanan i Lerdal.

2015 fick vi göra en upprustning av banan p.g.a. nya säkerhets-

Bestämmelser till en kostnad av 34,000:- som vi klarade av med

Hjälp av sponsorer och många timmars ideellt arbete, sökte men fick

Ingen hjälp från kommunen till detta. Föreningen äger 2 st gevär

Vilka är i behov av nya pipor till en kostnad av 14,000:-. Vi anhåller

Om ett bidrag på 10.000:- för att få detta utfört.

Vi skulle va tacksamma om vår förening fick ta del av den stora bidragskakan.

Ordf

Kassör

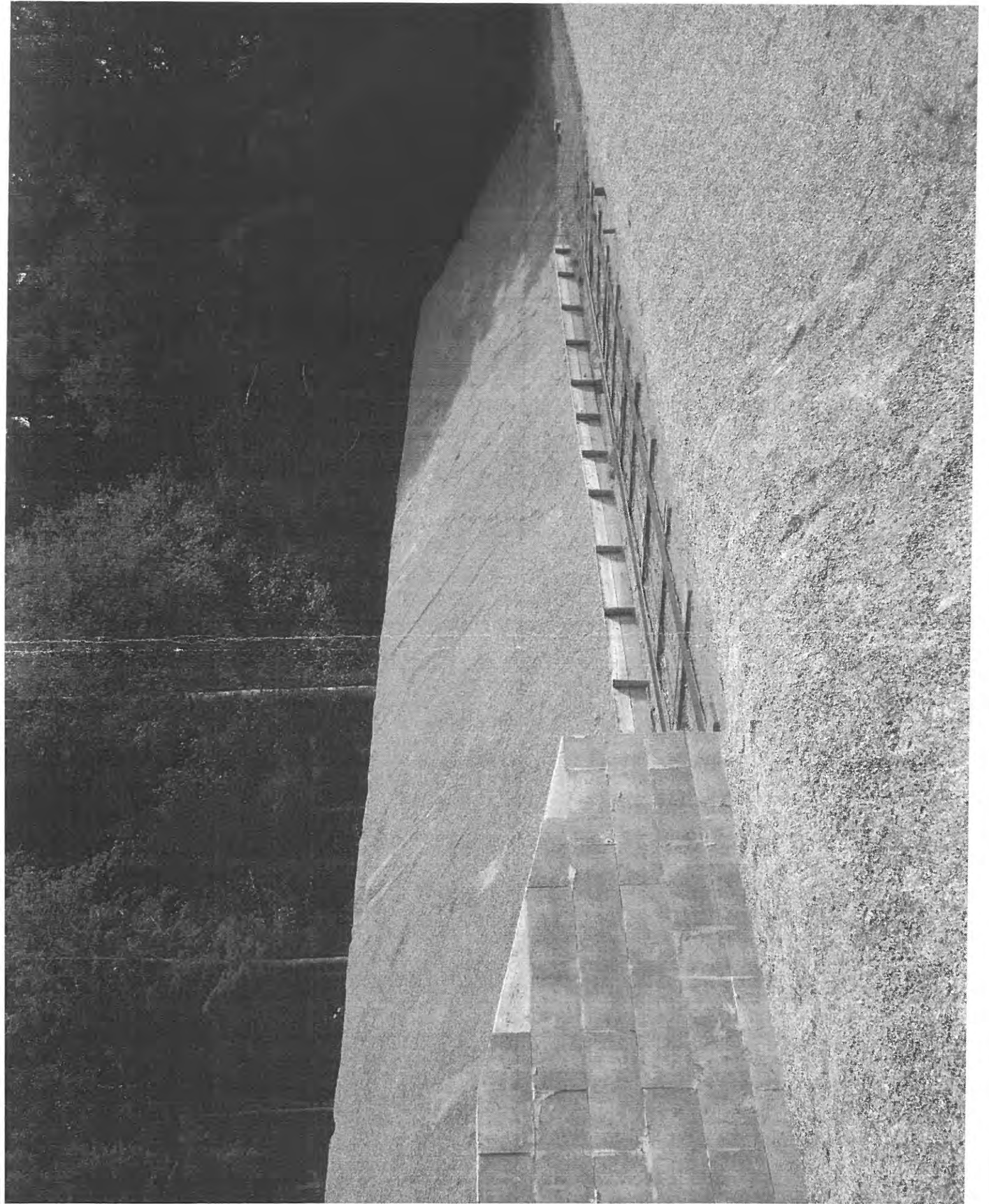

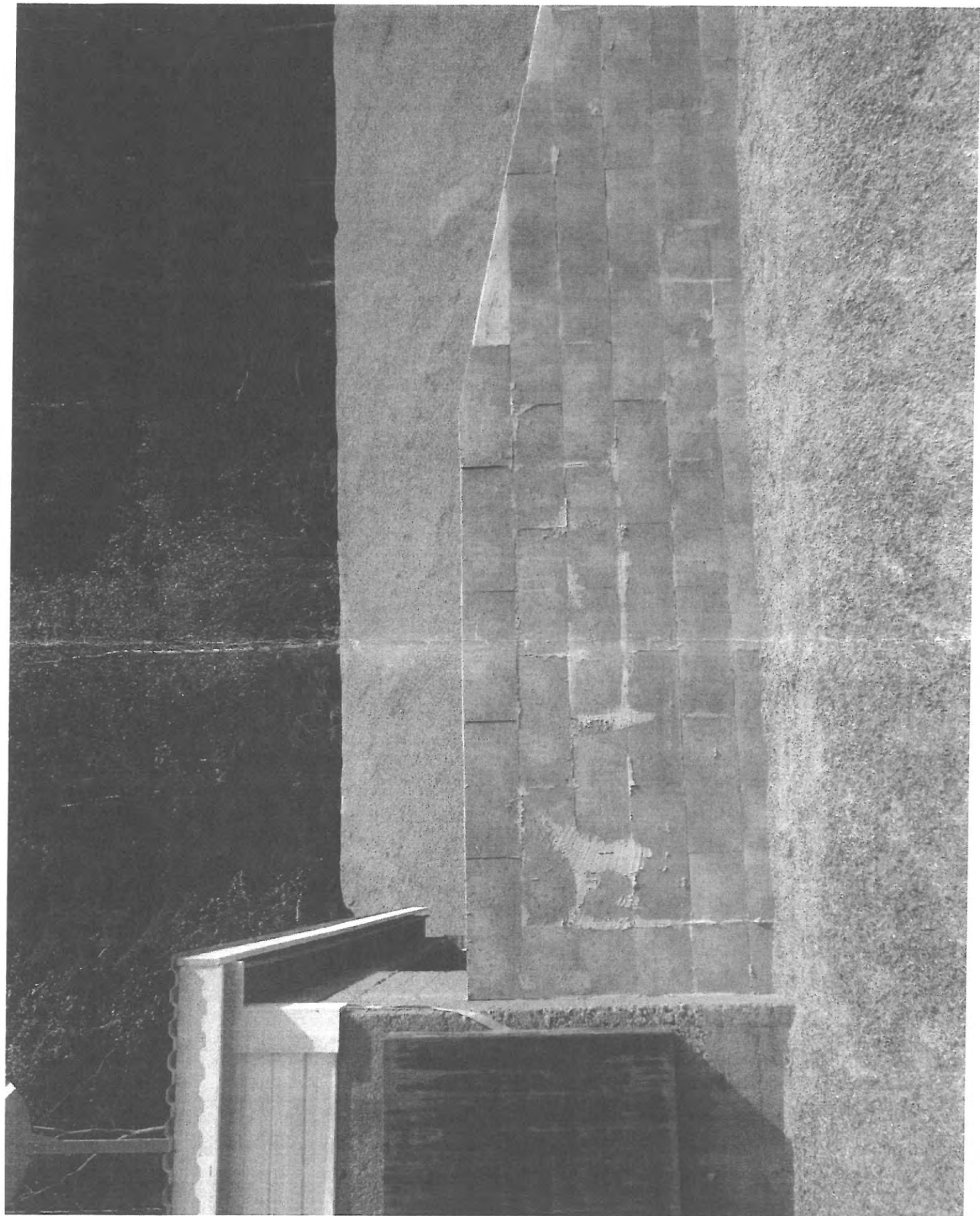
Lerdal den 12/1 2016

Lerdals Jaktvårdsförening vill ansöka om upprustningsbidrag till Lerdals älgskyttebana. Nya strängare regler från Polisen på älgskyttebanor har gjort att vi har upprustat banan till en kostnad på ca. 40 000:-. Vi har höjt skjutvallen , kört på 154 ton 0-8. Gjutit en vägg I början på banan lagt nytt tak satt ut ca 45 varningsskyltar runt banan mm. Det mesta har utförts med ideelt arbete, men kostnaden I reda pengar är ca 40 000:-. Älgbanan är den enda I Färgelanda komun. Vår ekonomi har blivit ansträngd p.g.a detta .Så vi ansöker om upprustningsbidrag på 50 procent ca 20 000:- I år kom inte skjutningen igång förän I början av September Då arbetet var avslutat och tillståndet från Polisen kommit . Under 2015 var vi 43 st medlemmar.

Lerdal den 12/1 2016

Kommunstyrelsen

KS § 90

Dnr 2016-53

Bidrag till Lerdals jaktvårdsförening – upprustning av älgskyttebanan

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar att avslå Lerdals jaktvårdsförenings ansökan om upprustningsbidrag för föreningens älgskyttebana, med hänvisning till kommunens föreningsbidragsregelverk. I regelverket kan anläggningsbidrag sökas för föreningsanläggningar med fler än 10 aktiviteter (aktivitet enligt bidragsregelverket) per år.

Yrkanden

Peter Johansson (KD) med instämmande av Per Krokström (M) yrkar att kommunen beviljar ansökan.

Tobias Bernhardsson (C) med instämmande av Kenneth Carlsson (L) och Ulla Börjesson (S) yrkar att kommunstyrelsen avslår ansökan om upprustningsbidrag för föreningens älgskyttebana, med hänvisning till kommunens föreningsbidragsregelverk. I regelverket kan anläggningsbidrag sökas för föreningsanläggningar med fler än 10 aktiviteter (aktivitet enligt bidragsregelverket) per år.

Propositionsordning

Kommunstyrelsen godkänner att proposition ställs på de båda yrkandena. Efter ställda propositioner finner ordföranden att kommunstyrelsen beslutar att avslå ansökan.

Ärendebeskrivning

Lerdals Jaktvårdsförening har i skrivelse till kommunen meddelat att föreningen har rustat upp sin älgskyttebana till den standard som polisen numera kräver för att medge tillstånd. Totalkostnaden uppgår enligt föreningen till 40 000 kronor och bidrag söks för halva kostnaden, d.v.s. 20 000 kronor.

Kommunfullmäktige har antagit nya regler för föreningsbidrag. Reglerna medger inte upprustningsbidrag till anläggningar.

Beslutsunderlag

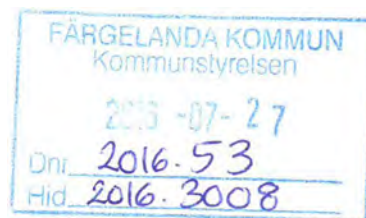
Sektor Kultur och fritids tjänsteskrivelse 2016-03-02.

Kultur och fritidschefen informerar.

Beslutet skickas till

Kultur och fritidschefen
Jaktskytteföreningen

Till Kommunstyrelsen i Färgelanda Kommun.

Lerdals Jaktvårdsförening ansökte den 12/1 2016 om upprustningsbidrag till älgbanan i Lerdal, men fick helt avslag.

Vi anser att det inte finns någon rättvisa i detta beslut, då andra föreningar får bidrag och hyror betalda med stora belopp.

Därför vill vi att Kommunstyrelsen omprövar detta beslut.

Älgbanan i Lerdal byggdes 1964 helt ideellt, och är den enda banan i kommunen.

Där har bedrivits övningsskjutning, tävlingsskjutning, provskjutning för licenser och jägareexamen under alla år. Under 2014 kom nya regler om säkerhet m.m vilket utfördes till en kostnad av 38900:- samt ca. 150 tim. Ideellt arbete.

Vi anser att det är en tillgång för hela Kommunen att älgbanan finns och drivs vidare, Vi hoppas att våra politiker inser värdet av detta.

Vi vill nämna att älgbanor i andra Kommuner i Dalsland får stöd från sina Kommuner för upprustning.

Lerdal den 25/7 2016

Brottsförebyggande rådet

Plats och tid: Kommunkontoret, Lyhörd den 3:de april 2017, klockan 13.00-14.30

Närvarande:

Marion Pelli, ordförande (C)

Lars-Göran Berg, kommunchef

Patrick D'Imporzano, sektorchef samhällsutveckling

Lillan Fahlstedt, folkhälsostrateg

Helena Kronberg, sektorchef barn och utbildning

Johan Lundh, sektorchef omsorg

Ej närvarande:

Lars Karlsson (S)

Övriga:

Minnesanteckningarna är godkända via e-post 2017-04-06 av ordförande
Marion Pelli (C)

Sekreterare: _____

Lillan Fahlstedt

Sammanfattning dagens möte

Uppdrag inför nästa möte:

- Ta reda på hur den lokala trafikförordningen ser ut gällande skyltar i centrum och vad som är kommunens ansvar inom detta.
Ansvarig: Sektorchef samhällsutveckling
- Påbörja arbetet med aktiviteter för ungdomar.
Ansvarig: Sektorchef samhällsutveckling / enhetschef kultur & fritid
- Sätta ihop en trygghetsvandringsgrupp med berörda tjänstemän.
Ansvarig: Kommunchef / säkerhetssamordnare

Nästa möte med styrgruppen:

5 juni klockan 13.00

1. Genomgång av dagordningen

Ordförande går igenom dagordningen, under punkt 3 läggs Temadag Blåljus till.

2. Föregående minnesanteckningar med arbetsgruppen 2017-03-06

Mötesanteckningarna är utskickade.

Uppdragen från föregående möte, planeringsdatum för Temadag Blåljus, kontakt med skolskjutsbolag samt kontakt med drogförebyggande samordnare i Uddevalla går igenom under respektive punkt på dagordningen.

Minnesanteckningarna från föregående möte godkänns och läggs till handlingarna.

3. Handlingsplan BRÅ & medborgarlöfte

Medborgarlöfte- Blåljusdag

Ett planeringsmöte med folkhälsostrategen, säkerhetssamordnaren samt rektor för Valboskolan 7-9 är inplanerat till den 10 april.

Arbetsledaren på Familjecentralen är kontaktad gällande eventuell föreläsning riktad till föräldrar i samband med denna dag och var preliminärt intresserade. Kan ge besked när datum för denna dag är bestämt.

Medborgarlöfte- Översyn av skyltar

Sektorchefen för samhällsutveckling får i uppdrag att ta reda på vad som står i den lokala trafikförordningen och var gränsen går för kommunens ansvar och Trafikverkets ansvar.

Medborgarlöfte & handlingsplan BRÅ- Aktiviteter för ungdomar

Gruppen diskuterar hur målgruppen definieras och beslutar att den är från 14-15 år och fram till att de börjar på gymnasiet. Gruppen diskuterar vidare hur

Brottsförebyggande rådet

och och på vilket sätt dessa ungdomar ska nås och att enheten kultur och fritid ansvarar för detta.

Sektorchefen för samhällsutveckling delegerar denna uppgift vidare till enhetschefen för kultur och fritid.

Handlingsplan BRÅ- Trygghetsvandringar

Gruppen beslutar att det behövs en grupp som ska arbeta med denna fråga och att trygghetsvandringar bör ske 2 gånger årligen. Det beslutas att säkerhetssamordnaren ska vara sammankallande för en sådan grupp, kommunchefen ansvarar för att informera om detta.

Vidare lyfts det att det kanske framförallt är tätorterna som bör prioriteras i ett sådant arbete och att man bör prata med medborgarna gällande områden som känns otrygga.

Handlingsplan BRÅ -Säker miljö till och från skolan

Folkhälsostrategen har pratat med de bolag som ansvarar för skolsjutsen i kommunen och ingen av dem upplever någon otrygghet eller stökighet på bussarna just nu. Ett av bolagen uppger att de har haft problem tidigare men att de har hittat en lösning som fungerar för tillfället.

Sektorchefen för barn och utbildning lyfter frågan om säker väg till och från skolan för dem som går eller cyklar. Kommunchefen arbetar just nu med att svara på en motion på detta. Gruppen beslutar med att avvakta i denna fråga tills motionen är besvarad.

4. Nulägesrapport i verksamheterna

Gemensamt från sektor Omsorg och sektor Barn och utbildning

Sektor omsorg och sektor barn och utbildning upplever just nu gemensamt problem gällande barn och unga som mår dåligt. Detta visar sig i skolan med ett utåtagerande beteende, sektor barn och utbildning arbetar tillsammans med sektor omsorg för att finna en lösning för dessa barn.

Sektor Samhällsutveckling

Sektorchefen informerar om att man arbetar med ett få in ett förebyggande/trygghetsskapande arbete i den fysiska planeringen i det nya bostadsförsörjningsprogrammet.

5. Information från konferensen ”Råd för framtiden”

Folkhälsostrategen och ordförande informerar kort kring konferensen.

Regeringens nya brottsförebyggande program presenterades och det informerades om att Länsstyrelserna har fått ett utökat uppdrag att samordna arbetet på länsnivå, likt det ansvar de har för ANDT-arbetet idag.

Brottsförebyggande rådet

Under konferensen lyftes flera lokala exempel på hur man lyckats med det brottsförebyggande arbetet, några av dessa var; samverkansöverenskommelsen och medborgarlöftet med polisen samt arbete med lokal statistik, antingen sådan som redan finns insamlad eller om möjligt använda kvalitativ statistik/information och prata med medborgarna.

6. Övriga frågor

Besök av drogförebyggande samordnare från Uddevalla 15 maj

Folkhälsostrategen har varit i kontakt med de drogförebyggande samordnarna i Uddevalla och de kommer att delta på nästa möte med arbetsgruppen den 15 maj, klockan 14.00.

Pensionärsrådet

Plats och tid: Centrumhusets konferenslokal, Färgelanda, den 14 mars 2017,
klockan 13.30-15.50

Närvarande:

Edgardo Varas (S), ordförande

Lennart Jansson SPF Seniorerna Valbo
Anna Britta Olsson SPF Seniorerna Valbo
Ann Marie Råhnängen SPF Seniorerna Valbo
Kjell Hildingsson SPF Seniorerna Högsäter
Vender Johansson SPF Seniorerna Högsäter
Inga Britt Rydholm SPF Seniorerna Högsäter
Berit Dahlgren PRO
Stig Emanuelsson PRO
Per Ola Lund PRO

Ej närvarande:

Tobias Bernhardsson (C)

Övriga:

Monica Knutsen, enhetschef Omsorgen, punkt 1-4
Lars-Göran Berg, kommunchef, punkt 1-5
Johan Lundh, socialchef, punkt 6
Tord Karlsson, fastighetschef, punkt 6
Barbro Isaksson, nämndsekreterare

Underskrifter

Godkända av ordföranden via e-post den 23 mars 2017

Ordföranden: _____
Edgardo Varas

Sekreterare: _____
Barbro Isaksson

1. Föregående mötesanteckningar

Mötesanteckningarna från pensionärsrådet den 22 november 2016 är utskickade. Föregående mötesanteckningar godkänns och läggs till handlingarna.

2. Tillkomna ärenden på dagens möte

Ytterligare frågor anmälda till dagens möte

Inga-Britt har anmält följande frågor till dagens möte:

- Vilka måltider som ingår för särskilt boende och demensboende?
- Hur lång får nattfastan vara?
- Ska det finnas tillgång till sjukgymnaster och arbetsterapeuter för särskilt boende, demens- och trygghetsboende?

Stig har anmält om det finns möjlighet att utse ersättare för representant i pensionärsrådet när ordinarie representanter inte kan delta.

Frågorna kommer att behandlas på dagens möte.

3. Hemtjänsten; kontinuitet personal hos vårdtagare/brukare

Vid föregående möte frågades om kontinuiteten av personal hos vårdtagare i Färgelanda kommun, det vill säga om det ofta är byten av personalen i hemtjänsten.

Ansvarig enhetschef svarar avseende hemtjänsten. I snitt kan en vårdtagare som mest ha elva olika personal inom en fjortondagarsperiod. I kommunen finns 25 anställda inom hemtjänsten fördelade på norr respektive söder samt fem-sex timvikarier. Detta innebär att antalet personer som kan komma inte är så många.

4. Frågor kring måltider på kommunens boende samt tillgång till sjukgymnast och arbetsterapeut

Inga-Britt har anmält följande frågor och enhetschefen besvarar dessa.

- Vilka måltider ingår för särskilt boende och demensboende?
- Alla måltider som efterfrågas av den boende ingår som frukost, fm- och emfika, lunch och kvällsmat. Även en nattsmörgås om så efterfrågas.

Forts nästa sida

Pensionärsrådet

Forts punkt 4

- Hur lång får nattfastan vara?

Det nationella målet är elva timmar vilket efterlevs och följs upp i Färgelanda kommun.

- Ska det finnas tillgång till sjukgymnaster och arbetsterapeuter för särskilt boende, demens- och trygghetsboende?

Enhetschefen svarar avseende särskilt- respektive demensboende. Insatsen för den boende/brukaren är behovsstyrt. Färgelanda kommun arbetar utifrån Senior Alert (<http://plus.rjl.se/senioralert>) sedan ett antal år tillbaka. En bedömning respektive uppföljning sker för varje boende/brukare varje år. Vem som utför insatsen beror på om den boende/brukaren är inskriven i den kommunala hälso- och sjukvården eller i primärvården. Det kan också vara så att insatsen inte kan ges i Färgelanda utan personen får besöka exempelvis Uddevalla istället.

5. Kommunens årsredovisning 2016

Kommunchefen redogör för kommunens verksamhet och ekonomi 2016 samt arbetet inför budgeten 2018 (även kallad mål- och resursplan). Kommunen har en mycket god ekonomisk prognossäkerhet och kontroll.

Färgelanda kommun har gjort ett bra 2016. Det ekonomiska resultatet är 12 184 000 kr att jämföra med 123 000 kr 2015. De extra medel som kommunen fått 2016 (statsbidrag) har använts till det pengarna var tänkta till. Kommunen har ökat antal invånare från 6 495 2015 till 6 627 stycken 2016.

Sjukfrånvaron hos personalen har minskat från 7,8 till 4,7 % (en procent sjukfrånvaro motsvarar cirka 800 000 kr per år). Utveckling av förvaltningens organisation har skett i syfte att på ett än mer effektivt sätt stödja kommunstyrelsen i dess uppdrag. Under året har ett antal rekryteringar skett av nyckelpersoner i kommunen med gott resultat.

Skolresultaten har förbättrats och kommunen har gått från plats 290 till 169 i den ranking av Sveriges kommuner som görs varje år utifrån meritvärde i årskurs 9. Politiska beslut har tagits om utbyggnad inom förskolans verksamheter i form av två permanenta avdelningar i Högsäter, en provisorisk avdelning i Stigen och eventuellt en provisorisk avdelning i Ödeborg (den sistnämnda avvaktas beroende på privat aktör som eventuellt ansöker om att starta privat förskoleverksamhet i området). På Höjden finns en provisorisk förskoleavdelning och verksamhet för obekväma arbetstid där antalet anmälda barn på obekväma arbetstider är lågt.

Forts nästa sida

Pensionärsrådet

Forts punkt 5

Nu finns förslag till kommunens politiska ledning att starta upp skolverksamhet vid Höjdenskolan igen, provisoriskt hösten 2017 med förskoleklass inklusive fritidshem för barnen och på sikt en flytt av verksamheten Förskoleklass till och med årskurs 3 till Höjdenskolan vilket innebär årskurs 4-9 blir kvar på Valboskolan.

I de undersökningar som görs i äldreomsorgen når kommunen 100 procent när det gäller mycket stor nöjdhet med hemtjänstens insatser.

Medborgardialoger är genomförda i fyra kommundelar med gott resultat. Resultat av dialogerna finns att läsa på kommunens hemsida <https://www.fargelanda.se/naringsliv/medborgardialog/>. Ett ökat samarbete med näringslivet i kommunen har påbörjats med positiv respons.

Hela årsredovisningen kommer att finnas att läsa via kommunens hemsida <https://www.fargelanda.se/kommun-och-politik/ekonomi/bokslut/>.

Inför 2017 har kommunen en budget i balans.

Kommunens tjänstemän arbetar nu med förutsättningarna inför den politiska ledningens beslut om budget 2018 och inriktning 2019-2020 vilket kommunchefen översiktligt redogör för. Förutsättningarna utgår från en oförändrad skattesats 2018.

På frågan om vad kommunen gör för att få deltidsanställd personal att stanna kvar på sina tjänster informerar kommunchefen att ärende kring heltidstjänst som norm ska presenteras för kommunstyrelsen inom kort. Går förslaget igenom är målet att starta med äldreomsorgen från och med 2018.

Inför 2018 lyfter pensionärsrådets medlemmar följande som de anser vara viktiga i framtiden vilket innebär kostnader för kommunen:

- Lokaler för frivilligorganisationers verksamhet mot bakgrund av pågående arbete med äldreplanen
- Trygghetsboende.

I arbetet med äldreplanen har arbetsgruppen träffat representanter från Brålanda Våntjänst som informerat om sin verksamhet som utgår från lokaler i Brålanda. I Färgelanda finns inte lokaler att nyttja för liknande aktiviteter vilket behövs. Ordföranden informerar om att detta kommer att tas upp med kommunstyrelsen inför kommande budget.

Forts nästa sida

Forts punkt 5

Frågan kring trygghetsboende lyfts också och det arbete som gjordes under 2011/2012. Beslut fanns om att bygga ett antal boenden vilket inte skedde då det inte fanns någon kö. Så är inte fallet idag då det finns ett stort antal intresseanmälningar. Det finns dessutom statliga bidrag att söka för byggande av bostäder för äldre.

Kommunchefen redogör för vad som gjordes i Munkedals kommun för några år sedan och vikten av att alla menar samma sak med benämningen trygghetsboende. Han kommer att ta del av det material som arbetades fram 2011/2012.

Budget 2018 kommer politiskt att behandlas av kommunstyrelsen den 24 maj och därefter kommunfullmäktige den 14 juni.

6. Hyressättning i kommunens särskilda boenden

Vid föregående möte ställdes frågor kring hyressättning i kommunens särskilda boenden. Fastighetschefen redogör för hur hyrorna sattes då Håvestensgården togs i bruk (42 lägenheter av varierande storlek).

Totalhyran för byggnationen gällde alla utrymmen i huset. Fastighetschefen går igenom de olika delarna, se bilaga 1. Kostnaden per kvadratmeter i lägenheterna sattes i relation till hyresnivån i andra liknande kommunala boenden i kommunen för att jämställa dem så långt det var möjligt. Kostnader för gemensamma lokaler etc betalar kommunen och belastar inte hyresgästen (förutom via den kommunala skatten). Förhandling genomfördes med hyresgästföreningen kring hyresnivåerna, nu följer hyreshöjningen Valbohem AB:s hyresförhandlingar.

Tomma lägenheter innebär en ökad kostnad för kommunen. Idag är det tomma lokaler på Håvestensgården. Det behövs en långsiktig strategi för hur kommunen ska nyttja sina lokaler i framtiden, bland annat inom äldreomsorgen.

7. Trygghetsboende – lägesrapport

Se Punkt 5 tidigare i dessa anteckningar.

8. Brandrutin särskilda boenden

Säkerhetssamordnaren har tidigare informerat om framtagande av brandrutin för kommunens särskilda boenden. Rutinen är klar och skulle redogjorts för idag. På grund av sjukdom hänskjuts ärendet till nästa möte.

9. Postnord och eventuellt agerande från Färgelanda kommun

Vid föregående möte redogjordes för hur Postnord fungerar för några av kommuninvånarna. Fråga ställdes till ordföranden om kommunen kommer att agera på något sätt?

Ordföranden har tagit upp frågan med kommunstyrelsens ordförande. Kontakt är tagen med Postnord och svaret som getts är att bolagets förändrade organisation styr verksamheten. Pensionärsrådet anser att kommunen inte kan nöja sig med det svaret utan fortsätta påverka Postnord för bättre service.

10. Ersättare för representant i pensionärsrådet

PRO skulle vilja ha möjligheten att kunna skicka en ersättare om någon av representanterna i pensionärsrådet inte kan delta vid mötet.

I reglementet för pensionärsrådet framgår att de tre pensionärsorganisationerna ska representeras av tre personer. Det står ingenting om ledamöter och ersättare. **Rådet ser inte några problem att ersättare sätts in för att organisationen ska vara representerad av tre personer. Det bör strävas efter att det är samma person som ersätter för kontinuitetens skull.**

PRO anmäler därmed Håkan Ekman, Färgelanda som ersättare.

11. Ärenden till nästa möte den 30 maj (*dialog respektive råd*)

Nästa pensionärsråd genomförs den 30 maj kl 13.00-15.00 (Centrumhusets konferensrum). På förmiddagen samma dag, kl 10.00-12.00, genomförs Pensionärsdialog på Furåsen.

Diskussion om benämningen pensionärsdialog då det finns olika slags pensionärer där inte alla tillhör den äldre generationen. Något nytt namn framkom inte.

Följande ärenden tar upp på dialogen:

- Seniorkort – vad gäller
- Boenden - aktuellt byggnadsläge i kommunen
- Bostadsbidrag - hjälp vid ansökan
- Fiber särskilda boenden

Forts nästa sida

Pensionärsrådet

Forts punkt 11

Följande ärenden tas upp på efterföljande pensionärsråd:

- Brandrutin särskilda boenden
- Information äldreplanen (ordföranden)
- Reviderad broschyr avseende taxor; är den klar så att föreningarna kan få exemplar att dela ut?

Ytterligare frågor kan mailas till sekreteraren, barbro.isaksson@fargelanda.se senast **den 27 april**.

I samband med detta framförs en eloge för införandet av seniorkortet.

Bilaga 1: Sammanställning fördelning hyreskostnader Håvestensgården efter ombyggnad 2011-12

Sammanställning

Bilaga 1 Pensionärsråd
20170314 p 6.
sid 7

2017 02 10

sid 7

Hävestensgården efter ombyggnad 2011-12

20120216

rev 12 05 08

Totalt hyrd (inv) yta 4 765 m²

Total hyra 5 800 000 kr/år 1 eller hyra/n 483333 kr/mån år 1

MOMS

Är det någon moms så är den avdragsgill säger Bengt A 20120216

Tillkommande:

Sophämtning står hyresgästen för 91 000 kr/år 7 kär l å 660 l , veckohämtning

Elabonnemang står " " 250 000 kr/år 4 765 m²*52kr/m² och år **247780**

Summa kostnader 6 141 000 kr/år 1 eller per/ r **511750 kr/mån år 1**

Snitt-hyra **1289 kr/m² och år 1**

Intäkter	m ²		kr/m ² och år		Summa
42 st lägenheter	1 485	*	1 828	ger	2714580
" el tillägg å 100 kr/mån				ger	50400
övriga verksamhets- lokaler	2 901	*	1 115	ger	3234615
lägh förråd mm	329	*	400	ger	131600
förråd	50	*	200	ger	10000

Summa intäkter = 6141195 kr

sid 7 ger +/- 0 kr

Tord K

Benämning	Bef fr o m	Bef t o m	Avtal	Anställningsform	Delegat
Extraresurs	2017-03-01	2018-03-31	Timavlönad	AVA	John Andersson
Extraresurs	2017-03-01	2018-03-31	Timavlönad	AVA	John Andersson
Arbetsterapeut	2017-03-01		Månadsanställd	Tillsvidare	Ulla Morsing
Extraresurs	2017-03-17	2017-03-31	Timavlönad	AVA	Ulla Morsing
Extraresurs	2017-03-14	2018-03-31	Timavlönad	Vikariat	Pär Allvin
Extraresurs	2017-03-01	2017-08-31	Timavlönad	Vikariat	Pia Edström
Lärare	2017-03-01		Lärare månadsanställd	Tillsvidare	Pia Edström
Lärare	2017-03-20		Lärare månadsanställd	Tillsvidare	Pia Edström
Extraresurs	2017-03-08	2018-03-31	Timavlönad	Vikariat	Pia Edström
Extraresurs	2017-03-01	2017-03-31	Timavlönad	Vikariat	Pia Edström
Extraresurs	2017-03-21	2018-03-31	Timavlönad	AVA	Inger Persson-Johansson
Extraresurs	2017-03-23	2018-03-31	Timavlönad	AVA	Inger Persson-Johansson
Extraresurs	2017-03-01		Timavlönad	AVA	Monica Knutsen
Extraresurs	2017-03-10	2018-03-31	Timavlönad	AVA	Monica Knutsen
Sektorchef	2017-03-01		Månadsanställd	Tillsvidare	Lars-Göran Berg
Socialekr	2017-03-13	2017-08-13	Månadsanställd	Provanst.	Carina Holmqvist
Lärare	2017-03-06	2017-05-05	Lärare månadsanställd	Tillsvidare	Wiveca Doyle
Extraresurs	2017-03-23	2018-03-31	Timavlönad	Vikariat	Wiveca Doyle
Resurs/Stöd/Fritled	2017-03-08	2017-06-16	Månadsanställd	Obehörig lärare	Wiveca Doyle
Extraresurs	2017-03-23	2018-03-31	Lärare Timanställd	Vikariat	Wiveca Doyle
Extraresurs	2017-03-01	2018-03-31	Timavlönad	Vikariat	Thomas Lassehag
Extraresurs	2017-03-14	2017-04-04	Timavlönad	Efter 67 år	Helen Thorsson
Undersköterska	2017-03-01		Månadsanställd	Tillsvidare	Malin Bäckström
Extraresurs	2017-03-16	2018-03-31	Timavlönad	AVA	Malin Bäckström
Extraresurs	2017-03-29	2018-03-31	Timavlönad	AVA	Malin Bäckström

FÄRGELANDA

Beslutsfattare Paragraf Datum	Innehåll Ärendemening Avsändare/mottagare	Hid Diariennr Diplankod	Fastbet Besl.inst Sammtr.dat
Lars-Göran Berg 2017-03-23	Vidaredelegation beslutsrätt avseende godkännande att förening är bidragsberättigad till handläggare Kultur och Fritid Delegationsordning Kommunstyrelsen	2017.1284 2017/53	 KS 2017-05-03
Lars-Göran Berg 2017-03-24	Vidaredelegation av beslutanderätt avseende Tillståndsgivning enligt 17 § Lotterilagen till handläggare Kultur och Fritid Delegationsordning Kommunstyrelsen	2017.1285 2017/53	 KS 2017-05-03
Lars-Göran Berg 2017-03-24	Vidaredelegation av beslutanderätt avseende Överlåtelse av fordon till annan ägare (utifrån Lagen om flyttning av fordon) till trafikhandläggaren Delegationsordning Kommunstyrelsen	2017.1286 2017/53	 KS 2017-05-03
Lars-Göran Berg 2017-03-24	Vidaredelegation avseende beslut om Föreningsbidrag till sociala ändamål till sektorschef Omsorg Delegationsordning Kommunstyrelsen	2017.1287 2017/53	 KS 2017-05-03
Lars-Göran Berg 2017-03-24	Vidaredelegation av beslutanderätt avseende Tilläggsbelop till elev vid fristående enhet till sektorschef Barn och utbildning Delegationsordning Kommunstyrelsen	2017.1288 2017/53	 KS 2017-05-03
Lars-Göran Berg 2017-03-24	Vidaredelegation av beslutanderätt avseende Begäran till och yttrande över remiss från lantmäterimyndighet avseende fastighetsbildning, bygglov m m till sektorschef Samhällsutveckling Delegationsordning Kommunstyrelsen	2017.1289 2017/53	 KS 2017-05-03

FÄRGELANDA

Beslutsfattare Paragraf Datum	Innehåll Ärendemening Avsändare/mottagare	Hid Diariernr Diplankod	Fastbet Besl.inst Sammtr.dat
Lars-Göran Berg 2017-03-24	Vidaredelegation av beslutanderätt avseende Begäraförrättning hos fastighetsbildningsmyndigheten Lantmäteriet samt godkännande av sådan förrättning till sektorschef Samhällsutveckling Delegationsordning Kommunstyrelsen	2017.1290 2017/53	 KS 2017-05-03
Lars-Göran Berg 2017-03-24	Vidaredelegation av beslutanderätt avseende Upplåtelse av lokaler och bostadslägenheter för en tid av högst 10 år per avtalsperiod inklusive uppsägning av sådana avtal till mark- och exploateringschef Delegationsordning Kommunstyrelsen	2017.1291 2017/53	 KS 2017-05-03
Lars-Göran Berg 2017-03-23	Vidaredelegation av beslutanderätt avseende Utlämnande av allmän handling som rör enskilda förhållanden till enhetschef inom sin respektive enhet Delegationsordning Kommunstyrelsen	2017.1292 2017/53	 KS 2017-05-03
Lars-Göran Berg 2017-03-23	Vidaredelegation av beslutanderätt avseende Begäran utlämnande av allmän handling till enhetschef inom eget ansvarsområde Delegationsordning Kommunstyrelsen	2017.1293 2017/53	 KS 2017-05-03
Lars-Göran Berg 2017-03-24	Vidaredelegation av beslutanderätt avseende Organisationsförändring och ärenden inom personalområdet enligt sammanställning Delegationsordning Kommunstyrelsen	2017.1294 2017/53	 KS 2017-05-03

FÄRGELANDA

Beslutsfattare	Innehåll	Hid	Fastbet
Paragraf	Ärendemening	Diariernr	Besl.inst
Datum	Avsändare/mottagare	Diplankod	Sammtr.dat
Lars-Göran Berg	Vidaredelegation av beslutanderätten avseende Ansökan om statsbidrag till ansvarig chef inom respektive ansvarsområde	2017.1323	
	Delegationsordning Kommunstyrelsen	2017/53	KS
2017-03-24			2017-05-03
Lehnida Huric	Högsätters Gym registreras och finns med i föreningsregistret samt får anläggningsbidrag och aktivitetsstöd enligt bidragsregler för föreningar i Färgelanda kommun	2017.1556	
	Ansökan om startbidrag/registrering samt aktivitetsstöd 2016	2016/480	KS
2017-04-06	Högsätters Gymn		2017-05-03
Lehnida Huric	Beslut att registrera Högsätters Tennisklubb att finnas med i föreningsregister samt får bidrag enligt bidragsregler för föreningar i Färgelanda kommun	2017.1584	
	Ansökan om registrering Högsätters Tennisklubb	2016/818	KS
2017-04-06	Högsätters Tennisklubb		2017-05-03
Lehnida Huric	Beslut att registrera Högsätters Skidklubb att finnas med i föreningsregister samt får bidrag enligt bidragsregler för föreningar i Färgelanda kommun	2017.1585	
	Ansökan om registrering, startbidrag och anläggningsbidrag	2016/496	KS
2017-04-06	Högsätters Skidklubb		2017-05-03
Lehnida Huric	Beslut att registrera Torps bygdegård att finnas med i föreningsregister samt får bidrag enligt bidragsregler för föreningar i Färgelanda kommun	2017.1586	
	Ansökan om bidrag för samlingslokaler 2016	2016/2	KS
2017-04-06	Torps Bygdegårds ideell förening (fd Torps skolas ekonomisk förening)		2017-05-03
Lehnida Huric	Beslut att registrera Järbo.com att finnas med i föreningsregister	2017.1587	
	Ansökan om registrering Järbo.com	2016/494	KS
2017-04-06	Järbo.com		2017-05-03

FÄRGELANDA

Beslutsfattare Paragraf Datum	Innehåll Ärendemening Avsändare/mottagare	Hid Diariernr Diplankod	Fastbet Besl.inst Sammtr.dat
Lehnida Huric 2017-04-06	Beslut enligt lotterilagen för Högsäters Skidklubb perioden 2017-01-01--2020-01-01 Ansökan enligt 17 § Lotterilagen - Samlingsdnr Ellenö IK	2017.1588 2016/221	 KS 2017-05-03
Ulla Börjesson 2017-04-03	Delegationsbeslut avseende fullmakt till stämooombud till årsstämman för Kommuninvest 170420 Fullmakt att företräda Färgelanda kommun vid årsstämma med Kommuninvest 2017	2017.1457 2017/261	 KS 2017-05-03
Ulla Börjesson 2017-04-03	Delegationsbeslut avseende fullmakt till stämooombud till årsstämman för Småkom 170426-- 170428 Fullmakt att företräda Färgelanda kommun vid årsstämma med Småkoms 2017	2017.1458 2017/262	 KS 2017-05-03
Ulla Börjesson 2017-04-03	Delegationsbeslut undertecknande av medfinansieringsavtal avseende produktion av gång och cykelväg utmed väg 173 mellan Färgelanda och Stigen Medfinansieringsavtal gång- och cykelväg utmed väg 173 mellan Färgelanda och Stigen	2017.1459 2017/114	 KS 2017-05-03

FÄRGELANDA
Kommunstyrelsen

Riktning Info Notering	Ärendemening Handläggare	Hid Diariennr	Besl.inst Samtr.dat
In Incidentrapport anmälan om diskriminering/kränkande behandling 20170316 Bruksskolan, Pia Edström - rektor	Incidentrapporter skolan 2017 Helena H. Kronberg	2017.1221 2017/6 KS	KS 2017-05-03
In Incidentrapport anmälan om diskriminering/kränkande behandling 20170320 Bruksskolan, Pia Edström - rektor	Incidentrapporter skolan 2017 Helena H. Kronberg	2017.1222 2017/6 KS	KS 2017-05-03
In Protokoll Årsstämma Färgelanda Vatten AB 2017-03-23, Västvatten		2017.1233	KS 2017-05-03
In Incidentrapport anmälan om diskriminering/kränkande behandling 170322 Valboskolan 7-9, Wiveca Doyle-Forsberg, rektor	Incidentrapporter skolan 2017 Helena H. Kronberg	2017.1273 2017/6 KS	KS 2017-05-03
In Protokoll 2017-03-16 Dalslands miljö- och energinämnd, Dalslands miljö- och energinämnd	Ulla Börjesson	2017.1333	KS 2017-05-03
In Incidentrapport anmälan om diskriminering/kränkande behandling 20170314 Bruksskolan, Pia Edström - rektor	Incidentrapporter skolan 2017 Helena H. Kronberg	2017.1434 2017/6 KS	KS 2017-05-03
In Incidentrapport anmälan om diskriminering/kränkande behandling 20170320 Bruksskolan, Pia Edström - rektor	Incidentrapporter skolan 2017 Helena H. Kronberg	2017.1435 2017/6 KS	KS 2017-05-03
In Incidentrapport anmälan om diskriminering/kränkande behandling 20170322 Bruksskolan, Pia Edström - rektor	Incidentrapporter skolan 2017 Helena H. Kronberg	2017.1436 2017/6 KS	KS 2017-05-03

FÄRGELANDA
Kommunstyrelsen

Riktning Info Notering	Ärendemening Handläggare	Hid Diariennr	Besl.inst Samtr.dat
In Incidentrapport anmälan om diskriminering/kränkande behandling 20170328 Bruksskolan, Pia Edström - rektor	Incidentrapporter skolan 2017 Helena H. Kronberg	2017.1437 2017/6 KS	KS 2017-05-03
In Incidentrapport anmälan om diskriminering/kränkande behandling 20170328 Högsäters skola, Pia Edström - rektor	Incidentrapporter skolan 2017 Helena H. Kronberg	2017.1438 2017/6 KS	KS 2017-05-03
In Incidentrapport anmälan om diskriminering/kränkande behandling 20170310 Bruksskolan, Pia Edström - rektor	Incidentrapporter skolan 2017 Helena H. Kronberg	2017.1469 2017/6 KS	KS 2017-05-03
In Incidentrapport anmälan om diskriminering/kränkande behandling 20170322: Ödeborgs skola, Pia Edström - rektor	Incidentrapporter skolan 2017 Helena H. Kronberg	2017.1470 2017/6 KS	KS 2017-05-03
In Västrafiks årsredovisning 2016, Västrafik AB	Patrick D'Imporzano	2017.1482	KS 2017-05-03
In Cirkulär 17:11 från Sveriges Kommuner och Landsting samt Pacta avseende ändringar i omställningsavtal, Sveriges kommuner och Landsting Tel 08- 452 70 00 www.skl.se E- post:info@skl.se		2017.1510	KS 2017-05-03
Ut Minnesanteckningar Brottsförebyggande rådet 170403	Lillan Fahlstedt	2017.1522	KS 2017-05-03
In Incidentrapport anmälan om diskriminering/kränkande behandling 20170330: Ödeborgs skola, Pia Edström - rektor	Incidentrapporter skolan 2017 Helena H. Kronberg	2017.1571 2017/6 KS	KS 2017-05-03

FÄRGELANDA
Kommunstyrelsen

Riktning Info Notering	Ärendemening Handläggare	Hid Diariennr	Besl.inst Samtr.dat
In Incidentrapport anmälan om diskriminering/kränkande behandling 20170405: Ödeborgs skola, Pia Edström - rektor	Incidentrapporter skolan 2017 Helena H. Kronberg	2017.1572 2017/6 KS	KS 2017-05-03
In Incidentrapport anmälan om diskriminering/kränkande behandling 20170329: Ödeborgs skola, Pia Edström - rektor	Incidentrapporter skolan 2017 Helena H. Kronberg	2017.1573 2017/6 KS	KS 2017-05-03
In Incidentrapport anmälan om diskriminering/kränkande behandling 20170331: Ödeborgs skola, Pia Edström - rektor	Incidentrapporter skolan 2017 Helena H. Kronberg	2017.1574 2017/6 KS	KS 2017-05-03
In Incidentrapport anmälan om diskriminering/kränkande behandling 170405 Valboskolan 7-9, Wiveca Forsberg-Doyle, rektor	Incidentrapporter skolan 2017 Helena H. Kronberg	2017.1608 2017/6 KS	KS 2017-05-03
Ut Protokoll styrelsemöte för Gatersbyn 120 fastighets AB		2017.1610	KS 2017-05-03
In Beslut avseende Entledigande av Bo Carlsson (C) som ledamot i Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund (20170329 § 37), Vänersborgs Kommun, Kommunfullmäktige	Ulla Börjesson	2017.1671	KS 2017-05-03
In Cirkulär 17:13 från Sveriges Kommuner och Landsting gällande kommunal fastighetsavgift, Sveriges kommuner och Landsting Tel 08- 452 70 00 www.skl.se E- post:info@skl.se		2017.1695	KS 2017-05-03

FÄRGELANDA
Kommunstyrelsen

Riktning		Hid	Besl.inst
Info	Ärendemening	Diariennr	Sammt.dat
Notering	Handläggare		
In		2017.1728	KS
Cirkulär 17:14 från Sveriges Kommuner och Landsting Vårpropositionen och vårändrings- budgeten för år 2017, Sveriges kommuner och Landsting Tel 08- 452 70 00 www.skl.se E- post:info@skl.se			2017-05-03
In		2017.1776	KS
Sammanträdesprotokoll 2017-04- 20, Dalslands Miljö- och energinämnd	Ulla Börjesson		2017-05-03
In		2017.1831	KS
Incidentrapport anmälan om diskriminering/kränkande behandling 170404 Ödeborgs skola, Pia Edström - rektor	Incidentrapporter skolan 2017	2017/6 KS	2017-05-03
	Helena H. Kronberg		
In		2017.1832	KS
Incidentrapport anmälan om diskriminering/kränkande behandling 170404 Ödeborgs skola, Pia Edström - rektor	Incidentrapporter skolan 2017	2017/6 KS	2017-05-03
	Helena H. Kronberg		
In		2017.1833	KS
Incidentrapport anmälan om diskriminering/kränkande behandling 170405 Högsätters skola, Pia Edström - rektor	Incidentrapporter skolan 2017	2017/6 KS	2017-05-03
	Helena H. Kronberg		

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

Plats och tid: Kommunkontoret, tisdag 18 april 2017 kl. 08.30 – 16.45

Beslutande:

Ulla Börjesson (S) ordf

Kenneth Carlsson (L)

Tobias Bernhardsson (C)

Linda Jansson (M)

Tommy Larsson (S)

Övriga närvarande

Marianne Martinsson, sekreterare

Lars-Göran Berg, kommunchef

Se i övrigt resp §

Protokollet inte färdigjusterat

Utses att justera: Tobias Bernhardsson (C)

Paragrafer: §§76-102

Underskrifter

Ordförande: _____

Ulla Börjesson (S)

Justerare: _____

Tobias Bernhardsson (C)

Sekreterare: _____

Marianne Martinsson

BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.

Beslutsorgan: Kommunstyrelsens ledningsutskott

Sammanträdesdatum 2017-04-18

Anslags uppsättande _____

Anslags nedtagande _____

Protokollet förvaras på kommunkontoret

Underskrift _____

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 76 Dnr 2017/234
Kommunal taxa för transport av avlidna

Ledningsutskottets förslag

Kommunstyrelsen beslutar fastställa den kommunala taxan för transport av avliden till 850 kr för hämtning dagtid och 1050 kr för hämtning kväll eller helg. Summan faktureras till dödsboet.

Ärendet

Sedan 2012 finns i kommunernas Hälso- och sjukvårdsavtal med Västra Götalands Regionen inskrivet kommunens ansvar för transport till bårhus och förvaring av avlidna fram till kistläggning. Ansvaret gäller för avlidna inskrivna i den kommunala hälso- och sjukvården.

Färgelanda kommun har sedan 2012 avtal med transportör för att fullfölja detta ansvar.

Vid årets förlängning av avtalet justeras kostnaderna för uppdraget vilket senast gjordes 2012.

De nya kostnaderna blir 850kr för hämtning dagtid och 1050kr för hämtning kväll eller helg. (Tidigare summa 650kr resp. 850kr.)

Transporter till sjukhus för obduktion eller borttagande av implantat är Västra Götalands Regionens ansvar.

Beslutsunderlag

Sektor omsorgs tjänsteskrivelse 2017-03-22

Socialchefen informerar.

Skickas till kommunstyrelsen

Beslutet skickas till sektor omsorg

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 77

Dialog med socialchefen angående placeringar enl. socialtjänstlagen (SoL), Lagen om vård av unga (LVU), Lagen om särskild service till viss funktionshindrade (LSS) och Lagen om vård av missbrukare (LVM)

Ledningsutskottets beslut

Ledningsutskottet beslutar att uppdra till förvaltningen att utifrån dagens dialog om placeringar enligt SoL, LVU, LSS och LVM upprätta förslag till en strategi.

Förvaltningen får i uppdrag att informera kommunstyrelsen om de ekonomiska konsekvenserna av pågående placeringar.

Ärendebeskrivning

Placeringar på institution eller i familjehem sker av olika anledningar, ibland frivilligt ibland med tvång men alltid för att ge stöd till den enskilde.

Övervägande delen av de personer som idag är placerade av kommunen är barn utan legal vårdnadshavare, s k ensamkommande flyktingbarn.

Socialchefen informerar om insatserna.

Skickas till
Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 78

Dnr 2017-129

Remissvar angående Ansökan om godkännande som huvudman för utökning av befintlig fristående gymnasieskola från Thorén Innovation School AB i Uddevalla (dnr 32-2017:841)

Ledningsutskottets förslag

Kommunstyrelsen beslutar att besvara Skolinspektionens remiss med följande:

”Färgelanda kommun bedriver idag ingen egen gymnasieskola utan kommunens elever bereds främst plats inom Uddevalla gymnasieskola genom ett samverkansavtal inom Fyrbodalsområdet. Eftersom kommunen köper samtliga platser är det till fördel för kommunens elever med ett brett urval av gymnasieskolor och program. Den sammanlagda volymen elever från Färgelanda är i genomsnitt 65-70 elever per årskull. Denna volym ser ut att bestå under överskådlig framtid. Om det under samma period sker en kraftig expansion av antalet platser inom samverkansområdet befarar kommunen att det kan leda till avsevärda kostnadsökningar. Skolinspektionen bör därför i sitt beslut tillse att det finns en efterfrågan på platser och därmed rimlighet i att utöka antalet platser inom sökta program. Vi ser också idag en ökad svårighet att rekrytera legitimerade lärare och en utökning av utbildningar kan då innebära en sänkning av kvaliteten.”

Yrkanden

Ulla Börjesson (S) och Tommy Larsson (S) yrkar bifall till förvaltningens förslag till yttrande.

Tobias Bernhardsson (C) och Linda Jansson (M) yrkar bifall till ansökan.

Propositionsordning

Ledningsutskottet godkänner att proposition ställs på yrkandena. Efter ställda propositioner finner ordföranden att ledningsutskottet beslutar föreslå kommunstyrelsen fatta beslut i enlighet med Ulla Börjessons och Tommy Larssons yrkande.

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

Forts KLU § 78

Ärendebeskrivning

Thorén Innovation School AB har ansökt hos Skolinspektionen om att få utöka befintlig verksamhet i Uddevalla kommun. Ansökan gäller följande:

- El- och energiprogrammet, inriktning Automation
- Estetiska programmet, inriktning Estetik och media
- Naturvetenskapsprogrammet, inriktning Naturvetenskap
- Naturvetenskapsprogrammet, inriktning Naturvetenskap och samhälle
- Teknikprogrammet, inriktning Teknikvetenskap
- Teknikprogrammet, inriktning Produktionsteknik

Beslutsunderlag

Sektor Barn och utbildningstjänsteskrivelse 2017-03-20.

Barn och utbildningschefen informerar.

Skickas till
Kommunstyrelsen

Beslutet skickas till
Skolinspektionen
Barn och utbildningschefen
a.a.

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 79

Dnr 2017-132

Remissvar angående Ansökan om godkännande som huvudman för nyetablering av fristående gymnasieskola från Folkuniversitetets Gymnasium i Uddevalla (dnr 32-2017:1047)

Ledningsutskottets förslag

Kommunstyrelsen beslutar att besvara Skolinspektionens remiss med följande:

”Färgelanda kommun bedriver idag ingen egen gymnasieskola utan kommunens elever bereds främst plats inom Uddevalla gymnasieskola genom ett samverkansavtal inom Fyrbodalsområdet. Eftersom kommunen köper samtliga platser är det till fördel för kommunens elever med ett brett urval av gymnasieskolor och program. Den sammanlagda volymen elever från Färgelanda är i genomsnitt 65-70 elever per årskull. Denna volym ser ut att bestå under överskådlig framtid. Om det under samma period sker en kraftig expansion av antalet platser inom samverkansområdet befarar kommunen att det kan leda till avsevärda kostnadsökningar. Skolinspektionen bör därför i sitt beslut tillse att det finns en efterfrågan på platser och därmed rimlighet i att utöka antalet platser inom sökta program. Vi ser också idag en ökad svårighet att rekrytera legitimerade lärare och en utökning av utbildningar kan då innebära en sänkning av kvaliteten.”

Yrkanden

Ulla Börjesson (S) och Tommy Larsson (S) yrkar bifall till förvaltningens förslag till yttrande.

Tobias Bernhardsson (C) och Linda Jansson (M) yrkar bifall till ansökan.

Propositionsordning

Ledningsutskottet godkänner att proposition ställs på yrkandena. Efter ställda propositioner finner ordföranden att ledningsutskottet beslutar föreslå kommunstyrelsen fatta beslut i enlighet med Ulla Börjessons och Tommy Larssons yrkande.

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

Forts KLU § 79

Ärendebeskrivning

Folkuniversitetets Gymnasium i Uddevalla har ansökt hos Skolinspektionen om att få etablera verksamhet i Uddevalla kommun. Ansökan gäller följande:

- Samhällsvetenskapsprogrammet, inriktning Samhällsvetenskap
- Samhällsvetenskapsprogrammet, inriktning Beteendevetenskap
- Naturvetenskapsprogrammet, inriktning Naturvetenskap
- Naturvetenskapsprogrammet, inriktning Naturvetenskap och samhälle.

Beslutsunderlag

Sektor Barn och utbildningstjänsteskrivelse 2017-03-20.

Barn och utbildningschefen informerar.

Skickas till
Kommunstyrelsen

Beslutet skickas till
Skolinspektionen
Barn och utbildningschefen
a.a.

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 80

Dnr 2017/302

Genomförandeavtal – anslutningsvägen till Dyrtorps industriområde.

Ledningsutskottet får information i ärendet.

I avvaktan på att Trafikverket presenterar ett förslag till nytt avtal fattas inga beslut.

Ärendebeskrivning

Avtalet avser anslutningsvägen till området.

De ekonomiska förutsättningarna har ändrats.

Plan och byggchefen informerar.

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 81

Dnr 2016/757

Upphandling och installation av lätta byggnader/moduler i anslutning till förskola i Stigen och Ödeborg.

Ledningsutskottets förslag

Kommunstyrelsen beslutar att hyra lätta byggnader/moduler till Stigens och Ödeborgs förskola enligt genomförd offentlig upphandling/avropsförfrågan inom ramavtalet ” SKL, förhyrning av lokaler 2014 ”.

Finansiering sker med avsatta medel för provisoriska förskoleavdelningar i budget 2017

Yrkanden

Ulla Börjesson (S) yrkar bifall till förvaltningens förslag att hyra moduler.

Tobias Bernhardsson (C) och Linda Jansson (M) yrkar att kommunen ska köpa moduler.

Propositionsordning

Ledningsutskottet godkänner att proposition ställs på yrkandena. Efter ställda propositioner finner ordföranden att ledningsutskottet beslutar föreslå kommunstyrelsen fatta beslut i enlighet med Ulla Börjessons och Tommy Larssons yrkande.

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsen har gett förvaltningen i uppdrag att upphandla och installera lätta byggnader/moduler vid Stigens och Ödeborgs förskola samt att ta fram kostnaden för detta. Upphandling har skett via kommunens samverkansavtal med SKL och genom förnyad konkurrensutsättning, avtalstiden är 5 + 3 år till en kostnad av 845 tkr/ år för båda lokalerna inkl. etablering, markarbete och anslutningar för el, vatten och avlopp.

Beslutsunderlag

Sektor samhällsutvecklings tjänsteskrivelse 2017-04-11

Enhetschefen informerar.

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 82

Dnr 2017/213 hänv dnr 2016/405

Investeringsbudget 2017 – Till och ombyggnad av förskolan Högsäter (Månvägen).

Ledningsutskottets beslut

Ledningsutskottet noterar informationen och avvaktar den fortsatta handläggningen med anledning av att upphandlingen är överklagad. Rättens besked i ärendet kan väntas tidigast i början av hösten 2017

Kommunstyrelsen ska informeras om situationen.

Enhetschefen informerar.

Skickas till ledningsutskottet 28 aug

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 83

Dnr 2017/302

Ställningstagande till ansvarsfrihet för ledamöter och ersättare i direktionen för Norra Älvsborgs räddningstjänstförbund (NÄRF) och godkännande av förbundets årsredovisning 2016

Ledningsutskottets förslag

Kommunfullmäktige beslutar att för Färgelanda kommuns del bevilja direktionen för Norra Älvsborgs räddningstjänstförbund (NÄRF) och enskilda förtroendevalda ansvarsfrihet för aktuella verksamhetsåret.

Kommunfullmäktige beslutar vidare att godkänna årsredovisningen för 2016 och lägga den till handlingarna.

Yrkanden

Tommy Larsson (S) och Kenneth Carlsson (L) yrkar bifall till förvaltningens förslag.

Propositionsordning

Ledningsutskottet godkänner att proposition ställs på yrlandet. Efter ställd proposition finner ordföranden att kommunstyrelsen beslutar att bifalla detsamma.

Ärendebeskrivning

Årets resultat uppgår till + 5 841 tkr. I resultatet ingår jämförelsestörande poster som avser återbetalning av försäkringspremie + 743 tkr samt vite arbetsmiljöverket - 400 tkr. Exklusive dessa poster redovisar förbundet ett positivt resultat om + 5 498 tkr.

Revisionen tillstyrker att förbundsdirektionen beviljas ansvarsfrihet och att årsredovisningen godkänns.

Beslutsunderlag

Kommunledningens ekonomiavdelnings tjänsteskrivelse 2017-03-22.

Skickas till

Kommunstyrelsen

Beslutet skickas till Direktionen för NÄRF.

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 84

Dnr 2017-271

Riktlinjer för Intern kontroll i Färgelanda Kommun

Ledningsutskottets förslag

Kommunstyrelsen godkänner reviderade riktlinjer för intern kontroll i Färgelanda kommun. Beslutet ersätter tidigare beslut taget 2013-10-23 (§ 336).

Ärendebeskrivning

I kommunallagens 6 kap 7 § framgår att "Nämnderna skall var och en inom sitt område se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de föreskrifter som gäller för verksamheten.

De skall också se till att den interna kontrollen är tillräcklig samt att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.

Detsamma gäller när vården av en kommunal angelägenhet med stöd av 3 kap 16 § har lämnats över till någon annan. *Lag (1999:621).*"

Kommunstyrelsen antog 2013-10-23 (§ 336) nuvarande Riktlinjer för intern kontroll i Färgelanda kommun med tilläggsanvisningar samt intern kontrollplan för 2013-2014.

Riktlinjerna samt tillämpningsanvisningarna har reviderats.

Beslutsunderlag

Kommunledningens ekonomiavdelnings tjänsteskrivelse 2017-04-12

Kommunchefen informerar.

Skickas till kommunstyrelsen

Beslutet skickas till

Ekonomichefen

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 85

Dnr 2017-282

Intern kontrollplan 2017 Färgelanda Kommun

Ledningsutskottets förslag

Kommunstyrelsen antar förslag till intern kontrollplan för 2017 med kompletteringen att efterlevnaden av kommunens kravrutiner ska ingå.

Ärendebeskrivning

I kommunallagens 6 kap 7 § framgår att ”Nämnderna skall var och en inom sitt område se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de föreskrifter som gäller för verksamheten.

De skall också se till att den interna kontrollen är tillräcklig samt att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.

Detsamma gäller när vården av en kommunal angelägenhet med stöd av 3 kap 16 § har lämnats över till någon annan. *Lag (1999:621).*”

Inom förvaltningen samtliga verksamhetsområden har ett arbete påbörjats med risk- och väsentlighetsanalyser som är grunden till kommande intern kontrollplan för 2018. För 2017 har ett mindre antal kontrollmoment tagits fram vilka redovisas i bifogat förslag till Intern kontrollplan 2017.

Beslutsunderlag

Kommunledningens ekonomiavdelnings tjänsteskrivelse 2017-04-07

Kommunchefen informerar.

Beslutet skickas till:

Kommunchef

Sektorschef

Ansvarig enligt IK-plan

Diariet

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 86 Dnr 2016/825
Barn och elevpeng inkl. tilläggsbudget 2017

Ledningsutskottets förslag

Kommunstyrelsen beslutar att fastställa Barn- och elevpengen för 2017 baserat på budget för 2017 inklusive tilläggsbudget, enligt nedanstående förslag.

Yrkanden

Ulla Börjesson (S) yrkar bifall till förvaltningens förslag.

Tobias Bernhardsson (C) med instämmande av Linda Jansson (M) yrkar att 100 % av den förändrade elevpengen ska läggas på år 1-6.

Propositionsordning

Ledningsutskottet godkänner att proposition ställs på yrkandena. Efter ställd proposition finner ordföranden att ledningsutskottet bifaller Ulla Börjessons yrkande.

Barn -och elevpeng 2017 (vht fakturerar själva föräldraavgift)										
Reviderad 20170410 med tilläggsbudget										
Kommunala enheter										
Kr	Fsk 1-3	Fsk 4-5	Allm fsk	Ped oms 1-5 år	Ped oms 6-13 år	Frt	F-klass	Åk 1-6	Åk 7-9	Grundsär
Ersättning/år	107 791	87 735	58 108	91 740	28 451	30 913	45 943	69 217	98 504	308 730
Ersättning/termin	53 895	43 867	29 054	45 870	14 226	15 456	22 971	34 608	49 252	154 365
Ersättning/månad	8 983	7 311	4 842	7 645	2 371	2 576	3 829	5 768	8 209	25 728
Fristående enheter										
Kr	Fsk 1-3	Fsk 4-5	Allm fsk	Ped oms 1-5 år	Ped oms 6-13 år	Frt	F-klass	Åk 1-6	Åk 7-9	Grundsär
Ersättning/år	114 827	93 568	61 594	97 845	30 552	33 161	48 699	73 370	104 414	327 254
Ersättning/termin	57 414	46 784	30 797	48 922	15 276	16 581	24 350	36 685	52 207	163 627
Ersättning/månad	9 569	7 797	5 133	8 154	2 546	2 763	4 058	6 114	8 701	27 271

Ärendet

Barn- och elevpengen beräknas på fastställd budget för 2017 inkl. tilläggsbudget KF 170322 § 43.

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

Forts KLU § 86
Beslutsunderlag

Kommunledningens ekonomiavdelnings tjänsteskrivelse 2017-04-11

Besvärshänvisning

För att överklaga kommunstyrelsens beslut ska du skriva till förvaltningsrätten i Göteborg. Överklagandet ska dock adresseras till Kommunstyrelsen i Färgelanda kommun, 458 80 Färgelanda och ska ha kommit kommunstyrelsen tillhanda inom 3 veckor från den dag du fick del av beslutet.

I skrivelsen ska du tala om vilket beslut som överklagas, skälen för överklagandet och vilket du beslut du vill ha istället. Överklagandet ska vara egenhändigt undertecknat av behörig person. Behörighetshandling ska bifogas.

Skickas till
Kommunstyrelsen

Beslutet skickas till
Barn och utbildningschefen
Ekonomichefen
Fristående enheter

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 87

Dnr 2017/252

Inrättande av krishanteringsråd för Färgelanda kommun

Ledningsutskottets förslag

Kommunstyrelsen beslutar att inrätta ett lokalt krishanteringsråd i Färgelanda kommun.

Kommunen ska i rådet företräddas av krisledningsnämndens ordförande och vice ordförande, kommunchef (ordförande), säkerhetssamordnare och kriskommunikatör, samt av företrädare från kommunens övriga sektorer, då rådet behandlar frågor som rör deras verksamhet.

Utöver kommunens representanter ska följande aktörer bjudas in att delta i rådet: NÄRF, Kommunpolis, Valbohem AB, Dalslands Miljö- och energiförbund, Västvatten AB, Primärvården, Svenska Kyrkan, Näringsliv, LRF, föreningslivet (ex Röda Korset) och andra aktörer som rådet bedömer kan tillföra information/ resurser av betydelse för krishantering.

Varje organisation svarar för sina representanters kostnader för att delta i rådets sammanträden.

Yrkanden

Ulla Börjesson (S) yrkar bifall till förvaltningens förslag.

Tobias Bernhardsson (C) yrkar bifall till förslaget med tillägget att krisledningsnämndens ordförande och vice ordförande ska ingå i rådet.

Propositionsordning

Efter ställda propositioner finner ordföranden att kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förvaltningens förslag med det av Tobias Bernhardsson yrkade tillägget.

Ärendebeskrivning

Enligt lagen (2006:554) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap har kommunen geografiskt områdesansvar. Kommunen ska verka för att olika aktörer i kommunen samverkar och uppnår samordning i

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

Forts KLU § 87

planerings- och förberedelsearbetet samt att krishanteringsåtgärder och information till allmänheten under sådana förhållanden samordnas.

Ett krishanteringsråds viktigaste uppgift är att förbereda samverkan mellan aktörerna i kommunen när en samhällsstörning eller allvarlig kris inträffar. Rådet har ingen formell beslutanderätt.

Beslutsunderlag

Kommunledningens tjänsteskrivelse 2017-03-30

Säkerhetssamordnaren informerar.

Skickas till kommunstyrelsen

Beslutet skickas till
Säkerhetssamordnaren

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 88

Dnr 2016-758

Arvode för nya förtroendemannauppdrag – utökning av kommunstyrelsens ledningsutskott.

Ledningsutskottets beslut

Ledningsutskottet överlämnar ärendet till kommunstyrelsens sammanträde den 24 maj utan eget beslutsförslag.

Ärendebeskrivning

Kommunfullmäktige har 2016-11-16 beslutat att godkänna att kommunstyrelsens ledningsutskott utökas från tre ledamöter/tre ersättare till fem ledamöter/fem ersättare och samtidigt föreslagit att kommunstyrelsen får tillsätta ytterligare utskott i den utsträckning kommunstyrelsen anser befogat.

Enligt kommunens arvodesbestämmelser för ersättning till förtroendevalda ska val- och arvodesberedningen föreslå arvoden för under mandatperioden tillkommande förtroendemannauppdrag.

Val- och arvodesberedningen har vid sitt sammanträde 2016-11-07 upprättat ett sådant förslag. När kommunstyrelsen 2016-11-30 har behandlat förslaget har styrelsen beslutat om återremiss för förtydligande. Val och arvodesberedningen har 2016-12-21 behandlat ärendet på nytt.

Kommunstyrelsen har 2017-01-25 behandlat ärendet men pga jäv inte fattat något beslut.

I de nu gällande arvodesbestämmelserna har ledamot i ledningsutskottet ett månadsarvode på 20 % av prisbasbeloppet. Det innebär att samtliga ledamöter i utskottet ska arvoderas på den nivån. Det har val- och arvodesberedningen inte ansett rimligt och förslaget innebär därför att arvoderingen av kommunstyrelsen 1:e vice ordförande *ändras i bestämmelserna* från ett årsarvode på 30 % till ett månadsarvode på 20 % och att ledamot i ledningsutskottet årsarvoderas med 30 % av prisbasbeloppet.

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

Forts KLU § 88

Om samma person har valts till flera uppdrag inom kommunstyrelsen som års- eller månadsarvoderas utgår bara det ena – det högsta.

Konsekvenser i **praktiken** utifrån de av kommunstyrelsen gjorda personvalen till ledningsutskottet:

Kommunstyrelsens ordf. – ingen förändring

Kommunstyrelsen 1:e v ordf. – ingen förändring (nytt är att månadsarvodet utgår för uppdraget som 1:e vice ordf. inte som ledamot i ledningsutskottet.)

Kommunstyrelsens 2:e v ordf. ingen förändring)

De två tillkommande ledamöterna i ledningsutskottet – årsarvode 30 % av prisbasbeloppet.

Prisbasbelopp 2017 44 800: -

Ur Val och arvodesberedningens protokoll 2016-12-21

Val- och arvodesberedningen § 22 Dnr 2016-758

Arvode för nya förtroendemannauppdrag – utökning av kommunstyrelsens ledningsutskott

Val- och arvodesberedningens förslag - förtydligande

Kommunstyrelsens 1:e vice ordförandes arvode ändras från ett årsarvode på 30 procent till ett månadsarvode på 20 procent.

Ledamot (**utöver presidiet**) i kommunstyrelsens ledningsutskott ändras från 20 procent månadsarvode till 30 procent årsarvode.

Ersättare i kommunstyrelsens ledningsutskott förblir 10 procent årsarvode.

Val- och arvodesberedningens tidigare förslag ang övriga utskott som kommunstyrelsen beslutar att tillsätta tas tillbaka med anledning av att underlag i form av antal, innehåll och omfattning saknas.

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 89

Dnr 2017/286

Avsägelse från uppdraget att ingå i kommunstyrelsens ekonomiråd – Patrik Rydström (SD)

Ledningsutskottets förslag

Kommunstyrelsen beslutar att godkänna avsägelsen

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 90 Dnr 2017/286

Fyllandsval av ledamot i kommunstyrelsens ekonomiråd (efter Patrik Rydström (SD))
(inga handlingar)

Ledningsutskottets förslag

Kommunstyrelsen beslutar att välja efterträdare till Patrik Rydström (SD)

Skickas till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 91

Dnr 2017-216

Inrättande av Forum för skolutveckling inkl. val av ledamöter - förslag från den särskilda utvecklings-gruppen för skolan med anledning av SKL:s rapport "Öppna jämförelser – grundskolan 2016"

Ledningsutskottets förslag

Kommunstyrelsen beslutar att inrätta ett "Forum för skolutveckling" och välja ledamöter till forumet ur gruppen kommunstyrelsens ledamöter och ersättare enligt följande:

Sex ledamöter (en från vardera parti med representation i kommunstyrelsen) med sex personliga ersättare. Ersättare har närvarorätt endast när ordinarie ledamot är förhindrad att delta i forumet.

Den "särskilda utvecklingsgruppen för skolan med anledning av SKL:s rapport "Öppna jämförelser – grundskolan 2016" förslag och resonemang ska utgöra grunden för forumets arbete.

Ärendebeskrivning

Den särskilda utvecklings-gruppen för skolan med anledning av SKL:s rapport "Öppna jämförelser – grundskolan 2016" har överlämnat sin slutrapport och lagt ett antal förslag.

Rapporten utgör beslutsunderlag.

Skickas till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 92

Dnr 2017-217

Uppdrag att göra en översyn av kommunens elevpeng – förslag från den särskilda utvecklings-gruppen för skolan med anledning av SKL:s rapport ”Öppna jämförelser – grundskolan 2016”

Ledningsutskottets beslut

Ledningsutskottet beslutar att uppdra till förvaltningen att göra en översyn av kommunens elevpeng utifrån bland annat socioekonomisk fördelning och resurser i tidigare åldrar.

Ärendebeskrivning

Den särskilda utvecklings-gruppen för skolan med anledning av SKL:s rapport ”Öppna jämförelser – grundskolan 2016” har överlämnat sin slutrapport och lagt ett antal förslag.

Rapporten utgör beslutsunderlag.

Skickas till
Kommunchefen
Ekonomichefen
Barn och utbildningschefen

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 93

Lokala mål för skolan

Ledningsutskottets beslut

Ledningsutskottet beslutar att det resonemang med förslag som förts av i den ”särskilda utvecklingsgruppen för skolan med anledning av SKL:s rapport ”Öppna jämförelser – grundskolan 2016” och som redovisas i gruppens rapport ska överlämnas till ekonomirådet.

Yrkande

Tobias Bernhardsson (C) yrkar att det resonemang med förslag som avseende lokala mål för skolan ska överlämnas till ekonomirådet.

Ärendebeskrivning

Den ”särskilda utvecklingsgruppen för skolan med anledning av SKL:s rapport ”Öppna jämförelser – grundskolan 2016” har i sin rapport tagit upp frågan om lokala mål för skolan.

Rapporten utgör beslutsunderlag.

Skickas till
Ekonomirådet
Kommunchefen
Ekonomichefen

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 94

Dnr 2017/277

Yttrande till länsstyrelsen "utmaningar för ett hållbart Västra Götaland"

Ledningsutskottets beslut

Ledningsutskottet beslutar uppdra till förvaltningen att kontakta övriga kommuner i Dalslands energi- och miljöförbund för att undersöka möjligheterna till ett gemensamt yttrande. Som ett första steg i processen ska kommuncheferna kontaktas.

Ärendebeskrivning

Riksdagen har beslutat om en samlad miljöpolitik för ett hållbart Sverige. Det övergripande målet för miljöpolitiken är att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen i Sverige är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser. Utöver generationsmålet finns 16 nationella miljö kvalitetsmål med preciseringar samt etappmål.

Länsstyrelsen har upprättat ett förslag till regionalt åtgärdsprogram för att miljömålen ska få genomslag. "Utmaningar för ett hållbart Västra Götaland – regionalt åtgärdsprogram för miljömålen 2017 – 2020.

Yttrande ska vara länsstyrelsen tillhanda senast 15 september 2017.

Information om remissen samt underlag finns på

www.lansstyrelsen.se/vastragotaland/miljomal.

Skickas till
Kommunchefen
Samhällsutvecklingschefen
KLU 28 aug

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 95

Dnr 2017/138

Miljöpolitiskt program för Dalslands energi- och miljöförbund och dess medlemskommuner - yttrande

Ledningsutskottets förslag

Kommunstyrelsen har följande synpunkter:

Miljömål 1-4 – kommunstyrelsen instämmer i förslaget.

Miljömål 5: Hållbar planering, konsumtion och närproducerad mat

Eftersom det inte finns en vedertagen definition på ”närproducerad” anser vi att begreppet inte ska ingå vare sig i målformuleringen eller i strategin.

Miljömål 6: Slutna rena kretslopp och minskade avfallsmängder

Vi vill att det både av målen och av strategin ska framgå att vi vill att våra kretsloppslösningar ska vara hushållsnära och teknikneutrala. Vårt ställningstagande i kommunens VA-strategi: ”Vid nybyggnation bör anläggningen möjliggöra att en hög andel av näringsämnena kan återvinnas och ingå i kretsloppet. Fastighetsägaren/byggherren kan själv välja typ av anläggning/metod för att uppfylla miljöbalkens krav. Användning av ny innovativ teknik bör medges om fastighetsägaren/byggherren önskar använda detta och tar ansvar för att tekniken uppfyller kraven enligt miljöbalken.” ska vara vägledande i formuleringen av mål och strategier.

Linda Jansson (M) meddelar att Moderaterna kan komma med ytterligare synpunkter när ärendet behandlas i kommunstyrelsen.

Ärendebeskrivning

Dalslands miljö- och energiförbund har i uppdrag av kommunerna att bl.a. initiera och samordna det miljö-, energi- och klimatstrategiska arbetet i medlemskommunerna och i förbundet, i nära samverkan med medlemskommunernas olika verksamheter.

Förbundet har upprättat ett förslag till Miljöpolitiskt program för förbundet och dess medlemskommuner. Förslaget är remitterat till kommunerna för yttrande.

Remissens syfte

Direktionen hemställer om kommunens yttrande över förslaget till miljöpolitiskt program och därvid önskas bl.a. svar på följande frågor:

1. Är det miljöpolitiska programmet (för förbundet och de fyra kommunerna) med föreslagna gemensamma miljömål och strategier en bra grund för att utveckla det miljö- och energistrategiska arbetet?

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

Forts KLU § 95

2. Finns det några mål och strategier eller särskilda prioriteringar som kommunen vill lyfta fram som särskilt viktiga i det miljö- och energistrategiska arbetet 2018 och framåt?

Miljöchefen har informerat kommunstyrelsen vid sammanträdet den 29 mars.

Skickas till
Kommunstyrelsen

Beslutet skickas till
Dalslands miljö- och energiförbund, box 19,
668 21 Ed alt. via mail till: kansli@dalsland.se

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 96

Dnr 2017/214

Bidrag för inköp av robotgräsklippare - förfrågan från Ellenö IK om tillåtelse att omvandla bidraget för inköp av robotgräsklippare till att köpa en "vanlig gräsklippare".

Ledningsutskottet förslag

Kommunstyrelsens beslutar att bifalla Ellenö IK:s framställan om tillåtelse att omvandla bidraget för inköp av robotgräsklippare (55 000:- kronor enligt kommunstyrelsens beslut 2017-03-29 § 68) till bidrag att köpa en vanlig gräsklippare.

Bidraget utbetalas efter att föreningen har uppvisat kvitto på inköp. Bidraget är maximerat och utgår endast för faktisk kostnad.

Kenneth Carlsson (L) yrkar bifall till föreningens framställan.

Propositionsordning

Ledningsutskottet godkänner att proposition ställs på yrkandet. Efter ställd proposition finner ordföranden att ledningsutskottet beslutar bifalla Kenneth Carlssons yrkande.

Ärendebeskrivning

Kommunen har tidigare skött gräsklippningen på fotbollsföreningarnas fotbollsplaner. Den hjälpen tillhandahålls inte längre. Kommunstyrelsen har beslutat att lämna bidrag för inköp av robotgräsklippare.

Ellenö IK har i skrivelse till kommunen begärt att få använda det av kommunstyrelsen 2017-03-29 beviljade bidraget för inköp av robotgräsklippare till inköp av en "vanlig gräsklippare".

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 97

Dnr 2017/247 och 2016/53

Lerdals Jaktvårdsförenings ansökan om bidrag för upprustning av älgskyttebanan och för materiel m m

Ledningsutskottets förslag

Kommunstyrelsen beslutar att avslå föreningens ansökan om bidrag för renovering av materiel.

Kommunstyrelsen beslutar att bevilja föreningen bidrag med 30 000 kronor för upprustning av föreningens älgskyttebana.

Bidraget finansieras genom kommunstyrelsens ofördelade anslag.

Jäv

Tommy Larsson (S) anmäler jäv och deltar inte i handläggningen av ärendet. (lämnar lokalen)

Yrkanden

Linda Jansson (M) yrkar att kommunen ska bevilja föreningen bidrag med 14 000 kronor för upprustning av materiel.

Ulla Börjesson (S) med flera yrkar avslag på föreningens begäran i denna del.

Ulla Börjesson (S) yrkar att kommunen beviljar bidrag med 30 000 kronor för upprustning av älgskyttebanan.

Linda Jansson (M) och Tobias Bernhardsson (C) yrkar att kommunen beviljar bidrag med 35 000 kronor för upprustning av älgskyttebanan.

Propositionsordning

Kommunstyrelsen godkänner att proposition först ställs på yrkandet om bidrag till materiel sedan på yrkandet om bidrag till upprustning av älgskyttebanan.

Proposition på bidrag för upprustning av materiel

Efter ställda propositioner finner ordföranden att ledningsutskottet avstyrker föreningens ansökan i denna del.

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

Forts KLU § 97

Proposition på bidrag för upprustning av älgskyttebanan.

Efter ställda propositioner finner ordföranden att ledningsutskottet föreslår kommunstyrelsen bevilja bidrag med 30 000 kronor.

Ärendebeskrivning

Lerdals jaktskytteförening har ansökt om bidrag dels för upprustning av materiel, dels för upprustning av föreningens älgskyttebana. Kommunstyrelsen har tidigare avslagit föreningens ansökan om bidrag till upprustningen av jaktskyttebanan. Föreningen har på nytt begärt bidrag till upprustningen av älgskyttebanan.

Skickas till
Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 98

Dnr 2017/209

Yttrande till Boverket om förslag till författningsreglering avseende termer som behövs vid tillämpning av plan- och bygglagen – byggnadsverks höjd och våningar

Ledningsutskottets beslut

Ärendet läggs till handlingarna utan åtgärd.

Ärendebeskrivning

Kommunen bereds möjlighet att yttra sig över förslag till författningsreglering avseende termer som behövs vid tillämpning av plan- och bygglagen – byggnadsverks höjd och våningar

Skickas till
Samhällsutvecklingschefen

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 99 Dnr 2017/211
Isspolning i Högsäter – frågeställningar om bidrag m m

Ledningsutskottets beslut

Ledningsutskottet uppdrar till förvaltningen att utifrån dagens diskussion kontakta förslagsställaren.

Ärendebeskrivning

Kommunen har fått en skrivelse angående isspolning i kommunen med följande frågor:
Kan det tas beslut om att isspolning kan ske i andra orter än centralorten!
Kan det tas beslut om att en symbolisk ersättning årligen kan utbetalas av Färgelanda kommun som en tacksamhets gest för nedlagt jobb och som skall vara till elevers rastaktiviteter.

Skickas till
Kommunchefen

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 100

Dnr 2016/848

Exploatering av markområdet inom detaljplanen Dyrtorps industriområde i Färgelanda (Högalid)

Ledningsutskottets förslag till kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige beslutar att kommunen ska svara för markexploateringen av detaljplanen för Dyrtorps industriområde i sin helhet, d.v.s. tillgängliggöra marken, terrassera området (beräknas bli nio tomter) ombesörja erforderlig infrastruktur fram till området, anlägga lokalgata inom området samt VA-infrastruktur.

Utöver tidigare beslutad investeringsram på 13,05 mnkr kronor anvisas ytterligare 5 mnkr ur investeringsbudgeten.

Detta beslut ersätter kommunfullmäktiges beslut 2015-12-16, § 172.

Ledningsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen beslutar vidare att godkänna planavvikelse för lokalgata enligt föreliggande kartsnitt. Enligt plan- och bygglagen 6 kap 18 § får små avvikelser från planen göras.

Yrkanden

Tommy Larsson (S) yrkar att kommunen svarar för markexploateringen av detaljplanen i sin helhet och att ytterligare 5 mnkr anvisas ur investeringsbudgeten.

Linda Jansson yrkar avslag.

Tobias Bernhardsson (C) yrkar

Att tre st tomter iordningställs inom industriområdet vid Dyrtorp. Finansiering inom befintlig ram.

Att kommunfullmäktige godkänner att markterrassering av tomter samt anläggande av tillhörande infrastruktur skall ske succesivt i takt med att området exploateras och tomter säljs av. Utgångsläget skall vara att tre st tomter iordningställs.

Propositionsordning

Ledningsutskottet godkänner att proposition ställs på yrkandena. Efter ställda propositioner finner ordföranden att Ledningsutskottet tillstyrker Tommy Larssons yrkande.

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

Forts KLU § 100

Ärendebeskrivning

Kommunfullmäktige har 2015-12-16, § 172 beslutat om kommunens insatser vid exploateringen av planområdet: "Kommunen tillgängliggör marken och ombesörjer infrastruktur fram till området. Kommunen anlägger lokalgata inom området samt åtgärder inom VA enligt kalkyl. Totalkostnaden beräknas till 12,3 mnkr. Åtgärderna finansieras inom investeringsbudgeten."

Förvaltningen har arbetat med att genomföra detaljplanen för småindustri på Dyrtorp enligt kommunfullmäktiges beslut. I kontakter med näringslivet och med presumtiva köpare av tomtmark i området har framkommit att områdets attraktivitet ökar om marken är terrasserad och klar för byggnation. Förvaltningen har därför, på uppdrag av ledningsutskottet, beräknat kostnaderna för att färdigställa markexploatering av hela eller delar av området.

Beslutsunderlag

Sektor samhällsutvecklings tjänsteskrivelse 2017-04-06, kalkyl och karta.

Plan och byggchefen informerar.

Skickas till kommunstyrelsen

Beslutet skickas till
Plan och byggchefen

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 101 Dnr 2015/388

Hyra av ridanläggning i Slåtthult

Ledningsutskottet informeras om nuläget vad gäller ridklubbens verksamhet i ridanläggningen på Slåtthult.

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 102
”En väg in”

Dnr 2015/74

Projektet syftar till att samordna kommunens resurser för att erbjuda en samlad handläggning för målgruppen – människor som står utanför arbetsmarknaden med särskilt fokus på unga.

Kommunchefen informerar.